

2710.99

1880. 98

ΒΙΟΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΙ
ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΟΙ ΕΝ ΤΟΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΙΣ ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΟΙ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΓΙΣ-ΚΛΕΟΜΕΝΗΣ

ΜΕΤΑ ΣΧΟΛΙΩΝ

ΥΠΟ

Μ. ΓΚΙΟΛΜΑ

καθηγητοῦ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ «Ο ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ»

28. Ὁδὸς Ἁγίου Μάρκου ἀριθ. 28.

1880.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἄν εἰς τῶν κυρίων καὶ πρωτίστων σκοπῶν τῆς εἰς τὰ Σχολεῖα φοιτήσεως τῶν νέων προβάλλεται πλὴν τῆς τοῦ νοῦ ἀναπτύξεως καὶ ἡ ἠθικὴ τούτων διάπλασις καὶ ἐκμόρφωσις, καὶ ἂν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον δεῖον νὰ συντρέχωσιν ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ τὰ κατάλληλα εἰς ἀνάγνωσιν καὶ ἐρμηνείαν βιβλία, συντελεστικώτατα πρὸς τοῦτο κρίνονται ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἡμῶν προγονικῶν ἔργων καὶ αἱ Βιογραφίαι τοῦ Πλουτάρχου· διότι αὗται ἐκτυλίσσονται μετὰ ζήσεως καὶ ἐνδιαφέροντος τὰς πράξεις τῶν μεγάλων τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος ἀνδρῶν, καὶ τὰς μὲν ἀγαθὰς τούτων ἐπαινοῦσαι, τὰς δ' ἐναντίας ψέγουσαι τείνουσιν εἰς τὸ νὰ παρορμῶσι τὴν νεότητα πρὸς ἀφομοίωσιν τοῦ ἑαυτῆς βίου πρὸς τὸν τῶν βιογραφουμένων, καὶ σπουδαίως ἐπὶ τῆς εὐπλάστου καρδίας τούτων ἐπιδρῶσι.

Τὴν ἐκ τῆς ἀναγνώσεως καὶ ἐρμηνείας τῶν βιογραφιῶν τοῦ Χαιρωνέως φιλοσόφου μεγάλην διὰ τὴν σπουδάζουσαν νεότητα ὠφέλειαν κατεῖδον καὶ οἱ εἰς τὴν κολυμβήθραν τῆς προγονικῆς ἡμῶν σοφίας ἀναβαπτισθέντες Εὐρωπαῖοι καὶ ἐτάξαντο καὶ ταύτας παρὰ τῇ ἄλλῃ κλασικῇ ἀρχαιότητι ὡς κάλλιστον καὶ ὠφελιμώτατον ἐν τοῖς Σχολείοις ἀνάγνωσμα. Τοῦτο ἐπίσης οὐδὲ καὶ τοὺς τὸ ἡμέτερον Γυμνασιακὸν πρόγραμμα συντάξαντας διέλαθε καὶ δὴ ὤρισαν ποιοὶ οἱ ἐρμηνευτέοι ἐκ τῶν παραλλήλων βίων τοῦ Χαιρωνέως βιογράφου.

Ἄλλ' ἐν πολλοῖς τῶν ἡμετέρων Γυμνασίων, ἵνα μὴ εἶπω ἐν τοῖς πλείστοις, ἡ ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία τῶν ἐν τῷ προγράμματι ὠρισμένων ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ παιδαγωγικωτάτου τούτου συγγραφῆς ἢ εἶναι σπανία, ἢ καὶ ὄλως παραμελεῖται, τὸ μὲν ἐξ ἀσυγγνώστου ἀδιαφορίας περὶ τὴν

ἐκπλήρῳσιν τῶν ἐν τῷ γυμνασιακῷ προγράμματι κεκανονισμένων, τὸ δὲ ἐξ ἑλλείψεως καταλλήλου καὶ εὐπορίστου διὰ τοὺς σπουδάζοντας βοηθήματος.

Τὴν ἑλλειψίν λοιπὸν ταύτην θέλων ν' ἀναπληρώσω, καὶ τὸ ἐπ' ἐμοὶ νὰ συντελέσω εἰς τὴν συχνοτέραν τοῦ βιογράφου μελέτην καὶ ἀνάγνωσιν παρεσκευάσα μετὰ σημειώσεων ἐκδόσιν τῶν ἐν τῷ προγράμματι ὀριζομένων Ἡλυταρχείων βίων, ἣν πρὸς εὐκολίαν τῶν μαθητευόντων διήρεσα εἰς τεύχη, ὧν νῦν ἐκδίδωμι τὸ πρῶτον τόδε ἐμπεριέχον τοὺς Λάκωνας βασιλεῖς Ἰ Α γ ι ν καὶ Κ λ ε ο μ ἔ ν η ν.

Ὡς κείμενον μὲν παρέλαβεν τὸ τῆς Ταυβνεριανῆς στερεοτύπου ἐκδόσεως. Τὰ δὲ πρὸς παρασκευὴν τῆς ἐκδόσεώς μου βοηθήματα ἦσαν πλὴν τοῦ ἡμετέρου Κοραῆ καὶ αἱ ἐκδόσεις τῶν Γερμανῶν C. Sintenis, Otto Siefert, καὶ Friedrich Blass, εἰς οὓς τῶν πλείστων εἰμι ὀφειλέτης.

Ἐκ τῶν σημειώσεων αἱ μὲν πλείους εἶναι ἐρμηνευτικαί, αἱ δὲ ἱστορικαί, πραγματικαί, γεωγραφικαί, καὶ γραμματικαί. Ἐνιαχοῦ δὲ σημειοῦνται καὶ αἱ διάφοροι γραφαὶ πρὸς εὐχερεστέραν σύλληψιν τῆς ἐννοίας. Αἱ δὲ γραμματικαὶ παραπομπαὶ γίνονται εἰς τὸ εὐμέθοδον καὶ ἱκανῶς περιεκτικὸν Συντακτικὸν τοῦ Α. Χριστοδούλου.

Χάριτας ὁμολογῶ τῷ ἀξιοτίμῳ συναδέλφῳ κ. Δ. Η. Κυριακοπούλῳ τῷ ἰδίᾳ δαπάνῃ ἀναλαβόντι τὴν δημοσίευσιν τοῦ μικροῦ τούτου ἔργου.

Ἐν τέλει δὲ συγγνώμονας τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας παραιτούμεθα διὰ τὰς τυχούσας ἑλλείψεις τῆς ἐκδόσεως καὶ τὰ παρεισφρήσαντά που τυπογραφικὰ ἀμαρτήματα, τὰ διαλαθόντα ἴσως τὴν προσοχὴν τοῦ τὴν ἐπιστάσιαν ἐπὶ τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ βιβλίου ἀναλαβόντος.

Ἐν Ἀργοστολίῳ τῇ 20 Μαρτίου 1880

Μ. ΓΚΙΟΛΜΑΣ.

ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

Ὀλίγαι ἡμῖν εἰδήσεις περιεσώθησαν περὶ τοῦ βίου τοῦ ἐκ Χαιρωνείας τῆς Βοιωτίας τούτου φιλοσόφου. Τὸ ἔτος τῆς γεννήσεώς του τίθεται περὶ τὸ 40 μ. Χρ. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ὅστις πιθανῶς ἐκαλεῖτο Νίκαρχος, εὐπορος ὢν καὶ πεποικισμένος μὲ τὰς φιλοσοφικὰς καὶ θεολογικὰς τῆς ἐποχῆς του γνώσεις κατεῖχεν, ὡς οἱ πρόγονοί του, ἐπίσημον ἐν τοῖς συμπολίταις αὐτοῦ θέσιν. Ὁ Πλούταρχος ἐμαθήτευσεν ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τὸν διδάσκαλον καὶ στενὸν αὐτοῦ φίλον Ἀμμώνιον. Νέος δ' ἐτι ὢν ἐξελέχθη μεθ' ἐτέρου τινὸς πρεσβευτῆς πρὸς τὸν Ἀνθύπατον τῆς ἰδίας ἐπαρχίας, καὶ μετέβη εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἔνθα διέμεινεν ἐπὶ μακρὸν χρόνον εἰς πολιτικὰς χρεῖας ἀσχολούμενος καὶ τὴν φιλοσοφίαν διδάσκων. Ἡ μακρὰ αὐτοῦ ἰδίᾳ ἐν Ῥώμῃ διαμονὴ παρέσχεν αὐτῷ τὸ ἐνδόσιμον, ἵνα ἱκανὸν ὕλικόν περισυναγάγῃ διὰ τὰς παντοίας αὐτοῦ συγγραφάς, καὶ νὰ συνάψῃ σχέσεις καὶ φιλίας καὶ μετ' ἄλλων μὲν ἀνδρῶν, ἰδίᾳ δὲ μετὰ τοῦ δημάρχου Λ. Ἰουνίου Ἀρουλίνου Ρουστίκου, καὶ μετὰ τοῦ πολλάκις ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Τραϊανοῦ ὑπατεύσαντος Γαίου Σοσσίου Σενεκίωνος, εἰς ὃν καὶ πολλὰ τῶν ἑαυτοῦ συγγραμμάτων ἀφιέρωσε. Κατὰ τινα δὲ τοῦ Σουῖδα μαρτυρίαν, χρῆζουσαν ὁμῶς διαβεβαιώσεως, ὁ Πλούταρχος ἐγένετο διδάσκαλος τοῦ Τραϊανοῦ καὶ ἔλαβε παρ' αὐ-

τοῦ τὸ ὑπατικὸν ἀξίωμα καὶ ἐπιμελητῆς τῆς Ἰλλυρίας ἐγένετο.

Ἐν ἀρχῇ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀδριανοῦ ἦν πρόξενος τῆς Ἑλλάδος· ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ πατρίδι ἐγένετο ἀρχὼν καὶ ἱερεὺς τοῦ Ἡθίου Ἀπόλλωνος. Ὁ Πλούταρχος ὑπῆρξεν εὐτυχῆς εἰς τοὺς γάμους του νυμφευθεὶς τὴν μὲ πολλὰς ἀρετὰς πεπρωκισμένην Τιμοξένην· ἀλλὰ δὲν ἀπῆλθυσεν αὐτῆς μέχρι τέλους αἰτε ἀποθανούσης νέας, ὡς δεικνύει ἐπιστολὴ τις παραμυθητικὴ τοῦ φιλοσόφου πρὸς τὴν μητέρα τῆς συζύγου. Ὁ Πλούταρχος ἀπέθανε περὶ τὸ 120 μ. Χρ. καταλιπὼν δύο υἱοὺς τὸν Πλούταρχον καὶ Λαμπρέαν, εἰς τὸν τελευταῖον τῶν ὁποίων ὀφείλομεν τὸν κατάλογον τῶν συγγραμμάτων τοῦ πατρὸς.

Ὁ Πλούταρχος ἦν πολυγράφος συγγραφεὺς· κατέλειπεν ἡμῖν περίπου ὀγδοήκοντα πραγματείας παντοίας ὕλης φερόμενας ὑπὸ τὸ ὄνομα **Βίοικα**, αἵτινες ἐξελέγχουσι τὴν μεγάλην τοῦ συγγραφέως πυλυμάθειαν, καὶ πανταχοῦ τῶν ὁποίων διαφαίνεται βαθεῖα καὶ πρωτότυπος σκέψις καὶ σοφῆ τῶν πραγμάτων ἐξέτασις. Ἀλλὰ τὴν πάγκοινον τιμὴν, ἧς ἀπολαύει ὁ Χαιρωνεὺς φιλόσοφος, ὀφείλει εἰς τοὺς τεσσαράκοντα ἕξ παραλλήλους βίους ἐνδόξων Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων, οὓς ἔγραψεν ἐν Χαιρωνείᾳ μετὰ τὴν ἐκ τῆς Ἰταλίας αὐτοῦ ἐπάνοδον. Τὸ γνωστότατον δὲ τοῦτο σύγγραμμα ἐπιγράφεται **Βίοι παραλλήλοι** διατεταγμένοι εἰς εἴκοσι καὶ τρία ζεύγη, ὧν ἕκαστον ἱστορεῖ εὐμεθόδως τὸν βίον, τὰ φυσικὰ πλεονεκτήματα καὶ τὰς ἀρετὰς ἐνὸς ἐξόχου Ἑλλήνου καὶ ἐνὸς ὁμοίου Ῥωμαίου· ἐν τέλει δὲ ἐκάστου ζεύγους ἔπεται σύγκρισις τῶν ἐν αὐτῷ βιογραφηθέντων.

Ἦλθον τῶν εἴκοσι καὶ τριῶν τούτων ζευγῶν περιττῶν εἰς ἡμᾶς μεμονωμένοι καὶ οὐχὶ κατὰ ζεύγη καὶ αἱ βιογραφίαι τοῦ Ἀρταξέρξου τοῦ Μνήμονος, Ἀράτου, καὶ τῶν δύο αυτοκρατόρων Γάλβα καὶ Ὀθωνος.

Ὁ τῷ Πλούταρχῳ ἀποδιδόμενος Ὀμήρου βίος πιθανώ-

τατα δὲν ἐγράφη ὑπ' αὐτοῦ. Ἐκ δὲ τῶν παραλλήλων βίων ἀπόλοντο ὁ τοῦ Ἐπαμεινώνδου, Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ, Τιβερίου, Καλιγούλα, Κλαυδίου, Νέρωνος, Οὐτέλιου, Ἡσίοδου, Πινδάρου, Κράτητος τοῦ κυνικοῦ, τοῦ φίλου αὐτοῦ Δαϊφάντου, τοῦ Μεσσηνίου ἤρωος Ἀριστομένους.

Οἱ παράλληλοι βίοι τοῦ Ηλούταρχου διακρίνονται διὰ τὸ δραματικὸν ὕφος τῶν εἰκόνων, ἐν αἷς ἕκαστον πρόσωπον παρίσταται ὄρων κατὰ τοὺς ἰδίους αὐτοῦ χαρακτῆρας, οἷτινες πολλάκις ἐξαίρονται ὑπερβολικώτερον, ὅπως ἐκπρεπέστερον καταδείξωσι τὸν βιογραφούμενον. Βρίθουσι κρίσεων μαρτυρουσῶν μετριοπάθειαν καὶ εὐαισθησίαν· πανταχοῦ ἐξελέγχουσι τὸν σκοπὸν τοῦ συγγραφέως εἰς τὸ νὰ προτρέψῃ δι' αὐτῶν τοὺς ἀναγνώστας πρὸς τὸν ὕψιστον κατ' ἀνθρώπου βαθμὸν τῆς ἠθικῆς. Εἶναι δὲ προσέτι καὶ πολυτιμώτατα λείψανα διὰ τὴν ἱστορίαν· διότι ἀντικαθιστῶσι πολυαρίθμους τόμους ἀπολωλότων ἱστορικῶν συγγραμμάτων, τῶν συγγραφῶν τῶν ὁποίων μόλις τὸ ὄνομα γινώσκομεν. Τὰ ἁμαρτήματα ὁμοῦς τοῦ λεκτικοῦ αὐτῶν ψυχραίνουσι τὸν ἀναγνώστην· διότι ὁ Ηλούταρχος δὲν εἶναι εὐφραδῆς συγγραφεύς, ὁ δ' ἀναγνώστης αὐτοῦ πολλάκις προσκρούει εἰς δυσκολίας προερχομένας οὐχὶ ἐκ μεγάλων καὶ δυσεκφράστων ἐννοιῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀκηδίας τοῦ συγγραφέως ἀπησχολημένου ὅλως εἰς τὸ πραγματικόν, καὶ οὐχὶ τόσον εἰς τὴν γλῶσσαν. Τὸ λεκτικὸν αὐτοῦ βρίθει μὲν ὑποδειγμάτων πολυμαθείας, ἀλλὰ στερούμενον τῆς Ἀττικῆς ἐκείνης καθαρότητος εἶναι ἐπίπονον καὶ τῶν προτάσεων ἢ σύνταξις πολλάκις ἀτυχῆς.

Ὡς φιλόσοφος θεωρούμενος ὁ Ηλούταρχος ἦν πολίτης ὀλοκλήρου τοῦ φιλοσοφικοῦ κόσμου· ἐζήτησε μετ' ἀπαθείας καὶ ἄνευ προκαταλήψεως πάσας τὰς φιλοσοφικὰς αἵρέσεις καὶ ἐξ αὐτῶν ἠρύσατο πᾶν τὸ πρὸς ἀρετὴν καὶ εὐδαιμονίαν ἀποβλέπον. Ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ὁμοῦς αἵρεσιν φαίνεται ἀποκλίνων πρὸς τὴν νέαν Ἀκαδημίαν· καὶ ὁμοῦς

δὲν φαίνεται πολὺ τιμῶν τὴν διαλεκτικὴν, ἀλλ' ἔχων ἰσχυρὰν πίστιν εἰς τὴν Πρόνοιαν, ὅπερ ἦν δόγμα τῆς Στοᾶς. Ὑπὸ θρησκευτικὴν δ' ἔποψιν ἐξεταζόμενος ὁ Πλούταρχος ἐτήρει μέγαν σεβασμὸν πρὸς τὴν ἀρχαίαν λατρείαν τῆς πατρίδος αὐτοῦ, ἧς ἐδέξατο ἐπὶ τέλους καὶ τὸ ἱερατικὸν ἀξίωμα· ἡ δὲ μεγάλη του εὐσέβεια καθιστᾷ αὐτὸν ἐνίοτε καὶ προληπτικόν.

ΑΓΙΣ ΚΑΙ ΚΛΕΟΜΕΝΗΣ.

I. Οὐκ ἀτόπως τινές οὐδὲ φαύλως συγχεῖσθαι πρὸς τοὺς φιλοδόξους ὑπονοοῦσι τὸν ἐπὶ τῷ Ἰξίονι μῦθον, ὡς δὴ λαβόντι τὴν νεφέλην ἀντὶ τῆς Ἑρας καὶ τῶν Κενταύρων οὕτως γενομένων. Καὶ γὰρ οὗτοι τῆς ἀρετῆς ὡσπερ

Γενικὴ εἰσαγωγή.—Μέλλων νὰ παραβῆλῃ τὸ λακωνικὸν(εὐγὸς Ἄγιν καὶ Κλεομένην πρὸς τὸ τῶν Γράκων προτάσσει ἐνταῦθα γενικὴν τινα εἰσαγωγὴν περὶ τοῦ κινδύνου, ὃν διατρέχουσιν οἱ τὴν εὐνοίαν θηρεύοντες τῶν δῆμων καὶ ἅπαντα πρὸς χάριν ἐκ φιλοδοξίας πολιτευόμενοι, ἵνα οὕτως ἐξηγήσῃ τὴν τύχην τῶν ἐνταῦθα παραλληλιζομένων ἀνδρῶν. Τοιαύτας γενικὰς ἀσέψεις προτάσσει καὶ ἐν ἄλλαις τῶν βιογραφιῶν του.

I. Οὐκ ἀτόπως] = πρεπόντως, οὐχὶ ἀναρμόστως. — **Οὐδὲ φαύλως]** = οὐδ' ἀσφώς, διότι τὸ φαῦλος πολλάκις ἀντιτίθεται εἰς τὸ σφός. — **συγχεῖσθαί]** = συντεθῆναι, ποιηθῆναι· τὸ σύγκειμαι εἶναι τὸ παθ. τοῦ συντίθημι. — **πρὸς τοῦς]** ἢ πρὸς σημαίνει ἀναφοράν. — **ὑπονοοῦσι]** = ἀλλήγοροῦσι, διότι ὑπόνοια κατὰ Πλάτωνα εἶναι ἀρχαιοτέρα ἔκφρασις ἀντὶ ἀλλήγορίᾳ, δι' ἧς ἐσημαίνεται τὸ ὑποκεκρυμμένον ἐκείνο, φυσικὸν ἢ ἠθικὸν νόημα, ὅπερ τινές ἐξήθουν καὶ ἀνεύρισκον ἐν τοῖς ἀρχαίοις μύθοις. Οὕτως ἐν τῷ τοῦ Ξενοφῶντος συμποσίῳ (3, 6) φέρεται ὅτι «οἱ ῥα ψῦδοί... τὰς ὑπονοίας (τῶν ἐπιῶν) οὐκ ἐπίστανται». Τοιαύτη δὲ τῶν μύθων ἀλληγορικὴ ἐξηγήσις ἦδη ἐκ παλαιοτάτων χρόνων ἤρξατο γινόμενῃ καὶ πρῶτον συστηματικῶς ποιηθεῖσα ἀπὸ τοῦ Λαμψακηνοῦ Μητροδώρου τοῦ συγχρόνου καὶ φί-

λου τοῦ Ἀναξαγόρου. — Ἰξίονι] οὐδὲ τοῦ Ἀντίωνος καὶ τῆς Περιμέλης βασιλεὺς τῆς Θεσσαλίας, ἐρασθεὶς δὲ τῆς Ἑρας ἐπεχείρησε νὰ τὴν βιάσῃ· ἀλλ' ἀντ' αὐτῆς ἐνηγκαλίσθη νεφέλην λαβοῦσαν τῇ συνεργείᾳ τοῦ Διὸς τὴν μορφήν τῆς Θεᾶς, ἐξ ἧς νεφέλης ἐγέννησε τοὺς Κενταύρους· ἐπιμωρήθη δὲ ὁ Ἰξίων ὑπὸ τοῦ Διὸς εἰς τὸν ἄδην, προσδεθεὶς εἰς τροχὸν βιαίως στρεφόμενον.—ὡς δ' ἡ] ἀμρότερα τὰ μόρια ταῦτα, καὶ μόνον τὸ ὡς, εἰσάγουσι τὴν κρίσιν, τὸν λόγον ἄλλου = ὅτι δηλαδὴ. — λαβόντι] — γενεομένων] παρατηρητέα ἢ μετὰ ἀπολύτου μετοχῆς σύνδεσις παρατακτικῆς μετοχῆς· τοιαύτη δὲ σύνδεσις δὲν εἶναι σπανία. Ἰδ. Συστ. Χρδ. § 167 ἐ. Σημ. — τῇ ν] τὴν γνωστὴν δηλ. — οὕτως] ἐκ τῆς μετὰ τῆς νεφέλης μίξεως αὐτοῦ.— **Καὶ γὰρ]** ὅ καὶ εἶναι ἐπιδοκίχως = καὶ οὗτοι οἱ φιλοδοξοὶ ὡσπερ ὁ Ἰξίων — τῆς ἀρετῆς] γενικῆ

ειδώλω τινί τῆ δόξῃ συνόντες οὐδὲν εἰλικρινές οὐδ' ὠμολογημένον, ἀλλὰ νόθα καὶ μικτὰ πολλὰ πράττουσιν, ἄλλοτε ἄλλας φορὰς φερόμενοι, ζήλοισ καὶ πάθεσιν ἐπακολουθοῦντες, ὅπερ οἱ Σοφοκλέους βοτῆρες ἐπὶ τῶν ποιμνίων λέγουσιν·

τούτοις γὰρ ὄντες δεσπότηι δουλεύμεν,
καὶ τῶνδ' ἀνάγκη καὶ αἰσιπῶντων κλῆειν.

Ὅπερ ἀληθῶς οἱ πρὸς ἐπιθυμίας ὄχλων καὶ ὁρμᾶς πολιτευόμενοι πάσχουσι, δουλεύοντες καὶ ἀκολουθοῦντες, ἵνα

τοῦ εἰδώλω. — Ὅσπερ εἰδώλω τινί τὸ τινί μετὰ τοῦ ὅσπερ μετριάζει τὸ ἀνακριβές τῆς ἐκφράσεως. — σὺ νόντες] ἡ λέξις ἐλήφθη ἐκ τῆς πρὸς τὸν μῦθον παραβολῆς, ὡς δηλ. ὁ Ἰξίον συνέγενετο οὐχὶ τῆ πραγματικῇ Ἡρα, ἀλλὰ τῷ νεφελῶδει αὐτῆς εἰδώλω, οὕτω καὶ οἱ φιλοδόξοι συνείσιν οὐχὶ τῇ ἰδίᾳ ἀρετῇ, ἀλλὰ τῇ δόξῃ, διὰ τοῦτο ἀντὶ τοῦ πρᾶττουσι θὰ ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὴν παραβολὴν τὸ γεννωσιν. — Οὐδὲν εἰλικρινές οὐδ' ὠμολογημένον] καθὼς τὸ προϊόν τῆς τοῦ Ἰξίου μετὰ τῆς Νεφέλης μιζῆς, δηλ. οἱ Κένταυροι, δὲν εἶχον καθαρὸν, ὁμοίμορφον καὶ ὠρισμένον τύπον, ἀλλὰ μικτὸν καὶ νόθον, ἅτε ἐξ ἵππου καὶ ἀνθρώπου συνιστάμενοι, οὕτω καὶ αἱ πράξεις τῶν φιλοδόξων δὲν εἶναι γνήσια προϊόντα τῆς ἀρετῆς, δὲν ἔχουσι γνήσιον καὶ σύμφωνον πρὸς ἑαυτὸν τύπον. — μικτὰ πολλὰ] ὅταν πολλὰ ἐπίθετα ἀποδίδονται εἰς ἓν οὐσιαστικὸν, ἐκφέρονται συνδεδεμένα διὰ καὶ, ἀλλ' ἐὰν τὴ ἐν τούτων λαμβάνηται ὡς οὐσιαστικὸν, φέρονται ἀσυνδέτως. — ἄλλοτε — φερόμενοι] δηλοῖ διὰ τούτων τὴν ἀστάθειαν καὶ τὰς ἄλλοτε ἄλλας ἐνεργείας τῶν φιλοδόξων. — ἐπακολουθοῦντες] ἡ μετοχὴ αὐτῆ ἐκφέρεται ἀσυνδέτως μετὰ τῆς προηγούμενης, διότι προσδιορίζει ταύ-

την αἰτιολογικῶς. — ζήλοισ] = ζηλοτυπίας. ὁ πληθυντικὸς ἐνταῦθα (ὡς καὶ ἐν 7, 2, τραφῆς) πρὸς δῆλωσιν τῶν διαφορῶν ἐκφράσεων, εἰδῶν τοῦ ψυχικοῦ τούτου πάθους. Οὕτω καὶ ἐν τῷ Λατινικῷ constantiae, avaritia. Ἰδ. Ξενοφ. Ἀπομν. 1, 1, 11: «καὶ τίσιν ἀνάγκαις ἕκαστα γίνεσθαι.» — πάθεσι] = καὶ ἄλλοις πάθεσι· πολλάκις ὁ καὶ συνδέει τὸ μέρος μετὰ τοῦ ὅλου. — ὅπερ] ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐπακολουθοῦντες, δηλ. ἄγονται καὶ φέρονται ὑπὸ τῶν παθῶν οὕτοι οὕτως, ὥσπερ οἱ παρὰ Σοφοκλεῖ βοτῆρες λέγουσιν ὅτι ἄγονται καὶ φέρονται ὑπὸ τῶν ποιμνίων. Μᾶλλον ἐπιμεμημένος λόγος θὰ εἶχεν οὕτως ὅπερ γάρ κτλ. — τοῦτο ἀληθῶς οἱ κτλ. καὶ οὐχὶ νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ ὅπερ. — Σοφοκλέους] ἴσως ἐν τῷ ἀπολεσθέντι δράματι Ποιμένες. — τοῦτοις] δηλ. τοῖς ποιμνίοις — σιωπῶντων] οἱ σιωπῶντων ὁ καὶ εἶναι ἐπιδοτικὸς = καὶ ἔτι. — πρὸς ἐπιθυμίας κτλ. τὸ Δημοσθένειον ἐκεῖνόν ἐν Ὀλυμπ. Γ'. 21: ἐξ οὗ δὲ οἱ διερωτῶντες ὑμᾶς οὗτοι πεφῆνασι βῆτορες «τί βούλεσθε; τί γράψω; τί ὑμῖν χάρισμα;». — δουλεύοντες] = δουλεύοντες τοῖς ὄχλοις, καὶ ἀκολουθοῦντες ταῖς ἐπιθυμίαις τούτων. —

δημαγωγοὶ καὶ ἄρχοντες ὀνομάζονται. Καθάπερ γὰρ οἱ πρῶρεις τὰ ἔμπροσθεν προορώμενοι τῶν κυβερνητῶν ἀφορῶσι πρὸς ἐκείνους καὶ τὸ προστασσόμενον ὑπ' ἐκείνων ποιῶσιν, οὕτως οἱ πολιτευόμενοι καὶ πρὸς δόξαν ὀρώντες ὑπηρεταὶ μὲν τῶν πολλῶν εἰσιν, ὄνομα δὲ ἀρχόντων ἔχουσιν.

II. Ὁ μὲν γὰρ ἀπηκριβωμένος καὶ τελείως ἀγαθὸς οὐδ' ἂν ὄλως δόξης δεόιτο, πλήν ὅση πάροδον ἐπὶ τὰς πράξεις καὶ διὰ τοῦ πιστεῦσθαι δίδωσι· νέφ δὲ ἔτι ὄντι καὶ φιλοτίμῳ δοτέον ἀπὸ τῶν καλῶν ἔργων καὶ δόξῃ τι καλλωπίσασθαι καὶ κομπάσαι. Φυόμεναι γὰρ ἐν τοῖς τηλικούτοις αἱ ἀρεταὶ καὶ βλαστάνουσαι τὸ τε κατορθούμενον, ὡς φησι θεόφραστος, ἐκβεβαιοῦνται τοῖς ἐπαίνοις, καὶ τὸ λοιπὸν

δημαγωγοὶ καὶ ἄρχοντες] ἐτίθησαν κατὰ χριστὸν σχῆμα πρὸς τὰς ἀνωτέρω ἀντιθέτους αὐτῶν ἐνομοίας δουλεύοντες καὶ ἀκολουθοῦντες. — οἱ πρῶρεις] καὶ ἄλλως πρῶραται καλούμενοι = οἱ εἰς τὴν πρῶραν τοῦ πλοίου ἰστάμενοι καὶ τὰς διαταγὰς τοῦ κυβερνήτου ἐκτελοῦντες καὶ εἰδοποιῶντες αὐτὸν περὶ τῶν ἔμπροσθεν τοῦ πλοίου κινδύνων, ἰετλ. πιλότοι. — προορώμενοι] ἐναντιωμ. μετγ. — ἀφορῶσι] ἀποβλέπουσι καὶ περιμένουσι παρ' αὐτῶν διαταγὰς. — ὀρώντες] ἐν διὰ δυοῖν, ἀντὶ τὰ εἶπη οἱ πρὸς δόξαν ὀρώντες πολιτευόμενοι, διότι οὐχ ἀπλῶς οἱ πολιτευόμενοι εἰσιν ὑπηρεταὶ τῶν πολλῶν, ἀλλ' οἱ πολιτικοὶ οἱ πρὸς δόξαν ὀρώντες.

II. — Ὁ μὲν γὰρ] ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ ἔννοιαν ἐκ τῶν ῥηθέντων ἐξαγομένην: ὑπηρεταὶ τῶν πολλῶν γίνονται: οἱ μὴ ἀληθεῖς τῆς ἀρετῆς θιασῶται καὶ τελείως ἀγαθοὶ, ἅτε δὴ δόξης ὀρεγόμενοι, ἀλλ' ὁ τελείως ἀγαθὸς δὲν κατέρχεται εἰς τὰ τοιαῦτα, οὐ γὰρ ἂν ὄλως δόξης δεόιτο. — ἀπηκριβωμένος] προσδιορίζεται ἀκριβέστερον διὰ τοῦ

τελείως ἀγαθός = κατ' ἀκρίβειαν ἰδ. Φιλοποίμ. 16, 2: το λμ ἡσας ἔργον οὐ νόμιμον οὐδ' ἀπηκριβωμένον ἐκ τῶν δικαίων — οὐδ' ἀνὸ λωσ] ὁ οὐδὲ εἶναι ἐπιδοτικός τῆς λέξεως, ἧς προηγῆται, ἀπορατικός δὲ τῷ ῥήματι — καὶ ὄλως οὐ δεόιτο. — πλήν] ἐνταῦθα εἶναι σύνδεσμος, ἄλλοτε πρόθεσις μετὰ γενικῆς συντασσόμενον. — ὅση — διδῶσι] ὁ τελείως ἀγαθὸς τοσαύτης μόνον δόξης ἔχει ἀνάγκη, ὅση χρησιμεύει αὐτῷ διὰ τὴν ἀποκτήσῃ τὴν ἐμπειροσύνην τῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ τραπῇ οὕτως εἰς πολιτικὰς πράξεις. — ἀπὸ τῶν καλῶν ἔργων] = διὰ τὰς καλὰς πράξεις ἢ ἀπὸ σημ. αἰτίαν. — καὶ δόξῃ τι] τὸ τι μετριάζει τὴν ἔννοιαν τοῦ δόξης, ὁ δὲ καὶ = οὐ μόνον διὰ τὰς πράξεις αὐτὰς, ἀλλὰ καὶ κτλ. — καλλωπίσασθαι] = σεμνόνεσθαι. — τηλικούτοις] = ἐν τοῖς τοιοῦτοις τὴν ἡλικίαν. — τὸ κατορθούμενον] = τὰ καλὰ ἔργα, τὴν ἐπιτυχίαν. ἰδ. Σ. Χρδ. § 281 σημ. α. — ὡς φησι θεόφραστος] δὲν σώζεται τὸ σύγγραμμα τοῦτο. — ἐκβεβαιοῦνται] μέσον, = ἐκβεβαιοῦσιν ἑαυταῖς = ἐξασφαλίζου-

αύξονται μετὰ φρονήματος ἐπαιρόμενοι. Τὸ δὲ ἄγαν πανταχοῦ μὲν ἐπιτοφαλές, ἐν δὲ ταῖς πολιτικαῖς φιλοτιμίαις ὀλέθριον. Ἐκφέρει γὰρ εἰς μανίαν καὶ παραφροσύνην ὕπαιθρον ἐξουσίας μεγάλης ἐπιλαβομένους, ὅταν μὴ τὸ καλὸν ἐνδοξον εἶναι θέλωσιν, ἀλλ' ἀγαθὸν ἠγῶνται τὸ ἐνδοξον εἶναι. Ὡσπερ οὖν Φωκίων πρὸς Ἀντίπατρον ἀξιοῦντά τι παρ' αὐτοῦ τῶν μὴ καλῶν „Οὐ δύνασαι“ εἶπεν „ἅμα καὶ φίλῳ Φωκίῳνι χρῆσθαι καὶ κόλακι“ τοῦτο λεκτέον ἢ ὁμοίον τι τοῦτω πρὸς τοὺς πολλοὺς· „Οὐ δύνασθε τὸν αὐτὸν ἔχειν καὶ ἄρχοντα καὶ ἀκόλουθον.“ Ἐπεὶ συμβαίνει γε καὶ οὕτως τὸ τοῦ δράκοντος, οὗ φησιν ὁ μῦθος τὴν οὐρὰν τῆ κεφαλῇ στασιάζασαν ἀξιοῦν ἠγεῖσθαι παρὰ μέρος καὶ μὴ διὰ παντὸς ἀκολουθεῖν ἐκείνῃ, λαβοῦσαν δὲ τὴν ἠγεμονίαν αὐτὴν τε κακῶς ἀπαλλάττειν ἀνοία πορευομένην καὶ τὴν κεφαλὴν καταξάινειν, τυφλοῖς καὶ κωφοῖς μέρεσιν ἀναγκαζομένην παρὰ φύσιν ἐπεσθαι. Τοῦτο πολλοῦς τῶν πρὸς χάριν ἅπαντα πεπολιτευμένων ὀρῶμεν πεπον-

σιν ἑαυταῖς.—μ ε τ ἄ φ ρ ο ν ἡ μ α τ ο ς ἐ π α ἰ ρ ὔ μ ε ν ο ἰ] = συναυψούμενοι μετὰ τοῦ φρονήματος.—ἐ κ φ ἔ ρ ε ἰ] = φέρει ἐκτός τῆς εὐθείας ὁδοῦ ὑποκείμε. τὸ ἄ γ α ν, ὅπερ ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ ὅ τ α ν—θ ἔ λ ω σ ἰ.—ὕ π α ἰ θ ρ ο ν] = φανερὰν, ἐκφανῆ Κορ: κομφῶς λέλεχται ἢ σφοδρὰ μανία, δι' ἣν ὁ μαινόμενος οὐκ εἶπε κατέχειν οἴκοι ἑαυτὸν δύναται, ἀλλ' ἐκπηδῶν τῆς οἰκίας ἐν ὑπαίθρῳ διάγει.—ἐ π ἰ λ α β ο μ ἔ ν ο υ ς] συμφωνεῖ μὲ τὸ ἐννοούμενον ἀντικείμενον τοῦ ἐκφέρει: ἄ ν θ ρ ῶ π ο υ ς. Εἶναι δὲ μετὰ ἀναφορ.—τὸ ἐ ν δ ο ξ ο ν ε ἶ ν α ἰ] = τὸ εἶναι τινα ἐνδοξον.—Ὡ σ π ε ρ ο ὄ ν] ἐν τινι περιστάσει εἶπεν ὁ Φωκίων τὸ τοιοῦτον δὲν εἶναι γνωστόν ἄλλοι γράφουσιν ὅ περ ἀντί ὥσπερ.—τ ῶ ν μ ἢ κ α λ ῶ ν] γενικ. διαγρ. τοῦ τί.—τ ο ῦ τ ο λ ε κ τ ἔ ο ν] ἀντί οὔ τ ω λ.—ὁ μ ο ἰ ὄ ν τ ῖ] ἢ τις μετὰ τῶν ποιότητος ἢ ποσότητος

σημαντικῶν σημαίνει περὶ που.—ἐ π ε ἰ γ ε] = ἐπειδὴ βεβαίως.—κα ἰ ο ὕ τ ω ς] = καὶ τοιοῦτοτρόπως, ἥτοι καὶ ἐν ταύτῃ τῇ περιπτώσει, ὡσπερ καὶ ἐν ἄλλαις, ἐφαρμόζεται ὁ μῦθος.—τὸ τ ο ῦ δ ρ ἄ κ ο ν τ ο ς] τὸ οὐδέτερον ἄρθρον πρὸ γενικῆς οὐσιαστικοῦ ἐκπράζει γενικὴν καὶ ἀόριστον ἔννοιαν.—π α ρ ἄ μ ἔ ρ ο ς] = ἐν μέρος, ἐπίστε.—ἀ π α λ λ ἄ τ τ ε ἰ ν] ἀμεταβάτως = κακῶς ἐγλύττονε, κακῶς ἐπέρα, κακῶς εἶχεν ἴδ. Κλέομ 6, 2. τὸ ἀπαρέμφ. ἐξαρτάται ἐκ τοῦ φησίν.—ἀ ν ο ἰ α] ἀντί ἀνοία φέρεται καὶ γραφῆ ἀνοδία.—τ υ φ λ ο ῖ ς κα ἰ κ ω φ ο ῖ ς μ ἔ ρ ε σ ἰ ν] ὅποια ἦν ἡ οὐρά.—π ρ ὸ ς χ ἄ ρ ἰ ν] = διὰ νὰ κάμωσι χάριν, διὰ νὰ εὐχαριστήσωσι.—π ε π ο λ ἰ τ ε υ μ ἔ ν ο υ ν] ἴδ. Δημόστ. περὶ τῶν ἐν Χερρον. 69: ἔ χ ω ν ἐ ν ἑ χ υ ρ ο ν τ ῆ ς α ὐ τ ο ῦ σ ω τ η ρ ἰ α ς τὸ π ρ ὸ ς χ ἄ ρ ἰ ν ὁ μ ἔ ν λ ἔ γ ε ἰ ν

θότας· ἐξαρτήσαντες γὰρ αὐτοὺς ὄχλων εἰκὴ φερομένων οὐτ' ἀναλαβεῖν ὕστερον οὐτ' ἐπιστῆσαι τὴν ἀταξίαν ἐδυνήθησαν. Ταῦτα δὲ ἡμῖν εἰς τὴν παρὰ τῶν πολλῶν δόξαν ἐπῆλθεν εἰπεῖν ἐνόησασιν ἡλίκην ἔχει δύναμιν ἐκ τῶν Τιβερίῳ καὶ Γαίῳ τοῖς Γράγχοις συμπεσόντων, οὓς κάλλιστα μὲν φύντας, κάλλιστα δὲ τραφέντας, καλλίστην δὲ τῆς πολιτείας ὑπόθεσιν λαβόντας ἀπώλεσεν οὐχ οὕτως ἐπιθυμία δόξης ἄμετρος, ὡς φόβος ἀδοξίας ἐκ προφάσεως οὐκ ἀγεννοὺς πεφυκώς. Μεγάλην γὰρ εὐνοίαν προειληφότες παρὰ τῶν πολιτῶν ἡσχύνθησαν ἐγκαταλιπεῖν ὡσπερ χρέος· ἀμιλλώμενοι δ' αἰεὶ πολιτεύμασι χρηστοῖς τὰς τιμὰς ὑπερβάλλεσθαι, καὶ τιμώμενοι μᾶλλον ἐξ ὧν ἐπολιτεύοντο κεχαρισμένως, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἴση φιλοτιμίᾳ πρὸς τε τὸν δῆμον ἑαυτοὺς καὶ τὸν δῆμον πρὸς ἑαυτοὺς ἐκκαύσαντες, ἔλαθον ἀψάμενοι πραγμάτων, ἐν οἷς οὐκέτ' ἦν τὸ

καὶ πολιτεύεσθαι.—ὄχλων] γενική τοῦ ἐξαρτήσαντες.—εἰκὴ]—ἀκριτῶς.—ἀναλαβεῖν]—νά διορθώσωσι.—εἰς τὴν . . . δόξαν]—ἀναφορικῶς περὶ τῆς δόξης τῆς παρὰ τῶν πολλῶν ἀπονεμομένης.—ἐχει δύναμιν] δηλ. ἡ παρὰ τῶν πολλῶν δόξα.—ἐκ τῶν . . . συμπεσόντων]—ἐκ τῶν περὶ τὸν Τιβερίον καὶ Γ. συμβάντων.—Γράγχοις] καὶ οὐχὶ Γράχχοις, πρὸς ευφωμίαν, ἢ δὲ θέσις τοῦ ἐπιθέτου τούτου μετὰ τὰ δύο ὀνόματα εἶναι ὡς καὶ ἐν Στράβωνι, Ἀπικανῶ, Διονυσίῳ καὶ ἐν τῷ Λατινικῷ, ὡς Tiberius et Caius (Giacchi).—κάλλιστα φύντας]—κάλλιστον γένος σχόντας.—κάλλιστα δὲ τραφέντας]—ἀρίστην ἀνατροφήν λαβόντας.—καλλίστην ὑπόθεσιν]—ἀρίστην πολιτικὴν ἰδέαν, ἀρχήν, δηλ. τὴν βελτίωσιν τῆς τῶν πτωχῶν πολιτῶν θέσεως.—φόβος ἀδοξίας]—ὁ φόβος μὴ ἀπολέσωσι κεκτημένην δόξαν ἴδ. καὶ τὸ ἐν Κλεομ. 9, 3: τὴν ἀνδρείαν δέ μοι δο-

κοῦσιν οὐκ ἀφοβίαν, ἀλλὰ φόβον ψόγου καὶ δέος ἀδοξίας οἱ παλαιοὶ νομίζουσιν.—ἐκ προφάσεως]—αἰτίας, ἀφορμῆς· τοῦτο διασαφηνίζεται διὰ τοῦ ἐφεξῆς αἰτιολογ. λόγου ἴδ. Θουκ. 1, 23: «τὴν μὲν γὰρ ἀληθεστάτην πρόφασιν, ἀρνεσιτάτην δὲ λόγῳ κτλ.»—προειληφότες ἐγκαταλιπεῖν] τὰ ἔργα ταῦτα ἐλήφθησαν μεταφορ. ἐκ τοῦ χρέους· ἢ ἐνν: λαβόντες ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ πολιτικοῦ αὐτῶν σταδίου μεγάλην παρὰ τῶν πολιτῶν εὐνοίαν, ἡσχύνθησαν, ὡσπερ χρέος, νὰ ἀφήσωσιν αὐτὴν ἀνεξόφλητον, δηλ. νὰ μὴ ἀνταμείψωσιν.—τὰς τιμὰς ὑπερβάλλεσθαι]—διὰ τῶν χρηστῶν αὐτῶν πολιτευμάτων νὰ φαίνονται ἀνώτεροι τῶν τιμῶν, ἅς παρὰ τῶν πολλῶν ἐλάμβανον.—ἴση φιλοτιμίᾳ—ἐκκαύσαντες] δηλ. ἡμιλλῶντο, ὁ μὲν δῆμος νὰ παρέχῃ αὐτοῖς τιμὰς, οὗτοι δὲ δι' εὐεργεσιῶν νὰ ἀνταμείψωσι τὴν τοιαύτην πρὸς αὐτοὺς τοῦ δήμου εὐνοίαν.—οὐκέτι]—πλέον, οὐχὶ

ἐπιμείναι καλόν, αἰσχρὸν δ' ἤδη τὸ παύσασθαι. Ταῦτα μὲν οὖν ἐπικρινεῖς αὐτὸς ἐκ τῆς διηγήσεως· παραβάλωμεν δὲ αὐτοῖς Λακωνικὸν ζεύγος δημαγωγῶν, Ἄγιν καὶ Κλεομένην τοὺς βασιλεῖς. Καὶ γὰρ οὗτοι τὸν δῆμον αὖξοντες, ὥσπερ ἐκεῖνοι, καὶ πολιτείαν καλὴν καὶ δικαίαν ἐκλελοιπούσαν πολὺν χρόνον ἀναλαμβάνοντες ὁμοίως ἀπηχθάνοντο τοῖς δυνατοῖς μὴ βουλομένοις ἀφείναι τὴν συνήθη πλεονεξίαν. Ἀδελφοὶ μὲν οὖν οὐκ ἦσαν ἀλλήλων οἱ Λάκωνες, συγγενοὺς δὲ καὶ ἀδελφῆς ἤψαντο πολιτείας ἀρχὴν τοιαύτην λαβόντες.

III. Ἐπεὶ παρσιέδου πρῶτον εἰς τὴν πόλιν ἀργύρου καὶ χρυσοῦ ζῆλος καὶ συνηκολούθησε τοῦ πλοῦτου τῇ μὲν κτήσει πλεονεξία καὶ μικρολογία, τῇ δὲ χρήσει καὶ ἀπολαύσει τρυφή καὶ μαλακία καὶ πολυτέλεια, τῶν πλείστων ἐξέπεσεν ἡ Σπάρτη καλῶν, καὶ ταπεινά πρᾶττουσα παρ' ἀξίαν διετέλει μέχρι τῶν χρόνων ἐκείνων, ἐν οἷς Ἄγεις καὶ Λεωνίδας ἐβασίλευον, Ἄγεις μὲν Εὐρυπωντίδης καὶ Εὐδα-

δῆλ. ὡς πρότερον.—ἐπικρινεῖς] τὸ πρόσωπον, εἰς ὃ ἐνταῦθα ἀπειθύνεται καὶ εἰς ὃ ἀφαιροῦται τὸ μέρος τοῦτο τῶν βιογραφιῶν, εἶναι πιθανῶς ὃ καὶ ἐν ἀρχῇ ἄλλων βίων (Δίωνος, Θησέως, Δημόσθένους) μνημονεύμενος Γ. Σύσιος ὁ Σενεκιῶν, ἧ, κατ' ἄλλους, ἀποτείνεται οὐχὶ εἰς ὄρισμένον πρόσωπον ἀλλ' εἰς τὸν ἀναγνωστὴν, ὡς Γ. Γρακ. 5: συνορᾷς μὲν οὖν καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν εἰρημένων τὴν διαφοράν. Σολ. 19: ταῦτα μὲν οὖν καὶ αὐτὸς ἐπισκόπει. Ἡ ἐνν: τὴν ἀλήθειαν τῶν βηθέντων θέλεις διακρίνει ἐκ τῆς διηγήσεως τῶν βίων τούτων. — δημαγωγῶν] ἐπὶ καλῆς σημασίας.—ἀναλαμβάνοντες] ἐπανορθοῦντες.—μὴ βουλομένοις] ὀρθώτερον θὰ ἔλεγεν οὐ β., ἀλλὰ παρὰ Πλουτάρχῳ δὲν τηρεῖται ἀκριβῶς ἡ διαφορά τῶν δύο ἀρνητικῶν μορίων ἐν ταῖς μετοχαῖς καὶ

τοῖς ὀνόμασιν· ἰδ. ἀνωτέρω τῶν μὴ καλῶν ἀντί οὐ καλῶν.—ἀδελφῆς]=ἀδελφικῆς.—ἀρχὴν τοιαύτην]=ἀφορμὴν, ἣν ὀηλ. περὶ γράφει εὐθὺς ἐφεξῆς.

III. Ἱστορικὴ εἰσαγωγή.—Παρσιέδου] τὸ βῆμα λέγεται ἐπὶ ἀπαρατηρήτου καὶ ἀθεμίτου εἰσαγωγῆσεως.—τοῦ πλοῦτου] ἀπὸ κοινοῦ ἀποδοτέον τῷ κτήσει καὶ χρήσει, διὰ τοῦτο καὶ προὔταξεν αὐτό.—μικρολογία]=φιλαργγρία.—ἐξέπεσεν]=εἰσπρήθη τὸ βῆμα λέγεται ἐπὶ ἀκουσίας στερήσεως.—καλῶν] ὧν ἕνεκα τοῦ πολιτεύματος αὐτῆς πρότερον ἀπήλαυν.—Εὐρυπωντίδης] Εὐρυπωντίδαι ἐκαλοῦντο οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἡρακλείδου Προκλέους ἀπὸ Εὐρυπῶντος τοῦ ἐγγόνου τούτου· ἀπὸ ταύτης τῆς οἰκογενείας ἐλάμβαντο ὁ εἰς τῶν βασιλέων τῆς Σπάρτης, ὡς ἀπὸ τῶν Ἀγιάδων, ἧτοι τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἄγιδος,

μίδα παῖς, ἕκτος ἀπὸ Ἀγησιλάου τοῦ διαβάντος εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ μέγιστον Ἑλλήνων δυνηθέντος· ἦν γὰρ Ἀγησιλάου μὲν Ἀρχίδαμος ὁ περὶ Μανδύριον τῆς Ἰταλίας ὑπὸ Μεσσαπίων ἀποθανών, Ἀρχιδάμου δὲ πρεσβύτερος μὲν υἱὸς Ἄγις, Εὐδαμίδας δὲ νεώτερος, ὅς, Ἄγιδος ὑπὸ Ἀντιπάτρου περὶ Μεγάλην πόλιν ἀναιρεθέντος ἀτέκνου, τὴν βασιλείαν ἔσχε, τούτου δὲ Ἀρχίδαμος, Ἀρχιδάμου δὲ ἕτερος Εὐδαμίδας, Εὐδαμίδα δὲ Ἄγις, περὶ οὗ τάδε γέγραπται· Λεωνίδας δὲ ὁ Κλεωνύμου τῆς μὲν ἑτέρας οἰκίας ἦν Ἀγιάδης, ὄγδοος δὲ ἀπὸ Πausανίου τοῦ νικήσαντος ἐν Πλαταιαῖς μάχῃ Μαρδόνιον. Πausανίας γὰρ υἱὸν ἔσχε Πλειστῶνακτα, Πλειστῶναξ δὲ Πausανίαν, οὗ φυγόντος εἰς Τεγέαν ἐκ Λακεδαίμονος ὁ τε πρεσβύτερος υἱὸς Ἀγησίπολις ἐβασίλευσε καὶ τούτου τελευτήσαντος ἀτέκνου Κλεομβρότος ὁ νεώτερος. Ἐκ δὲ Κλεομβρότου πάλιν ἄλλος Ἀγησίπολις ἦν καὶ Κλεομένης, ὧν Ἀγησίπολις μὲν οὔτε ἤρξε πολὺν χρόνον οὔτε παῖδας ἔσχε, Κλεομένης δὲ

τοῦ υἱοῦ τοῦ Εὐρυσθένου, ὁ ἕτερος· ἴδ. Δύσανδρ. 24, 25. Δυκ. 2: «ἀπὸ τούτου (Εὐρυσπῶντος) τὴν οἰκίαν προηγόρευσαν Εὐρυσπωντίδας, ὅτι δοκεῖ πρῶτος Εὐρυσπῶν τὸ ἄγαν μοναρχικὸν ἀνεῖναι· τῆς βασιλείας δημογωγῶν καὶ χριζόμενος τοῖς πολλοῖς». — τ ο ὕ δ ι α β ἄ ν τ ο ς] τὸ 396. — Ἐ λ λ ῆ ν ω ν] ὁ δεύτερ. ὄρ. τῆς συγκρ. τοῦ μ έ γ ι σ τ ο ν. — Ἀ ρ χ ι δ α μ ο ς] ἐπέσειν ὡς ἀρχηγὸς τῶν Ταραντίνων περὶ τὸ Μανδύριον τῆς Ἰταλίας καθ' ἣν ἡμέραν ἐγίνετο καὶ ἡ ἐν Χαιρωνείᾳ μάχη τῆ 3 Αὐγούστου 385. — Μ ε σ σ α π ῖ ω ν] Μεσσαπία εἶναι ἡ ἀπὸ Βραντησιῦ μέρους Ἰαπυγίας χώρα τῆς Ἰταλίας, ἡ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων Καλαβρία καλουμένη. — Ἀ γ ι ς] οὗτος ἐγερθεὶς κατὰ τοῦ ἐν Ἀσίᾳ τότε ἀπρησχολημένου Ἀλεξάνδρου κατεπολεμήθη καὶ ἐθανατώθη τὸ 330 παρὰ τῆ Μεγαλοπόλει ὑπὸ τοῦ Ἀντιπάτρου. — Ἀ ρ χ ι δ α μ ο ς] ὁ υἱὸς

Εὐδαμίδα· οὗτος ἐνίκηθη παρὰ τῆ Μαντινείᾳ καὶ αὐθις παρὰ τῆ Σπάρτη ὑπὸ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ. — γ έ γ ρ α π τ α] ἴδ. Σ. Χρδ. § 266 Σημ. — Π α υ σ α ν ῖ α ς] οὗτος δὲν ἦτο βασιλεὺς ἀλλὰ ἐπίτροπος (Πρόδικος) τοῦ υἱοῦ τοῦ Λεωνίδα Πλειστάρχου, οὗτινος μετὰ τὸν πρόωρον θάνατον ἔσχε τὴν βασιλείαν ὁ τοῦ Πausανίου υἱὸς· ἴδ. Θουκυδ. 1, 132. Ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Πλειστῶνακτος Πausανίας, καταδικασθεὶς εἰς θάνατον ἐν Σπάρτῃ, διότι διὰ τῆς βραδείας αὐτοῦ ἀφίξως ἐγένετο παραίτιος τῆς παρὰ τὴν Ἀλιάρτον ἤττης καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Αυσάνδρου, ἐφυγεν εἰς Τεγέαν, ἐθα ἀπέθανεν. — Ἀ γ η σ ῖ π ο λ ῖ ς] οὗτος ἀπέθανε τὸ 379, ὡς ἀρχηγὸς ἐστρατείας τινὸς κατὰ τῆς Ὀλύθου, ὁ δὲ Κλεομβρότος ἐπέσειν ἐν Λεύκτροις τὸ 371. — π ο λ ῦ ν χ ρ ὶ ο ν] διότι ἐν μόνον ἔτος ἤρξεν· ὁ δὲ Κλεομένης περὶ τοῦ

βασιλεύσας μετὰ Ἀγησίπολιν τὸν μὲν πρεσβύτερον τῶν υἱῶν Ἀκρότατον ἔτι ζῶν ἀπέβαλε, νεώτερον δὲ Κλεωνύμου κατέλιπεν, ὅς οὐκ ἐβασίλευσεν, ἀλλ' Ἄρεως υἱωνὸς ὢν Κλεομένους, Ἀκροτάτου δ' υἱός· Ἄρεως δὲ πεσόντος περὶ Κόρινθον υἱὸς ὢν Ἀκρότατος τὴν βασιλείαν κατέσχεν. Ἀπέθανε δὲ καὶ οὗτος ἡττηθεὶς μάχῃ περὶ Μεγάλην πόλιν ὑπὸ Ἀριστοδήμου τοῦ τυράννου, καταλιπὼν ἐγκύμονα τὴν γυναῖκα. Παιδίου δὲ ἄρρενος γενομένου Λεωνίδα ὁ Κλεωνύμου τὴν ἐπιτροπὴν ἔσχεν, εἶτα πρὶν ἐν ἡλικίᾳ γενέσθαι τελευτήσαντος, οὕτως εἰς αὐτὸν ἡ βασιλεία περιήλθεν οὐ πάνυ τοῖς πολίταις εὐάρμοστον ὄντα. Καίπερ γὰρ ἐγκεκλικότων ἤδη τῇ διαφθορᾷ τοῦ πολιτεύματος ὁμαλῶς ἀπάντων, ἦν τις ἐν τῷ Λεωνίδᾳ τῶν πατρῶων ἐπιφανὴς ἐκδιαίτησις, ἅτε δὴ χρόνον ἡλινδημένῳ πολὺν ἐν αὐλαῖς σατραπικαῖς καὶ θεραπευκότι Σέλευκον, εἶτα τὸν ἐκείθεν ὄγκον εἰς Ἑλληνικὰ πράγ-

61.—Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κλεομένους ὑπῆρξεν ἕρις περὶ διαδοχῆς μεταξὺ τοῦ υἱοῦ τοῦ Κλεωνύμου καὶ τοῦ υἱωνοῦ Ἄρεως, ἧτις ἐλήξε διὰ τῆς μεσολαβήσεως τῶν πολιτῶν ὑπὲρ τοῦ τελευταίου· συνεπεῖρα τούτου ὁ Κλεωνύμος ἐπηγάγετο τὸν Πύρρον κατὰ τῆς Σπάρτης· Πυρ. 26· ὁ δὲ Ἄρεως ἐπέσει τὸ 266 ἐν τῇ κατὰ τοῦ Ἀντιγόνου τοῦ Γονατῆ ἐκστρατείας. — ἐπιτροπὴν] ἦν ἀνελάμβανε κατὰ τὸν νόμον ὁ πλησιέστερος τῶν συγγενῶν. Ὁ ὄρφανός ἐκαλεῖτο Ἄρεως καὶ ἀπέθανεν ὄκταετῆς περὶ τοῦ τῆν ἡλικίαν. — οὐ πάνυ] = παντελῶς, οὐδαμῶς. — τοῖς π. εὐάρμοστον ὄντα] = ὅς δὲν συνεβίβαστο μὲ τοὺς πολίτας. — ἐγκύμονα κτλ.] = ἀπάντω] = καίτοι πάντες εἶχον παρεκκλίνει ἐνεκα τῆς διαφθορᾶς κτλ. — ὁμαλῶς] = ὁμοίως, ἐξ ἴσου. — πολιτεῦμα κτλ.] = πολιτείας. — πατρῶων] τὸ πατρῷος συνηθ-

στερον κυριολεκτεῖται ἐπὶ οὐσίαις, ὡς τὸ πατριος ἐπὶ ἐθῶν, νόμου, τὸ δὲ πατριος ἐπὶ φιλίας ἢ ἔχθρας· διὰ τοῦτο κάλλιον θὰ ἔλεγεν ἐνταῦθα πατρίων. — ἐδαίτησις] = παρεκτροπὴ, ἀποσπίρτησις. — ἡλινδημένῳ] = κυλιόμενῳ. — αὐλαῖς σατραπικαῖς] ὁ Λεων. εἶχε διαγάγει τὸ πρῶτον μέρος τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἐν ξένη ὑπηρεσίᾳ. — θεραπευκότι] ὅπερ ἦτον ὄνειδος δι' ἐλευθέρων Ἑλλήνων καὶ πόλε μάλλον διὰ Σπαρτιάτην. — Σέλευκον] τὸν Νικᾶτορα βασιλέα τῆς Συρίας (+ 280). — τὸν ἐκεῖθεν] κατὰ σχῆμα ἐφέλξεως ἀντὶ τὸν ἐκεῖ ὄγκον ἐκείθεν μεταφ. 16. Σ. Χρδ. § 451. — ὄγκον] = μεγαλοπρέπειαν, τρυφὴν. — εἰς Ἑλληνικὰ πράγματα] ἄτινα δηλ. ὡς ἀπλᾶ καὶ ὀλιγαρκῆ ἀπέκρουον τὸν Ἀσιατικὸν ὄγκον.

ματα καὶ νόμιμον ἀρχὴν οὐκ ἐμμελῶς μεταφέροντι.

IV. Ὁ δ' Ἅγις οὕτω πολὺ παρήλλαττεν εὐφροσύνην καὶ φρονήματι ψυχῆς οὐ μόνον τοῦτον, ἀλλὰ σχεδὸν ἅπαντας, ὅσοι μετ' Ἀγησίλαον τὸν μέγαν ἐβασίλευσαν, ὥστε μηδέπω γεγωνῶς εἰκοστὸν ἔτος, ἐνθεραμμένους δὲ πλούτοις καὶ τρυφαῖς γυναικῶν, τῆς τε μητρὸς Ἀγησιστράτας καὶ τῆς μᾶμμης Ἀρχιδαμίας, αἱ πλείστα χρήματα Λακεδαιμονίων ἐκέκτηντο, πρὸς τε τὰς ἡδονὰς εὐθὺς ἀπισχυρίσασθαι καὶ τὸν ἐπιπρέφαι μάλιστα τῇ χάριτι τῆς μορφῆς ὠραϊσμὸν δοκοῦντα περισπάσας τοῦ σώματος, καὶ πᾶσαν ἐκδύς καὶ διαφυγῶν πολυτέλειαν ἐγκαλλωπίζεσθαι τῷ τριβωνίῳ καὶ δεῖπνα καὶ λουτρά καὶ διαίτας Λακωνικὰς ζητεῖν καὶ λέγειν, ὡς οὐδὲν δέοιτο τῆς βασιλείας, εἰ μὴ δι' αὐτὴν ἀναλήφαιτο τοὺς νόμους καὶ τὴν πάτριον ἀγωγὴν.

— νόμιμον ἀρχὴν] τὴν βρασιλείαν, ἣτις ἦν περιορισμένη διὰ νόμων καὶ ἐθίμων ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἀπεριόριστον. — οὐκ ἐμμελῶς] = πλημμελῶς, οὐ προπόντως· ἢ λέξις εἰληπταὶ ἐκ τῆς μουσικῆς (μέλος).

IV. Πρώτη τοῦ Ἅγιδος ἐμφάνισις — ἡ παρήλλαττεν] = διεφθαρὲν, ὑπερέβηκεν. — εὐφροσύνη] = οὐ μόνον πνευματικοῖς, ἀλλὰ καὶ ἡθικοῖς προτερήμασι. — φρονήματι ψυχῆς] = μεγαλοψυχία. — τὸν μέγαν] πρὸς διάκρισιν τῶν ὁμωνύμων, τοῦ συγχρόνου τοῦ Λυκούργου καὶ τοῦ ἐκ μητρὸς θεοῦ τοῦ Ἅγιδος. — μηδὲ πω] κανονικώτερον θὰ ἔλεγεν οὐδὲ πω ἴδ. 2. — γεγωνῶς] ἡμετεχ., ὡς καὶ αἱ ἐπόμεναι, ἐναντιωμ. — πλούτοις] οἱ καὶ τρυφαῖς] περὶ τοῦ πληθυντικοῦ ἴδ. κεφ. 1. περὶ δὲ τοῦ πράγματος κεφ. 7. — Ἀγησιστράτας] δωρικ. τύπος. — πρὸς τε — καὶ] οἱ σύνδεσμοι οὗτοι συμπλεκουσι τὰ ἀπαρέμ. ἀπισχυρίσασθαι καὶ ἐγκαλλωπίζεσθαι. — ἀπισχυρίσασθαι] =

ἀρνήσασθαι, ἀποκοροῦσαι, φυγεῖν ἴδ. Θουκ. 1, 139: «οἱ εἰ ζυγωρῆτετε, καὶ ἄλλο τι μείζον εὐθὺς ἐπιταχθήσεσθε, ἀπισχυρισάμενοι δὲ κατὰ.» — εὐθὺς] ὅτε δηλ. ἡδύνατο νὰ τραπῆ εἰς ταῦτας. — καὶ τὸν ἐπιπρέφαι] = δοκοῦντα] = καὶ τὸν καλλωπισμὸν, ὅστις ἐφαίνετο ἐν ταῖς μάλιστα προσήρμοζεν εἰς τὴν φυσικὴν καλλονὴν του. — ἐκδύς] μεταφορ. ἀπὸ τῶν ἐνδυμάτων. — ἐγκαλλωπίζεσθαι] = ἐσειμνύετο ἴδ. 2. — τῷ τριβωνίῳ] ὑποκορ. τοῦ τρίβων ἦν δὲ χονδροειδὲς ἐξ ἐρίου ἐπιχωρῆριον, ὅπερ ἔφερον οἱ Σπαρτιῆται, καὶ οἱ τὰ ἤθη τούτων μιμούμενοι Στωϊκοὶ καὶ Κυνικοὶ φιλόσοφοι. — δεῖπνα] ἴδ. Κλεσμ. 13, 4. — λουτρά] τὰ ψυχρά ἐν τῷ ποταμῷ λουτρά, ἐνῶ οἱ λοιποὶ τῶν Ἑλλήνων προετίμων τὰ θερμά. — ὡς οὐδὲν δέοιτο τῆς β.] = ὅτι ποσῶς δὲν ἐπιθυμεί τὴν βασιλείαν περὶ τῆς συντάξεως τοῦ ὡς ἴδ. Σ. Χρστ. § 194. — ἀναλήφαιτο] = δὲν ἤθελεν ἀπαναρέρει. — ἀγωγὴν] σταθερὰ λέξις πρὸς δῆλωσιν τῆς ὑπὸ τοῦ

V. Ἀρχὴν μὲν οὖν διαφθορᾶς καὶ τοῦ νοσεῖν ἔσχε τὰ πράγματα τῶν Λακεδαιμονίων σχεδὸν ἀφ' οὗ τὴν Ἀθηναίων καταλύσαντες ἡγεμονίαν χρυσίου τε καὶ ἀργυρίου κατέπληξαν ἑαυτούς. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῶν οἰκῶν ὅν ὁ Λυκούργος ὥρισε φυλαττόντων ἀριθμὸν ἐν ταῖς διαδοχαῖς, καὶ πατρὸς παιδὶ τὸν κληρὸν ἀπολείποντος, ἀμῶς γέ πως ἢ τάξις αὕτη καὶ ἰσότης διαμένουσα τὴν πόλιν ἐκ τῶν ἄλλων ἀνέφερεν ἀμαρτημάτων. Ἐφορεύσας δέ τις ἀνὴρ δυνατός, αὐθάδης δὲ καὶ χαλεπὸς τὸν τρόπον, Ἐπιτάδευς ὄνομα, πρὸς τὸν υἱὸν αὐτῷ γενομένης διαφθορᾶς, ῥήτρην ἔγραψεν ἐξεῖναι τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ τὸν κληρὸν

γελ

Λυκούργου νομοθετηθείσης Σπάρτιατικῆς διαίτης καὶ πολιτικῆς ἀνατροφῆς.

V. Ἀρχὴ καὶ ἀνάπτυξις τῆς ἐν Σπάρτῃ διαφθορᾶς.—Οὕν] βεβαιωτικός, δηλοῦν δὲ βεβαιότητα ἐκ τῶν πραγμάτων ἐξαγομῆν. — τοῦ νοσεῖν] συνήθης ἢ χρῆσις τοῦ ῥήματος ἐπὶ τῆς κακῆς καὶ τεταραμμένης καταστάσεως πόλεως τινος. ἴδ. Φιλοποίμ. 1. 3. 9, 3. — χρυσίου] Μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς ἡγεμονίας τῶν Ἀθηναίων ὁ Λύσανδρος ἐκομίσθη εἰς τὴν Σπάρτην μεγάλην ποσότητα χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν νομισμάτων, ἅτινα πρῶτην φοράν εἰσήγοντο εἰς τὴν Σπάρτην, ἥτις μέχρι τοῦδε μετεχειρίζετο μόνον βαρύσταθμόν τι καὶ ἕνεκα τοῦ ὄγκου του μικρὰν ἀξίαν ἔχον νόμισμα. Καὶ ταῦτα μὲν τὰ ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου κομισθέντα χρήματα ἀπερασίῃ νὰ μείνωσιν ὡς χρήματα τοῦ δημοσίου, ἀπηγόρευσαν δὲ διὰ ποινῆς θανάτου τὴν ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν κτήσιν τούτων· ἀλλὰ βαρυστάθην ἀπαγόρευσις αὕτη περημελήθη ἴδ. Λύσανδρ. 17. Λυκ. 30—οὐ μὴν ἀλλὰ] = ἀλλ' ὅμως δὲν εἶχεν ὅπως εἰσχωρήσει ἢ διαφθορά ἴδ. Σ. Χρῖδ. περὶ μορίων. — καὶ τῶν οἰκῶν]

ἀναπακρίνεται εἰς τὸ καὶ πατρὸς ἢ σύνταξί: τῶν Λακεδ. φυλαττόντων τὸν ἀριθμὸν τῶν οἰκῶν = κληρῶν ἢ μετοχ. εἶναι χρονικῆ = ἐν ὄσω. Οἱ 9000 τῶν Σπάρτιατῶν ἴσοι κληροῖ (κατ' ἄλλους, 6000, 4500, ἢ 2000) εἰς οὓς διενεμήθη ὑπὸ τοῦ Λυκ. ἢ χώρα, δὲν ἔπρεπε οὕτε νὰ διαιρεθῶσιν οὕτε νὰ ἀπαλλοτριωθῶσιν, ἀλλὰ κληρονομικῶς νὰ μεταβαίνωσιν ἕκαστος εἰς ἕνα ἐξ ἑκάστου οἴκου ὑποχρεούμενον καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ οἴκου μέλη νὰ συντηρῆ. — τὸν κληρὸν] δηλ. τὸν ἥδη ὑπὸ τοῦ Λυκ. ὀρισθέντα. — ἀμῶς γέ πως] = τρόπον τινά. — ἰσότης] δηλ. ἰσότης τοῦ κληροῦ, τῆς ἐγγείου κτήσεως. — ἀνέφερεν] = διεφύλαττε, διέσωζεν. — ἐφορεύσας] = ἔφορος γενόμενος, πιθανῶς εὐθὺς μετὰ τὴν Ἀγησίλαον. — ῥήτρην] οὕτως ἐκαλεῖτο ἐν Σπάρτῃ ὁ νόμος· ὅθεν καὶ ῥήτραι οἱ ἀγραφοὶ καὶ οἱ διὰ μνήμης σωζόμενοι νόμοι τοῦ Λυκούργου· τὸ δὲ ῥήτρην ἔγραψεν] = τῷ ἐφέξῃ: εἰσηγήσας ἐν ὄσω, διότι, ὡς γνωστόν, οἱ Σπάρτιατικοὶ νόμοι ἦσαν ἀγραφοί· ἄλλως δὲ τὸ ῥήτρην ἔγραψεν εἶναι κατ' ἀναλογίαν τοῦ παρ' Ἀθηναίους συνήθους γράφ.

ᾧ τις ἐθέλοι καὶ ζῶντα δοῦναι καὶ καταλιπεῖν διατιθέμενον. Οὗτος μὲν οὖν αὐτοῦ τινα θυμὸν ἀποπιμπλάς ἴδιον εἰσήνεγκε τὸν νόμον· οἱ δὲ ἄλλοι πλεονεξίας ἕνεκα δεξάμενοι καὶ κυρώσαντες ἀπόλεσαν τὴν ἀρίστην κατάστασιν. Ἐκτῶντο γὰρ ἀφειδῶς ἤδη παρωθοῦντες οἱ δυνατοὶ τοὺς προσήκοντας ἐκ τῶν διαδοχῶν· καὶ ταχὺ τῆς εὐπορίας εἰς ὀλίγους συρρυσίσης πενία τὴν πόλιν κατέσχευεν, ἀσχολίαν τῶν καλῶν καὶ ἀνελευθερίαν ἐπιφέρουσα μετὰ φθόνου καὶ δυσμενείας πρὸς τοὺς ἔχοντας. Ἀπελείφθησαν οὖν ἑπτακοσίων οὐ πλείονες Σπαρτιᾶται, καὶ τούτων ἴσως ἑκατὸν ἦσαν οἱ γῆν κεκτημένοι καὶ κληρὸν· ὁ δ' ἄλλος ὄχλος ἀπορος καὶ ἄτιμος ἐν τῇ πόλει παρεκάθητο, τοὺς μὲν ἔξωθεν πολέμους ἀργῶς καὶ ἀπροθύμως ἀμυνόμενος, αἰεὶ δὲ τινα καιρὸν ἐπιτηρῶν μεταβολῆς καὶ μεταστάσεως τῶν παρόντων.

VI. Διὰ ταῦτα δὴ καλὸν ὁ Ἄγις, ὡσπερ ἦν, ποιούμε-

ψ ἢ φ ἰ σ μ α = ποιεῖν ἔγγραφον πρότασιν. — ᾧ τ ἰ ς ἐ θ ἔ λ ο ἰ] ἢ εὐκτική δηλοῖ πρόξιν πολλάκις ἐπακλαμβανόμενῃν — δ ἰ α τ ἰ θ ἔ μ ε ν ο ν] = διὰ διαθήκης. — τ ἰ ν ἄ θ υ μ ὦ ν ἢ δ ἰ ο ν] = θέλων νὰ κορέσῃ ἴδιόν τι προσωπικὸν πάθος, ὀργήν. — π λ ε ο ν ε ξ ἰ α ς ἕ ν ε κ α] ἀντιτίθεται εἰς τὸ θ υ μ ὦ ν ἢ δ ἰ ο ν. — ἄ φ ε ἰ δ ὠ ς] = ἀφρότως, ὑπερμέτρως. — κ α τ ἄ σ τ α σ ἰ ν] δηλ. τὴν ἣν πρότερον εἶχον ἰσότητα ἐν τῇ ἰδιοκτησίᾳ. — ο ἰ δ υ ν α τ ο ἰ] = οἱ πλούσιοι. — τ οὺ ς π ρ ο σ ῆ κ ο ν τ α ς] = τοὺς συγγενεῖς καὶ νομίμους κληρονόμους. — ἀ σ χ ο λ ἴ α ν τ ὠ ν κ α λ ὠ ν] = ἀσχιόλησιν ἀπὸ τὰ καλὰ, τὰ εἰς ἐλευθερίαν πόλιν ἐμπρέποντα. Πρότερον οἱ Σπαρτιᾶται, ἦτοι οἱ ἐλευθεροὶ καὶ τέλεια πολιτικὰ δικαιώματα κεκτημένοι πολῖται, ἡγολοῦντο μόνον εἰς τὰ τῆς κοινῆς ἀγωγῆς καὶ ἐν γένει εἰς πᾶν ὅ,τι ὑπὸ τοῦ νόμου ἐθεωρεῖτο ὡς ἐμ-

πρέπον εἰς ἐλευθερὸν πολίτην· τὴν δὲ γεωργίαν καὶ βαναύσους τέχνας παρήτουν εἰς τοὺς εἰλωτας ὡς ἔργα ἀνάξια ἐλευθέρων ἀνδρῶν· νῦν δὲ, ἐπελοῦσης τῆς ἀπιστίας καὶ τῆς ἐκ ταύτης πενίας, ἐδέησε πρὸς τὰ ἀνελεύθερα ταῦτα ἔργα νὰ τραπῶσιν. — ἴ σ ω ς ἔ κ α τ ὸ ν] = περίπου ἑκατὸν. — ἄ τ ἰ μ ο ς] = ἔστερημένος τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων· διότι ὁ μὴ δυνάμενος κατὰ μῆνα νὰ συνεισφέρει τὸ ὀρισμένον εἰς ἕκαστον ποσὸν διὰ τὰ συστάτα δὲν μετέχεν αὐτῶν, καὶ τὰ πολιτικὰ αὐτοῦ δικαιώματα ἤλαττοῦντο. — π α ρ ε κ ἄ θ η τ ο ς] ὡς ἐξάρτημα καὶ μὴ ἐνεργὸν τῆς πολιτείας μέλος. — μ ε τ α σ τ ἄ σ ε ω ς] = πολιτικῆς μεταβολῆς.

VI. Συμμέτοχοι τοῦ Ἄγιδος ἐν τοῖς πολιτικοῖς αὐτοῦ σχεδίοις. — Ὡ σ π ε ρ ἦ ν] = ut erat, sicut erat, διὰ τῆς προτάσεως ταύτης, ὡς ἀλαχοῦ διὰ τῆς, ὅ π ε ρ ἦ ν, ὁ συγγραφεὺς ἐπιθεβαιοῖ τὴν κρίσιν ἄλ-

νος, ἐξισῶσαι καὶ ἀναπληρῶσαι τὴν πόλιν, ἐπειράτο τῶν ἀνθρώπων. Οἱ μὲν οὖν νέοι ταχὺ καὶ παρ' ἐλπίδας ὑπήκουσαν αὐτῷ καὶ συναπεδύσαντο πρὸς τὴν ἀρετὴν, ὥσπερ ἐσθῆτα τὴν δίαιταν ἐπ' ἐλευθερίᾳ συμμεταβάλλοντες. Τῶν δὲ πρεσβυτέρων, ἅτε δὴ πόρρω διασθορᾶς γεγονότων, συνέβαινε τοῖς πλείστοις ὥσπερ ἐπὶ δεσπότην ἀγομένους ἐκ δρασμοῦ δεδιέναι καὶ τρέμειν τὸν Λυκούργον, καὶ καθήπτοντο τοῦ Ἁγίδος ὀδυρομένου τὰ παρόντα πράγματα καὶ τὸ παλαιὸν ἀξίωμα τῆς Σπάρτης ἐπιποθοῦντος. Λύσανδρος δὲ ὁ Λίβυος καὶ Μανδροκλείδας ὁ Ἐχφάνους, ἔτι δὲ Ἀγησίλαος ἀπεδέξαντο καὶ συμπάρωρμησαν αὐτοῦ τὴν φιλοτιμίαν. Ἦν δὲ Λύσανδρος μὲν ἐν δόξῃ μάλιστα τῶν πολιτῶν, Μανδροκλείδας δὲ δεινότατος Ἑλλήνων πράγματα συσκευάσασθαι καὶ τὸ συνετὸν τοῦτο καὶ δολερὸν τόλμη μεμιγμένον ἔχων· Ἀγησίλαον δὲ θεῖον ὄντα τοῦ

λου.—ποι οὐ μινος] = θεωρῶν.—
ἐξισῶσαι] = ἰσότητα καταστή-
σαι.—ἀναπληρῶσαι τὴν πό-
λιν] δηλ. τὴν διὰ τῆς ἀνισότητος
ἐλαττωθέντα ἀριθμὸν τῶν Σπαρ-
τιωτῶν ἰδ. 8, 2. — ἐπειράτο
τῶν ἀνθρώπων] = ἐδοκίμαζε
τοὺς ἀνθρώπους, δηλ. ποῖαν γνώ-
μην ἠδύνατο νὰ ἔχῃσιν περὶ τῆς
μεμελετημένης αὐτοῦ πολιτικῆς
μεταρρυθμίσεως. — συναπεδύ-
σαντο] ἢ λέξις εἶναι εἰλημμένη
ἀπὸ τῶν παλαιστών, οἵτινες μέλ-
λοντες νὰ ἀσκηθῶσιν ἀπετίθεισαν τὰ
ἱμάτια, ἐπομένως = ἐτοιμάζομαι,
ἐπιχειρῶμαι. — ὥσπερ ἐσθῆ-
τα] ἢ μεταφορὰ εἰλημμένη ἐκ τῶν
δουλων, οἵτινες τυγχάνοντες τῆς
ἐλευθερίας μετέβαλλον ἐσθῆτα.—
ἐπ' ἐλευθερίᾳ] ἢ ἐπὶ ση-
μκίνει σκοπόν. — τῶν δὲ πρε-
σβυτέρων] γενικὴ διαίρεσις τοῦ
πλείστοις, ὅπερ κεῖται ἐν ἀν-
τιθέσει πρὸς τοὺς Λύσανδρος
δὲ καὶ Μανδροκλ. κτλ.—πόρ-
ρω γεγονότων] = ἐπειδὴ πολὺ
εἶχον προχωρήσει εἰς τὴν διαφο-

ρῶν.—ἀγομένους] συμφώνησε
τῷ ἐννοουμένῳ ὑποκειμένῳ τοῦ ἀ-
παρεμφάτου καὶ οὐκ ἐπὶ πλεί-
στοις. Οἱ ἀπὸ τῆς Λυκούργειου
ἀγωγῆς παρεκκλίναντες πολῖται
παραβάλλονται πρὸς δραπέτας δοῦ-
λους.—ἐκ δρασμοῦ] = ἐκ δρα-
πετεύσεως.—ὀδυρομένου] αἰ-
τιολ. μετχ.—Λύσανδρος] ἔγ-
γονος τοῦ περιφθόμου στρατηγού,
οὗτινος ὁμοίως ὁ ἀδελφὸς ἐκαλεῖτο
Λίβυος.—συσκευάσασθαι] =
νὰ μηχανορραφῆ, νὰ κάμνῃ βραδι-
ουργία ἰδ. Δημ. περὶ τῶν ἐν Χερ-
β: «πάντα τὸν χρόνον συνεχῶς τὰ
τῶν ἄλλων Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων
λαυδάνων καὶ ἐφ' ἡμᾶς συσκευα-
ζόμενος». — καὶ τὸ συνετὸν
τοῦτο] καὶ ταύτης τὴν σύνεσιν
λέγει δὲ τοῦτο, διότι ἡ σύνεσις
ἐνυπάρχει ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ δει-
νότατος.—δολερῶν] ἢ πα-
νουργία ἐθεωρεῖτο ὡς ἀρακτικὸν
τῶν Λακεδ. Ἠρόδ. 9, 54:
Λακεδαιμονίων ἄλλα φρο-
νέοντων καὶ ἄλλα λεγόν-
των.—θεῖον] ἐκ μητρὸς, κατὰ

βασιλέως καὶ δυνατὸν εἶπειν, ἄλλως δὲ μαλακὸν καὶ φιλοχρήματον, ἐμφανῶς μὲν ὁ υἱὸς Ἴππομέδων ἐκίνει καὶ παρεθάρρυνεν, εὐδόκιμος ἐν πολλοῖς πολέμοις ἀνὴρ καὶ μέγα δι' εὐνοίαν τῶν νέων δυνάμενος, ἡ δὲ ἀληθῶς ἀναπέισασα τὸν Ἀγησίλαον αἰτία τῶν πραττομένων μετασχεῖν ὀφλημάτων πλήθος ἦν, ὧν ἠλπίζεν ἀπαλλαγῆσθαι μεταβάλλων τὴν πολιτείαν. Ὡς οὖν τάχιστα προσηγάγετο τοῦτον ὁ Ἅγις, εὐθὺς ἐπιχειρεῖ μετ' αὐτοῦ τὴν μητέρα πείθειν, ἀδελφὴν οὖσαν τοῦ Ἀγησιλάου, πλήθει δὲ πελατῶν καὶ φίλων καὶ χρεωστῶν μέγα δυνάμενην ἐν τῇ πόλει καὶ πολυλά τῶν κοινῶν διαπραττομένην.

VII. Ἡ δὲ ἀκούσασα τὸ μὲν πρῶτον ἐξεπλάγη καὶ κατέπαυε τὸ μειράκιον ὡς οὔτε δυνατῶν οὔτε λυσιτελῶν ἐφιέμενον· ἐπεὶ δὲ ταῦτα μὲν ὁ Ἀγησίλαος ἐδίδασκεν ὡς καλῶς ἔξει καὶ πραγθήσεται συμφερόντως, αὐτὸς δὲ ὁ βασιλεὺς ἐδεῖτο τῆς μητρὸς ἐπιδοῦναι πρὸς δόξαν αὐτῷ καὶ φιλοτιμίαν τὸν πλοῦτον, ὡς χρήμασι μὲν οὐ δυνάμενος πρὸς τοὺς ἄλλους βασιλεῖς ἐξισωθῆναι (σατραπῶν γὰρ οἰκέτας καὶ δούλους ἐπιτρόπων Πτολεμαίου καὶ Σελεύκου κεκτηῆσθαι πλείονα συμπάντων ὁμοῦ τῶν ἐν Σπάρτῃ βασι-

τὰ ἐν κεφ. 5. κατὰ δὲ Πολύβιον 4, 35, 13 ἦν υἱὸς τοῦ Εὐδαμίδα τοῦ προτάππου τοῦ Ἄγιδος. — μαλακὸν] ἀντίθετ. τοῦ ἀνδρεῖος. — ἐμφανῶς] ὡς ἀντιτιθέμενον εἰς τὸ ἀληθῶς σημαίνει κατὰ τὸ φαινόμενον. — παρεθάρρυνεν] ἄτε δὲ μαλακὸν ὄντα. — πελατῶν] πτωχῶν δηλ. ἐλευθέρων, οἵτινες ἐπὶ μισθῷ ὑπηρετοῦν ἢ καὶ ἄλλως ἐδούλευον τοῖς πλουσίοις. — πολυλά τῶν κοινῶν] περὶ τῆς πολιτικῆς ἐπιτροπῆς τῶν γυναικῶν ἐν Σπάρτῃ ἰδ. 7, 3 καὶ ἐξῆς. — διὰ πρᾶττομένην] = χηροθυῶσαν, μεγάλην ἐπιτροπὴν ἐπ' αὐτῶν ἀσχοῦσαν.

VII. Ἀναίδρασις. — Κατέπαυε]

= προσεπάθει νὰ ἀποτρέψῃ. — ταῦτα μὲν] δηλ. ἡ μεταρρομιστικὴ αὐτοῦ ἐπιχειρήσις. — ὡς καλῶς ἔξει] ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀνωτέρω οὔτε δυνατῶν, ὡς τὸ πραγθήσεται συμφερόντως εἰς τὸ οὐδὲ λυσιτελῶν. — ἐπιδοῦναι] συνήθως λέγεται ἐπὶ αὐτοπροαιρέτου συνεισφορᾶς πρὸς πολιτικούς σκοπούς. — Πτολεμαίου] τοῦ Γ'. τοῦ Εὐεργέτου. — Σελεύκου] τοῦ Β'. τοῦ Καλλιπικού. Καὶ ἡ περιουσία τοῦ Ἄγιδος ἀνῆρχετο εἰς 600 τάλαντα (9, 3), ἀλλ' ἦτο μὲν παραβαλλομένη πρὸς τοὺς παρὰ τοῖς ἀνατολικῶν πλουσίοις ἀποσταταμειμένους θησαυρούς. — συμπάντων

λέων), ἐὰν δὲ σωφροσύνη καὶ λιτότητι καὶ μεγαλοψυχία τὰς ἐκείνων υπερβαλόμενος τρυφᾶς ἰσότητα καὶ κοινωνίαν καταστήσῃ τοῖς πολίταις, ὄνομα καὶ δόξαν ὡς ἀληθῶς βασιλέως μεγάλου κτησόμενος, οὕτω μετέπεσον ταῖς γνώμαις αἱ γυναῖκες ὑπὸ τῆς φιλοτιμίας ἐπαρθεῖσαι τοῦ νεανίσκου, καὶ τοσαύτη κατεσχέθησαν οἷον ἐπιπνοία πρὸς τὸ καλόν, ὥστε τὸν μὲν Ἁγιν συνεξορμᾶν καὶ συνεπιταχύνειν, μεταπεμπομένας δὲ τοὺς φίλους παρακαλεῖν καὶ ταῖς ἄλλαις διαλέγεσθαι γυναῖξιν, ἅτε δὴ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐπισταμένας κατηκρούς ὄντας αἰετῶν γυναικῶν καὶ πλείον ἐκείναις τῶν δημοσίων ἢ τῶν ἰδίων αὐτοῖς πολυπραγμονεῖν διδόντας. Ἦν δὲ τότε τῶν Λακωνικῶν πλούτων ἐν ταῖς γυναῖξι τὸ πλείστον, καὶ τοῦτο τὴν πράξιν τῷ Ἁγίδι δύσεργον καὶ χαλεπὴν ἐποίησεν. Ἄντέστησαν γὰρ αἱ γυναῖκες οὐ μόνον τρυφῆς ἐκπίπτουσαι δι' ἀπειροκαλίαν εὐ-

τῶν ἢ δηλ. τῶν μέχρι τοῦδε γενομένων. — μεγαλοψυχία] ὡς καταφρονῶν τῷ πλούτῳ. — τρυφᾶς] ἴδ. 1, 2. — κοινωνία] = κοινοκτημοσύνη. — ὡς] ἀποδοτέον τῷ ἀληθῶς. — κτησόμενος] ἢ μετοχὴ αὐτῆ ὡς καὶ ἡ ἀνωτέρω δυνάμενος εἶναι εἰδικαὶ μετοχαί. — μετέπεσον] = ἤλλαξαν. — ἐπιπνοία] = θείρα ἐμπνεύσει, ἐνθουσιασμῶ. — μεταπεμπομένας] κατ' αἰτιατικὴν ἀντὶ ὀνομαστικῆς, ὡσεὶ μὴ ἐταυτοπροσώπου μὲ τὸ ὑποκείμενον τῆς κυρίας προτάσεως ἴδ. Σ. Χρῆδ. § 141. — καὶ ἰ. διὰ λέγεσθαι] ὁ καὶ συμπλέκει τὰ δύο ἀπαρέμφορα ὡς ἀμρότερα ἐκ τοῦ ὅτι ἐξαρτώμενα. — κατηκρούς ὄντας] = ὑπακούοντας ἴδ. Λυκούργ. 14: μᾶλλον τῷ προσήκοντος αὐτὰς ἐθεράπευσαν καὶ δεσποίννας προσηγόρευον. Ἦν παρὰ τοῖς Σπαρτιάταις καὶ ἐν γένει ταῖς Δωριεῦσι καὶ Αἰολεῦσιν ἐλευθερία τῶν γυναικῶν ἀπέτελει

μεγίστην ἀντίθεσιν πρὸς τὸ λίαν περιορισμένον τῶν Ἀθηναίων καὶ Ἰώνων γυναικῶν. — καὶ ἰπλείον] = καὶ ὅτι ἐπιτρέπουσι περισσότερον εἰς ἐκείνας νὰ ἀναμιγνύωνται εἰς τὰ δημόσια ἢ αὐτοὶ εἰς τὰς οἰκιακὰς τῶν ὑποθέσεις — ὁ δημοσίων] ἴδ. Ἀριστοτ. Πολιτ. 1259 B 31: πολλὰ διωκεῖτο ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτῶν. — τῶν ἰδίων] = τῶν οἰκιακῶν, ἐν οἷς αἱ γυναῖκες ἄπαν τὸ κράτος ἔχουσι. — πολυπραγμονεῖν] ἐνταῦθα ἐπὶ ἀπρεπούς καὶ ἀναρμόστου ἀναμίξεως ὡς πρὸς τὸ δημοσίων ἄλλως δὲ πολυπραγμονεῖν κατὰ τὸν Σχολ. Θεοκ. ἐστὶ τὸ πολλοῖς ἐπιχειρεῖν καὶ πολλαχοῦ. — Ἦν δὲ κτλ.] κατ' Ἀριστοτέλην (Πολ. II, 1270 α. 23) αἱ γυναῖκες κατεῖχον τὰ δύο πέμπτα τῶν κτημάτων ἐν Σπάρτῃ, ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ τὰς κληρονομίας, ἀφ' ἑλάμβανον, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τὰς μεγάλας τῶν πρακτικῶν. — τρυφῆς] τὴν τρυφὴν καὶ ἄνεσιν τῶν Σπαρτιατικῶν γυναι-

δαιμονιζομένης, ἀλλὰ καὶ τιμὴν καὶ δύναμιν, ἣν ἐκ τοῦ πλουτεῖν ἐκαρποῦντο, περικοπτομένην αὐτῶν ὀρώσαι. Καὶ πρὸς τὸν Λεωνίδαμ τραπόμεναι παρεκάλουν ὄντα πρεσβύτερον ἐπιλαμβάνεσθαι τοῦ Ἁγίδος καὶ τὰ πραττόμενα διακωλύειν. Ἐβούλετο μὲν οὖν ὁ Λεωνίδας τοῖς πλουσίοις βοῦθειν, δεδιώς δὲ τὸν δῆμον ἐπιθυμοῦντα τῆς μεταβολῆς οὐδὲν ἀντέπραττε φανερώς, λάθρα δὲ τὴν πρᾶξιν ἐζήτει κακουργεῖν καὶ διαφθεῖρειν ἐντυγχάνων τοῖς ἄρχουσι καὶ διαβάλλων τὸν Ἁγιν, ὡς τυραννίδος μισθὸν τοῖς πένησι τὰ τῶν πλουσιῶν προτείνοντα καὶ γῆς μεταδόσεις καὶ χρεῶν ἀφάσεις πολλοὺς ὠνούμενον ἑαυτῷ δορυφόρους, οὐ τῇ Σπάρτῃ πολίτας.

VIII. Οὐ μὴν ἀλλὰ διαπραξάμενος ὁ Ἁγίς ἔφορον γενέσθαι τὸν Λύσανδρον εὐθύς εἰσέφερε δι' αὐτοῦ ῥήτραις τοὺς γέροντας, ἧς ἦν κεφάλαια χρεῶν μὲν ἀφελθῆναι τοὺς ὀφείλοντας, τῆς δὲ γῆς ἀναδασθείσης τὴν μὲν ἀπὸ τοῦ κατὰ Πελ-

κῶν ἦδη μέμνηται ὁ Ἀριστοτέλης καὶ Πλάτων (Νομ. I, 637 C: VI, 781 A). — ἐκ πῖ π τ ο υ σ α ι] = ζερούμεναι. — ἀπειροκαλίαν] = ἕνεκα ἐλλείψεως ὑγιούς ἀνατροφῆς. — αὐτῶν] = ἀφ' ἑαυτῶν. — ἐπιλαμβάνεσθαι] = κωλύσαι, ἐπισχεῖν, aliquem veluti manu injecit reprehendere: ἄλλοτε δὲ σημαίνει βοῦθειν. — δεδιώς δὲ] αἰτιολ. μετγ. — ἐντυγχάνων] = πλησιάζων, ὀμιλῶν. — ὡς τυραννίδος μισθὸν] = ὅτι ἤθελε διὰ τῶν τοιοῦτων μέσων νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς ἑαυτὸν τὴν τυραννίαν. — δορυφόροις] οἵτινες ἦσαν σταθεροὶ ἀκόλουθοι τῶν τυράννων. — πολίτας] ἴδ. 6, 1. καὶ 8, 2.

VIII. Ῥήτρα τοῦ Ἁγίδος. — Οὐ μὴν ἀλλὰ] καὶ τοι δηλ. ἔτυχε τοιαύτης ἀντιστάσεως ἴδ. Κλεσμ. 6. — ἔφορον] οὐδὲν ἀκριβῶς γινώσκειται περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκλογῆς τῶν ἐλεγχομένων ἐφόρων. — Λύ-

σανδρος] ἴδ. 6, 3. — εἰσέφερε] τὸ 243. — δι' αὐτοῦ] οὐχὶ διότι δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα αὐτὸς ὡς βασιλεὺς νὰ προτείνῃ ταύτην, ἀλλὰ διότι ἤλπιζε διὰ τῆς μεγάλης ἐπὶ τῶν πολιτῶν ἐπιρροῆς τούτου νὰ κυρωθῇ ἡ ῥήτρα. — γέροντας] οὗτοι ἦσαν 28 τὸν ἀριθμὸν καὶ ἐλαμβάνοντο ἐκ τῶν ὑπὲρ τὰ 60 ἔτη γεγονότων καὶ ἄμεμπτον τὸν βίον ἐχόντων: οὗτοι προεβούλευον περὶ πάσης ὑποθέσεως μελλούσης νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν: ἐδίκαζον δὲ καὶ τὰς φονικὰς δίκας τῶν πολιτῶν καὶ τὰ πλημμελήματα τῶν βασιλέων. — κεφάλαια] = τὰ κεφαλαίωδη, τὰ κύρια. — ἀφελθῆναι] ὑποκείμενον τοῦ ἦν, ὡς καὶ τὸ ἐπόμενον γενέσθαι. — Πελλάναν] πόλις τῆς Λακωνίας εἰς τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ ἄνω Εὐρώτα, περὶ τὰ 50 στάδια βορειοδυτικῶς τῆς Σπάρτης.

λήνην χαράδρου πρὸς τὸ Ταύγετον καὶ Μαλέαν καὶ Σελασίαν κλήρους γενέσθαι τετρακισχιλίους πεντακοσίους, τὴν δ' ἔξω μυρίους πεντακισχιλίους· καὶ ταύτην μὲν τοῖς ὄπλα φέρειν δυναμένοις τῶν περιοίκων μερισθῆναι, τὴν δὲ ἐντὸς αὐτοῖς Σπαρτιάταις ἀναπληρωθῆναι διὰ τούτους ἕκ τε περιοίκων καὶ ξένων, ὅσοι τροφῆς μετεσχηχότες ἐλευθερίου καὶ χαρίεντες ἄλλως τοῖς σώμασι καὶ καθ' ἡλικίαν ἀκμάζοντες εἶεν· σύνταξιν δὲ τούτων εἰς πεντεκαίδεκα γενέσθαι φιδίτια κατὰ τετρακοσίους καὶ διακοσίους καὶ δίαιταν ἣν εἶχον οἱ πρόγονοι διαιτᾶσθαι.

— χαράδρου] σπανιώτερος τύπος ἀντὶ χαράδρα. Ἐκ τῶν τεσσάρων τούτων σημείων, ἐντὸς τῶν ὁποίων περιωρίζεται ἡ εἰς τοὺς Σπαρτιάτας ἀναδραβεῖσα γῆ καὶ περιλαμβάνουσα τοὺς 4500 κλήρους, τὸ μὲν βορειοδυτικὸν ἀπετέλει ἡ Πελοπόννησος τὸ δὲ δυτικὸν ὁ Ταύγετος, τὸ μεσημβριοανατολικὸν τὸ ἀκρωτήριον Μαλέας καὶ τὸ βορειοανατολικὸν ἡ Σελασία. — Ταύγετον] τὴν Λακωνίαν ἀπὸ τῆς Μεσσηνίας χωρίζον ὄρος· ἡ δὲ Σελασία πόλις ἐν τοῖς βορειοανατολικοῖς μεθορίσι τῆς Λακωνίας. — Μαλέαν καὶ Σελασίαν] ἐξαρτῶνται ἕκ τῆς πρὸς. — τετρακισχιλ. πεντακοσίους] Εἰς τοσοῦτους κλήρους κατὰ τινὰς καὶ ὁ Λυκούργος διήρσαε τὴν Σπαρτιατικὴν χώραν, οὗς κατόπιν μετα τὴν ἀνάκτησιν τῆς Μεσσηνίας ἐδιπλασίασεν ὁ βασιλεὺς Πολύδωρος. Κατ' ἄλλους δὲ ὁ Λυκούργος ἐποίησε τῆς μὲν Σπαρτιατικῆς γῆς κλήρους 9000 τῆς δὲ τῶν περιοίκων 30000, καὶ ἄλλοι ἄλλως περὶ τῆς διαιρέσεως ταύτης φρονοῦσιν ἴδ. 5 καὶ Λυκούργ. 8. Πιθανῶς ὁ Ἅγιος ἠθέλησε καὶ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν κλήρων νὰ ἀπομιμηθῆ τὸν μέγαν ἐκείνον νομοθέτην. — περιοίκων] οὕτως ἐκαλοῦντο οἱ κάτοικοι τῆς χώρας

πρὸς ἀντιδικστολήν τῶν Σπαρτιατῶν ἢ κατοίκων τῆς πόλεως, καὶ οὗτοι ἦσαν ἀπόγονοι τῶν ἀρχαιότερων τῆς χώρας κατοίκων ἐλευθεροῖ μὲν καὶ ἔχοντες ἔγγειον κτήσιν, ἀλλ' ἦσαν φρόροι ὑποτελεῖς καὶ ἀποκεκλεισμένοι παντὸς πολιτικοῦ δικαιοῦματος. — ἀναπληρωθῆναι δὲ τούτους] ἴδ. 6, 1. Κλεομ. 11, 2. — τροφῆς ἐλεῦσθαι] = οἷτινες εἶχον γεννηθῆ καὶ ἀνατραφῆ ἐλευθεροῖ. — χαρίεντες] = κλοκακωμένοι. — εἶεν] ἴδ. Σ. Χρσδ. § 203. — σύνταξιν γενέσθαι τούτων] = σύνταχθῆναι τούτους. — φιδίτια] περὶ τῆς παραγωγῆς τῆς λέξεως ἴδ. Λυκούργ. 10: Τὰ δὲ συστίτια Κρήτες μὲν ἀνδρεῖτα Λακεδαιμόνιοι δὲ φιδίτια προσαγορεύουσιν, εἴτε ὡς φιλίαις καὶ φιλοφροσύνης ὑπαρχόντων, ἀντί τοῦ λτὸ δ λαμβάνοντες, εἴτε ὡς πρὸς εὐτέλειαν καὶ φειδῶ συνεπιζόντων. Οὐδὲν δὲ κοιλύει καὶ τὸν πρῶτον, ἀεὶ ὡς ἐπιχεῖσθαι φθόγγον, ὥσπερ ἐντοῖ φασιν, ἐδιδίτων παρὰ τὴν δίαιταν καὶ τὴν ἐδωδὴν λεγομένων. Ἐναυτοῖς ἔτρογον τὸν μέλανα ζωμον καὶ τὴν μάζαν. — κατὰ τετρακοσίους] κατὰ μέσον ὄρον 300 καὶ 300X15 = 4500.

IX. Γραφείσης δὲ τῆς ῥήτρας καὶ τῶν γερόντων εἰς ταῦτο ταῖς γνώμαις οὐ συμφερομένων, ἐκκλησίαν συναγαγῶν ὁ Λύσανδρος αὐτὸς τε διελέχθη τοῖς πολιταῖς, καὶ Μανδροκλείδας καὶ Ἀγησίλαος ἐδέοντο μὴ δι' ὀλίγους ἐντροφῶντας αὐτοῖς περιδεῖν ἐρριμμένον τὸ ἀξίωμα τῆς Σπάρτης, ἀλλὰ τῶν τε προτέρων χρησῶν μνημονεῦσαι, τὴν φιλοχρημοσύνην ὡς ὀλέθριον τῇ Σπάρτῃ φυλάττεσθαι διακελευομένων, καὶ τῶν ἐναγχοῦ ἐκ Πασιφάας κεκομισμένων αὐτοῖς. Ἰερὸν δὲ Πασιφάας καὶ μαντεῖον ἦν ἐν Θαλάμαις τιμώμενον, ἦν τινες μὲν ἰστοροῦσι τῶν Ἀτλαντίδων μίαν οὔσαν ἐκ Διὸς τὸν Ἀμμωνα τεκεῖν, τινὲς δὲ Κασάνδραν τὴν Πριάμου τελευτήσασαν ἐνταῦθα καὶ διὰ τὸ πᾶσι φαίνειν τὰ μαντεῖα Πασιφάαν προσαγορευθεῖσαν. Ὁ δὲ Φύλαρχος Ἀμύκλα θυγατέρα Δάφνην τοῦνομά φησιν

IX. *Ἐπιδοκιμασία τῆς ῥήτρας.* — Γραφείσης] ἰδ. 5, 2. — οὐ συμφερομένων] = οὐ συμφωνούντων, διότι ἦσαν διηρημένοι εἰς δύο ἴσα μέρη μὴ τολμῶντες τινος ἀπόψη τὴν ἀποφασιστικὴν ψῆφον ἰδ. 11. — ἐντροφῶντας] = ἐνυβρίζοντας, διαπάντες αὐτῶν τουφῶντας ἰδ. Κλισμ. 12, 2. ἡ δὲ δοτικὴ ἐκ τοῦ ἐντροφῶντας. — ἐρριμμένον] = καταπεπατημένον, περιπεφροννημένον. — προτέρων] [χρησῶν] "Ἡδὴ ἡ Πυθία εἰς τοὺς βασιλεῖς Θεόπομπον καὶ Ἀλκαμένην εἶχεν ἐξενέγκει τὸν ἐξῆς χρησμόν: ἀφ' ἰλοχρηματία Σπάρταν ὀλεῖ ἄλλο δ' οὐδέν. Κατ' ἄλλους ὁ χρησμός οὗτος ἐδόθη τῷ Λυκούργῳ. — ἐκ Πασιφάας] ἰεροῦ Πασιφ. ὡς ἐν καὶ εἰς Πασιφάας. Ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Πασιφάας οἱ χρησμοὶ ἐδίδοντο διὰ τῆς καλούμενης ἐγκοιμησεως ἰδ. Κικέρ. de divina. 1, 43, 96: qui praecerant Lacedaemoniis in Pasiphae fano, quod est in agro propter urbem, somnandi causa incubabant, quia vera quietis oracula ducebant. — Θάλαμαις] μεσημβρινοδυτικῆς τῆς Σπάρτης καὶ

παρὰ τὰ Μεσοημιακὰ σύνορα. — Ἀτλαντίδων] τῶν ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντος καὶ τῆς Πλειόνης θυγατέρων, αἵτινες καὶ Πλειάδες ἐκαλοῦντο. — Ἀμμωνα] ἄλλαχού οὗτος συγχέεται ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων μετὰ τοῦ Διὸς. Ζεὺς Ἀμμων παρὰ Πινδ. Πυθ. 4, 16. Ἐναγχοῦ διαστέλλεται τούτου ὡς υἱὸς τοῦ Διὸς θεωρούμενος. Τὸ περίφημον ἐν Λιβύῃ μαντεῖον τούτου συνέχως συνεβουλεύοντο οἱ Σπαρτιάται ἰδ. Πηυσ. III, 18, 3. — Κασάνδραν] δηλ. εἶναι ἐκ τοῦ οὔσαν ἐξκτεῖον. Κατ' ἄλλους (ἐν Πινδ. Πυθ. II, 32) ἡ Κατ. συνενεύθη μετὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐν Ἀμύκλαις, καὶ ἐκεῖ ὑπῆρχε τάφος καὶ ναὸς αὐτῆς, ὡς ἐπίσης ἕτερος ναὸς αὐτῆς καὶ ἐν Λεβύκτροις Πηυσ. II, 16, 6 Πη, 19, 6 26, 5. — Φύλαρχος] Ἀθηναῖος τὸ γένος, ἢ κατ' ἄλλους ἐκ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Νουκράτιδος συγγράφας ἱστορίαν ἐξ 28 βιβλίων συνισταμένην καὶ περιγράφουσαν τὰ Ἑλληνομακεδονικὰ ἀπὸ τῆς ἐκστρατείας τοῦ Πύρρου εἰς τὴν Πελοπόννησον μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Κλισομένου (272—219). — Ἀμύκλα] ὁ μυθολογούμενος οἰκιστὴς

ὑποφεύγουσαν Ἀπόλλωνα βουλόμενον αὐτῇ μιγῆναι, καὶ μεταβαλοῦσαν εἰς τὸ φυτὸν, ἐν τιμῇ τοῦ θεοῦ γενέσθαι καὶ μαντικὴν λαβεῖν δύναμιν. Ἔφασαν οὖν καὶ τὰ παρὰ ταύτης μαντεῖα προστάττειν τοῖς Σπαρτιάταις ἴσους γενέσθαι πάντας καθ' ὃν ὁ Λυκοῦργος ἐξ ἀρχῆς ἔταξε νόμον. Ἐπὶ πᾶσι δὲ βασιλεῦς Ἅγις εἰς μέσον παρελθὼν καὶ βραχέα διαλεχθεὶς ἔφη συμβολὰς διδόναι τῇ πολιτείᾳ μεγίστας, ἣν καθίστησι· τὴν γὰρ αὐτοῦ πρῶτον οὐσίαν εἰς μέσον τιθέναι, πολλὴν μὲν οὖσαν ἐν τοῖς γεωργοῦμένοις καὶ νεμομένοις, ἄνευ δὲ τούτων ἑξακόσια τάλαντα νομίσματος ἔχουσιν· τὸ δὲ αὐτὸ καὶ τὰς μητέρας ποιεῖν καὶ τοὺς φίλους καὶ οἰκείους, πλουσιωτάτους ὄντας Σπαρτιᾶτων.

Χ. Ὁ μὲν οὖν δῆμος ἐξεπλάγη τὴν μεγαλοφυχίαν τοῦ νεανίσκου καὶ περιχαρῆς ἦν, ὡς δι' ἐτῶν ὁμοῦ τριακοσίων πεφηνότος ἀξίου τῆς Σπάρτης βασιλέως· ὁ δὲ Λεωνίδας τότε δὴ μάλιστα πρὸς τὸναντίον ἐφιλονείκησε. Λογίζομενος γάρ, ὅτι ταῦτά μὲν ἀναγκασθήσεται ποιεῖν, οὐ τὴν

τῶν Ἀρκελῶν, βασιλεὺς τῆς Λακεδαιμόνου καὶ πατὴρ τοῦ ἐπίσης ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος περιημένου Ἰακίνθου. Ὁ Ὀβίδιος ἐν Μεταμορφώσ. 1, 452 καλεῖ τὴν Δάρην θυγατέρα τοῦ Πηνειοῦ. — εἰς τὸ φυτὸν] εἰς τὸ ὁμόνομον φυτὸν. — ἐν τιμῇ τοῦ θεοῦ γενέσθαι] = ὑπὸ τοῦ θεοῦ τιμηθῆναι. "Ἄλλως δ' ἔχει τὸ πρῶτον παρὰ Πυρραίου III, 26, 1, ὅστις λέγει ὅτι τοῦτο ἦν μαντεῖον τῆς Ἰνούς καὶ ὅτι τὸ Πασσιφάα ἦτο ἐπίθετον τῆς Σελήνης· ἐνταῦθα συνειθίζον καὶ οἱ ἔφοροι περὶ τῶν δημοσίων πραγμάτων νὰ ἐρωτῶσι τὸν θεὸν Ἰδο. Κλειομ. 7. — καὶ μαντικὴν] ὁ καὶ] = διὰ τοῦτο. — ἔφασαν οὖν] διὰ τοῦ οὖν ἀναλαμβάνεται ἡ διὰ τῆς παρεκβάσεως διακοπιεῖσα διήγησις. — ἐπί πᾶσι] = μετὰ πάντας τοὺς ἄλλους ῥήτορας. — παρελθὼν] τὸ παρερχέσθαι, παριέναι συνήθως ἐπὶ

τοῦ παρουσιαζομένου νὰ ἐπιλήσῃ ῥήτορας. — διαλεχθεὶς] δηλ. πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ῥήτρας. — συμβολὰς] συνεισφοράς, ἐράνου. — ἐν τοῖς] = νεμομένοις] συνιστάμενην εἰς γεωργησίμους γαίης καὶ βοσκίας. — τὰς μητέρας] τὴν μητέρα καὶ τὴν μάμμη.

Χ. Ἀντίστασις τοῦ Λεωνίδου. — τὴν μεγαλοφυχίαν] διὰ τὴν μεγαλοψ. — ὡς πεφηνότος] = διότι ἐφάνη τὸ ὄψιν = κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δήμου. — δι' ἐτῶν ὁμοῦ] = μετὰ τριακόσια ἔλα ἔτη· δὲν λέγεται ἐνταῦθα ἀπὸ τίνος βασιλείως γίνεσθαι ἡ ἀρίθμησις τῶν 300 ἐτῶν ἐντὸς τῆς χρονικῆς ταύτης περιόδου περιλαμβάνεται καὶ ὁ οὐχὶ τῶν 100 ἐτῶν ἀρχαιότερος Ἀγησίλοχος ὁ μέγας, ὅστις ἐγένετο βασιλεὺς τῶν 397 ἔδ. 4. — τὸ τε δὴ μάλιστα] ὅτε δηλ. ὁ Ἅγις εἶχε προσελθούσαι τὴν εὐνοίαν καὶ τὸν θαυμασμόν τοῦ

αὐτὴν δὲ χάριν ἔξει παρά τοῖς πολίταις, ἀλλὰ πάντων ὁμοίως ἀκέκτηνται κατατιθεμένων μόνῳ τῷ ἀρξαμένῳ προσθήσουσι τὴν τιμὴν, ἡρώτα τὸν Ἅγιν, εἰ δίκαιον ἄνδρα καὶ σπουδαῖον ἡγεῖται γεγονέναι Λυκοῦργον. Ὁμολογήσαντος δ' ἐκείνου „Ποῦ τοίνυν“ ἔφη „Λυκοῦργος ἢ χρῶν ἀποκοπὰς ἔδωκεν ἢ ξένους κατέταξεν εἰς τὴν πολιτείαν, ὅς οὐδὲ ὄλως ἐνόμιζεν ὑγιαίνειν τὴν πόλιν μὴ χρωμένῃν ξενηλασίαις;“ Ὁ δὲ Ἅγισ ἀπεκρίνατο μὴ θαυμάζειν τὸν Λεωνίδα, εἰ τετραμμένος ἐν ξένη καὶ πεπαιδοποιημένος ἐκ γάμων σατραπικῶν ἀγνοεῖ τὸν Λυκοῦργον, ὅτι τὸ μὲν ὀφείλειν καὶ δανεῖζειν ἅμα τῷ νομίσματι συνεξέβαλεν ἐκ τῆς πόλεως, τῶν δ' ἐν ταῖς πόλεσι ξένων τοὺς τοῖς ἐπιτηδεύμασι καὶ ταῖς διαίταις ἀσυμφύλους μᾶλλον ἐδυσχέραινε· καὶ γὰρ ἐκείνους ἤλαυνεν οὐ τοῖς σώμασι πολεμῶν, ἀλλὰ τοὺς βίους αὐτῶν καὶ τοὺς τρόπους δεδιώς, μὴ συν-

δήμου. — τὴν αὐτὴν χάριν] οἶαν δηλ. καὶ ὁ Ἅγισ.— ἡρώτα] τὸ ἔρηκ τοῦτο ὡς καὶ τὸ κελεύω συνήθως ἀπαντᾷ κατὰ παρατακτικόν, ἔνθα περιεμμένει τις ἀρίστον. — εἰ—ἡγεῖται] ὁ εἰ εἶναι διαπορητικός ἴδ. Σ. Χρδ. § 237. — ποῦ] δηλ. ἐν τῇ αὐτοῦ νομοθεσίᾳ.— οὐδὲ ὄλως] οὐ μόνον ἀπέτρεψε τὴν εἰς τὴν πολιτείαν κατάταξιν τῶν ξένων, ἀλλὰ καὶ τὴν παρουσίαν τούτων μάλιστα ἐθεώρησεν ὡς βλαβεράν. — ξενηλασίαις] ὁ πληθ. διὰ τὴν συχνὴν ἐπανάληψιν τοῦ μέτρου τούτου. Ὁ Λυκοῦργος φοβούμενος μήπως διὰ τῆς μετὰ τῶν ξένων ἀναμιξείως φθαρῶσι τὰ τῶν Σπαρτιατῶν ἦθη ἀπηγόρευσε τὴν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐν Σπάρτῃ διαμονὴν τῶν ξένων ἴδ. Λυκοῦργ. 27.— τὸν Λεωνίδα] κατὰ πρόληψιν ἀντί εἰς τὸ Λεωνίδα ἄγνοεῖ.— σατραπικῶν] διότι ἔλαβεν ὡς γυναῖκα Ἀσιανὴν θυγατέρα ὑπάρχου τινός τοῦ Σελεύκου· ἵνα δὲ προκαλέσῃ τὴν κατὰ τοῦ Λεωνίδα ἀπέχθειαν, κα-

λεῖ τοὺς γάμους σατραπικοῦς ἴδ. 11, 4' ὁ πληθυντικός γάμοι ὡς καὶ τὸ Λατίν. nuptias συνήθως περὶ ἑνὸς γάμου.— τῷ νομίσματι] τὸν χρῶσθαι καὶ τὸν ἀργυρον ὡς μέσον ἀνταλλαγῆς ἀπηγόρευσε ὁ Λυκοῦργος καὶ ἐπέτρεπε μόνον σιδηροῦν τι βαρῦσταθμον καὶ δυσπαρκαύιστον καὶ ἐνεκα τούτου δύσχρηστον νόμισμα, ὅπερ ἐκαλεῖτο πέλανος ἢ πέλανος ἴδ. 5.— τῶν ξένων] γενικὴ διαίρεσις καὶ οὐχὶ τοῦ μᾶλλον, διότι δὲν παραβάλλοντα· οἱ ξένοι πρὸς τοὺς πολίτας τοὺς ἀσυμφύλους τοῖς ἐπιτηδεύμασιν.— ἀσυμφύλους] = τοὺς μὴ συμφωνοῦντας κατὰ τὰ ἦθη μετὰ τοὺς πολίτας.— ἐδυσχέραινε] = ἐμίσει, μετὰ ῥοτικῆς δὲ ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου συντασσόμενον τὸ ἔρημα=ὀργίζομαι, δυσχερῆστούμαι.— ἤλαυνεν] ὁ παρατακτ. πρὸς δήλωσιν τῆς διαρκοῦς ἰσχύος τῆς Λυκοῦργείου διατάξεως.— οὐ τοῖς σώμασι πολεμῶν] οὐχὶ δηλ. ἀπλῶς διότι ἦσαν ξένοι.

αναχρωννύμενοι τοῖς πολίταις τρυφῆς καὶ μαλακίας καὶ πλεονεξίας ἐντέκωσι ζῆλον· ἐπεὶ Τέρπανδρόν γε καὶ Θάλλητα καὶ Φερεκίδην ξένους ὄντας, ὅτι τὰ αὐτὰ τῷ Λυκούργῳ διετέλου ἀδόντες καὶ φιλοσοφούντες, ἐν Σπάρτῃ τιμηθῆναι διαφερόντως. „Σὺ δὲ Ἐκπρέπη μὲν“ ἔφησεν „ἐπαινεῖς, ὃς ἐφορευῶν Φρόνιδος τοῦ μουσικοῦ σκεπάρνῳ τὰς δύο τῶν ἐννέα χορδῶν ἐξέετεμε, καὶ τοὺς ἐπὶ Τιμοθέῳ πάλιν τὸ αὐτὸ τοῦτο πράξαντας, ἡμᾶς δὲ μέμφῃ τρυφὴν καὶ πολυτέλειαν καὶ ἀλαζονείαν ἐκ τῆς Σπάρτης ἀναιροῦντας, ὥσπερ οὐχὶ ἀκαίῳ τὸ ἐν μουσικῇ σοβαρὸν καὶ πε-

— σ υ ν α χ ρ ῶ ν ν ὀ μ ε ι] καὶ συναχρωῶ, κυρ. = μεταδιδῶν διὰ τῆς προσεγγίσεως τὸ χρωμά μου, καὶ ἐν γένει τὰς ἐξεις, τὰ ιδιωματά μου.— Τέρπανδρῶν] ὁ ἐκ τῆς ἐν Λέσβῳ Ἀντίστης (700) περιφήμος αἰοῦς καὶ ἐρευρέτης τῆς ἐπταχόρδου λύρας, πρότερον τετραχόρδου οὔσης. Οὗτος διέτριψε καὶ ἐν Πελοποννήτῳ, ἤτις κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὑπερεῖχε πάσης τῆς ἄλλης Ἑλλάδος κατὰ τὰς τέχνας καὶ τὴν ἄλλην παιδείαν. Οὗτος εἰσῆγαγεν εἰς τὴν Λακεδαίμονα τοὺς κιθαρωδικούς αὐτοῦ ὕμνους καὶ ὡς νομοθέτης ἐν τῇ μουσικῇ διεσημίσθη. Ἐθῶν δὲ κατὰ τινα τοῦ ἐν Δελφοῖς μαντείου χρησμῶν καὶ εἰς Σπάρτῃ σπαρασσόμενην ὑπὸ ἐμφυλίων ταραχῶν καθιστάσασεν αὐτὴν διὰ τῶν ἡσμάτων του.— Θάλλητα α] ὁ Θαλήτας, ἐκ Γόρτυνος τῆς Κρήτης ἱερεὺς ἄμα καὶ μουσικὸς περὶ τὸ 677 καὶ 586 ἀκμάτας, οὗτος ἔθῳν κατὰ τινα χρησμῶν τοῦ ἐν Δελφοῖς Μαντείου εἰς Σπάρτῃ ἀπέλλαξεν αὐτὴν διὰ τῶν ὕμνων του ἀπὸ λοιμοῦ τινος. Οὗτος δὲν πρέπει να συγχέηται μετὸν ὁμώνυμον ἐκ Μιλήτου σοφόν.— Φερεκίδης ν] Σύριος, σύγχρονος τοῦ Σόλωνος, ὁ πρῶτος ἐκ τῶν Ἑλλήνων πεζοῦ συγγραφεὺς γράφας θεολογικὸν τι συγγραμμα

περὶ φύσεως καὶ θεῶν. Οὗτος κατὰ προτροπὴν τοῦ ἐν ὀνείροις ἐμφανισθέντος αὐτῷ Ἡρακλέους ἀπέτριψε τοὺς Σπυριτιάτας τῆς τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου θεραπείας κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ οὐκ αὖ ἐμφανισθεὶς ὁ αὐτὸς θεὸς εἰς τοὺς βασιλεῖς συνεβούλευσε να πεῖθωνται τῷ Φερεκίδει.— τὰ α ὀ τὰ χόδο ν τ ε ς] = ἐπειδὴ τὰ ἄσματτα καὶ ἡ φιλοσοφία των ἀνηντανισῶντο, ἀλλὰ συνεφώνουν πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Λυκοῦς.— ἐφορευῶν] = ἐφορος ὡν ἴδ. 5. — Φρόνιδος] ἐκ Μυτιλήνης (περὶ τὸ 480), ὁ δὲ Τιμοθέος ἐκ Μιλήτου (περὶ τὸ 356) ἀμφότεροι εἰσῆγαγον νεωτερισμοὺς περὶ τὴν μουσικὴν κατεστήσαντες αὐτὴν τεχνικώτερον καὶ ἀβουτέραν καὶ ἠδῆσαν τὰς 7 τοῦ Τέρπανδρου χορδὰς εἰς ἐννέα.— τὰς δύο] ὅταν ἐξ ἔθλου τινὸς λαμβάνηται μέτρος, τοῦτο τίθεται ἐναερθρον.— τοὺς ἐπὶ Τιμοθέῳ] ἴδ. Ἡθικ. 238 C: «Τιμοθέου δὲ ἀγωνιζομένου τὰ Κάρνεια, εἰς τῶν ἐφθῶν μάχαίρων λαθῶν ἠρώτησεν αὐτὸν ἐκ πατέρου των μερῶν ἀποτέμει τὰς πλείους των ἐπτά χορδῶν.» — ἀναίροῦν τὰς] = περιωμῆνους να ἀνατρέσωμεν.— σοβαρὸν ν] = ἀγκηρὸν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ σεμνὸν καὶ ἀπλοῦν τῆς ἀρχαίας δωρικῆς μουσικῆς.

ριτόν, ὅπως ἐνταῦθα μὴ προέλθῃ, φυλαττομένων, ὅπου γενομένων βίων καὶ τρόπων ἀμετρία καὶ πλημμύλεια τὴν πόλιν ἀσύμφωνον καὶ ἀνάρμοστον ἑαυτῇ πεποίηκεν.“

ΧΙ Ἐκ τούτου τῷ μὲν Ἄγιδι τὸ πλῆθος ἐπηρεολούθησεν, οἱ δὲ πλοῦσιοι τὸν τε Λεωνίδα παρεχάλουον μὴ σφᾶς προσέσθαι, καὶ τοὺς γέροντας, οἷς τὸ κράτος ἦν ἐν τῷ προβουλεύειν, δεόμενοι καὶ πείθοντες ἴσχυσαν, ὅσον ἐνὶ πλείονας γενέσθαι τοὺς ἀποψηφισαμένους τὴν ῥήτραν. Ὁ δὲ Λύσανδρος ἔτι τὴν ἀρχὴν ἔχων ὥρμησε τὸν Λεωνίδα διώκειν κατὰ δὴ τινα νόμον παλαιόν, ὃς οὐκ ἔξ τὸν Ἡρακλείδην

— προέλοθ] = καταντήσῃ· τὸ δὲ ἐν τὰ ὕθ' α σημαίνει τὸ σημεῖον ὑπὸθεν ἄρχεται ἢ ἐν τῇ μουσικῇ καὶ τοῖς ἤθεσι διαφθορά. — ὅπου] ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐν τὰ ὕθ' α, τὸ πλῆρες ἤθελον εἶναι: ὅπου ἐγένοντο, καὶ γενομένων τῶν βίων κτ. τὸ ὅπου γενομένων, διορθῶ Ἐ Κορ: ὅπου γενόμενον... ἀμετρία καὶ πλημμύλεια = ὅπου προσελθούσα ἢ μουσικῇ πεποίηκε τὴν πόλιν ἀσύμφωνον καὶ ἀνάρμοστον ἑαυτῇ διὰ τὴν τῶν βίων καὶ τρόπων ἀμετρίαν καὶ πλημμύλειαν. Ἡ μεταβολὴ τοῦ χαρικτήρος τῆς μουσικῆς συνεπήγατο κατὰ τοὺς ἀρχαίους καὶ ἀλλοίωσιν εἰς τὰ ἤθη καὶ τὸν πολιτικὸν βίον ἴδ. Πλάτ. Πολιτ. IV, 422 C: οὐδαμῶς κινούσιν τὰ μουσικῆς τρόποι ἄνευ πολιτικῶν νόμων τῶν μεγίστων. Αἱ δὲ περὶ τὴν μουσικὴν αὐταὶ μεταβολαὶ ἔθεωροῦντο πρὸς τοὺς εἰς τὰ ἀρχαῖα καὶ πατροπαράδοτα ἑμμένουσιν ὡς ἔλληειψι περὶ τὸν ὀυθμὸν καὶ τὴν ἀρμονίαν (ἀμετρία, ἀναρμωσία) ἴδ. 3, 6 ἐμμελῶς. Ὁ Ἄγις ἐξελέγηκε τὸν Λεωνίδα ὡς ἀντιφάσκοντα πρὸς ἑαυτὸν, διότι ἐνὸς μὲν ἐπαίνει τὸν Ἐκπρέπη ὡς ἀπαγορεύσαντα πάντα ἐν τῇ μουσικῇ νεωτερισμὸν ὡς συντελοῦντα

εἰς τὴν ἐκδιαιτήσιν τῶν πολιτῶν, ἄρ' ἑτέρου μέμεται αὐτὸν τὸν Ἄγιν αὐτὴν ταύτην τὴν ἐκδιαιτήσιν ἀναιροῦντα.

ΧΙ. Καταβῶξις τοῦ Λεωνίδα.

— Ἐκ τούτου] = μετὰ τοῦτο. Τὰ ἀπὸ τοῦ κεφαλαίου τούτου μέχρι τοῦ 13 ἱστορούμενα ἐγένοντο τὸ 242 — ἐπηρεολούθησε] = ἠκολούθησε τὸν Ἄγιν, συνστάθη ὑπὲρ αὐτοῦ. — σφᾶς] ἴδ. Σ. Χρδ. § 304. — τοὺς γέροντας] ἀντικείμε. τοῦ πείθοντες. — παρ' οἷς] = προβουλεύειν] δηλ. ἐκ τοῦ προβουλεύματος τούτων ἐξηργάτο ἡ κύρωσις ἢ μὴ τῆς προτεινομένης ὑποθέσεως, καθ' ὅσον ὁ κλιός δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα τοῦ προτείνειν οὔτε τοῦ τροπολογεῖν τὰ προτεινόμενα ἴδ. 8. — ὅσον γενέσθαι] = ὥστε γενέσθαι ἴδ. Σ. Χρδ. § 332. — τοὺς ἀποψηφισαμένους] = τοὺς ἀπορρίψαντας, ἴνα δηλ. εἰσαχθῇ ἢ ῥήτρα εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ λαοῦ. — τὴν ἀρχὴν] δηλ. ἐφορος ὢν. — ὥρμησε] = ἐπεχείρησε. — διώκειν] = κατηγορεῖν. — κατὰ δὴ τινὰ] τὸ δὴ = δῆθεν. — τὸν Ἡρακλείδην] = τὸν εἰς τὸν βασιλικὸν οἶκον ἀνήκοντα. Μετὰ πάσης αὐστηρότητος ἐφροντοῦσαν ἐν ἀρχῇ τὴν δικτηροῦσιν ἀμιγῆς τὸ ἐκ τῶν Ἡρακλείδων γένος τῶν βασιλέων καταδει-

ἐκ γυναικὸς ἀλλοδαπῆς τεκνοῦσθαι, τὸν δὲ ἀπελθόντα τῆς Σπάρτης ἐπὶ μετοικισμῶ πρὸς ἑτέρους ἀποθνήσκειν κελεύει. Ταῦτα κατὰ τοῦ Λεωνίδα λέγειν ἑτέρους διδάξας αὐτὸς παρεφύλαττε μετὰ τῶν συναρχόντων τὸ σημεῖον. Ἔστι δὲ τοιόνδε· δι' ἐτῶν ἐννέα λαβόντες οἱ ἔφοροι νύκτα καθαρὰν καὶ ἀσέληνον σιωπῇ καθέζονται πρὸς οὐρανὸν ἀποβλέποντες. Ἐὰν οὖν ἐκ μέρους τινὸς εἰς ἕτερον μέρος ἀστὴρ διάξῃ, κρίνουσι τοὺς βασιλεῖς ὡς περὶ τὸ θεῖον ἑξαμαρτάνοντας καὶ καταπαύουσι τῆς ἀρχῆς, μέχρι ἂν ἐκ Δελφῶν ἢ Ὀλυμπίας χρησμός ἐλθῇ τοῖς ἡλωκόσι τῶν βασιλέων βοηθῶν. Τοῦτο δὴ τὸ σημεῖον αὐτῷ γεγονέναι λέγων ὁ Λύσανδρος κρίσιν τῷ Λεωνίδα προὔθηκε, καὶ μάρτυρας παρεῖχεν, ὡς ἐκ γυναικὸς Ἀσιανῆς, ἣν τῶν Σελεύκου τινὸς ὑπάρχων αὐτῷ συνοικίσαντος ἔσχε, τεκνώσασατο δύο παιδιά, δυσχεραίνόμενος δὲ καὶ μισούμενος ὑπὸ τῆς γυναικὸς ἐπανέλθαι παρὰ γνώμην οἴκαδε, καὶ διαδοχῆς ἔρημον ἀνέλοιτο [τὰ*] βασιλείον. Ἄμα δὲ τῇ δίκῃ Κλεόμ-

κνύει τὸ παρὰ Πλάτωνι 1' Ἀλκιβ. 1, 121 μνημονεύμενον: καὶ γυναῖκες τῶν βασιλέων δημοσίᾳ φυλάττονται ὑπὸ τῶν ἐφόρων ὅπως εἰς δύναμιν μὴ λάθῃ ἐξ ἄλλου γενόμενος ὁ βασιλεὺς ἢ ἐξ Ἑρακλείδων. — τὸ ν δ ἐ ἀ π ε λ θ ὄ ν τ α] οὐ μόνον Ἑρακλείδην, ἀλλὰ καὶ πάντα Σπαρτιάτην ἴδ. Λυκούργ. 27. — τὸ σ η μ ε ἶ ὄ ν] ἐτέθη τὸ ἄρθρον τρόπον τινὰ κατὰ πρόληψιν, διότι διὰ τῶν ἐξῆς καθίσταται γνωστὸν τὸ σημεῖον. — δι' ἐ τ ῶ ν ἐ ν ν έ α] = δι' ἐνάτου ἔτους, ἀνὰ πᾶν ἔνατον ἔτος. — λ α β ὄ ν τ ε ς] = ἐκλέξαντες. — ἐ κ μ έ ρ ο υ ς τ ι ν ὸ ς] = ἐξ ὀρισμένου τινὸς μέρους εἰς ἄλλο τι ὀρισμένον. — δι' ἄ ξ ῃ] ὄθεν διάττοντες ἀστέρες. — κ ρ ῖ ν ο υ ς ι] = ἀνακρίνουσιν. — Ὀ λ υ μ π ῖ α ς] τὸ ἐν Πισάτιδι τῆς Ὀλυμπίας τοῦτο τοῦ Διὸς μαντεῖον δὲν ἦτο ἄσημον ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἴδ. Ἡρόδ. VIII, 134.

Ξενοφ. Ἑλλ. III, 2, 22. — τ ο ῖ ς ἡ λ ω κ ὸ σ ι] = τοῖς ἐνόχοις. — κ ρ ῖ σ ι ν — π ρ ο ὕ θ η κ ε] = εἰσήγαγεν εἰς δίκην. Τὸν βασιλέα ἐδίκαζον οἱ 28 γέροντες καὶ μετ' αὐτῶν οἱ πέντε ἔφοροι ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἑτέρου βασιλέως. Ἐν τῇ δίκῃ ταύτῃ ἔσχε τὴν πλειοψηφίαν ὁ Λυσ. ἴδ. Παισ. III, 5, 2. — ὡ ς ἐ κ γ υ ν α ι κ ὸ ς] εἰδικῆς λόγος ἑξαρωτόμενος ἐκ τοῦ παρεῖχε μάρτυρας = διὰ μαρτύρων ἀπεδείκνυν. — τ ῶ ν Σ ε λ ε ὕ κ ο υ] ἢ σύνταξις τινὸς τῶν ὑπάρχων Σελ. συνοικίσαντος αὐτῷ = συνοικίσαντος δὲ = δόντος εἰς γάμον. — τ ε κ ν ῶ σ α τ ο] ἢ εὐκτικῇ μετὰ τοῦ ὡ ς δηλοῖ τὸ ἐξ ὑποκειμένου. — δ υ σ χ ε ρ α ι ν ὸ μ ε ν ο ς] ἴδ. 10. — π α ρ ἄ γ ν ῶ μ η ν] = παρὰ θέλησιν, ἣτοι δὲν ἤθελε νὰ ἐπανέλθῃ, ἀλλ' ἠναγκάσθη ὑπὸ τῆς γυναικὸς.

βροτον ἐπειθε τῆς βασιλείας ἀντιποιεῖσθαι, γαμβρὸν ὄντα τοῦ Λεωνίδα, γένους δὲ τοῦ βασιλικοῦ. Φοβηθεὶς οὖν ὁ Λεωνίδας ἰκέτης γίνεται τῆς Χαλκιοίκου, καὶ συνικέτευεν ἢ θυγάτηρ τῷ πατρὶ τὸν Κλεόμβροτον ἀπολιπούσα. Καλουμένου δὲ πρὸς τὴν δίκην αὐτοῦ καὶ μὴ καταβαίνοντος, ἐκείνον ἀποψηφισάμενοι τὴν βασιλείαν τῷ Κλεομβρότῳ παρέδωκαν.

XII. Ἐν τούτῳ δὲ τῆς ἀρχῆς ὁ Λύσανδρος ἀπηλλάγη τοῦ χρόνου διελθόντος. Οἱ δὲ κατασταθέντες ἔφοροι τὸν μὲν Λεωνίδα ἀνέστησαν ἰκετεύοντα, τῷ δὲ Λυσάνδρῳ καὶ τῷ Μανδροκλειδᾷ δίκην ἐπέηγον ὡς παρὰ τὸν νόμον χρεῶν ἀποκοπᾶς καὶ γῆν ἀναδάσασθαι ψηφισαμένοις. Κινδυνεύοντες οὖν ἐκείνοι πείθουσι τοὺς βασιλεῖς ὁμοῦ γενομένους χαίρειν εἶναι τὰ τῶν ἐφόρων βουλευμάτων· τοῦτο γὰρ τὸ ἀρχεῖον ἰσχύειν ἐκ διαφορᾶς τῶν βασιλέων, τῷ τὰ βελτίονα λέγοντι προστιθέμενον τὴν ψῆφον, ὅταν ἄτερος ἐρίζη πρὸς τὸ συμφέρον· ἀμφοῖν δὲ ταῦτά βουλευομένων ἄλυτον εἶ-

— ἀνέλοι τοιοῖοι ἐφριμένην ἐπὶ τῆς γῆς αὐτὴν εὐρών. Κατὰ Παισ. (III, 6, 7) κατηγοροῦν αὐτὸν ὅτι παῖς ὢν ὤμοσε τῷ πατρὶ Κλεωνύμῳ ὅτι θὰ καταστρέψῃ τὴν Σπάρτην. — τὸ βασιλεῖον] Κορ. οὐδετέρως τοῦ παρακμάζοντος ἑλληνισμοῦ ἀντὶ τοῦ τὴν βασιλείαν. — ἀντιποιεῖσθαι] ἢ ἀντισημαίνει οἰκιστοποίησιν. — Χαλκιοίκου] ὁ ναὸς τῆς πολιούχου ταύτης θεᾶς ἔκειτο ἐν τῇ ἀκροπόλει τῆς Σπάρτης· ἐκλήθη δὲ οὕτω διότι τὸ οἰκοδόμημα καὶ τὸ ἄγαλμα ἦσαν ἐκ χαλκοῦ. — ἀποψηφισάμενοι] = δι' ἀποράσεως ἀρξάντες ἀπ' αὐτοῦ τὴν βασιλείαν, ἀποκηρύξαντες· σπανία παρὰ τοῖς Ἄττικοις ἢ τοιαύτη τοῦ ἀποψηφίζεσθαι χρῆσις.

XII. Καταδίωξις τῶν ἐφόρων. — Ἀπηλλάγη] τὸ 242. — τοῦ χρόνου] τοῦ νομίμου τῆς ἀρχῆς

τοῦ χρόνου. — ἀνέστησαν] ἦτοι ἀναστήσαντες, διαβεβαιώσαντες αὐτὸν περὶ τῆς ἀσφαλείας τοῦ ἐπαύσαν ἰκετεύοντα· τὸ ἀνίσταναι λέγεται σταθερῶς ἐπὶ τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως ἴδ. Θεουκιδ. I, 126, 128, 137, κτλ. — ψηφισαμένοις] = ψήφισμα εἰσηγησάμενοις, προτεινάσιν. ἴδ. Περικλ. 13, 5. 20, 24. — κινδυνεύοντες] συνήθως τὸ ῥῆμ. λέγεται ἐπὶ τοῦ κτηγρομένου. — χαίρειν εἶναι] = μὴ φροντίζειν ὁμοίᾳ καὶ ἡ φράσις ἐφρῶσθαι φράζειν. — ἀρχεῖον] κυρίως = ἀρχοντεῖον, ὁ τόπος ἐνθα διέμενον οἱ ἀρχοντες, ὡς ἐν 16, 4, εἶτα δὲ, ὡς ἐν ταῦθα = ἀρχή. — ἰσχύειν] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ πείθουσι = πείθοντες λέγουσιν. — ἐκ διαφορᾶς] = ἐνεκα τῆς διαφορᾶς, ὅταν ἐρίζωσιν οἱ βασιλεῖς. — ἐρίζη] = ἀντιλέγη. — πρὸς τὸ συμφέρον] ἢ πρὸς

ναι τὴν ἐξουσίαν, καὶ παρανόμως μαχεῖσθαι πρὸς τοὺς βασιλεῖς, ὧν μαχομένων διαιτῶν καὶ βραβεύειν αὐτοῖς εἶναι προσήκον, οὐχὶ πολυπραγμονεῖν ὁμοφρονούντων. Οὕτω δὴ πεισθέντες ἀμφοτέροι καὶ μετὰ τῶν φίλων εἰς ἀγορὰν καταβάντες ἀνέστησαν μὲν ἐκ τῶν δίφρων τοὺς ἐφόρους, ἄλλους δ' ἀντ' αὐτῶν ἀπέδειξαν, ὧν εἷς ἦν Ἀγησίλαος. Ὀπίσσαντες δὲ τῶν νέων πολλοὺς καὶ λύσαντες τοὺς δεδεμένους ἐγένοντο φοβεροὶ τοῖς ὑπεναντίοις ὡς πολλοὺς ἀποκτενοῦντες. Ἀπέθανε δὲ οὐδεὶς ὑπ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ Λεωνίδα ἰς Τεγέα ὑπεξιόντα βουλευθέντος διαφθεῖραι τοῦ Ἀγησίλαου καὶ πέμψαντος ἐπ' αὐτὸν εἰς τὴν ὁδὸν ἄνδρας, πυθόμενος ὁ Ἄγις ἐτέρους ἀπέστειλε πιστοῦς, οἳ τὸν Λεωνίδα περισχόντες ἀσφαλῶς εἰς Τεγέα κατέστησαν.

ΧΙΗ. Οὕτω δὲ τῆς πράξεως αὐτοῖς ὁδῶ βραδίζουσης καὶ μηδενὸς ἐνισταμένου μηδὲ διακωλύοντος, εἰς ἀνήρ, Ἀγησίλαος, ἀνέτρεψε πάντα καὶ διελυμήνατο, καλλιστον

σημαίνει ἀναφορῶν. — ταῦτά βουλευόμενων] ἀντιπαρατίθειν εἰς τὸ ἐκ διαφορᾶς τῶν βασιλέων, εἶνε δὲ χρόν. μετῆ. — ἄλυτον τὴν ἐξουσίαν] = ἡ ἐξουσία τῶν βασιλέων δὲν δύναται νὰ καταργηθῆ, νὰ περιορισθῆ. — μαχεῖσθαι] δηλ. τοὺς ἐφόρους. — διαιτῶν καὶ βραβεύειν] = νὰ γίνωνται αὐτοῖς δικαιοσύνη καὶ νὰ ἀπονέμωσι τὸ δίκαιον. — ὧν ὁμοφρονούντων] ἀναπτύσσεται δι' αὐτῶν τὸ παρανόμως. — πολυπραγμονεῖν] ἴδ. 7, 3. Ὀμοίως καὶ ὁ Κλεομένης (10) διὰ τὸν φόβον τῶν ἐφόρων ἀπολογούμενος ἀναφέρει, ἦν εἶχον ἐξ ἀρχῆς ἐξουσίαν οἱ βασιλεῖς, καὶ ἦν μετὰ ταῦτα ἐκτίσαντο παρανόμως οἱ πρότερον τῶν βασιλέων ὑπηρέται ὄντες ἔφοροι. — ἀμφοτέροι] = οἱ βασιλεῖς. — ἀνέστησαν ἐκ τῶν δίφρων] οἵτινες ἔσαντο ἐν τῇ ἀγορᾷ, καὶ οὗς κατόπιν, πλην ἑνός, ἀπέλειτο ὁ Κλεομένης (Κλεομ. 10,

1). — λύσαντες τοὺς δεδεμένους] τὸ λύειν τοὺς δεδεμένους ἦν ἐν τῶν συνήθων καὶ κυρίων μέσων ἐν ταῖς ἐπανστασείσι πρὸς θήραν ὀπαδῶν. ἴδ. Κλεομ. 37, 4. — ἐγένοντο] = ἀποκτενοῦντες] = ἐνέπνευσαν τὸν φόβον εἰς τοὺς ὑπεναντίους ὅτι μέλλουσι πολλοὺς αὐτῶν νὰ φονεύσωσιν, ἂν ἀνθίσκωντο. — ἀλλὰ καὶ Λεων.] οὐ μόνον οὐδένα ἄλλον ἐφόνευσαν, ἀλλ' οὐδὲ τὸν Λεωνίδα. τὸν ἀρχηγὸν τῆς ἀντιπάλου μερίδος. — ὑπεξιόντα] ἢ ὑπὸ σημαίνει τὸ κρυφίως. — εἰς τὴν ὁδὸν] δι' ἧς ἔμελλε νὰ διέλθῃ ὁ Λεωνίδ. — περὶ σχόντες] = ἀντικλιώσαντες, προστατεύσαντες.

ΧΙΗ. Διάλυσις τῶν χρεῶν. — Ὁ δ' ὦ] = δι' ἡμᾶς ἢς ὁδοῦ, ἀνευ προσκόμματος, εὐσδομημένης. — ἐνισταμένου μηδὲ δ.] ἴδ. Φιλοποίμ. 5, 2. τὸ ἐνιστασθαι γενικώτερον καὶ ἀσθενέστερον τοῦ διακωλύειν] καὶ τοῦτο μὲν ἐπὶ ἐνεργητικῆς ἀντιστάσεως, ἐκείνο δὲ

διανόημα καὶ Λακωνικώτατον αἰσχίστω νοσήματι τῆ φιλο-
 πλουτία διαφθείρας. Ἐπειδὴ γὰρ ἐκέκτητο μὲν ἐν τοῖς μά-
 λιστα πολλὴν καὶ ἀγρῆν γῶραν, ὤφειλε δὲ πάμπολλα,
 μήτε διαλύσαι δυνάμενος τὰ χρέα μήτε τὴν γῶραν προέ-
 σθαι βουλόμενος ἔπεισε τὸν Ἄγιν, ὡς ἀμφοτέρων μὲν ἄ-
 μα πραττομένων μέγας ἔσοιτο περὶ τὴν πόλιν ὁ νεωτερι-
 σμός, εἰ δὲ τῆ τῶν χρεῶν ἀφέσει θεραπευθεῖεν οἱ κτημα-
 τικοὶ πρότερον, εὐκόλως ἂν αὐτῶν καθ' ἡσυχίαν ὕστερον
 ἐνδεξομένων τὸν ἀναδασμόν. Ταῦτα δὲ καὶ τοῖς περὶ Λύ-
 σανδρον ἐδόκει, συνεξαπατωμένοις ὑπὸ τοῦ Ἀγησιλάου,
 καὶ τὰ παρὰ τῶν χρεωστῶν γραμματεῖα συνενέγκαντες εἰς
 ἀγορὰν, ἃ κλάρια καλοῦσι, καὶ πάντα συνθέντες εἰς ἓν
 συνέπρῃσαν. Ἀρθείσης δὲ φλογὸς οἱ μὲν πλοῦσιοι καὶ δα-
 νειστικοὶ περιπαθοῦντες ἀπῆλθον, ὁ δὲ Ἀγησίλαος ὡσπερ
 ἐφουβρίζων οὐκ ἔφη λαμπρότερον ἑωρακέναι φῶς οὐδὲ πῦρ
 ἐκείνου καθαρώτερον. Ἀξιούντων δὲ τῶν πολλῶν καὶ τὴν
 γῆν εὐθύς νέμεσθαι καὶ τῶν βασιλείων οὕτω ποιεῖν κελυόν-

δὲν ἀποκλείει καὶ τὴν ἔννοιαν τῆς
 παθητικῆς ἀντιστάσεως [ἴδ. Θουκ.
 8, 69: «καὶ ἦν τις ἐνιστήται τοῖς
 ποιουμένοις, μὴ ἰπιτρέπειν». — διὰ
 νόημα] δηλ. τὸ μεταρρυθμιστι-
 κὸν τοῦ Ἄγιδος σχέδιον, ὅπερ το-
 σοῦτον ἀνταπεκρίνετο εἰς τὸ ἀρχι-
 κὸν πνεῦμα τοῦ Λακωνικοῦ συν-
 τάγματος. — νόσημα τ] κατ' ἐ-
 πιπέτησιν προσδior. τοῦ φιλο-
 πλουτία. — ἐν τοῖς μάλιστα]
 δηλ. κεκτημένοις — ὑπὲρ πάντα ἄλ-
 λων [ἴδ. Σ. Χρδ. περὶ φράσεων. —
 μήτε δυνάμενος — μήτε βου-
 λόμενος] αἰτιολ. μεταχ. ἀκριβέ-
 στερον ἢ ἔλεγεν οὔτε — οὔτε,
 ὡς καὶ ἐν § 1 [μήδενός ἀντί οὐ-
 δένός. — ἀμφοτέρων] τοῦ τε ἀ-
 ναδασμοῦ τῆς γῆς καὶ τῆς τῶν
 χρεῶν ἀπίσεως. — πραττομέ-
 νων] ὑποθ. μεταχ. — ἔσοιτο] ἴδ.
 Σ. Χρδ. § 273. — ὁ νεωτερι-
 σμός] — ἡ μεταβολή, ἡ ἐπανάστα-
 σις. — θεραπευθεῖεν] — ἤθελον

εὐχαριστηθῆ· παρατηρητέον δὲ ὅτι
 πάντας τοὺς κτηματικούς ὑποτί-
 θησι παραπλησίως ἑαυτῷ ὡς ὄφει-
 λέτας. — οἱ κτηματικοί] = οἱ
 κατέχοντες κτήματα ἐν ἀντιθέσει
 πρὸς τοὺς ἐφεξῆς πλοῦσιους καὶ
 δανειστικούς. — ὡς ἐνδεξο-
 μένων] παρατηρητέα ἡ ἀπὸ εἰδι-
 κοῦ λόγου εἰς εἰδικὴν μεταχὴν μετά-
 πτωσις τῆς συντάξεως· ἡ εἰδικὴ δὲ
 αὕτη μεταχὴ μετὰ τοῦ δυν. ἂν ἀ-
 ποτελεῖ τὴν ἀπέδοσιν τοῦ προη-
 γουμ. ὑποθ. λόγου, ὃν ἐξήνεγκεν
 ἐνταῦθα μὲν ἀναλελυμένον, ἐν τῷ
 προτέρῳ δὲ κώλῳ διὰ μεταχῆς. —
 κλάρια] = χρεωστικὴ ὁμολογία,
 ἐκ τοῦ κλᾶρος δωρ. ἀντί κλη-
 ρος, διότι δι' αὐτῶν ἐνεγραφόσαντο
 οἱ τῆς γῆς κληροί. — ἀπῆλθον]
 [ἢ καὶ φανῆ ἢ διὰ τὸ γενόμενον
 δυσάρεσκια τῶν. — ἐφουβρίζων]
 οἰοῦντι νέαν προστιθεῖς ὕβριν. —
 λαμπρότερον] βεδκιώς, διότι ἐ-
 λύοντο τὰ μεγάλα αὐτοῦ χρεῖα. —

των, ἀσχολίας τινὰς ἐμβάλλων ὁ Ἀγησίλαος αἰεὶ καὶ προφάσεις λέγων παρήγε τὸν χρόνον, ἄχρι οὗ στρατεία συνέβη τῷ Ἀγίδι, μεταπεμπομένων τῶν Ἀχαιῶν συμμάχων ὄντων βοήθειαν ἐκ Λακεδαιμόνος. Αἰτωλοὶ γὰρ ἦσαν ἐπίδοξοι διὰ τῆς Μεγαρικῆς ἐμβαλοῦντες εἰς Πελοπόννησον· καὶ τοῦτο κωλύσων Ἄρατος ὁ τῶν Ἀχαιῶν στρατηγὸς ἠθροίζε δύναμιν καὶ τοῖς ἐφόροις ἔγραφεν.

XIV. Οἱ δὲ τὸν Ἄγιν εὐθὺς ἐξέπεμπον ἐπλημένον τῇ φιλοτιμίᾳ καὶ προθυμίᾳ τῶν συστρατευομένων. Νέοι γὰρ ὄντες οἱ πλείστοι καὶ πένητες καὶ τὴν μὲν ἀπὸ τῶν χρεῶν ἄδειαν ἔχοντες ἤδη καὶ λελυμένοι, τοὺς δὲ ἀγροὺς ἐλπίζοντες, ἂν ἐπανέλθωσιν ἐκ τῆς στρατείας, νεμηθήσεσθαι, θαυμαστοὺς τῷ Ἀγίδι παρεῖχον ἑαυτούς· καὶ θέαμα ταῖς πόλεσιν ἦσαν ἀβλαβῶς καὶ πράως καὶ μονονοῦκ ἀψοφητὲ διαπορευόμενοι τὴν Πελοπόννησον, ὥστε θαυμάζειν καὶ διαλογίζεσθαι τοὺς Ἕλληνας, οἷος ἦν ἄρα κόσμος Λακω-

παρῆγε] = παρίετνε. — στρατεία] τὸ ἔαρ τοῦ 241. Οἱ βασιλεῖς ἐν Σπάρτῃ ἦσαν στρατηγοὶ αἰετοὶ. — Ἀχαιῶν] ἀπ' οὗ ὁ Ἄρατος τὸ 243 κατέλαβε τὴν Κόρινθον, ὁ Ἀντίγονος ὁ Γονατῆς, βουλόμενος νὰ παρεμποδίσῃ τὴν ὁσημέραι αὐξοῦσαν δύναμιν τῶν Ἀχαιῶν, ἐποίησε συμμαχίαν μετὰ τῶν Αἰτωλῶν πρὸς κοινὴν διεπραγῆν καὶ διανομὴν τῆς Ἀχαικῆς ταύτης κτήσεως. — ἐπίδοξοι] = τοὺς ὁποίους περιέμενον ὅτι κτλ. συνηθεστέρα δὲ ἢ μετ' ἀπαρεμψάνου σύνταξις τοῦ ἐπιθέτου ἢ ἢ μετὰ μετοχῆς. — κωλύσων] τελικὴ μετχ. — στρατηγὸς] ὁ Ἄρατος προέκινε τὸν ἐστασιαστικὸν ἔθ. Κληρομ. 15: ὁ μὲν Ἄρατος εἰς ὧθὸς παρ' ἐνιαυτὸν αἰεὶ στρατηγεῖν. — ἔγραφεν] ὁ πρῶτατικὸς σηκίαινε ἐπανάληψιν τῆς πράξεως = ἐπανοιημένως ἔγραφεν.

XIV. Ἐκστρατεία τοῦ Ἀγίδος. — Ἐξέπεμπον] περὶ τοῦ παρ.

ἔδ. 10. — ἐπλημένον] = πλήρη θάρρους. — ἀδείαν] = ἀροθίαν, ἀσφάλειαν. δηλ. ἀπαλλαγέντες ἀπὸ τῶν χρεῶν. — λελυμένοι] ἀπὸ τῶν χρεῶν δηλ. — θέαμα] = αξιοθέατοι. — ἀβλαβῶς] = χωρὶς νὰ ποιήσωσι βλάβην τινά. — μόνον οὐκ] κολάζει τὸ ἀψοφητὲ = σχεδόν, tantum non. — τοὺς Ἕλληνας] = τοὺς ἄλλους Ἕλληνας· οὕτω πολλάκις τίθεται τὸ Ἕλληνας ἄνευ τοῦ ἄλλων, καὶ ἐνοουῦνται πάντες οἱ ἄλλοι Ἕλληνες πλὴν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐλλογιμονίων, πρὸς οὓς ἀντιτίθενται οἱ ἄλλοι Ἕλληνας. ἔδ. Θεμιστ. 7: τῶν μὲν Ἕλληνων Εὐρυβιδοῦν καὶ Λακεδαιμονίους ἡγεῖσθαι κελευθέντων, τῶν δὲ Ἀθηναίων. — ἦν ἄρα] τὸ ἄρα διορίζει τὴν πρότασιν ἐκ τῶν προεπιρημένων πραγμάτων· καθ' ἃ ἤδη βλέπει τις. — κόσμος] ὁ σπαρτιατικὸς στρατὸς διεκρίνετο

νικῶ στρατεύματος Ἀγησίλαον ἔχοντος ἢ Λύσανδρον ἐκείνον ἢ Λεωνίδαυ τὸν παλαιὸν ἡγούμενον, ὅπου πρὸς μείρακιον ὀλίγου δεῖν νεώτατον ἀπάντων αἰδῶς τοσαύτη καὶ φόβος ἐστὶ τῶν στρατευομένων. Καὶ μέντοι καὶ αὐτὸς ὁ νεανίσκος εὐτελεία καὶ φιλοπονία καὶ τῷ μῆδεν ἰδιώτου λαμπρότερον ἡμφιέσθαι καὶ ὠπλίσθαι σεμνυνόμενος ἀξιοθέατος ἦν καὶ ζηλωτὸς ὑπὸ τῶν πολλῶν· ἐπεὶ τοῖς γε πλουσίοις οὐκ ἤρρεσκεν ὁ νεωτερισμὸς αὐτοῦ, δεδιόσι μὴ κίνημα καὶ παράδειγμα τοῖς πανταχόσε δήμοις γένηται.

XV. Συμμίξας δὲ τῷ Ἀράτῳ περὶ Κόρινθον ὁ Ἄγις ἔτι βουλευομένῳ περὶ μάχης καὶ παρατάξεως πρὸς τοὺς πολεμίους ἐπεδείξατο καὶ προθυμίαν πολλήν καὶ τόλμαν οὐ μακίην οὐδὲ ἀλόγιστον. Ἐφη γὰρ αὐτῷ μὲν δοκεῖν διαμάχεσθαι καὶ μὴ παριέναι τὸν πόλεμον εἴσω, τὰς πύλας τῆς Πελοποννήσου προεμένους, ποιήσῃν δὲ τὸ δοκοῦν Ἀράτῳ· καὶ γὰρ πρεσβύτερόν τε εἶναι καὶ στρατηγεῖν Ἀχαιῶν, οἷς οὐχὶ προστάξων οὐδὲ ἡγήσόμενος, ἀλλὰ συστρατευόμενος ἦκοι καὶ βοηθήσων. Ὁ δὲ Σινωπεὺς Βάτων αὐ-

τῶν ἄλλων ἑλληνικῶν κατὰ τὴν τάξιν.— τὸν παλαιὸν] πρὸς διάκρισιν τοῦ ἐν Θερμοπύλαις πεσόντος ἀπὸ τῶν ἄλλων ἡμωμένων.— ὁ ποιοῦ] ἀφοῦ.— μικροῦ δεῖν] ἴδ. Σ. Χρδ. § 135.— ἀπάντων] ἀπὸ ὅλου τοῦ στρατοῦ.— φόβος] ἴδ. Κλεομ. 9.— Καὶ μέντοι] ἀλλὰ καὶ, ἀντιτίθεται· τὸ περὶ Ἀγιδος λεγόμενον εἰς τὰ περὶ τῶν συστρατευομένων λεχθέντα.— ἰδιώτου] αὐτὸς δηλ. ὢν βασιλευς· ἴδ. Κλεομ. 13.— ὑπὸ τῶν πολλῶν] ὑπὸ τοῦ ἐν ἐκάσταις πόλει πλήθους.— τοῖς γε] ὁ γε ἔμφαντικός.— κίνημα] μὴ γείνη ὁ νεωτερισμὸς ἀφορμὴ πρὸς κίνησιν καὶ ταραχάς.— τοῖς πανταχόσε δήμοις] ἔλξει ἀντί τοῖς ἀπανταχοῦ δήμοις.

XV. Ἡρόδοτος ἴδ. Ἀρατ. 31.— Συμμίξας] περὶ φιλικῆς μίξεως, ἐνταῦθα = ἀπαντήσας, ἄλλοτε δὲ

ἐπὶ ἐχθρική·= συμπίπτειν, συμπλέκεσθαι ἴδ. Θουκ. 8, 104.— περὶ μάχης καὶ παρατάξεως] ἂν ἐπροπε νὰ συγκροτήσῃ μάχην καὶ ποῖαν παράταξιν ἐν τῇ μάχῃ νὰ ἀκολουθήσῃ, τὸ παράταξις= ταχυμένη, κανονικὴ μάχη, Λατ. acies.— μακίην] ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ ἀλόγιστον δηλαδ. δὲν ἐπέδειξε τόλμην ἄσυνετον, οἷαν θὰ περιέμενέ τις ἀπὸ τῆς πολλῆς προθυμίας νέου ἀνδρός· ἴδ. Κλεομ. 25, 3: μακίως καὶ παραβόλως.— ἔφη] δηλ. τῷ Ἀράτῳ.— καὶ μὴ παριέναι εἴσω] καὶ μὴ ἀφήσωμεν νὰ ἐμῆ; νὰ προχωρήσῃ εἴσω εἰς τὴν Πελοπόννησον ὁ πύλεμος.— τὰς πύλας] δηλ. τὴν διὰ τῆς Κορίνθου διόδον.— εἶναι] ἐξακτῆται ἐκ τοῦ ἔφη.— ἦκοι] ἡ εὐκτική πρὸς δήλωσιν τοῦ ἐξ ὑποκειμένου = ἦλθε, καθὼς ἔλεγε.— Βάτων] οὗτος ἔγραψεν

τὸν οὐκ ἐθέλειν μάχεσθαι φησι τὸν Ἄγιν Ἀράτου κελεύοντος, οὐκ ἐντετυχηκώς οἷς Ἀρατος γέγραφε περὶ τούτων ἀπολογιζόμενος, ὅτι βέλτιον ἤγειτο, τοὺς καρποὺς σχεδὸν ἅπαντας συγκεκομισμένον ἤδη τῶν γεωργῶν, παρελθεῖν τοὺς πολεμίους ἢ μάχῃ διακινδυνεύσαι περὶ τῶν ὄλων. Ἐπεὶ δ' οὖν Ἀρατος ἀπέγνω μάχεσθαι καὶ τοὺς συμμάχους ἐπαινέσας διαφῆκε, θαυμασθεῖς ὁ Ἄγις ἀνεξεύγνυσεν, ἤδη τῶν ἔνδον ἐν Σπάρτῃ θόρυβον πολὺν ἐχόντων καὶ μεταβολήν.

XVI. Ὁ γὰρ Ἀγησίλαος ἐφορεύων, ἀπηλλαγμένος οἷς ταπεινὸς ἦν πρότερον, οὐδενὸς ἐφείδετο φέροντος ἀργύριον ἀδικήματος, ἀλλὰ μῆνα τρισκαιδέκατον, οὐκ ἀπαιτούσης τότε τῆς περιόδου, παρὰ τὴν νενομισμένην τάξιν τῶν χρόνων ἐνέβαλε τοῖς τέλεσι καὶ παρέπραττε. Δεδιώξ

ἱστορίαν τῶν Περσῶν, Ἀττικῆς καὶ Ἑφέσου. — ἐ θ ἔ λ ε ι ν] = ὅτι δὲν ἤθελεν. — ἐ ν τ ε τ υ χ η κ ῶ ς] = ἀναγνώσις· παρὰ τοῖς ὑστέρον συνήθως ἅπαντι τὸ ῥῆμα μετὰ τοιαύτην σημασίαν. — οἷ ς γ έ γ ρ α φ ε] ὁ Ἀρατος κατέλιπεν ὑπομνήματα, ἐν οἷς ἱστορεῖ τὰ κατὰ τὸν βίον αὐτοῦ μέχρι τοῦ Ἀντιγόνου τοῦ Δύσανος 221 Ἰδ. Ἀρατ. 3 — ἀ π ο λ ο γ ι ζ ῶ μ ε ν ο ς] = διδούς λόγον τῆς τοιαύτης αὐτοῦ γνώμης, ἀπολογούμενος, εἶναι δὲ μετοχ. τροπικῆ. — σ υ γ κ ε κ ο μ ι σ μ ἔ ν ω ν] καὶ ἐπομένως δὲν ἐροῦντο δῶσιν τινα παρὰ τοῦ ἔθρου. — π α ρ ε λ θ εῖ ν τ ο ῦ ς π ο λ ε μ ῖ ο υ ς] Ἰδ. ἀνωτέρω: παρὶ εἶναι τὸν πόλεμον. — ὁ ὄ σ ῶ ν] ἀναλαμβάνει διὰ τοῦ οὖν τὴν διὰ τῆς παρατηρήσεως διακοπεῖσαν διήγησιν. — ἀ π έ γ ν ω] = ἔγνω μὴ μάχεσθαι. — ἐ π α ι ν έ ς α ς] διὰ τὴν πρὸς τὸν πόλεμον προθυμίαν των. — δ ι α φ ῆ κ ε] = ἀπέλυσεν, ἀπεπεμφεν ἕκαστον εἰς τὴν πατρίδα του. Ὁ Ἀρατος κατηγορήθη πολλὰς ὡς ἄτολμος ἐν τοῖς ἀναπεπταμένοις πεδίοις καὶ

ὡς οὐ μένων ἐν ὄψει τὸ δεινόν, κατὰ Πολύβιον Ἰδ. Πολυβ. IV, 8, Κλέου. 4, 6.

XVI. Ταραχὴ ἐν Σπάρτῃ. — Ε φ ο ρ ε ῦ ω ν] Ἰδ. 10. — οἷ ς] = τούτων τῶν γεωργῶν, οἷς ἐνεκα τῶν ὄλων, διότι πρότερον ἦτο ἐξηρηθμένος ἐκ τῶν δυνεισιῶν. — ἐ φ ε ἰ δ ε τ ο] = ἀπειλεῖτο. — τ ρ ι σ κ α ι δέ κ α τ ο ν] τὸ ἔτος τῶν ἀρχαίων ἦν σεληνιακόν, συνιστάμενον ἐκ 354 ἡμερῶν ἦτοι δώδεκα μηνῶν, ἐκάστου ἔχοντος ἐν ἑκάστῳ 29 καὶ 30 ἡμέρας· ἐπιδή δὲ οὕτω δὲν συναρῶνται μετὰ τὸ ἡλιακόν, ἦτο ἀνάγκη ἐκάστοτε ἐμβολίμου μηνός· ὅτε δὲ συνέστη ἡ ἐναετηρὶς περίοδος, εἰς ἐκάστην τοιαύτην περίοδον παρενέβαλον τρεῖς μῆνας· ἐμβολίμου, πλεονάζοντος κατὰ τὸ 3, 5 καὶ 8 ἔτος· ὁ Ἀγησίλαος ἐνέβαλε τοιοῦτον ἐμβολίμου μῆνα εἰς ἔτος μὴ ἀπαιτοῦν τὸ τοιοῦτον, ἵνα εἰσπράξῃ καὶ τούτου τοῦ μηνός τὸ τέλος. — ἰ π α ι τ ο υ ς η ς] ἐναετηρ. μετοχ. — ἐ ν έ β α λ ε — π α ρ ε π ρ α τ έ] = παρενέβαλε τὸν τρισκαιδέκατον μῆνα διὰ τοῦς (μηνιαίους τελομένους) φόρους καὶ

δὲ τοὺς ἀδικουμένους καὶ μισούμενος ὑπὸ πάντων ἔτρεφε μαχαιροφόρους, καὶ φυλακτόμενος ὑπὸ τούτων κατέβαινεν εἰς τὸ ἀρχεῖον. Καὶ τῶν βασιλέων τοῦ μὲν ὄλως καταφρονεῖν, τὸν δὲ Ἄγιν ἐβούλετο δοκεῖν διὰ τὴν συγγένειαν μᾶλλον ἢ διὰ τὴν βασιλείαν ἐν τινι τιμῇ τίθεσθαι. Διέδωκε δὲ λόγον ὡς καὶ αὖθις ἐφορεύσων. Διὸ καὶ θάσσον ἀποκινδυνεύσαντες οἱ ἐχθροὶ καὶ συστάντες ἐκ Τεγέας ἀναφανδὸν τὸν Λεωνίδα ἐπὶ τὴν ἀρχὴν κατήγαγον, ἠδέως καὶ τῶν πολλῶν θεαταμένων· ὠργίζοντο γὰρ πεφανακισμένοι τῆς χώρας μὴ νεμηθείσης. Τὸν μὲν οὖν Ἀγησίλαον ὁ υἱὸς Ἴππομέδων δεόμενος τῶν πολιτῶν καὶ πᾶσι προσφιλῆς ὢν δι' ἀνδραγαθίαν ὑπεξήγαγε καὶ διέσωσε· τῶν δὲ βασιλέων ὁ μὲν Ἄγις ἐπὶ τὴν Χαλκίοικον κατέφυγεν, ὁ δὲ Κλεόμβροτος εἰς τὸ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερόν· ἐλθὼν ἰκέτευσ· καὶ γὰρ ἐδόκει τούτῳ μᾶλλον ὁ Λεωνίδας χαλεπὸς εἶναι, καὶ παρὲς τὸν Ἄγιν ἐπὶ τοῦτον ἀνέβη στρατιώτας ἔχων· καὶ κατηγορεῖ μετ' ὀργῆς, ὅτι γαμβρὸς ὢν ἐπεβούλευσεν αὐτῷ καὶ τὴν βασιλείαν ἀφείλετο καὶ συνεξέβαλε τῆς πατρίδος.

XVII. Ὁ μὲν οὖν Κλεόμβροτος οὐδὲν εἶχεν εἰπεῖν, ἀλλ

παρανόμως (παρὰ) εἰσέπραττε τούτους· τὸ αὐτὸ ἐπράξε καὶ ὁ Ῥωμαῖος Procurator Licinius ἐν Γαλιλίᾳ (Δίων Κασ. LIV, 21). Ἡ παρὰ ἐν τῷ παραπράττειν παραπρῶσε βέβησεσθαι καὶ τοῖς τοιούτοις σημαίνει· παράβατον τοῦ καθήκοντος.—ἔτρεφε] = διετήρει.—ἀρχεῖον] ἴδ. 12, 2.—τοῦ μὲν] Κλεομβρότου.—ἐν τιμῇ τίθεσθαι] τὸ ἐνεργ. τοῦ ἐν τιμῇ γίγνεσθαι.—διέδωκε] ἵνα ἀποδείξηται τοὺς ἀντιπάλους· ἀλλ' ἔσχε τὴν ἐναντίαν ἔκβασιν.—ἐφορεύσων] εἰδ. μετγ.—ἀποκινδυνεύσαντες] ἢ πρόθεσις σημαίνει ἐπίτασιν ἴδ. Κλεομ. 22: ἀποτολμασάντες.—ἐπὶ τὴν ἀρχὴν] = ἵνα ἐκ νέου ἀναλάβῃ τὴν βασιλείαν.—κατήγαγον] τὸ

ἐνεργ. τοῦ κατέρχασθαι, κατεῖναι.—ἠδέως] δηλ. ἄνευ ἀντιστάσεως καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀκτιήμονος πλήθους.—πεφανακισμένοι] αἰτιολ. μετ.—ὑπεξήγαγε] = ἐνήργησεν ὥστε νὰ ἐξέλθῃ τῆς χώρας.—Χαλκίοικον] ἴδ. 11.—Ποσειδῶνος] ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου Ταινάρου, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὀποίου ὑπῆρχε ναὸς καὶ ἄγαλμα τοῦ Θεοῦ ἴδ. Πλουσ. III, 25, 4: ἐπὶ τῇ ἄκρῃ ναὸς εἰκασμένος σπηλαίω καὶ πρὸ αὐτοῦ Ποσειδῶνος ἄγαλμα.—ἰκέτευσ] = ἐκάθητο ἰκέτης.—μᾶλλον] ἢ τῷ ἑτέρῳ βασιλεῖ.—καὶ παρὲς] = καὶ πράγματι παραίτησας κτλ.—συνεξέβαλε] = συνέπραξεν εἰς τὴν ἐκ τῆς πατρίδος ἀποβολὴν του.

ἡπορημένος ἐκάθητο καὶ σιωπῶν· ἡ δὲ Χιλωνίς, ἡ τοῦ Λεωνίδου θυγάτηρ, πρότερον μὲν ἀδικουμένῳ τῷ πατρὶ συνηδικεῖτο, καὶ τοῦ Κλεομβρότου τὴν βασιλείαν παραλαβόντος ἀποστάσα τὴν τοῦ πατρὸς συμφορὰν ἐθεράπευε, καὶ παρόντι μὲν συνικέτευε, φεύγοντος δὲ πενθοῦσα καὶ χαλεπῶς ἔχουσα πρὸς τὸν Κλεομβρότον διετέλει, τότε δὲ αὖ πάλιν ταῖς τύχαις συμμεταβάλλουσα μετὰ τοῦ ἀνδρὸς ἰκέτις ὤφθη καθεζομένη, περιβεβληκυῖα τὰς χεῖρας ἐκείνων καὶ τῶν παιδίων τὸ μὲν ἔνθεν, τὸ δ' ἔνθεν ὑφ' αὐτὴν ἔχουσα. Θαυμαζόντων δὲ πάντων καὶ δακρυσόντων ἐπὶ τῇ χρηστότητι καὶ φιλοστοργίᾳ τῆς γυναικὸς, ἀψαμένη τῶν πέπλων καὶ τῆς κόμης ἀτρημελῶς ἐχόντων, „Τούτο“ εἶπεν, „ὦ πάτερ, ἐμοὶ τὸ σχῆμα καὶ τὴν ὄψιν οὐχ ὁ Κλεομβρότου περιτέθεικεν ἔλεος, ἀλλ' ἀπὸ τῶν σῶν κακῶν καὶ τῆς σῆς φυγῆς μεμένηκέ μοι σύντροφον καὶ σύνοικον τὸ πένθος. Πότερον οὖν δεῖ με σοῦ βασιλεύοντος ἐν Σπάρτῃ καὶ νικῶντος ἐγκαταβῶναι ταύταις ταῖς συμφοραῖς, ἢ λαβεῖν

XVII. Ἡ Χιλωνίς. — Ἡ πορημένος] ἰσχυρότερον τοῦ ἀπορούμενος = μὴ γινώσκων ὅπως τὴν ἀπὸ τῆς Χιλωνίς] τὸ ἄβρονον, διότι ἐγένετο περὶ αὐτῆς λόγος ἐν τῇ 11 κεφ. καὶ ἐμμέσως ἐν τῇ 12 κεφ. τοῦ προηγουμένου (γαμβρὸς ὦν), ἀλλῶς δὲ ὅταν μετὰ τὸ κύριον ὄνομα ἐπιφέρεται ἕκαστος προσδιορισμὸς συνήθως ἐκφέρεται ἀνάρθρωτος ἴδ. Σ. Χρδ. § 287, 3. — συνηδικεῖτο] = συνεμερίζετο τὴν πρὸς αὐτὸν γιγνομένην ἀδικίαν ἴδ. Κλεομ. 1, 2: συμπαθοῦντα. — ἀποστασα] = ἀπολιποῦσα τὸν Κλεομβρότον. — συμφορὰν ἐθεράπευε] = περιεποιεῖτο αὐτὸν ἐν τῇ συμφορᾷ, παρηγόρει. — φεύγοντος] = ἐν ὅσῳ διετέλει ἐν τῇ φυγῇ. — αὖ πάλιν] ἴδ. Σ. Χρδ. § 456. — ταῖς τύχαις συμμέτα] = ὁμοῦ μετὰ τῆς μεταβολῆς τῆς τύχης μεταβάλλου-

σα καὶ αὐτῇ φρόνημα. — περιβεβληκυῖα τὰς χεῖρας] = περιβαλοῦσα αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς. — ὑφ' αὐτὴν] ὑπὸ τοὺς βραχίονας αὐτῆς. — φιλοστοργία] συνήθως ἐπὶ τῆς πρὸς τοὺς οἰκείους ἀγάπης ἴδ. Κλεομ. 1, 2. — ἀψαμένη] ἵνα δεῖξῃ αὐτοὺς τῷ πατρὶ. — πέπλων] ἴδ. Κλ. 38. — τὸ σχῆμα] ἀναφορικῶς πρὸς τὸ πέπλων = ἐνδυμασίαν. — ἀπὸ τῶν σῶν] ἢ ἀπὸ σημαίνει χρόνον. — σύντροφον] προσωποποιεῖ τὸ πένθος. — πότερον] καὶ εἰς τὰς δύο ταύτας ἐρωτήσεις, αἰτινες παριστῶσι τὰς δύο δυνατὰς αὐτῇ καταστάσεις, ἂν δὲν σωθῆ ὁ Κλεομ. περιμένει ἀπάντησιν ἀποφατικὴν. — νικῶντος] = νενικηκότος ἴδ. Σ. Χρδ. § 261 σημ. β'. — ἐγκαταβῶναι] = νὰ διαγαῖω τὸν βίον μετὰ εἰς ταύτας. — συμφοραῖς] = τοῖς δειγμασί,

ἐσθῆτα λαμπράν καὶ βασιλικήν ἐπιδοῦσαν ὑπὸ σοῦ τὸν παρθέσιον ἄνδρα φονευόμενον; ὅς εἰ μὴ παραιτεῖται σε μὴδὲ πείθει τέκνων καὶ γυναικὸς δάκρυσι, χαλεπωτέραν ἢ σὺ βούλει δίκην ὑφέξει τῆς κακοβουλίας, ἐπιδὼν ἐμέ τὴν φιλιτάτην αὐτῷ προαποθανοῦσαν. Τίνι γὰρ ἐμέ δεῖ ζῆν παρρησίᾳ πρὸς τὰς ἄλλας γυναῖκας, ἢ μήτε παρ' ἄνδρὸς δεομένη μήτε παρὰ πατρὸς ἑλεός ἐστιν; ἀλλὰ καὶ γυνὴ καὶ θυγάτηρ συνατυχεῖν καὶ συνατιμάζεσθαι τοῖς ἐμαυτῆς ἐγενόμην. Τοῦτῳ μὲν οὖν εἰ καὶ τις ἦν λόγος εὐπρεπῆς, ἐγὼ τοῦτον ἀφειλόμην τότε σοὶ συνεξετασθεῖσα καὶ καταμαρτυρήσασα τῶν ὑπὸ τούτου γενομένων· σὺ δὲ αὐτῷ τὸ ἀδίκημα ποιεῖς εὐαπολόγητον, οὕτω μέγα καὶ περιμάχητον ἀποφαίνων τὸ βασιλεύειν, ὥστε δι' αὐτὸ καὶ γαμβροὺς φονεύειν καὶ τέκνων ἀμελεῖν εἶναι δίκαιον“.

XVIII. Ἡ μὲν Χιλωνίς τοιαῦτα ποτνωμένη τό τε πρόσωπον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἐπέθηκε τοῦ Κλεομβρότου καὶ τὸ βλέμμα διεσθαρμένον καὶ συντετηχὸς ὑπὸ λύπης περιήνεγ-

σ
 δημείους τῶν συμφορῶν. — ἐπι-
 οῦσ' α' ν] = ἀρ' οὐ ἴδω, ἢ ἐπι-
 σημαίνει τὸ ὕστερον. — τὸν παρ-
 θέσιον] = ἄν ἐγὼ παρθέσιος οὔσα
 ἔλαβον, δηλ. τὸν μόνον ἄν ἐκ παρ-
 θεσίας ἔλαβον καὶ σφόδρα ἠγάπησα.
 — τέκνων καὶ γυναικὸς
 δάκρυσι] οὐχί σπανίως οἱ κατηγο-
 ρουμένοι ἐν τοῖς δικαστηρίοις
 προσῆγον πτεῖδας καὶ γυναικας καὶ
 ἐπειρῶντο δι' αὐτῶν τὸν οἶκτον
 τῶν δικαστῶν νὰ προσελκύσωσι. —
 δίκην ὑφέξει] = θά λάβῃ τι-
 μωρίαν. — τῆς κακοβουλίας]
 γενική τοῦ ἐγκλήματος ἴδ. Σ. Χρδ.
 § 83. Σημ. — τίνι γὰρ παρρη-
 σίᾳ] = μὲ ποῖον ἄρρος δηλ. πῶς
 δύναμαι ἐπιζῶσα μετὰ τὸν θάνατον
 τοῦ ἀνδρὸς νὰ παρουσιάζωμαι πρὸς
 τὰς ἄλλας γυναῖκας καὶ ἐλευθέρως
 καὶ ἄνευ ἀσχους πρὸς αὐτάς νὰ
 ὁμιλῶ; — παρ' ἄνδρὸς] διότι ἐ-
 ναντίον τῶν παρακλήσεων αὐτῆς
 ἠδίκησε. — συνατυχεῖν] τελι-

κὸν ἀπαρέμφ. = ἐγεννήθη διὰ νά.
 — τοῖς ἐμαυτῆς] τῷ πατρὶ καὶ
 συζύγῳ. — τοῦτῳ μὲν] ἀντιτί-
 θεται εἰς τὸ σὺ δ' ἐ; δηλ. ἢ τότε
 διαγωγή ἐκείνου πρὸς ἐμὴν ἀδι-
 κηολόγητος, ἀλλ' ἢ σὴ νῦν πρὸς ἐ-
 κείνον εἶναι χειρόν, οὕτως, ὥστε
 καθιστῆς εὐαπολόγητον τὸ ἀδίκημα
 ἐκείνου. — εὐπρεπῆς] = εὐσχη-
 μος. — τοῦτῳ] δηλ. τὸν λόγον.
 ἀφειλετο δὲ τοῦτον, διότι αὐτὴ ἢ
 ἰδία δημοσίᾳ ἀπειδοκίμασε τὴν πρᾶ-
 ξιν τοῦ ἀνδρὸς. — συνεξετα-
 σθεῖσα] ὑπὲρ σοῦ συνταχθεῖσα,
 συναριθμηθεῖσά σοι. — ἀποφαίν-
 ων] διὰ τῆς πράξεώς σου.

XVIII. Ἐπιβουλαὶ κατὰ τοῦ
 Ἄγεδος. — Ηστυν ὠμένην] = με-
 τὰ δακρύων ἰκετεῖουσα, ἐπικαλου-
 μένη τὸ ποστὶν ἔσθαι κυριολε-
 κτεῖται ἐπὶ τῆς γυναικός. — ἐπέ-
 τηκε] παρατηρητέα ἢ ἐπανάληψις
 τῆς προθεσ. — διεσθαρμένον]
 = ἄμορφον, διάστροφον. — συντε-

κεν εἰς τοὺς παρόντας. Ὁ δὲ Λεωνίδας διαλεχθεὶς τοῖς φίλοις τὸν μὲν Κλεόμβροτον ἐκέλευσεν ἀναστάντα φεύγειν, τῆς δὲ παιδὸς μένειν ἐδεῖτο καὶ μὴ καταλιπεῖν αὐτὸν οὕτω φιλοῦντα καὶ δεδωκότα χάριν τῆν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆ σωτηρίαν. Οὐ μὴν ἐπεισεν, ἀλλ' ἀνισταμένῳ τῷ ἀνδρὶ θάτερον τῶν παιδίων ἐγγχειρίσασα, θάτερον δ' ἀναλαβοῦσα καὶ προσκυνήσασα τὸν βωμὸν τῆς θεοῦ συνεξήληθεν, ὥστε, εἰ μὴ πάνυ διεσθαρμένος ἦν ὑπὸ κενῆς δόξης ὁ Κλεόμβροτος, εὐτύχημα ἂν ἠγήσατο τὴν φυγὴν αὐτῷ τῆς βασιλείας μείζον εἶναι διὰ τὴν γυναῖκα. Μεταστησάμενος δὲ τὸν Κλεόμβροτον ὁ Λεωνίδας καὶ τοὺς πρώτους ἐφόρους ἐκβαλὼν τῆς ἀρχῆς, ἐτέρους δὲ ποιησάμενος, εὐθὺς ἐπεβούλευε τῷ Ἁγίδι. Καὶ πρῶτον μὲν ἐπειθεν αὐτὸν ἀναστῆναι καὶ συμβασιλεύειν, ὡς δεδωκότων συγγνώμην τῶν πολιτῶν· συνεξηπατήσθαι γὰρ ὑπὸ τοῦ Ἀγησιλάου νέον ὄντα καὶ φιλότιμον. Ἐκείνου δὲ ὑφορωμένου καὶ κατὰ χώραν μένοντος αὐτὸς μὲν ἐπαύσατο φενακίζων καὶ κατειρωνευόμενος, Ἀμφάρης δὲ καὶ Δημοχάρης καὶ Ἀρκεσίλαος ἀναβαίνοντες εἰώθεσαν αὐτῷ διαλέγεσθαι· καὶ ποτε καὶ παραλαβόντες ἐπὶ λουτρὸν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ κατήγαγον καὶ λουσάμενον πάλιν εἰς τὸ ἱερόν κατέστησαν. Καὶ ἦσαν πάντες μὲν αὐτῷ συνήθεις, ὁ δὲ Ἀμφά-

τ η χ δ ε] = ἀναλελυμένον εἰς δάκρυα. — φ ε ὑ γ ε ι ν] = νά υπάγη εἰς ἐξορίαν. — δε δω κ ό τ α χ ά ρ ι ν] = γαρισάμενον. — τ ῶ ἄ ν δ ρ ι] δοτική τοῦ ἐγγχειρίσασα. — τ ῆς θε ο ῦ] μᾶλλον τοῦ θεοῦ διότι ἰκέτης ὁ Κλεόμ. κατέρυγεν εἰς τὴν τοῦ Ποσειδῶνος νῆον, καὶ οὐχὶ τῆς Χαλκιοίκου. — κ ε ν ῆς] = ματιίας. — Με τ α σ τ η σ ά μ ε ν ος] = ἀπομακρύνας, ἐκδιώξας. — τ ο ῦ ε π ρ ῶ τ ο υς] τοὺς μέχρι τοῦδε δηλονότι. — ἐ π ε β ο ῦ λ ε υ ε] = ἤρξατο ἐπιβουλεύόμενος. — ἄ ν α σ τ ῆ ν α ι] = παύσασθαι ἰκετεύοντα· ἴδ. 12, 1. — σ υ ν ε ξ η π α τ ῆ σ θ α ι] = ὅτι, κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ καὶ τῶν

πολιτῶν, συνηπατήθη· ὁ αἰτιολογικὸς λόγος μετ' ἀπαρεμφράτου, διότι εἶναι πλάγιος ἐξηγημένος ἐκ τοῦ ἐ π ε ι θ ε = πείθων ἔλεγεν. — ὑ φ ο ρ ω μ έ ν ο υ] = ὑποπτέουτος. — κ α τ ά χ ῶ ρ α ν μ έ ν ο ν τ ος] = μένοντος ἐν τῇ θέσει τοῦ ἴδ. Κλεομ. 25, 2. Θουκ. 1, 28, 3. — κ α τ ε ι ρ ω ν ε υ ό μ ε ν ος] ἢ κατὰ σημαίνει ἐπίτασιν. — ἄ ν α β α ι ν ο ν τ ες] λέγει οὕτω, διότι ἔκιστο ἐπὶ τῆς ἀκραπύλειος ὁ ναῖς· ἴδ. 11, 5. — κ α ι ἦ σ α ν μ ε ν... ὁ δ ὲ Ἀ μ φ ά ρ ης] = ὄλοι μὲν ἦσαν συνήθεις, διὰ τοῦτο ἐπίστειν εἰς τοὺτους ὁ Ἄγεις, ἀλλὰ ὁ Ἀρ. οὐ μόνον ἦν συνήθης, ἀλλὰ καὶ ἰδιαιτέρως ἔτυχε

ρης και κεκρημένος ἑναγχος ἱμάτια και ποτήρια τῶν πολυτελῶν παρά τῆς Ἀγησιστράτας ἐπεβούλευε διὰ ταῦτα τῷ βασιλεῖ και ταῖς γυναίξιν ὡς ἀποστερήσων. Καὶ μάλιστα γὰρ αὐτὸς ὑπακοῦσαι τῷ Λεωνίδα λέγεται και παροξύναι τοὺς ἐφόρους, ὧν και αὐτὸς εἰς ἦν.

XIX. Ἐπεὶ δὲ ὁ Ἅγις τὸν μὲν ἄλλον ἐν τῷ ἱερῷ διέτριβε χρόνον, εἰώθει δὲ καταβαίνειν, ὅτε τύχοι, πρὸς τὸ λουτρόν, ἐκεῖ συλλαβεῖν αὐτὸν ἐγνωσαν, ὅταν ἐξῶ τοῦ ἱεροῦ γένηται. Καὶ παραφυλάξαντες λελουμένον ἀπήντησαν και ἠσπασάντο, και συμπροῆγον ἅμα διαλεγόμενοι και παίζοντες ὡς πρὸς συνήθη και νέον. Ἐκτροπὴν δὲ τινα τῆς ὁδοῦ πλαγίαν πρὸς τὸ δεσμοτήριον ἐχούσης, ὡς ἐγένοντο κατ' αὐτὴν βαδίζοντες, ὁ μὲν Ἀμφάρης δια τὸ ἀρχεῖν ἀψάμενος τοῦ Ἁγίδος, „Ἄγω σε“ εἶπεν „ἐπὶ τοὺς ἐφόρους, ὧ Ἅγι, λόγον ὑφέξοντα τῶν πεπολιτευμένων.“ ὁ δὲ Δαμοχάρης εὐρωστος ὧν και μέγας, τὸ ἱμάτιον περιβαλὼν περὶ τὸν τράχηλον εἶλκεν. Ἄλλων δὲ ἐπωθούντων ὀπισθεν ἐκ παρασκευῆς, οὐδενὸς βοηθούντος, ἀλλ' ἐρημίας οὔσης, ἐμβάλ-

εῦνοιας, ὥστε και νὰ δανεισθῇ παρὰ τῆς Ἀγησ. ἱμάτια κτλ. τοῦθ' ὀπερ ἐγένετο πρὸς βλάβην τοῦ Ἁγίδος, διότι, διὰ νὰ σφετερισθῇ ταῦτα, ἐπεβουλεύθη τὸν βασιλεῖα. — ἀποστερήσειν] = ὡς οὐκ ἀποδώσω. — ὁ πακοῦσαι] = πεισθῆναι τῷ Λεωνίδα βουλομένῳ διαφθεῖραι τὸν Ἅγι.

XIX. Σύλληψις και καταδίξις τοῦ Ἁγίδος. — Τὸν μὲν ἄλλον] δηλ. πάντα τὸν ἄλλον πλὴν τοῦ χρόνου, ὃν ἐδαπάνη διατρίβων ἐν τῷ λουτρῷ. — ὅτε τύχοι] = ὡς αὐτὸς ἐτύχαινε, εὐηρεσεῖτο. Τῶν λουτρῶν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες κλημενῆν ἤρῃσιν ἐποιούντο ἴδ. 4. — ἐξῶ τοῦ ἱεροῦ] οὐ μόνον τοῦ ναοῦ, ἀλλὰ και τοῦ περιβόλου αὐτοῦ, ὅστις ἦν και αὐτὸς ἱερός. — παραφυλάξαντες νὰ ἀπαντήσωσιν αὐτὸν λελουμένον. — και συμπροῆ-

γοιν] = και συνώδεσον αὐτόν. — ἐκτροπὴν] = στροφήν, κλίσιν, μονοπάτι. — διὰ τὸ ἀρχεῖν] = ἅτε δὴ ἐφορος ὧν, διότι ὡς τοιοῦτος ἠδύνατο νὰ συλλάβῃ και τοὺς βασιλεῖς. — ὁ γον ὑφέξοντα] = διὰ νὰ δώσῃς λόγον. — τὸ ἱμάτιον] δηλ. αὐτοῦ ἱματίου δὲ ἦν τὸ ἐξωτερικὸν ἐξ ἐρίου κατεσκευασμένον και τετραγωνικὸν ἢ κυκλικὸν τὸ σχῆμα φόρεμα τῶν Ἑλλήνων, ὡς περ ἡ ἱστὰ τῶν Ῥωμαίων τὸ ἱμάτιον και τὸν διάφορον τρέπον, μεθ' οὗ κατ' ἀρσκειαν περιβάλλετο, ἐλάμβανε και διαφόρους ὀνομασίας· οὕτως ἐκαλεῖτο ἐπίβλημα, περιβάλλιον κτλ. συνήθως δὲ ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος διήρχετο ὀπισθεν ὑπὸ τὸν δεξιὸν και διὰ τοῦ κρασπέδου ἐρρίπτετο ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὤμου. — ἐκ παρασκευῆς] = ἐκ προηγουμένης συνεννοήσεως ἴδ. Θουκυδ. 1,

λουσιν αὐτὸν εἰς τὸ δεσμοκτήριον. Εὐθύς δὲ παρῆν ὁ μὲν Λεωνίδα μισθοφόρους ἔχων πολλοὺς καὶ τὸ οἶκημα περιέσχεν ἔξωθεν, οἱ δὲ ἔφοροι πρὸς τὸν Ἄγιν εἰσῆλθον, καὶ τῶν γερόντων εἰς τὸ οἶκημα μεταπεμφάμενοι τοὺς ταῦτά βουλομένους, ὡς δὴ κρίσεως αὐτῷ γινομένης, ἐκέλευον ὑπὲρ τῶν πεπραγμένων ἀπολογεῖσθαι. Γελάσαντος δὲ τοῦ νεανίσκου πρὸς τὴν εἰρωνείαν αὐτῶν, ὁ μὲν Ἀμφάρης οἰμωξόμενον ἐκάλει καὶ δίκην ὑφέξοντα τῆς ἰταμότητος· ἄλλος δὲ τῶν ἐφόρων, οἷον ἐνδιδούς τῷ Ἄγιδι καὶ δεικνύων ἀποφυγὴν τῆς αἰτίας, ἠρώτησεν, εἰ ταῦτα ἔπραξεν ὑπὸ Λυσάνδρου καὶ Ἀγησιλάου βιασθεῖς. Ἀποκριναμένου δὲ τοῦ Ἄγιδος, ὡς βιασθεῖς μὲν ὑπ' οὐδενός, ζηλῶν δὲ καὶ μιμούμενος τὸν Λυκοῦργον ἐπὶ τὴν αὐτὴν ἔλθοι πολιτείαν, Πάλλιν ὁ αὐτὸς ἠρώτησεν, εἰ μετανοεῖ τοῖς πεπραγμένοις. Φήσαντος δὲ τοῦ νεανίσκου μὴ μετανοεῖν ἐπὶ τοῖς κάλλιστα βεβουλευμένοις, κἂν τὰ ἔσχατα πεισόμενον αὐτὸν ἴδῃ, θάνατον αὐτοῦ κατεψηφίσαντο, καὶ τοὺς ὑπηρέτας ἐκέλευον ἄγειν εἰς τὴν καλουμένην Δεχάδα. Τοῦτο δὲ ἐστὶν οἶκημα τῆς εἰρκτῆς, ἐν ᾧ θανατοῦσι τοὺς καταδίκους ἀποπνίγοντες. Ὅρων δὲ τοὺς ὑπηρέτας ὁ Δαμοχάρης οὐ τολμῶντας

133: ἀπὸ παρασκευῆς. — παρῆν ὁ μὲν] ἢ θείεις τοῦ ἤματι καὶ τοῦ συνδέσμου εἶναι τοιαύτη ὡς εἰ ὑποκείμενον τοῦ ἤματι ἢν ἐπίσης καὶ τῶ: οἱ ἔφοροι. — μισθοφόρους ἔχων] πρὸς ὅμοιον σκοπὸν μετεχειρίσθη τοιοῦτους καὶ ὁ Κλεομένης ἴδ. Κλ. 7. — οἶκημα] τὸ δεσμοκτήριον καὶ εὐρημισμὸν ἴδ. Πλουτ. Σολ. 15: «τοὺς Ἄθην. λέγουσι τὰς τῶν πραγμάτων δυσχερείας ὀνόμασι χρησταῖς καὶ φιλανθρώποις ἐπικαλύπτουτας ἀστέως ὑποκορίζεσθαι. οἶκημα δὲ τὸ δεσμοκτήριον καλοῦνται.» — τοὺς αὐτὰ βουλομένους] = τοὺς ὁμοφρονούντας. — ὡς δὴ] ἴδ. Α, 1. — τὴν εἰρωνείαν] = τὴν προσποιήσιν, τὴν

ἐμπαιγμὸν — οἰμωξόμενον ἐκάλει] ἀντιοἰμωξέσθαι αὐτὸν ἐλεγεν=ὅτι θά οἰμώξῃ, θά θρηνήσῃ. — τῆς ἰταμότητος] ἴδ. 17. — οἷον ἐνδιδούς] = οἷονεἰ ὑποβοηθῶν. — ἀποφυγῆν] = ὑπεφυγῆν. — εἰ] ἀπορηματ. — ἔλθοι ἐπὶ τὴν αὐτὴν πολιτείαν] = ἔλθε εἰς τὸ αὐτὸ πολιτεύμα, ἤτοι εἰσῆγγαγε τὴν κτλ. ἴδ. Κλεομ. 3, 2. — μετανοεῖ τοῖς] συνηθέστερον λέγεται μετανοεῖν, μεταμέλειεσθαι ἐπὶ τινι. — Δεχάδα] οὐδαμῶς ἄλλοθι μνημονομένη, πιθανῶς ἐκ τοῦ δέγεσθαι τινὲς ἔκασαν Κεάδα, ἀλλ' ὁ Κεάδας ἦν ὄρυγμα κρημνώδες, εἰς ὃ ἔρριπτον τοὺς κακούργους. — τοὺς ὑπηρέτας] = τοὺς δη-

ἄφασθαι τοῦ Ἁγίδος, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν μισθοφόρων τοὺς παρεστῶτας ἀποστρεφόμενους καὶ φεύγοντας τὸ ἔργον, ὡς οὐ θεμιτὸν οὐδὲ νενομισμένον βασιλέως σώματι τὰς χειρὰς προσφέρειν, διαπειλησάμενος αὐτοῖς καὶ λοιδορηθεὶς εἶλκεν αὐτὸς εἰς τὸ οἶκμα τὸν Ἁγιν. Ἦδη γὰρ ἤσθητο πολλοὶ τὴν σύλληψιν, καὶ θόρυβος ἦν ἐπὶ ταῖς θύραις καὶ φῶτα πολλὰ, καὶ παρῆσαν ἢ τε μήτηρ τοῦ Ἁγίδος καὶ ἡ μάμμη βοᾶσαι καὶ δεόμεναι τὸν βασιλέα τῶν Σπαρτιατῶν λόγου καὶ κρίσεως τυχεῖν ἐν τοῖς πολίταις. Διὸ καὶ μάλιστα κατήπειξαν τὴν ἀναίρεσιν, ὡς ἐξαρπαγῆσομένου νυκτός, ἂν πλείονες ἐπέλωσιν.

XX. Ὁ μὲν οὖν Ἁγίς ἐπὶ τὴν στραγγάλην πορευόμενος, ὡς εἶδε τινα τῶν ὑπηρετῶν δακρύνοντα καὶ περιπαθοῦντα, „Παῦσαί με“ εἶπεν „ὦ ἄνθρωπε, κλαίων· καὶ γὰρ οὕτως παρανόμως καὶ ἀδίκως ἀπολλύμενος κρείττων εἰμὶ τῶν ἀναιρουμένων“ καὶ ταῦτ' εἰπὼν παρέδωκε τῷ βρόχῳ τὸν τράχηλον ἐκουσίως. Ὁ δὲ Ἀμφάρης προσελθὼν ἐπὶ τὰς θύρας καὶ τὴν Ἀγῆσιστράταν προσπεσοῦσαν αὐτῷ διὰ συνήθειαν καὶ φιλίαν ἀναστήσας, οὐδὲν ἔφη περὶ τὸν Ἁγιν ἔσεσθαι βίαιον οὐδὲ ἀνήμεστον· ἐκέλευε δὲ κάκεινην, εἰ βούλοιο, πρὸς τὸν υἱὸν εἰσελθεῖν. Ἐκείνης δὲ καὶ τὴν μητέρα μετ' αὐτῆς παρεῖναι δεομένης οὐδὲν ἔφη κωλύειν ὁ Ἀμφάρης· καὶ δεξάμενος ἀμφοτέρας καὶ πάλιν κλεῖσαι τὰς θύρας τοῦ δεσμοτηρίου κελεύσας, προτέραν μὲν τὴν Ἀρχιδαμίαν παρέδωκεν, ἤδη σφόδρα πρεσβύτιν οὔσαν καὶ καταγεγη-

μίους. — οὐ θεμιτὸν] ἐνν. ὄν, καὶ προσδιορίζει τὸ ἔργον· τὸ δὲ πρὸ σφῆρειν εἶναι ἐπεξηγήσεις αὐτοῦ. — διαπειλησάμενος] ἢ δι' ἀέντωνος. — λόγου καὶ κρίσεως] ἀπολογίας καὶ τακτικῆς κρίσεως. — ἐν τοῖς πολίταις] δημοσίῃ. — κατήπειξαν] ἐπετάχον.

XX. φόνος τοῦ Ἁγίδος καὶ τῶν γυναικῶν. — Ὁ μὲν Ἁγίς] ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν μητέρα καὶ

τὴν μάμμη. — στραγγάλην] = ἀγγλήνη. — περιπαθοῦντα] = σφόδρα συγχινοῦμενον, ολιθόμενον. — ὦ ἄνθρωπε] οὐχὶ περιφρονητικῶς. — ἀνήμεστον] = ἀθεράπευτον. — κάκεινην] ἦται ἂν δὲν ἐπίστευεν εἰς τοὺς λόγους αὐτοῦ, καὶ ἡ ἰδιὰ νὰ ἴδῃ. — κωλύειν] δηλ. παρεῖναι μετ' αὐτῆς τὴν μητέρα. — παρέδωκε] τοῖς ὑπῆρξταις, δημίαις.

ρακυῶν ἐν ἀξιώματι μεγίστῳ τῶν πολιτῶν, ἀποθανούσης δὲ ἐκείνης ἐκέλευσε τὴν Ἀγησιστράταν ἔσω βαδίξειν. Ὡς δὲ εἰσελθοῦσα τὸν τε υἱὸν ἐθεάσατο χαμαὶ κείμενον καὶ τὴν μητέρα νεκρὰν ἐκ τοῦ βρόχου κρεμαμένην, ἐκείνην μὲν αὐτὴ τοῖς ὑπηρεταῖς συγκαθεῖλε καὶ παρεκτείνασα τῷ Ἀγιδί τὸ σῶμα περιέστειλε καὶ κατεκάλυψε· τῷ δὲ υἱῷ προσπεσοῦσα καὶ φιλήσασα τὸ πρόσωπον, „Ἡ πολλή σε“ εἶπεν, „ὦ παῖ, εὐλάβεια καὶ τὸ πρᾶον καὶ φιλάνθρωπον ἀπόλεσε μεθ' ἡμῶν.“ Ὁ δὲ Ἀμφάρης ἀπὸ τῆς θύρας ὄρων τὰ γινόμενα καὶ τὰς φωνὰς ἀκούων ἐπεισηλθε, καὶ πρὸς τὴν Ἀγησιστράταν μετ' ὀργῆς εἶπεν, „Εἰ τοίνυν“ ἔφη, „ταῦτά ἐδοκίμαζες τῷ υἱῷ, ταῦτά καὶ πείσῃ.“ Καὶ ἡ Ἀγησιστράτα πρὸς τὸν βρόχον ἀνισταμένη, „Μόνον“ ἔφη, „συνενέγκαι ταῦτα τῇ Σπάρτῃ.“

XXI. Τοῦ δὲ πάθους εἰς τὴν πόλιν ἐξαγγελθέντος καὶ τῶν τριῶν σωμάτων ἐκκομιζομένων οὐκ ἦν ὁ φόβος οὕτω μέγας, ὥστε μὴ καταφανεῖς εἶναι τοὺς πολίτας ἀλγοῦντας μὲν ἐπὶ τοῖς γεγονόσι, μισοῦντας δὲ τὸν Λεωνίδα καὶ τὸν Ἀμφάρην, μηδὲν δεινότερον μηδὲ ἀνοσιώτερον ἐξ οὗ Δωριεῖς Πελοπόννησον οἰκοῦσιν οἰομένους ἐν Σπάρτῃ πεπραχθῆναι. Βασιλεῖ γάρ, ὡς εἶοικε, Λακεδαιμονίων οὐδὲ οἱ πολέμοιοι ῥαδίως ἐν ταῖς μάχαις ἀπαντῶντες προσέφερον τὰς

— συγκαθεῖλε] = βοηθουμένη ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν καθεῖλε. — παρεκτείνασα] = καὶ ἐκτείνασα τὸ σῶμα τῆς πλησίον τοῦ Ἀγιδος. — πείσῃ] ἄει ἐπὶ τῆς ἐπικαλυψεως καὶ διακοσμήσεως τῶν νεκρῶν. ἴδ. Κλεομ. 38, 4. — εὐλάβεια] = ἠπιότης. ἴδε τὸ τέλος τῶ ἀρχαίων παρίστασιν ὡς γνωστὴν τὴν ἰδιότητα ταύτην τοῦ Ἀγιδος. — ἐπεισηλθε] = εἰσήλθε κατόπιν. — ἐδοκίμαζες] = ἐνέκρινες, ἐφρόνεις· τὸ δὲ τοίνυν = ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν λόγων σου. — πρὸς τὸν βρόχον ἀνισταμένη] = ἀνιστ. ὡς πρὸς τὸν βρόχον ἴδουσα. ἴδ. Κλεομ.

32, 2. — μόνον συνενέγκαι] = εἶθε μόνον ταῦτα νὰ φανῶσιν ὡφέλιμα τῇ Σπάρτῃ.

XXI. Τέλος. — Τοῦ πάθους] = τοῦ πηθήματος, τοῦ φόνου. — οὐκ ἦν ὁ φόβος κτλ.] ἦτοι δὲν ἐφοβήθησαν ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε καὶ νὰ κρύψωσι τὸ ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν ἄλλος των. — ἀλγοῦντας] κατηγορ. μετοχ. τοῦ καταφανεῖς εἶναι. — οἰομένους] αἰτιολ. μετχ. — ὡς εἶοικε] = ὡς λέγεται. — ῥαδίως] ἀποδοτέον τῷ προσέφερον. — οἱ πολέμοιοι] μόνον Ἕλληνας πολέμοιοι ἐδεικνυσαν τοιοῦτον σεβασμὸν πρὸς τὸ ἱερατικὸν ἀξίωμα καὶ τὸ ἡρωϊ-

χειρας, ἀλλ' ἀπετρέποντο δεδιότες καὶ σεβόμενοι τὸ ἀξίωμα. Διὸ καὶ πολλῶν γεγονότων Λακεδαιμονίοις ἀγῶνων πρὸς Ἑλληνας εἰς μόνος ἀνηρέθη πρὸ τῶν Φιλιππικῶν δόρατι πληγείς περὶ Λεῦκτρα Κλεόμβροτος. Μεσσηνίων δὲ καὶ Θεόπομπον ὑπ' Ἀριστομένους πεσεῖν λεγόντων οὐ φασὶ Λακεδαιμόνιοι, πληγῆναι δὲ μόνον. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔχει τινὰς ἀμφιλογίας. Ἐν δὲ Λακεδαίμονι πρῶτος Ἅγις βασιλεύων ὑπὸ ἐφόρων ἀπέθανε, καλὰ μὲν ἔργα καὶ πρόποντα τῇ Σπάρτῃ προελόμενος, ἡλικίας δὲ γεγονώς, ἐν ἡ ἀμαρτάνοντες ἄνθρωποι συγγνώμης τυγχάνουσι, μεμφθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν φίλων δικαιότερον ἢ τῶν ἐχθρῶν, ὅτι καὶ Λεωνίδαυ περιέσσωσε καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπίστευσε νῆμερώτατος καὶ πρῶτατος γενόμενος.

κὼν γένος τῶν Σπαρτιατῶν βασιλέων, τῶν μόνων ὡς γνησίων Ἡρακλειδῶν ἀνεγνωρισμένων ἐν Ἑλλάδι· ἴδ. Ἰσοκράτι· Ἐπιστολ. 9. 3: «τὴν εὐγένειαν τῶν γεγονότων ἀφ' Ἡρακλέους καὶ Διὸς ἦν πάντες ἴσασσι μόνους ὑμῖν ὁμολογουμένως ὑπάρχουσιν.» — σεβόμενοι] περὶ θρησκευτικοῦ σεβασμοῦ. — πρὸς Ἑλληνας· ἴδ. 14. — Φιλιππικῶν] τῶν χρόνων καὶ συμβάντων ἐπὶ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Φιλίππου. — περὶ τῶν Λεῦκτρα] το 371· ἴδ. Ξενοφ. Ἑλλ. 6, 4. Πλουτάρχ. Ἀγιστίλ. 28. — Κλεόμβροτος] ἴδ. 3, 3. — Θεόπομπον] κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Τυρταίου ὁ Θεόπομπος ἦν ὁ κατὰ τὸν πρῶτον Μεσσηνιακὸν πόλεμον πολιορκητὴς τῆς πόλεως ταύτης, ἐνῶς ἂν Ἀριστομένης ἦν ὁ ἥρωσ τοῦ

δευτέρου. Κατ' ἄλλας ὁ Θεόπομπος μετὰ τριακοσίων ἄλλων αἰχμαλώτων προσηνέχθη ὡς ὀλοκαύτωμα εἰς τὸν Ἰθωμάτην Δία. Ἀλλ' αἱ περὶ τοῦ πολέμου τούτου παραδόσεις εἰσὶ πλήρεις ἀντιλογιῶν καὶ ἀπαρεῖς. Κατὰ τὴν παράδοσιν ὁ Ἀριστομένης ὁμοίως τοῖς Ὀμηρικοῖς ἥρωϊν ἐφρόνευσε τῇ ἰδίᾳ χειρὶ πολλοὺς ἐχθρούς. — οὐ φασί] ἀρνοῦνται. — ἀλλὰ ταῦτα — ἀπέθανε] ἐκτὸς τῆς Σπάρτης ἀναφέρεται ὅτι καὶ ἄλλοι βασιλεῖς ἐφρονεύθησαν, ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἀμφιλογα, ἐν Σπάρτῃ ὅμως οὐδεὶς ἄλλος πρὸ τοῦ Ἅγιδος διὰ βεβαίον θανάτου ἐφρονεύθη· διότι εἰς τοὺς εἰς θάνατον ἤδη καταδικασθέντας εἶχεν ἐπιτραπῆ ἡ ψυγῆ, ὡσπερ τῷ Παισωνίχῃ· ἴδ. 3. 3. — ἡλικίας] ἡ γενικὴ ὡς ἐν τῷ εἶναι ἐτῶν εἴκοσι. — μεμφθεὶς] ἴδ. 20, 3.

ΚΛΕΟΜΕΝΗΣ.

I. Αποθανόντος δὲ αὐτοῦ τὸν μὲν ἀδελφὸν Ἀρχίδαμον οὐκ ἔφθη συλλαθεῖν ὁ Λεωνίδας εὐθὺς ἐκφυγόντα, τὴν δὲ γυναῖκα παιδίον ἔχουσαν νεογνὸν ἐκ τῆς οἰκίας ἀπαγαγὼν βία Κλεομένει τῷ υἱῷ συνώκισεν οὐ πᾶν γάμων ὤραν ἔχοντι, τὴν δὲ ἀνθρωπὸν ἀλλῶ δοθῆναι μὴ βουλόμενος. Ἦν γὰρ οὐσίας τε μεγάλης ἐπίκληρος ἡ Ἀγιατίς Γυλίππου τοῦ πατρὸς, ὥρα τε καὶ κάλλει πολὺ τῶν Ἑλληνίδων διαφέρουσα καὶ τὸν τρόπον ἐπιεικής. Διὸ πολλὰ μὲν ἐποίησεν, ὡς φασί, μὴ βιασθῆναι δεομένη, συνελθοῦσα δὲ εἰς ταῦτο τῷ Κλεομένει τὸν μὲν Λεωνίδα ἐμίσει, περὶ δὲ αὐ-

I. Γάμος τοῦ Κλ. χαρακτήρ αὐτοῦ. — Αὐτοῦ] τοῦ Ἀγίδος. — Ἀρχίδαμον] περὶ τῆς κατόπιν τύχης τοῦ εἰς τὴν Μεσσήνην καταφυγόντος Ἀρχ. ἴδ. 5. — ἔφθη συλλαθεῖν] ἀντὶ τῆς παρ' Ἀττικοῖς συνηθεστέρας συντάξ. συλλαθεῖν. — ἐκφυγόντα] = διότι εὐθὺς ἐξέφυγε. — τὴν δὲ γυναῖκα] δηλ. τοῦ Ἀγ. — παιδίον] Εὐρυδαμίδα. — ἐκ τῆς οἰκίας] δηλ. αὐτῆς, διότι τὸ ἀρθ. ἀναπληροῖ πολλάκις τὴν κτητικὴν ἄντων. ἴδ. Σ. Χρδ. §. 278. — συνώκισεν] = ὑπᾶνδρυσεν] ἴδ. Ἀ. 11. — οὐ πᾶν] τὸ πᾶν ἐπιτείνει τὴν ἄρνησιν = οὐδὲως. ἄλλοτε δὲ τὰ νάπαιιν ἡ ἄρνησις μετριάξει τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐπιτακτοῦ. ἴδ. Ἀγ. 3. — γάμων ὤραν ἔχοντι] = ὥρα γάμου. — τὴν δὲ ἀνθρωπὸν] ἄνευ περιφρονητικῆς σημ. ὁ δὲ ἀνταποδίδεται εἰς τινα

μετὰ τὸ οὐ πᾶν ἐννοούμενον μὲν. — μὴ βουλόμενος] μὴ ἀντὶ οὗ. ἴδ. Ἀγ. 2. — ἐπίκληρος] Σχολ. Ἀριστοφ. Σφῆκ. 583: ἐπίκληρος λέγεται ἡ νῦν κληρονόμος καλουμένη. ὅταν δὲ παῖς ὀρφανὴ πατρὸς καὶ μητρὸς ἀδελφῶν τε οὐσα ἔρημος καὶ ταύτη τύχη ὑπακειμένη οὐσία, ταύτην καλοῦσιν ἐπίκληρον. ὁμοίως δὲ τὴν ἡδὴ γεγαμημένην ὅταν ἡ ἐπί τῆ οὐσία ὅλη καταλειμμένη... καλοῦσι γὰρ καὶ τὴν οὐσίαν κληρον. — Γυλίππου] ἐξαρτάται ἐκ τοῦ οὐσίας. — ὥρα τε καὶ κάλλει] = κατὰ τὴν ἀμὴν τῆς νεότητος καὶ τὸ κάλλος. Αἱ Σπαρτιάτιδες διεφρομίζοντο ὡς αἱ κάλλισται τῶν ἐν Ἑλλάδι. — τὸν τρόπον ἐπιεικής] = εὐγενῆς τοὺς τρόπους. — διὸ] ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐπιεικής. — συνελθοῦσα δὲ εἰς ταῦτό] = συ-

τὸν τὸν νεανίσκον ἦν ἀγαθὴ γυνὴ καὶ φιλόστοργος, ἐρω-
 τικῶς ἅμα τῷ λαβεῖν πρὸς αὐτὴν διατεθέντα καὶ τινα τρέ-
 πον συμπαθόντα τῇ πρὸς τὸν Ἅγιον εὐνοίᾳ καὶ μνήμῃ τῆς
 γυναικὸς, ὥστε καὶ πυνθάνεσθαι πολλάκις περὶ τῶν γεγο-
 νότων καὶ προσέχειν ἐπιμελῶς διηγουμένης ἐκείνης, ἦν ὁ
 Ἅγιος ἔσχε διάνοιαν καὶ προαίρεσιν. Ἦν δὲ καὶ φιλότιμος
 μὲν καὶ μεγαλόφρων ὁ Κλεομένης καὶ πρὸς ἐγκράτειαν
 καὶ ἀφέλειαν οὐχ ἦπτον τοῦ Ἁγίδος εὐπεφυκῶς, τὸ δὲ
 εὐλαβὲς ἄγαν ἐκείνο καὶ πρᾶον οὐκ εἶχεν, ἀλλὰ κέντρον
 τι θυμοῦ τῇ φύσει προσέκειτο καὶ μετὰ σφοδρότητος ὀρμῇ
 πρὸς τὸ φαινόμενον αἰεὶ καλόν. Ἐφαίνετο δὲ κάλλιστον
 μὲν αὐτῷ κρατεῖν ἐκόντων, καλόν δὲ καὶ μὴ πειθόμενον
 περιεῖναι πρὸς τὸ βέλτιον ἐκθιαζόμενον.

II. Οὐκ ἤρεσκε μὲν οὖν αὐτῷ τὰ κατὰ τὴν πόλιν, ἀπραγ-
 μούνη καὶ ἥδονῃ κατακεκρημένον τῶν πολιτῶν καὶ τοῦ
 βασιλέως πάντα τὰ πράγματα χαίρειν ἔδωτος, εἰ μηδεὶς
 αὐτὸν ἐνοχλοῖη σχολάζειν ἐν ἀφθόνοις καὶ τρυφᾷ βουλό-

ζευθεῖσα. — φιλόστοργος] ἴδ. Ἁγ. 17. — συμπαθόντα τῇ εὐνοίᾳ] = συμμεριζόμενον κτλ. — ὥστε πυνθάνεσθαι] τὸ ὥστε μετ' ἀπαρεμφάτου, παρίστησι τὴν πρᾶξιν ὡς δυνατὴν τινα ἐνέργειαν ἀνάλογον πρὸς τὴν διάθεσιν τῆς κυρίας προτάσεως ἢ τὴν ιδιότητα μιᾶς τινος αὐτῆς ἐνοίας. — διηγουμένης] = ὅτε διηγείτο. — προαίρεσιν] = πολιτικὴν φρόνημα. — ἦν δὲ καὶ ἡ ἔνν. οὐ μόνον ἔνεκα τῆς γυναικὸς συνεπάθει πρὸς τὸν Ἅγιον καὶ τὰ πολιτικά αὐτοῦ φρονήματα, ἀλλὰ καὶ ἔνεκα τοῦ χαρακτήρος του, διότι εἶχε σχεδὸν ὁμοίαν τῷ Ἁγίδι φύσιν. — εὐπεφυκῶς] = ἀρμόδιαν φύσιν ἔχων. — τὸ δὲ εὐλαβὲς] = τὸ συνεσταλμένον, τὸ ἦπιον ἴδ. Ἁγ. 20. — ἐκ εἰν οἱ] δηλ. τὸ γνωστόν, τὸ τοῦ Ἁγίδος. — ἕυμοσ] γενικὴ ἐπέξηγοῦσα τὸ κέντρον, διότι αὐτὸς ὁ θυμὸς ἦν τὸ κέντρον,

τὸ δὲ τι δεικνύει τὸ ἀνακριβὲς τῆς ἐκφράσεως. — μετὰ σφοδρότητος ὀρμῇ] = καὶ σφοδρᾷ ὀρμῇ πρὸς κτλ. — φαινόμενον] δηλ. τῷ Κλεομ. — πρὸς τὸ βέλτιον ἐκθιαζόμενον] = φέρονται αὐτοὺς διὰ τῆς βίας ἐπὶ τὸ βέλτιον.

II. Ὁ Κλεομ. ἀκροῖται τοῦ Σφαίρου. — Οὐκ ἤρεσκε μὲν] ἀντιτίθεται πρὸς τὴν ἐννοίαν: ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ τι πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Λεωνίδου ἴδ. 3. — ἀπραγμούνη] = ἀδιαφορῆς περὶ τὰ δημόσια. — κατακεκρημένον] = καταγεγορημένον, παραδόξομένον εἰς τὴν κτλ. τὸ κηλεῖσθαι κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῆς θελατικῆς καὶ τὸν ὕπνον προκαλοῦσης ἐπενεργείας τῶν ἐπαφῶν καὶ τῆς μουσικῆς. — χαίρειν ἔδωτος] = ἀμελοῦντος, μὴ φροντίζοντος ἴδ. Ἁγ. 12. — εἰ μηδεὶς κτλ.] ἢ σύνταξ. = βουλούμενον σχο-

μενον, ἀμελουμένων δὲ τῶν κοινῶν, κατ' οἰκίαν ἐκάστου πρὸς αὐτὸν ἔλκοντος τὸ κερδαλέον, ἀσκήσεως δὲ καὶ σωφροσύνης νέων καὶ καρτερίας καὶ ἰσότητος, οὐδὲ ἀσφαλές ἦν τούτων τῶν περὶ ἸΑγιν ἀπολωλότων μνημονεύειν. Λέγεται δὲ καὶ λόγων φιλοσόφων τὸν Κλεομένη μετασχεῖν ἔτι μειράκιον ὄντα, Σφαίρου τοῦ Βορυσθενίτου παραβαλόντος εἰς τὴν Λακεδαίμονα καὶ περὶ τοὺς νέους καὶ τοὺς ἐφήβους οὐκ ἀμελῶς διατρίβοντος. Ὁ δὲ Σφαῖρος ἐν τοῖς πρώτοις ἐγεγόνει τῶν Ζήνωνος τοῦ Κιτιέως μαθητῶν, καὶ τοῦ Κλεομένου ἔοικε τῆς φύσεως τὸ ἀνδρώδες ἀγαπήσαι τε καὶ προσεχκαῦσαι τὴν φιλοτιμίαν. Λεωνίδα μὲν γὰρ τὸν παλαιὸν λέγουσιν ἐπερωτηθέντα, ποῶς τις αὐτῷ φαί-

«λάζειν ἐν ἀρθόνοις καὶ τρυφῇ ἐὶ μηδεὶς αὐτὸν ἐνοχλοῖη» ἢ μετοχ. εἶναι αἰτιολογ. — κατ' οἰκίαν] γραπτέον, ἴσως δευτέρον, κατὰ Κορνήϊον ἰδίαν. — ἔλκοντος] αἰτιολογ. μετοχ. αἰτιολογοῦσα τὸ ἀμελουμένων = ἐκάστου περὶ τοῦ ἰδίου κέρδους φροντίζοντος ἐν τῷ ἔλκοντος ἐγκείται καὶ ἡ ἔννοια τοῦ βιαιού, ἀδίκου. — ἀσκήσεως = ἡ] μετεβλήθη ὁ λόγος καὶ ἀντιγενεῖς ἀπολύτου ἐτέθη κυρία πρότασις. — καρτερίας] = ἐγκρατείας. — τούτων] τῶν προειρημένων δηλ. ἀρετῶν, αἵτινες μετ' ἐμφάσεως διὰ τῆς ἄνωγ. ταύτης ἀνακεφαλαιοῦνται. Τινὲς διορθοῦσι τούτων καὶ τότε ἀποδοτέον τῷ ἀπολωλότων = ἀρῶ διὰ τοῦτο ἀπωλέσθησαν οἱ περὶ τὸν ἸΑ. κτλ. — λόγων φιλοσόφων] = φιλοσοφικῶν συζητήσεων, διημιῶν. — Σφαίρου] ὁ ἐκ τῆς Βορυσθενίδος, καὶ ἄλλως Ὀλβίας καλουμένης, φιλόσοφος οὗτος ἦν μαθητῆς τοῦ ἐκ Κιτίου τῆς Κύπρου Ζήνωνος, τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς Στωικῆς Σχολῆς· βριδύτερον δὲ ἦλθεν εἰς Αἴγυπτον παρὰ τῷ Πτολεμαίῳ τῷ Φιλοπάτορι (220—204) καὶ ἄλλιν ἐπανῆλθεν εἰς Σπάρτην (Ἰδ. κεφ. 11), ὅπτε ἐβόηθησε τὸν Κλεομ. εἰς τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ

μεταρρύθμισιν. Ἐγράψε δὲ, κατὰ Διογ. Λαέρτ. 7, 6 «περὶ Λυκούργου καὶ Σωκράτους, περὶ Λακωνικῆς πολιτείας καὶ βασιλείας». — παραβαλόντος] = ἐθόντος, παραγενομένου ἢ παρὰ κείτου ἐν τῷ ἔηματι ὡς καὶ ἐν τῷ παρεῖναι Ἰδ. Θεουκ. 3, 32: εἰς Ἰωνίαν παραβαλεῖν. — καὶ — διατρίβοντος] = καὶ μετὰ προθυμίας ἀσχολούμενου εἰς τὴν διδασκαλίαν καὶ ἀνατροπὴν τῶν νέων καὶ ἐφήβων. Οἱ ἐφηβοὶ ἴσταντο μεταξύ τῶν παιδῶν καὶ τῶν νέων. — ἐν τοῖς πρώτοις] = μεταξύ τῶν πρώτων, τῶν ἐγκριτωτέρων. — τὸ ἀνδρώδες] = τὸν ἀνδρῶδιν χαρακτῆρα κανονικώτερα θά ἦτο ἡ θέσις τοῦ τε ἀμείσεως μετὰ τὸ ἀνδρώδες, διότι, ὡς ἔχει, φαίνεται ὅτι ὁ Πλούτ. ἐσκόπει τὸ ἀνδρώδες ν' ἀποδώσῃ ὡς κοινὸν ἀντικείμενον ἀμφοτέρων τῶν ἀπαιρημάτων. — Λεωνίδα μὲν γὰρ] ὁ γὰρ αἰτιολογ. τὸ προσεκαῦσαι, ἀλλ' ἡ αἰτιολογία ἐγκείται ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει τῆς ἀντιθέσεως: ὁ δὲ Στωικός κτλ. τὸ δὲ πρῶτον κανονικώτερον θά εἶχεν, ἂν ἐξέφερετο καθ' ὑπόταξιν παραβολικῶν οὔτως: ὡς περὶ Λεωνίδα μὲν γὰρ λέγουσι κτλ. — τὸν πα-

νεταί ποιητῆς γεγονέναι Τυρταῖος, εἰπεῖν· „ Ἀγαθὸς νέων ψυχὰς κακκανῆν“. Ἐμπιπλάμενοι γὰρ ὑπὸ τῶν ποιημάτων ἐνθουσιασμοῦ παρὰ τὰς μάχας ἠφείδουν ἑαυτῶν· ὁ δὲ Στωϊκὸς λόγος ἔχει τι πρὸς τὰς μεγάλας φύσεις καὶ ὀξείας ἐπισφαλές καὶ παράβολον, βαθεῖ δὲ καὶ πρῶν κεραυνύμενος ἦθει μάλιστα εἰς τὸ οἰκεῖον ἀγαθὸν ἐπιδίδωσιν.

III. Ἐπει δὲ τελευτήσαντος τοῦ Λεωνίδου τὴν βασιλείαν παρέλαβε καὶ τοὺς πολίτας τότε δὴ παντάπασιν ἐκλελυμένους ἑώρα, τῶν μὲν πλουσιῶν καθ' ἡδονὰς ἰδίας καὶ πλεονεξίας παρορώντων τὰ κοινά, τῶν δὲ πολλῶν διὰ τὸ πράττειν κακῶς περὶ τὰ οἰκεῖα καὶ πρὸς τὸν πόλεμον ἀπροθύμων καὶ πρὸς τὴν ἀγωγὴν ἀφιλοτίμων γεγονότων, αὐτοῦ

λαῖον τὸν ἥρωα τῶν Θεσμοπολῶν πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ἄλλων ἴδ. Ἄγ. 4. — Τυρταῖος] ὁ ἐξ Ἀφίδνης τῆς Ἀττικῆς ποιητῆς, ὅστις κατὰ τὴν δευτέραν Μεσογηνακὸν πόλεμον ἐκπεμφθεὶς ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του, ἵνα στρατηγήσῃ τῶν Σπαρτιατῶν, κατώρθωσε διὰ τῶν ἐλεγείων του νὰ ἐμβάλῃ μέγιστον θάρρος εἰς αὐτούς. Ἐκ τῶν ἐλεγείων του αἱ μὲν λέγονται ὑποθηκαί, αἵτινες ἦσαν συμβουλαί, δι' ὧν ἐσπούδαζε νὰ ἐμβάλῃ θάρρος εἰς τοὺς Λακεδαιμόνιους, ἡ δὲ Εὐνομία, ἐν ἣ περιέγραφε τὴν Λυκούργειον Νομοθεσίαν καὶ προέτρεπε τοὺς Σπαρτιάτας εἰς διατήρησιν αὐτῆς. — ποῖός τις] ἡ τις μετὰ τῶν ποιότητος σημαν. ἐπιθέτων = ποίας λογῆς. — κακκανῆν] τὴν δυσερμήνευτον ταύτην τῶν χειρογράφων γραφὴν διορθῶσι: κακκαλην δηλ. κατακχεῖν. Κορ. τὰ Τυρταίου ἔπη κατεκλήλου καὶ ἐγήτευον τὰς ψυχὰς τῶν νέων ἐπ' ἀγαθῶν εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀγῶνα παρορμῶντα· ἄλλοι δὲ: ἀκονῆν ἀντὶ ἀκονᾶν = ἐξεγείρειν. — παρὰ ταῖς μάχαις] ἡ πρῶθ. σημ. χρόνον = ἐν κειρῶ τῶν μαχ. — Στωϊκὸς λόγος] = ἡ τῆς Στοῦας διδασκαλίᾳ ἐξεγεί-

ρει ὁμοίως τὰς ψυχὰς, ἀλλ' ἔχει τι ἐπισφαλές εἰς τὰς μεγάλας φύσεις. — ὀξείας] = ὀρηκτικές. — παράβολον] = ἐπικινδύνον ἴδ. παραβάλεσθαι 16. Ὁ Πλούτ. δὲν εἶναι ὁπαδὸς τῆς Στοῦας, ἀλλὰ βέπει μάλλον πρὸς τὴν Πλατωνικὴν Φιλοσοφίαν. — βαθεῖ] = εὐσεθεῖ, μὲ γαρρκτηῖα δηλ. μὴ βραδύς ἐξεγερθίζόμενον ἴδ. Φιλοσ. 3. — μάλιστα — ἐπιδίδωσι] = προκόπτει μάλιστα εἰς τὸ οἰκεῖον ἀγαθόν, τὴν προσιδιάζουσαν αὐτῇ ἀρετὴν (μάλιστα τὴν ἀταραξίαν).

III. Ὁ Κλεομένης βασιλεὺς πρώτη αὐτοῦ ἀπόπειρα. — Τελευτήσαντος] τὸ 235, ὅτε ὁ Κλ. ἦγε τὸ 21 ἔτος τῆς ἡλικίας. — τότε δὴ] = τότε πλέον κατ' ἀναφορὰν πρὸς τὰ ἐνεκρ. 2 λεγόμενα. — παρορώντων] αἰτιολ. μετοχ. — καθ' ἡδονὰς ἰδίαις] = ἐνεκα ἰδίων ἡδονῶν ἢ κατὰ σημ. αἰτίαν ἴδ. Θεουκδ. 2, 37, 2. εἰ καθ' ἡδονὴν τι δρᾷ. καὶ 2, 65, 11. — τῶν δὲ πολλῶν] οἱ πολλοὶ ἀνείτιθενται εἰς τοὺς πλουσίους. — διὰ τὸ — περὶ τὰ οἰκεῖα] = διὰ τὴν οἰκικὴν αὐτῶν δυσπραγίαν. — πρὸς τὸν πόλεμον ἴδ. Ἄγ. 5. — ἀγωγῆν] διὰ τῆς λέξεως ταύτης στα-

σοφιστικῆς

δὲ ὄνομα βασιλεύοντος ἦν μόνον, ἢ δὲ ἀρχὴ πᾶσα τῶν ἐφόρων, εὐθύς μὲν εἰς νοῦν ἔθετο τὰ πικρόντα μεθιστάναι καὶ κινεῖν, ὄντος δὲ αὐτῷ φίλου Ξενάρχου, ἐραστοῦ γεγονότος (τοῦτο δὲ ἐμπνεῖσθαι Λακεδαιμόνιοι καλοῦσιν), ἀπειρατο τούτου διαπυνθανόμενος τὸν Ἄγιν, ὁποῖος γένοιτο βασιλεὺς καὶ τίνι τρόπῳ καὶ μετὰ τίνων ἐπὶ ταύτην ἔλθοι τὴν ὁδόν. Ὁ δὲ Ξενάρχης τὸ μὲν πρῶτον οὐκ ἀηδῶς ἐμέμνητο τῶν πραγμάτων ἐκείνων, ὡς ἐπράχθη καθ' ἕκαστα μυθολογῶν καὶ διηγούμενος, ὡς δὲ ἦν καταφανὴς ὁ Κλεομένης ἐμπαθέστερον προσέχων καὶ κινούμενος ὑπερφυῶς πρὸς τὴν καινοτομίαν τοῦ Ἁγίδος καὶ ταῦτά πολλάκις ἀκούειν βουλόμενος, ἐπέπληξεν αὐτῷ πρὸς ὄργην ὁ Ξενάρχης ὡς οὐχ ὑγιαίνοντι, καὶ τέλος ἀπέστη τοῦ διαλέγεσθαι καὶ

θερῶς ἐνοεῖ ὁ Πλούτ. τὴν Λυκούργειον Σπαρτιατικὴν δίκαιαν καὶ πολιτικὴν ἀνατροφὴν ἴδ. Ἁγ. 4. — ὄνομα] συνήθως πρὸς δήλωσιν ἐλλείψεως πραγματικότητος. — ἢ δὲ ἀρχή] = ἢ δὲ πραγματικὴ ἐξουσία. — ἐφόρων] οὗτοι ἦσαν πέντε τὸν ἀριθμὸν ἔχοντες ἐπὶ Λυκούργου μόνον δικαστικὴν ἐξουσίαν ὕστερον ὅμως ἰδίως ἀπὸ τοῦ 757 ἠΐθεσε κατὰ μικρὸν ἡ δύναμις αὐτῶν καὶ ἀντεπροσώπυσε τὴν δύναμιν τοῦ λαοῦ κατὰ βρασιλείων καὶ γερόντων ἴδ. 10. — κινεῖν] ἰσχυρότερον τοῦ μεθίς ἀναί (= μεταρρυθμίζειν). — ὄντος δ' αὐτῷ] = ἔχων δὲ φίλον τὸν Ξ. — ἐραστοῦ] κατ' ἔθος Σπαρτιατικὸν πᾶν συνήθως μὴ στερούμενον σωματικῶν καὶ πνευματικῶν πλεονεκτημάτων παιδίον εἶχε τὸν ἑαυτοῦ ἐραστήν, ὅστις ἤγαπα αὐτὸ περιπαθῶς, προήσπιζε μέχρι θανάτου ἐν τῷ πολέμῳ καὶ προσεπάθει νὰ τῷ ἐμπνεύσῃ πᾶσαν ἀρετήν. Ἄνδρωθὲν δὲ τὸ παιδίον διέμενον ὡς φίλος εἰς τὸν ἐραστήν. Ὁ ἐραστής ἐκαλεῖτο ἰσπνήλας εἶτε ἐκ τοῦ εἰσπνεῖσθαι (= inspirari (διὰ τὸ ἐμπνεῖν τι τοὺς καλοὺς τοῖς

ἐρωσι Ξενοφ. Συμ. 4, 15) ἢ ἐκ τοῦ εἰσπνεῖν, δηλ. ὁ ἐμπνέων, ὁ ἐνθουσιασμὸν ἐμβάλλων καὶ διδάσκων ὁ δὲ ἐρώμενος ἐκαλεῖτο ἀίτησις = ἀκρατής. — ἐμπνεῖσθαι] = ἐμπνεῖσθαι, καταλαμβάνεσθαι ὑπὸ ἐρωτικῆς ἐμπνεύσεως] καὶ λέγεται ἐπὶ τοῦ ἐρωτός. — τὸν Ἄγιν] κατὰ πρόληψιν τὸ ὑποκείμενον τῆς ἐξήρτ. ἐπέθη ὡς ἀντικτῆς κυρίας. — ἀπεπειρήτο] = ἐδοκίμαζε ἂν ἠδύνατο νὰ τὸν προσελκύσῃ. — ὁποῖος γένοιτο] ἢ εὐκτικ. διότι ἡ πλαγ. ἐρώτησις ἐξηρτᾶται ἀπὸ παρωχημέν. γρόν. — ἔλθοι] = ἐτράπη, ἐβάδισε ἴδ. Ἁγ. 19. — ὁ δὲ β] δηλ. τὴν πρὸς τὴν Λυκούργειον ἀγωγὴν πολιτικὴν αὐτοῦ μεταρρυθμισίν. — μυθολογοῦν] τὸ μυθολογεῖν λέγεται ἐπὶ εὐαρέστου καὶ τερπνῆς διηγῆσεως μάλιστα πεπλασμένω καὶ παρελθόντων πραγμάτων. — ἐμπαθέστερον προσέχων] = ὅτι λίαν ἐμπαθῶς προσεῖχε. — κινούμενος] = συκινούμενος. — πρὸς ὄργην] = μετ' ὀργῆς ἴδ. Σ. Χρ. §. 361. Θεουκιδ. 2, 65: καὶ πρὸς ὄργην τι ἀντειπεῖν. — ἔφρασε] = ἐξήγησε. — ἐφῆ]

ἰσοου αὐτῷ

φοιτᾶν πρὸς αὐτὸν, οὐδενὶ μέντοι τὴν αἰτίαν ἔφρασε τῆς διαφορᾶς, ἀλλ' αὐτὸν ἔφη γινώσκειν ἐκείνον. Οὕτω δὲ τοῦ Ξενάρους ἀντικρούσαντος ὁ Κλεομένης καὶ τοὺς ἄλλους ὁμοίως ἔχειν ἡγούμενος αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ συνετίθει τὴν πράξιν. Οἰόμενος δ' ἂν ἐν πολέμῳ μᾶλλον ἢ κατ' εἰρήνην μεταστῆσαι τὰ παρόντα, συνέκρουσε πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς τὴν πόλιν, αὐτοὺς διδόντας ἐγκλημάτων προσάσεις. Ὁ γὰρ Ἄρατος ἰσχύων μέγιστον ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς ἐβούλετο μὲν ἐξ ἀρχῆς εἰς μίαν σύνταξιν ἀγαγεῖν Πελοποννησίους, καὶ τοῦτο τῶν πολλῶν στρατηγιῶν αὐτῷ καὶ τῆς μακρᾶς πολιτείας ἦν τέλος, ἡγούμενῳ μόνως ἂν οὕτως ἀνεπιχειρήτους ἔσσεσθαι τοῖς ἐκτὸς πολεμίοις. Ἐπεὶ δὲ τῶν ἄλλων σχεδὸν ἀπάντων αὐτῷ προσγεγονότων ἀπελείποντο Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἡλεῖοι καὶ ὅσοι Λακεδαιμονίους Ἀρκάδων προσεῖχον, ἅμα τῷ τὸν Λεωνίδα ἀποθανεῖν παρηνώχλει τοῖς Ἀρκάσι καὶ περιέκοπτεν αὐτῶν μάλιστα τοὺς τοῖς Ἀχαιοῖς ὁμοροῦντας, ἀποπειρώμενος τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ τοῦ Κλεομένους ὡς νέου καὶ ἀπείρου καταφρονῶν.

δοσάκις δηλ. ἠρωτήτο. — γινώσκειν] δηλ. τὴν αἰτίαν. — ἀντικρούσαντος] = ἐπειδὴ δὲ οὕτως ἠναντιώθη, ἀντίτεινε. — ὁμοίως ἔχειν] = οἱ καὶ οἱ ἄλλοι ἔχουσι τὰ αὐτὰ φρονήματα. — συνετίθει] = ἐσκεπτετο, διαοργάνιζε. — κατ' εἰρήνην] ἢ κατ' ἄσπ. χρόνον. — συνέκρουσε] = εἰς πόλεμον ἤγαγε. — αὐτοὺς — προσάσεις] = οἵτινες οἱ ἴδιοι ἔδιδον ἀφορμὰς παραπόνων. — εἰς μίαν σύνταξιν] εἰς μίαν πολιτικὴν ἐνώτητα, ἑμοσπονδίαν. — τῶν πολλῶν στρατηγιῶν] διότι 17κις στρατηγὸς τῆς Ἀχαϊκῆς συμμαχίας ἤρθη. — τῆς μακρᾶς] ἀπὸ τοῦ 251—213] ἴδ. 16. — μόνως οὕτως] = κατὰ μόνον τοῦτον τὸν τρόπον. — ἀνεπιχει-

ρήτους] = ἀκαταμαχῆτους. — τῶν ἄλλων] ἀπὸ τοῦ 243 ὅτε κατέλαβε τὴν Κόρινθον μέχρι τοῦ 229 περιεποίησε τῇ συμμαχίᾳ τὰ Μέγαρα, Τροιζήνα, Ἐπίδαυρον, Ἄργος, Φλοισοῦντα, Μεγαλόπολιν. — Ἡλεῖοι] οὗτοι κατὰ συγγενὲς συνεμάχουν τοῖς Αἰτωλοῖς, ἐπίσης καὶ αἱ τρεῖς Ἀρκαδικαὶ πόλεις Μαντίνεια, Τεγέα, καὶ Ὀρχομενός. ἄς ὅμως ὁ Κλεομ. περὶ τὸ 229 ἀπέσπασεν ἀπὸ τῶν Αἰτωλῶν. ἴδ. Πολυβ. 2, 46. — προσεῖχον] = ὑπήκουον ἴδ. Φιλ. 16. — παρηνώχλει] ἐνταῦθα λέγεται περὶ τῶν μικρῶν ζημιῶν, ἄς ἐποίησεν ἀνευ κηρύξεως πολέμου ἢ ἐνεργῶς προσβολῆς. — περιέκοπτεν] = ἐλεηλάτει, ἐλήσσευ. — ἀποπειρώμενος] = δοκιμάζων.

IV. Ἐκ τούτου Κλεομένην πρῶτον οἱ ἔφοροι πέμπουσι καταληψόμενον τὸ περὶ τὴν Βέλβιναν Ἀθήναιον. Ἐμβολὴ δὲ τῆς Λακωνικῆς τὸ χωρίον ἐστὶ, καὶ τότε πρὸς τοὺς Μεγαλοπολίτας ἦν ἐπίδικον. Καταλαβόντος δὲ τοῦτο καὶ τειχίσαντος τοῦ Κλεομένου ὁ Ἄρατος οὐθὲν ἐγκαλέσας, ἀλλὰ νυκτὸς ἐκστρατεύσας ἐπεχείρησε Τεγεαταῖς καὶ Ὀρχομενίοις. Τῶν δὲ προδοτῶν ἀποδειλιασάντων ὁ μὲν Ἄρατος ἀνεχώρησε λελθῆναι νομίζων, ὁ δὲ Κλεομένης εἰρωνεῖα χρώμενος ἔγραψε πρὸς αὐτόν, ὡς δὴ παρὰ φίλου πυθνανόμενος, ποῦ τῆς νυκτὸς ἐξέλθοι. Τοῦ δὲ ἀντιγράφαντος, ὡς ἐκείνον Βέλβιναν μέλλειν τειχίζειν ἀκούσας καταβαίη τοῦτο κωλύσων, πάλιν ὁ Κλεομένης ἀποστείλας τοῦτο μὲν οὕτως ἔχειν ἔφη πεπεῖσθαι „τοὺς δὲ φανούς καὶ τὰς κλίμακας“ εἶπεν „εἰ μὴ τί σοι διαφέρει, γράψον ἡμῖν, ἐπὶ τί σοι παρηκολούθουν.“ Τοῦ δὲ Ἀράτου πρὸς τὸ σκῶμμα γελάσαντος καὶ πυθνανομένου, ποῖός τις ὁ νεανίσκος εἶη, Δαμοκράτης ὁ Λακεδαιμόνιος φύγας „Εἴτι πράττεις“ ἔφη „πρὸς Λακεδαιμονίους, ὦρα σοι ταχύνειν πρὸ τοῦ

IV. Πόλεμος κατὰ τῶν Ἀχαιῶν.
— Ἐκ τούτου] ἢ ἐκ σημ. αἰτίαν. ἴδ. Ἄγ. 11. — πέμπουσι] τὸ 228. — Βέλβιναν] χωρίον μεταξύ τῆς Πελλήνης καὶ Μεγαλοπόλεως πρότερον αἰεποτε Λακωνικόν, ὑπὸ δὲ τοῦ βασιλέως Φιλίππου τοῖς Μεγαλοπολίταις ἀποδοθὲν καὶ ἔκτοτε ἐπίδικον διατελοῦν· διὰ τοῦτο ἡ κατοχὴ αὐτοῦ δὲν ἦτο φανερά παράβασις τῶν συνθηκῶν. ἴδ. Πολυβ. 2, 46, 5. Παισ. 8, 35, 4. — Ἀθήναιον] ἱερὸν τῆς Ἀθηνῶν ἐπὶ ὄρουσ' ἑνὸς μέρους. — ἐμβολή] = πάροδος, εἰσόδος. — καταλαβόντος] μετ. χρονικ. — οὐθὲν ἐγκαλέσας] χωρὶς ποσῶς διὰ τὴν κατάληψιν αὐτοῦ νὰ τὸν καιροχρήσῃ· τὸ οὐθὲν εἰς μεταγενέστερος τύπος (ἀπὸ τοῦ Ἀριστοτελ. καὶ ἔξῃς) ἀντὶ οὐδεῖς. — ἐπεχείρησε] = προσέβαλε.

— προδοτῶν] ἢ τὰ τῶν Ἀχαιῶν φρονούσα μέρος, μεθ' ἧς εἶχε συνεννοηθῆ ὁ Ἄρατος. — εἰρωνεῖα χρώμενος] = μετ' εἰρωνείας. — ὡς δὴ — πυθνανόμενος] = ὡς δῆθεν παρὰ φίλου ἐρωτῶν νὰ μάθῃ. Το ὡς σημαίνει κρίσιν τοῦ ὑποκειμένου φηνομένου καὶ ὅπως ψευδῆ. — ποῦ ἐξέλθοι] διὰ τὴν εὐκτικ. ἴδ. 3. τὸ δὲ ποῦ κατὰ πρόληψιν, σημαίνει τὴν μετὰ τὴν κίνησιν προσερχομένην ἡρμίσιν = ποῦ ἐσόμενος ἐξέλθοι. — καταβαίη] ἐκ τῶν ὁρέων εἰς τὸ Ἀρκιδικὸν πεδῖον — εἰ μὴ τί σοι διαφέρει] = ἂν σοὶ ἦναι ἀδιάφορον, ἂν δὲν εἰ ἐμποδίζῃ τι νὰ τὸ εἴπῃς. — πρὸς τὸ σκῶμμα] = διὰ τὸ σκῶμα. — Δαμοκράτης] ἀλλοθεν ἄγνωστος. — εἴ τι πράττεις] = ἂν ἔχῃς τι νὰ πράξῃς κατὰ τῶν Λακ. εἶναι καιρὸς νὰ τὸ ἐπι-

κέντρα φῦσαι τοῦτον τὸν νεοσσόν.“ Ἐκ τούτου Κλεομένει μετὰ ἰππέων ὀλίγων καὶ πεζῶν τριακοσίω ἐν Ἀρακιδίᾳ στρατοπεδευομένῳ προσέταξαν ἀναχωρεῖν οἱ ἔφοροι φοβούμενοι τὸν πόλεμον. Ἐπεὶ δὲ ἀναχωρήσαντος αὐτοῦ Καφύας ἔλαβεν ὁ Ἄρατος, αὔθις ἐξέπεμπον τὸν Κλεομένην. Λαβόντος δὲ αὐτοῦ Μεθύδριον καὶ τὴν Ἀργολικὴν καταδραμόντος, ἐξεστράτευσαν οἱ Ἀχαιοὶ δισυρρίοις πεζοῖς καὶ χιλιῶσι ἰππεῦσιν Ἀριστομάχου στρατηγούντος. Ἀπαντήσαντος δὲ περὶ Παλλάντιον Κλεομένους καὶ βουλομένου μάχεσθαι, φοβηθεὶς τὴν τόλμαν ὁ Ἄρατος οὐκ εἴσαε διακινδυνεῦσαι τὸν στρατηγόν, ἀλλ’ ἀπῆλθε λοιδορούμενος μὲν ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν, χλευαζόμενος δὲ καὶ καταφρονούμενος ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων οὐδὲ πεντακισχιλίων τὸ πλῆθος ὄντων. Μέγας οὖν τῷ φρονήματι γεγονώς ὁ Κλεομένης ἐθρασύνετο πρὸς τοὺς πολίτας, καὶ τῶν παλαιῶν τινος αὐτοῦ ἀνεμίμνησκε βασιλέων εἰπόντος, ὅτι μάτην Λακεδαιμόνιοι πυθάνονται περὶ τῶν πολεμίων, οὐ πόσοι εἰσὶν, ἀλλὰ ποῦ εἰσιν.

ταχύνης. — κέντρα φῦσαι] ὡς φύειν πτερὰ, ὀδόντας, πώγωνα. — Καφύας] Ἀρακιδιῆ, ὡς τὸ Μεθύδριον, πόλις, βορειοδυτικῶς τοῦ Ὀρχομενοῦ, τὸ δὲ Μεθύδριον εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀρακιδίας. — ἐξεστράτευσεν] ἤδη τὸ 227 οἱ Ἀχαιοὶ εἶχον ψηφίσει τὸν κατὰ Λακεδ. πόλεμον. ἴδ. Πολύβ. 2, 46. — Ἀριστομάχου] οὗτος τύραννος ὦν τοῦ Ἀργείου κατεπίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀράτου νὰ καταθέσῃ τὴν ἀρχήν, καὶ τὴν πόλιν εἰς τὸ Ἀχαιῶν κοινὸν νὰ περιποιήσῃ τὴν πράξιν του ταύτην ἀμείβοντες οἱ Ἀχαιοὶ ἀνέδειξαν αὐτὸν ἐν ἔτος βραδύτερον στρατηγόν. ἴδ. 17. — Παλλάντιον] πόλις τῆς Ἀρακιδίας ἐν τῇ Μαιναλίᾳ πρὸς δυσμὰς τῆς Τεγέας. Ἐκ τῆς πόλεως ταύτης ἐξεπέμψθη ὑπὸ τὸν Εὐάνδρον ἀποικία εἰς Ἴταλιαν, καὶ ἐντεύθεν τὸ Ῥωμαϊκὸν ὄνομα Παλλάντιον.

Περὶ τοῦ πράγματος ἴδ. Ἄρατ. 35. — τὴν τόλμαν] τοῦ Κλεομ.— οὐκ εἴσαε] διότι ὁ Ἄρατος ἦν τότε σύμβουλος τοῦ Ἀριστομ. ἴδ. Ἄρατ. αὐτόθι: παρῶν συνεστράτευε. — λοιδορούμενος] ὁ Μεγαλοπολίτης Λυδιᾶδας πικρῶς πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς κατηγορήσεν αὐτὸν, καὶ ἀπεπειράθη νὰ κωλύσῃ τὴν ἐν ταῖς προσεχέσιν ἀρχαιερασίαις ἐκλογὴν του αὐτοῦ στρατηγοῦ, τοῦθ’ ἔπερ ἡμῶς δὲν κτώρθωσεν. — μέγας—γεγονώς] = μεγαλοφρονήσας. — ἐθρασύνετο] = θρασυῶς ἐδεικνυτο. — τῶν πολιτικῶν] μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του. — τῶν παλαιῶν τινος] τοῦ Ἀγιδος τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀρχιδάμου ἐπὶ τοῦ Δεκελείου πολέμου. Πλουταρχ. Ἠθικ. 190. c. «Ἄγις ὁ βασιλεὺς οὐκ ἔφη τοὺς Λακεδ. ἐρωτᾶν, πόσοι εἰσὶν, ἀλλὰ ποῦ εἰσὶν οἱ πολέμιοι».

Ἐν Ἀρακιδίᾳ καὶ ἐν Αἰτωλίᾳ

Μεγαλοφρονήσας

V. Ἐπεὶ δὲ τοῖς Ἠλείοις πολεμουμένοις ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν βοηθήσας, καὶ περὶ τὸ Λύκαιον ἀπιούσιν ἤδη τοῖς Ἀχαιοῖς ἐπιβαλὼν, ἅπαν μὲν ἐτρέφετο καὶ διεπτόρησεν αὐτῶν τὸ στράτευμα, συγχοῦς δὲ ἀνείλε καὶ ζῶντας ἔλαβεν, ὥστε καὶ περὶ Ἀράτου φήμην ἐκπεσεῖν εἰς τοὺς Ἕλληνας ὡς τεθηκός, ὁ μὲν Ἄρατος ἄριστα τῷ καιρῷ χρησάμενος ἐκ τῆς τροπῆς ἐκείνης εὐθὺς ἐπὶ Μαντίνειαν ἤλθε καὶ μηδενὸς ἂν προσδοκῆσαντος εἶλε τὴν πόλιν καὶ κατέσχε, τῶν δὲ Λακεδαιμονίων παντάπασι ταῖς γνώμαις ἀναπεσόντων καὶ τῷ Κλεομένει πρὸς τὰς στρατείας ἐνισταμένων, ὥρμησε μεταπέμπεσθαι τὸν Ἄγιδος ἀδελφὸν Ἀρχίδαμον ἐκ Μεσσήνης, ᾧ βασιλεύειν ἀπὸ τῆς ἐτέρας οἰκίας ἦν προσήκον, οἰόμενος ἀμβλύτεραν τὴν τῶν ἐφόρων ἀρχὴν ἐσέσθαι τῆς βασιλείας ἰσορροποῦ καὶ ὀλοκλήρου γενομένης. Οἱ δὲ ἀνηρηκότες πρότερον τὸν Ἄγιν αἰσθόμενοι τοῦτο καὶ φοβηθέντες, μὴ δίκην δῶσι τοῦ Ἀρχιδάμου κατελθόντος, ἐδέξαντο μὲν αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν παραγενόμενον

V. Ἐπάνοδος καὶ φόνος τοῦ Ἀρχιδάμου. — Ἐπεὶ δὲ τοῖς] τὸ 226, ἤδη τὸ δωδέκατον στρατηγούτος τοῦ Ἀράτου. — Λύκαιον] ἄρος τῆς Ἀρκαδίας πρὸς δυσμὰς τῆς Μεγαλοπόλεως. — ἀπιούσιν — ἐπιβαλὼν] = καὶ προσβαλὼν τοῦς Ἀχαιοῦς ἤδη ἀπερχομένου. — ἐκπεσεῖν] = διεπτόρησεν. — ὡς τεθηκός] = ὡς τεθνηκός τος] ἴδ. Σ. Χρδ. §. 157. Σημ. α'. — ἄριστα — χρησάμενος] = ἀρίστην χρῆσιν τῆς ευκαιρίας ποιησάμενος. ἴδ. Ἀρτ. 36. "ἄριστα τῷ καιρῷ" "χρησάμενος οὐδενὸς προσδοκῶντος" οὐδὲ συλλογιζομένου τὸ μέλλον ἐξείκηνης ἐπίπεσε Μαντίνευσιν — καὶ μόνος ἀνικῶντες οὐκ ἂν βραδίως ἔσχαν ἐκτῆρατο νενικημένοις τοῖς Ἀχαιοῖς. — Μαντίνειαν] ἴδ. Πολ. 2, 57 καὶ ἐξῆς. καὶ Ἀρτ. αὐτόθι. — μηδενὸς ἂν προσδοκῆσαντος] = ὁ μηδεὶς (ἂντι οὐδεὶς) ἂν προσδοκῆτε. — ἅπαν πε-

σόντων] = μεταβαλόντων γνώμην, ἀπροθύμων γενομένων. — πρὸς τὰς στρατείας] πρὸς τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ πολέμου. — ἐνισταμένοι] τῶν ἐφόρων, ὡς ἐκ τῶν ἐπομένων δηλοῦται. — ὥρμησε] = ἐπειράθη. ἴδ. Ἄγ. 11. — ὧ βασιλεύειν] ὁ υἱὸς τοῦ Ἄγιδος Εὐρυδαμίδας εἶχεν ἀποθά- νει διὰ δηλητηρίου ὑπὸ τοῦ Κλεομ. προσεγεγόντος. ἴδ. Παισ. 2, 2, 1. — ἀπὸ τῆς ἐτέρας οἰκίας] τῶν Εὐρωπωντιδῶν. ἴδ. Ἄγ. 3. — ἀμβλύτεραν] ἀσθενεστέραν ἢ μεταρροῶ ἐκ τῶν ὀπλων ἴδ. Θουκ. 2, 65 8: "ἀτὰρ ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἀμβλύτερα ἐποίουν". — ἰσορροποῦ] πρὸς τὴν τῶν Ἐφόρων ἀρχὴν. — ὀλοκλήρου] διότι ἔλειπε μέχρι τοῦδε ὁ ἕτερος τῶν βασιλέων. — μὴ δίκην δῶσι] ἴδ. Σ. Χρδ. §. 251. — κατελθόντος] τὸ κατέρχεσθαι, κατεῖναι ἐπὶ τοῦ φυγάδος τοῦ εἰς τὴν

κρύφα καὶ συγκατῆγον, εὐθὺς δὲ ἀπέκτειναν, εἴτε ἄκοντος τοῦ Κλεομένου, ὡς οἶται Φύλαρχος, εἴτε πεισθέντος ὑπὸ τῶν φίλων καὶ προεμένου τὸν ἄνθρωπον αὐτοῖς. Τῆς γὰρ αἰτίας τὸ πλεῖστον ἐπ' ἐκείνους ἦλθε βεβιάσθαι τὸν Κλεομένη δοκοῦντας.

καὶ ἐπὶ τῶν

καὶ ἐπὶ τῶν

καὶ ἐπὶ τῶν

VI. Οὐ μὴν ἀλλὰ κινεῖν εὐθὺς ἐγνωνκῶς τὰ κατὰ τὴν πόλιν ἐπεισε τοὺς ἐφόρους χρήμασιν, ὅπως αὐτῷ ψηφίσωνται στρατεῖαν. Ἐθεράπευσε δὲ καὶ τῶν ἄλλων συχνούς διὰ τῆς μητρὸς Κρατησικλείας ἀφειδῶς συγχωρήγούσης καὶ συμφιλοτιμουμένης, ἣ γε καὶ γάμου μὴ δεομένη λέγεται διὰ τὸν υἱὸν ἄνδρα λαβεῖν πρωτεύοντα δόξῃ καὶ δυνάμει τῶν πολιτῶν. Ἐξαγαγὼν δὲ τὴν στρατεῖαν καταλαμβάνει τῆς Μεγαλοπολίτιδος χωρίον Λεῦκτρα καὶ γενομένης

καὶ ἐπὶ τῶν

καὶ ἐπὶ τῶν

καὶ ἐπὶ τῶν

πατριδα ἐπανερχομένου τὸ ἐνεργ. κατὰ γειν' ἴδ. Ἄγ. 16. — συγκατῆγον] συνέπραττον εἰς τὴν καθόδον του, ὡς βασιλέως, τοῦθ' ὑπερὸ μὴ δὲν κατὰ βλάβη, διὰ τοῦτο καὶ ὁ παρατακτικός. Κατὰ Πολύβ. (5, 37, 5) ἐφρονεῖτο καθ' ὁδόν. — εἴτε ἄκοντος] κατὰ Πολύβ. ὁ Κλεομ. ἦν ὁ αἴτιος τοῦ θανάτου του, καὶ ἡ ὄλη προπαρασκευὴ ἀπλοῦς δόλος, διὸ φέγει τὸν Ἀρχίδαμον ὡς ἐμπεσόντα εἰς τὴν ἀπάτην ταύτην. — προεμένου] παρρητήσαντος, παραδόντος. — τὸν ἄνθρωπον] ἡ λέξις ἔχει τι ἐν ταῦθα τὸ περιφρονητικὸν ἴδ. 1. Ὁ Ἀρχίδαμος κατέλιπε δύο υἱούς, οἵτινες οὐδέποτε ἐβασίλευσαν, μάλιστα ἐκ τοῦ οἴκου τούτου οὐδεὶς ἔκτοτε ἄλλος βασιλεὺς ἐγένετο. — τῆς γὰρ—ἦλθε] = διότι τὸ πλεῖστον μέρος τῆς κατηγορίας ἀπεδόθη εἰς ἐκείνους θεωρηθέντας ὅτι ἐβίασαν τὸν Κλεομένην.

VI. Μάχη παρὰ τοῖς Λαδοκείοις. — Οὐ μὴν ἀλλὰ] ἡ φράσις αὕτη, ἐν ἣ συνειπνοεῖται συνήθως τὸ ἡγούμενον ῥήμα, ἐκλαμβάνεται ἐναντιωματικῶς = ἀλλ' ὁμοίως, ἢ προσθετικῶς = πρὸς τούτοις. Ἐν-

ταῦθα δὲ ἐναντ. καὶ τοι τὸ μετὰ τοῦ Ἀρχιδάμ. σχεδὸν του ἀπίτευχεν, ὁμοίως, κτλ. ἴδ. Ἄγ. 8. — εὐθὺς] ἀποδοτέον τῷ κινεῖν' περὶ δὲ τοῦ κινεῖν ἴδ. 3. — ἐπεισε ἐπιπύω] συνηθεῖρα παρὰ Πλουτάρχ. ἡ μετ' ἀπαρεμάρτου σύνταξις τοῦ πείθειν. Παρατηρητέα δὲ καὶ ἡ μεθ' ὑποτακτικῆς σύνταξις τοῦ ὅπως καὶ τοι ἱστορικοῦ χρόνου ἡγουμένου. — ἐθεράπευσε] = περιποιήσατο. — διὰ τῆς μητρὸς] διὰ τῶν χρηματικῶν αὐτῆς μέσων. — ἀφειδῶς — συμφιλοτι.] = ἦτις ἀφειδῶς ἐχορήγει τὰ χρηματικὰ μέσα καὶ φιλοτίμως ἡμιλλήτο' ἢ σὺν ἐν ἀμροτέροις τοῖς ῥήμασι σημ. τὴν ἀπο κοινού μετὰ τοῦ Κλ. σύμπραξιν. — ἣ γε] = ἡ ὑποία μάχιστα' τὸ μῦριον γε ἐξίρει τὴν σκλησίαν τῆς πρὸ αὐτοῦ τεταγμένης ἐνοίας. — μὴ δεομένη] ὡς προβεβηκυῖα τὴν ἡλικίαν' περὶ τοῦ μὴ ἴδ. Ἄγ. 2. — λέγεται] ἀποδοτέον τῷ διὰ τὸν υἱόν. — ἄνδρα] τὸν Μεγιστόνουν' ἴδ. 7. — ἐξαγαγὼν] τὸ 226. «ἐξαγειν» στρατεῖαν = ἐξαγοντα στρατεῖαν ποιῆσασθαι, milites in expeditionem educere. — Λεῦκτρα] τόπος

πρὸς αὐτὸν ὀξείας τῶν Ἀχαιῶν βοήθειας Ἀράτου στρατηγούντος, ὑπὸ τὴν πόλιν αὐτὴν παραταξάμενος ἤττηθη μέρει τινὶ τοῦ στρατεύματος. Ἐπεὶ δὲ χαράδραν τινὰ βαθεῖαν οὐκ εἶασε διαβῆναι τοὺς Ἀχαιοὺς ὁ Ἄρατος, ἀλλ' ἐπέστησε τὴν δίωξιν, ἀγανακτῶν δὲ Λυδιάδας ὁ Μεγαλοπολίτης συνεξώρμησε τοὺς περὶ αὐτὸν ἵππεις καὶ διώκων εἰς χωρίον ἀμπέλων καὶ τάρρων καὶ τειχῶν μεστὸν ἐνσεΐσας καὶ διασπασθεὶς περὶ ταῦτα ἕκαστος ἀπήλλαττε, κατιδὼν ὁ Κλεομένης ἀνῆκε τοὺς Ταραντίνους καὶ τοὺς Κρήτας ἐπ' αὐτόν, ὑφ' ὧν ὁ Λυδιάδας ἀμυνόμενος εὐρώστως ἔπεσε. Πρὸς τοῦτο θαρρήσαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι μετὰ βοῆς ἐνέβαλον τοῖς Ἀχαιοῖς καὶ τροπὴν ὄλου τοῦ στρατεύματος ἐποίησαν. Ἀποθανόντων δὲ συχῶν τοὺς μὲν ἄλλους ὑποσπόνδους ὁ Κλεομένης ἀπέδωκε, τὸν δὲ Λυδιάδαν νεκρὸν

πρὸς Μεγάλη πόλει τῆς Ἀρκαδίας. — καὶ γενομένης — βοήθειας] = καὶ κατὰ τάχος τῶν Ἀχ. κατ' αὐτοῦ ἐκβοήθησάντων. — ὑπὸ τὴν πόλιν αὐτῆν] ὑπὸ τὰ τεῖχη αὐτῆς τῆς Μεγαλοπόλεως. Ὁ Πολύβ. ἐν 2, 51, 3 καὶ αὐτὸς ὁ Πλούτ. Πελοπ. 20. λέγει ὅτι ἡ μάχη συνεκροτήθη ἐν Λαδοκείσις (Λαοδικίς) χωρίῳ ἐπίσης τῆς Μεγαλοπολιτιδος. — μέρει τινὶ] = μὲ μέρος τι. — Λυδιάδας] ὁ πρότερος τῆς Μεγαλ. τύραννος καὶ ἐκούσιως τὴν ἀρχὴν ἀποθήμενος καὶ σφοδρὸς τοῦ Ἀράτου πολιτικῆς ἀντίπαλος ἴδ. 4. καὶ Ἀρατ. 37. «περιπαθὼν πρὸς τὰ γινόμενα καὶ τὸν Ἄρατον κχιζῶν ἀνεκαλειτο τοὺς ἵππεις ὡς αὐτὸν, ἐνῆϊν ἐπιφανῆσαι τοῖς διώκουσι καὶ μὴ προσέσθαι τὸ νίκημα». — ἐνσεΐσας] = ἐμβάλων. Αἱ μυχ. διώκων καὶ ἐνσεΐσας ἐκφέρονται ἀσυνδέτως διότι ἡ διώκων προσδιορίζει τὴν ἐνσεΐσας = ἐν τῇ διώξει ἐμβάλων. — διασπασθεὶς] = εἰς ἀταξίαν ἐμπεσῶν, διότι τὸ χωρίον ἦν ἀκατάλληλον διὰ τὸ ἵπ-

πικόν. — κακῶς ἀπήλλαττε] περιτθῆεν εἰς ἀπορίαν τὸ βῆμα λαμβάνεται ἀμεταβῆτως ἐν τῇ φράσει ταύτῃ ἴδ. Ἀγ. 2. — ἀνῆκε] = ἀπέλευσεν, ἐπέμψε. — Ταραντίνους] Οὗτοι ἦσαν εἶδος ἵππακοντισῶν binos secum trahentes equos (Liv. 35, 28) ἐν Τάραντι ἰδίως ἐκμορφωθὲν καὶ ἐκ τῆς πόλεως ταύτης εἰτα λαβὼν τὴν ἐπωνομίαν οὕτω καὶ Κρήτες, εἶναι ὀνομασίαι εἰδους τινὸς τοξοτῶν καὶ ἀνευ ἀναφορᾶς πρὸς τὴν Κρήτην ἔνθα τὸ πρῶτον ἀνεπτύθη ἴδ. Φιλ. 10 — πρὸς τοῦτο] = διὰ τοῦτο ἴδ. 3. 4. — ὑποσπόνδους ἀπέδωκε] αἰτησάμενοι οἱ Ἀχαιοὶ ἀναχωρῆν ὅπως θάψωσι τοὺς νεκροὺς αὐτῶν ὁμολόγησαν τὴν ἤττάν των. Καὶ διὰ μὲν τοὺς νικητὰς ἐλέγετο ἄσπόνδους ἀναιρεῖσθαι τοὺς νεκρούς, ἢ ἀπλῶς ἀναιρεῖσθαι τοὺς νεκρούς, διὰ δὲ τοὺς ἡττημένους καὶ ὁμολογοῦντας τὴν ἤττάν των ὑποσπόνδους αἰτεῖν, λαμβάνειν, κομιζέσθαι τοὺς νεκρούς ἴδ. Πλτ. Νικ. 6. «κατὰ νόμον τινὰ καὶ συνήθειαν ἐδόκουν οἱ νεκρῶν ὑποσπόν-

ἀχθῆναι πρὸς αὐτὸν κελεύσας, κοσμήσας πορφυρίδι καὶ στέφανον ἐπιθείς, πρὸς τὰς πύλας τῶν Μεγαλοπολιτῶν ἀπέστειλεν. Οὗτος ἦν Λυδιαδάς ὁ καταθέμενος τὴν τυραννίδα καὶ τοῖς πολίταις ἀποδοὺς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν πόλιν προσκομίσας Ἀχαιοῖς.

VII. Ἐκ τούτου Κλεομένης μέγα φρονῶν ἤδη καὶ πεπεισμένος, ἂν ὡς βούλεται τοῖς πράγμασι χρώμενος πολεμῆ πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς, βραδίως ἐπικρατήσῃν, ἐδίδασκε τὸν τῆς μητρὸς ἄνδρα Μεγιστόνουν, ὡς χρῆ τῶν ἐφόρων ἀπαλλαγέντας εἰς μέσον θεῖναι τὰ κτήματα τοῖς πολίταις καὶ τὴν Σπάρτην ἴσῃν γενομένην ἐγείρειν καὶ προάγειν ἐπὶ τὴν τῆς Ἑλλάδος ἡγεμονίαν. Πεισθέντος δ' ἐκείνου δύο τῶν ἄλλων φίλων ἢ τρεῖς προσέλαβε. Συνέβη δὲ περὶ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας καὶ τῶν ἐφόρων ἓνα κοιμώμενον ἐν Πασιφάας ὄναρ ἰδεῖν θαυμαστόν· ἐδόκει γὰρ ἐν ᾧ τόπῳ τοῖς ἐφόροις [ἔθος*] ἐστὶ καθεζομένοις χρηματίζειν ἓνα δίφρον κεῖσθαι, τοὺς δὲ τέτταρας ἀνηρῆσθαι, καὶ θαυμάζοντος αὐτοῦ φωνῆν ἐκ τοῦ ἱεροῦ γενέσθαι φράζουσαν, ὡς τοῦτο τῇ Σπάρ-

»δων λαβόντες ἀναίρῃσιν ἀπολέγεσθαι τὴν νίκην, καὶ τροπαῖον ἰξάναι «τοὺς τούτου τυχόντας οὐκ ἔνθεσμον ἦν». — πορφυρίδι] = διὰ πορφυροῦ ἔπανοφορίου.

VII. Ἐπιβουλὴ κατὰ τῶν Ἑφόρων. — Ἐκ τούτου] ἴδ. 4. — ὡς βούλεται] — χρώμενος] = διαχειριζόμενος τὰ πραγμ. ὡς βούλεται, χωρὶς δηλ. τῆς ἀνακίσεως τῶν Ἑφόρων. — Ἀχαιοῖς] οὗτοι ἦσαν τοσοῦτον ἀποτεθαρρημένοι καὶ παρωρησιμένοι κατὰ τοῦ Ἀράτου, ὥστε ἐψήφισαντο νὰ μὴ δώσωσιν αὐτῷ πλέον χρήματα πρὸς ἐξαιολούθησιν τοῦ πολέμου, ἀλλ' αὐτὸς μόνος νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἐξευρέσεως τούτων. — εἰς μέσον θεῖναι] ἴδ. Ἀγ. 9, 3. — καὶ τὴν Σπάρτην] — γενομένην] = καὶ ἐξισωθέντας πρὸς ἀλλήλους τοὺς πολίτας διὰ τῆς ἐξισώσεως τῶν πε-

ρυσσιῶν. — ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν] προσδιορίζει ἀμφότερα τὰ ἀπαρέμφορα. — Ἐν Πασιφάας] δηλ. ναῦ. Ἐπίσης λέγει καὶ ἐκ ἡεῖς Πασιφάας ἴδ. Ἀγ. 9, 1. — ἐδόκει] = ἐφάνη αὐτῷ. — χρηματίζειν] = agere cum populo, νὰ συνεδριάξωσι, νὰ πράττωσι τὰ δημόσια. — δίφρον] κάθισμά ἄνευ ἀκουσθῆματος, καὶ βραχιόνων, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἔχουσαν τοιαῦτα καθέδραν. — τοὺς δὲ τέτταρας] = τοὺς δὲ ἄλλους τέσσαρας· τὸ ἄρθρον, διότι λαμβάνεται μέρος ἐκ γνωστοῦ ὅλου. ἴδ. Σ. Χρδ. § 277, 4. — λαῶν] = συμπεριώτερον ἢ χρῆσις τοῦ συγκριτικοῦ τούτου καὶ τοῦ ἄμεινον εἶναι συνήθης ἐνταῖς πρὸς τοὺς θεοὺς ἐρωτήσεσι καὶ ἐν ταῖς ἀπαντήσεσι τούτων ἴδε Θεουκδ. 2, 17: τὸ θεῖελασγι:κὸν ἄργον ἄμεινον. — ταύτην τὴν

τη λῶόν ἐστι. Ταύτην τὴν ὄψιν διηγουμένου τοῦ ἐφόρου πρὸς τὸν Κλεομένην, τὸ μὲν πρῶτον διεταράχθη καθ' ὑποψίαν τινὰ πειράζεσθαι δοκῶν, ὡς δὲ ἐπέισθη μὴ ψεύδεσθαι τὸν διηγούμενον, ἐθάρρησε. Καὶ λαβὼν ὅσους ὑπώπτευε μάλιστα τῶν πολιτῶν ἐναντιώσεσθαι πρὸς τὴν πράξιν, Ἡραίαν καὶ Ἀλσαίαν τὰς πόλεις ταττομένας ὑπὸ τοῖς Ἀχαιοῖς εἶλε, καὶ σίτον εἰσήγαγεν Ὀρχομενίοις, καὶ Μαντινεία παρεστρατοπέδευσε, καὶ ὄλως ἄνω καὶ κάτω μακραις πορείαις ἀποτρύσας τοὺς Λακεδαιμονίους ἀπέλειπεν αὐτῶν δεηθέντων τοὺς πολλοὺς ἐν Ἀρκαδίᾳ, τοὺς δὲ μισθοφόρους ἔχων αὐτὸς ἐπὶ τὴν Σπάρτην ἐχώρει. Καὶ καθ' ὁδὸν οἷς ἐπίστευε μάλιστα καλῶς πρὸς αὐτὸν ἔχειν ἀνεκοινοῦτο τὴν γνώμην, καὶ προῆει σχέδην, ὡς περὶ τὸ δεῖπνον οὔσι τοῖς ἐφόροις ἐπιπέσοι.

VIII. Γενόμενος δὲ τῆς πόλεως ἐγγύς, Εὐρυκλείδαν μὲν εἰς τὸ τῶν ἐφόρων συσσίτιον ἀπέστειλεν ὡς τινα παρ' αὐτοῦ λόγον ἀπὸ στρατιᾶς κομίζοντα, Θηρυκίων δὲ καὶ Φοῖβις καὶ δύο τῶν συντρόφων τοῦ Κλεομένου, οὓς μό-

ὄψιν] = τοῦτο τὸ ὄραμα. — καθ' ὑποψίαν τινά] = ἐνεκά τινος ὑποψίας κατ' αὐτοῦ. — δοκῶν] αἰτιολ. μυθ. — ἐθάρρησε] διὰ τὴν ὑπὲρ τῆς ἐπιχειρήσεώς του ἐπιδοκιμασίαν τῶν θεῶν. — λαβὼν] πρὸς ἐκστρατεῖαν. — Ἡραίαν] πόλιν πρὸς δυσμάς τῆς Ἀρκαδίας ἐν τοῖς μεθορίαις τῆς Ἡλίδος· ἡ δὲ Ἀλσαία εἶναι πόλις ἄλλοθεν ἄγνωστος· ἀντ' αὐτῆς εἰκάζουσι τινες Ἀλέαν, Ἀσίαν, Ἀσαίαν πάσας ὡς Ἀρκαδικὰς πόλεις μνημονευμένας. — ταττομένας] ὑπαγομένας εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἀχαιῶν. — Ὀρχομενίοις] ἴδε Ἀρατ. 38, 1' πρὸς Ὀρχομενὸν ἐξ ἀγαγῶν (ὁ Ἀρατος) τοὺς Ἀχαιοὺς μάχην ἐθετο πρὸς Μεγιστόνουν τοῦ Κλεομένου πατρῶν, ἐν ἧ κρατήσας τριακοσίους μὲν ἀπέ-

κτείνε, ζῶντα δὲ τὸν Μεγιστόνουν συνέλαβεν. — ἀποτρύσας] = καταπονήσας, ἐξαντλήσας. — αὐτῶν δεηθέντων] κατ' ἰδίαν αὐτῶν παράκλησιν. — ἔχειν καλῶς] = ὅτι διέκειντο εὐνοικῶς πρὸς αὐτόν. — σχέδην] = βραδέως. — περὶ δεῖπνον] = ἐνῶ ἦσαν περὶ τὸ δεῖπνον.

VIII. Φόνος τῶν Ἐφόρων. — Συσσίτιον] οἱ ἔφοροι συνεσίτου ἐν τῷ κατὰ τὴν ἀγορὰν ἀρχείῳ. — ὡς τινα — κομίζοντα] = ὡς κομίζοντα δῆθεν παρ' αὐτοῦ παραγγελίαν τινὰ ἀπὸ τῆς στρατιᾶς. — συντρόφων] οὗτοι κατὰ τὸ Λακωνικὸν ἰδίωμα μόθαιες ἢ μόθωνες καλούμενοι, ἦσαν τέκνα ξένων ἢ τέκνα Σπαρτιατοῦ τινὸς καὶ ξένης γυναίκης ἢ εἰλωτίδος, ἐνίοτε δὲ καὶ εἰλωτῶν, ἅτινα συναντρέφοντο (σύντρο-

Θακας καλοῦσιν, ἐπηκολούθουν στρατιώτας ὀλίγους ἔχοντες. Ἐτι δὲ τοῦ Εὐρυκλείδα διαλεγόμενου τοῖς ἐφόροις ἐπιδραμόντες ἐσπασμέναις ταῖς μαχαίραις ἔπαιον αὐτούς. Ὁ μὲν οὖν πρῶτος Ἀγύλαιος, ὡς ἐπλήγη, πεσὼν καὶ τεθνᾶναι δόξας ἀτρέμα συναγαγῶν καὶ παρέλκων ἑαυτὸν ἐκ τοῦ οἰκήματος ἔλαθεν εἰς τι δωμάτιον· εἰσέρπυσας μικρὸν, ὃ φόβου μὲν ἦν ἱερὸν, ἄλλως δὲ κεκλεισμένον αἶε, τότε [δὲ] ἐκ τύχης ἀνεφγμένον ἐτύγχανεν. Εἰς τοῦτο συνεισενεγκῶν ἑαυτὸν ἀπέκλεισε τὸ θύριον. Οἱ δὲ τέσσαρες ἀνηρέθησαν, καὶ τῶν ἐπιβοηθούντων αὐτοῖς [οὐ*] πλείονες ἢ δέκα. Τοὺς γὰρ ἡσυχίαν ἄγοντας οὐκ ἔκτειναν, οὐδὲ τοὺς ἀπιόντας ἐκ τῆς πόλεως ἐκώλυον. Ἐφείσαντο δὲ καὶ τοῦ Ἀγυλαίου μεθ' ἡμέραν ἐκ τοῦ ἱεροῦ προελθόντος.

ΙΧ. Ἔστι δὲ Λακεδαιμονίους οὐ φόβου μόνον, ἀλλὰ καὶ Θανάτου καὶ γέλωτος καὶ τιοούτων ἄλλων παθημάτων ἱερά. Τιμῶσι δὲ τὸν φόβον οὐχ ὥσπερ οὖς ἀποτρέπονται· δαίμονας, ἡγοῦμενοι βλαβερὸν, ἀλλὰ τὴν πολιτείαν μάλιστα

φοι, τρώφιοι, οἰκογενεῖς) μετὰ τῶν τέκνων τῶν Σπαρτιατῶν. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐτύγχανεν τῆς ἐλευθερίας, ἀλλ' οὐδέποτε ἐγίνοντο πολῖται, ἀλλὰ μόνον τινὲς ἀνδραγαθίας ἔνεκα, ὡς λ. χ. ὁ Λύσανδρος, ὁ Γούλιππος· ἴδ. Φύλαρχ. περ' Ἀθην. 271. Ε. — ἐπηκολούθησον] ἢ ἐπί=κατόπιν. — ἀτρέμα συναγαγῶν]=ἡρέμα ταυθεῖς, καὶ σὺρον ἑαυτὸν ἔξω τοῦ οἰκήματος. — ἔλαθεν=εἰσέρπυσεν ἀπαρατήρητος. — κεκλεισμένον] δηλ. ἦν. — συνεισενεγκῶν] ἢ σὺν, ὡς κτιέντω συναγαγῶν, σημ. ἐν μέλος μετὰ τὸ ἄλλο, καὶ οὕτω πάντα ἡμοῦ. — τοὺς γὰρ] αἰτιολογ. τὸ ἐπιβοηθούντων. — ἀπιόντας]= τοὺς φεύγοντας δὲν συνελάμβανον. — μεθ' ἡμέραν] τὴν ἐπιούσαν.

ΙΧ. Ἐπισόδειον περὶ τῆς περὶ Σπαρτιατάτας λατρείας τοῦ φόβου.

— Σωματικὰς καὶ ψυχικὰς ιδιότητας καὶ πάθη τῶν ἀνθρώπων ἐτιμῶν ὡς θείας δυνάμεις καὶ ἐπροσωποποιῶν οὐ μόνον ἐν Σπάρτῃ, ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ, ὡς ἐν Ἀθήναις, ἐνθα ὑπῆρχον βωμοὶ τῆς Αἰδοῦς, Ἀναιδείας, Ὑβρεως ἴδ. Ηκυσ. 3, 20, 10. — οὐχ—δαίμονας] ἢ σύνταξ. οὐχ ὥσπερ τιμῶσι τοὺς δαίμονας οὐς ἀποτρέπονται· καὶ ἀποτρέπονται = ἀπομακρύνουσι διὰ θυσιῶν καὶ ἄλλων τελετῶν ἀφ' ἑαυτῶν· διότι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐποίουν διάκρισιν μεταξὺ ἀγαθῶν καὶ πονηρῶν θεῶν. ἴδ. Ἰσοκ. Φιλ. 117: τῶν θεῶν τοὺς μὲν τῶν ἀγαθῶν αἰτίους ἡμῶν ὄντας Ὁλυμπίους προσαγορεύουσι τῶν βρωῶν, τοὺς δ' ἐπιταῖς συμφοραῖς καὶ ταῖς τιμωρίαις τεταγμένους δυσχερεστέρας τὰς ἐπιωνυμίας ἔχοντας (ὡς ἀλάστορας;

συνέχσθαι φόβῳ νομίζοντες. Διὸ καὶ προεκήρυττον οἱ ἔφοροι τοῖς πολίταις εἰς τὴν ἀρχὴν εἰσιόντες, ὡς Ἀριστοτέλης φησί, κείρεσθαι τὸν μύστακα καὶ προσέχειν τοῖς νέμοις, ἵνα μὴ χαλεποὶ ὦσιν αὐτοῖς· τὸ τοῦ μύστακος, οἶμαι, προτείνοντες, ὅπως καὶ περὶ τὰ μικρότατα τοὺς νέους πειθαρχεῖν ἐθίζωσι. Καὶ τὴν ἀνδρείαν δέ μοι δοκοῦσιν οὐκ ἀφοβίαν, ἀλλὰ φόβον ψόγου καὶ δέος ἀδοξίας οἱ παλαιοὶ νομίζειν. Οἱ γὰρ δειλότατοι πρὸς τοὺς νόμους θαρραλέωτατοι πρὸς τοὺς πολεμίους εἰσὶ· καὶ τὸ παθεῖν ἥκιστα δεδῶσιν οἱ μάλιστα φοβούμενοι τὸ κακῶς ἀκοῦσαι. Διὸ καὶ καλῶς ὁ εἰπὼν

— — ἵνα γὰρ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς.

καὶ Ὀμηρος

ἀλιτρίους), καὶ τῶν μὲν καὶ τοὺς «ιδιώτας καὶ τὰς πόλεις καὶ νεοὺς καὶ βωλοὺς ἰδρυμένους, τοὺς δ' οὗτ' ἐν ταῖς εὐχαῖς οὗτ' ἐν ταῖς θυσίαις τιμωμένους, ἀλλ' ἀποπομπὰς αὐτῶν ἡμᾶς ποιοῦμένους». — συνέχεσθαι] = συγχρατεῖσθαι. — φόβῳ] δηλ. τῷ πρὸς τοὺς ἀρχοντας καὶ τοὺς νόμους' ἴδ. Πλάτ. Νόμ. 4. σελ. 647 Α: «καὶ νομοθίτης καὶ πᾶς οὐ καὶ μικρὸν ἄρελος τοῦτον τὸν φόβον ἐν τιμῇ μεγίστη σέβεται καλῶν αἰδῶ.» Διὰ τοῦτο καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ φόβου ἦν πλησίον τοῦ ἀρχείου τῶν Ἑβραίων — διδῶ] ἐπειδὴ δηλ. τοσαύτην ἀξίαν εἶδον εἰς τὸν πρὸς τοὺς νόμους φόβον. — εἰς τὴν ἀρχὴν εἰσιόντες] = ἰναλαμβάνοντες τὰ καθήκοντά των. — Ἀριστοτέλης] ἐν τῷ μὴ περισωθέντι συγγρ. πολιτείας πόλεων. — προσέχειν] = πειθεσθαι' ἴδ. 3. — χαλεποὶ] δηλ. οἱ ἔφοροι. — προτείναντες] = προβάλλοντες τὴν περὶ τοῦ μύστακος διάταξιν ταύτην. — πειθαρχεῖν] ἢ τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς τὰς ἀρχάς καὶ τοὺς νόμους πειθαρχία ἦν παροιμιώδης' ἴδ. Ξενοφ. πολιτ. Λακ. 8. 1: «ὅτι

ἐν Σπάρτῃ μάλιστα πείθονται ταῖς ἀρχαῖς τε καὶ τοῖς νόμοις, ἵσμεν πάντας». — δοκοῦσι] ἴδ. Πλάτ. Νόμ. 3, 699 C. ὑπόθην φαίνεται ἀντήσας τὴν ἰδέαν ταύτην τὸν Πλούταρχος. — δειλότατοι] = οἱ λίαν τοὺς νόμους φοβούμενοι. — τὸ παθεῖν] δηλ. κακίαν τι, ἀποθανεῖν' ἴδ. Πύερ. 21: «τὸ τρώσει καὶ καταλαθεῖν ἑρῶντες, τὸ δὲ παθεῖν οἰσὺδὲν τιθέμενοι». — κακῶς ἀκούσασι] = τὴν κακὴν φήμην, τὸ ἔνεργ. κακῶς λέγειν. — καλῶς] δηλ. λέγει. — ὁ εἰπὼν] ὁ ποιητὴς Στασίως ἐν τοῖς Κυπρίοις, ἔνθα πραγματεύεται τὴν γένεσιν τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου καὶ πρόβον αὐτοῦ μέχρι τῆς Ὀμηρικῆς Ἰλιάδος. Τὸ δὲ ἐνταῦθα μνημονεύμενον χωρίον κατὰ Πλάτων. Εὐθύφρ. 12, Α ἔχει οὕτω: «Ζῆνα δὲ τὸν θ' ἐξέκντα καὶ ὡς ταδε πάντ' ἐρύττειεν οὐκ ἐθίλει εἰσπεῖν' ἵνα γὰρ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς» δηλ. ὄνπερ φοβεῖται τις, τοῦτον καὶ αἰδεῖται νὰ ὀνομάσῃ. Διὰ τῆς παραθέσεως τοῦ χωρίου τούτου τοῦ Στασίωος θέλει νὰ δεῖξῃ ὁ Πλούτ. ὅτι ἡ αἰδώς εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ φόβου· τούναντίον δ'

αἰδοῖός τέ μοι ἔσσι, φίλε ἔκυρέ, δεινός τε.

καί

σιγῇ δειδιότες σημαντορας.

Τὸ γὰρ αἰσχύνεσθαι μάλιστα συμβαίνει πρὸς οὓς καὶ τὸ δεδοικέναι τοῖς πολλοῖς. Διὸ καὶ παρὰ τὸ τῶν ἐφόρων συσσίτιον τὸν φόβον ἴδρυνται Λακεδαιμόνιοι, μοναρχίας ἐγγυτάτω κατασκευασάμενοι τὸ ἀρχεῖον.

X. Ὁ δ' οὖν Κλεομένης ἡμέρας γενομένης προέγραψεν ὀγδοήκοντα τῶν πολιτῶν, οὓς ἔδει μεταστῆναι, καὶ τοὺς δίφρους ἀνεῖλε τῶν ἐφόρων πλὴν ἑνός, ἐν ᾧ καθήμενος ἔμελλεν αὐτὸς χρηματίζειν. Ἐκκλησίαν δὲ ποιήσας ἀπελογεῖτο περὶ τῶν πεπραγμένων. Ἐφη γὰρ ὑπὸ τοῦ Λυκούργου τοῖς βασιλευσὶ συμμιχθῆναι τοὺς γέροντας, καὶ πολὺν χρόνον οὕτω διοικεῖσθαι τὴν πόλιν οὐδὲν ἐτέρας ἀρχῆς δεομένην, ὕστερον δὲ τοῦ πρὸς Μεσσηνίους πολέμου μακροῦ

ἀποφαίνεται ἐν Ἡθικ. 459. Δ: «οὐ γὰρ, ὡς ὁ ποιητὴς εἶπεν, ἴνα δεός, «ἐνθα καὶ αἰδώς, ἀλλὰ τούναντιον καίδουμένους ὁ σωφρονίζων ἐγγίνε-
νεται πρόβω». — [Ὁ μῆρ ος] Ἰλ. 3, 172. ἄμλιεῖ ἑνταῦθα ἢ Ἐλένη πρὸς τὸν πενθερὸν αὐτῆς Πρίαμον. — καί σιγῇ Ἰλ. 4, 431. — σημαντορας] = ἀρχηγούς. — τοῖς πολλοῖς] ἀποδοτέον τῶ συμβαίνει = διότι τὸ πλῆθος αἰσχύνεται ἐνώπιον ἐκείνων, οὓς φοβεῖται Ἰδ. Ἀριστ. Ἡθ. Νικόν. X. κεφ. 9: «οὐ γὰρ αἰδοῖ πεπθαρηγεῖν περὶ κτισιν (οἱ πολλοὶ) ἀλλὰ «πρόβω». — [ἴδρυνται] = ἔχουσιν αὐτῶ ἱερὸν ἀνεγείρει. — μοναρχίας — τὸ ἀρχεῖον] = ποιήσαντες τὴν ἀρχὴν λίαν περὶ μπερὴ πρὸς ἀπεριόριστον μοναρχίαν. ἀρχεῖον δὲ = ἀρχὴν Ἰδ. Ἀγ. 12, 2.

X. Ἀπολογία Κλεομ. διὰ τὴν πρᾶξιν. — [Ὁ δ' οὖν] διὰ τοῦ δ' οὖν ἀναλαμβάνεται ἰδιὰ τοῦ ἐπεισοδίου ἐν τῷ 9. κεφαλ. διακοπὴς λόγος. — προέγραψε] = prescripsit εἰ-

ναὶ δὲ τοιαύτη μεταγενεστέρα τοῦ ῥήματος σημασία. — [μεταστῆναι] = φυγεῖν, εἰς ἐξορίαν ἐλθεῖν. — [δίφρους] Ἰδ. 7. — [πλὴν ἑνός] κατὰ τὸν χρησθῆν Ἰδ. 7. 2. — [αὐτός] = μόνος, χωρὶς δηλ. ἐφόρων. — [χρηματίζειν] Ἰδ. 7. 2. — [συμμιχθῆναι] Λυκούργ. 5: «πλειόνων δὲ κινιστομουμένων ὑπὸ τοῦ Λυκούργου πρώτων ἦν καὶ μέγιστον ἢ κατὰστασις τῶν γερόντων, ἠν ῥησιν ἐ Πλάτων (Νόμ. 3, 813) τῇ τῶν βασιλείων ἀρχῇ ἐρλεγμαίνουση μίχθεσαν καὶ γενομένην ἰσόψηρον εἰς τὰ μέγιστα «σωτηρίαν ἄμυ καὶ σωφροσύνην «παρυσγεῖν» Ἰδ. Ἀγ. 11. 1. — [τοὺς γέροντας] ἢ γεροῦσι ασονίστατο ἐξ 28 γερόντων ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐπ' ὄρου ζωῆς ἐκλεγομένων καὶ ὑπὲρ τα 60 ἔτη γεγονότων Ἰδ. Ἀγ. 8. — [τοῦ πρὸς Μεσσηνίους] ἐπὶ τοῦ πρώτου Μεσσην. πολέμου τοῦ διαρκέσαντος ἀπὸ τοῦ 743—723 βροικεῦοντος τότε τοῦ Θεοπόμπου Ἰδ. Πλούτ. Λυκούργ. 7: «ἔτεσι που μάλιστα τριάκοντα καὶ

γενομένου τούς βασιλείς διὰ τὰς στρατείας ἀσχόλους ὄντας αὐτοὺς πρὸς τὸ κρίνειν αἰρεῖσθαί τινας ἐκ τῶν φίλων καὶ ἀπολείπειν τοῖς πολίταις ἀνθ' ἑαυτῶν, ἐφόρους προσαγορευθέντας, καὶ διατελεῖν γε τούτους τὸ πρῶτον ὑπηρέτας τῶν βασιλέων ὄντας, εἶτα κατὰ μικρὸν εἰς ἑαυτοὺς τὴν ἐξουσίαν ἐπιστρέφοντας οὕτως λαθεῖν ἴδιον ἀρχεῖον κατασκευασαμένους. Σημεῖον δὲ τούτου τὸ μέχρι νῦν μεταπεμπομένων τὸν βασιλέα τῶν ἐφόρων τὸ πρῶτον ἀντιλέγειν καὶ τὸ δεῦτερον, τὸ δὲ τρίτον καλούντων ἀναστάντα βαδίζειν πρὸς αὐτούς· καὶ τὸν πρῶτον ἐπισφοδρῦναντα τὴν ἀρχὴν καὶ ἀνατεινόμενον Ἀσπερωπὸν ἡλικίας ὕστερον πολλὰς ἔφορον γενέσθαι. Μετριάζοντας μὲν οὖν αὐτούς, ἔφη, κρεῖττον ἦν ὑπομένειν, ἐξουσία δὲ ἐπιθέτω τὴν πάτριον καταλύοντας ἀρχὴν, ὥστε τῶν βασιλέων τοὺς μὲν ἐξελαύνειν, τοὺς δὲ ἀποκτινύειν ἀκρίτους, ἀπειλεῖν δὲ τοῖς ποθοῦσιν αὐθις ἐπιθεῖν τὴν καλλίστην καὶ θειοτάτην ἐν Σπάρτῃ κατάστασιν, οὐκ ἀνεκτόν. Εἰ μὲν οὖν δυνατόν ἦν ἀνευ

κέκτὸν μετὰ Λυκούργου πρώτων ἡτῶν περὶ Ἐλάτου ἐφόρων καταστάντων ἐπὶ Θεοπέμπτου βασιλεύοντος». Κατ' ἄλλους ὅμως παλαιούς καὶ νεωτέρους ἡ ἀρχὴ αὕτη συνέστη ἤδη ἀπὸ τοῦ Λυκούργου ἔχουσα μόνον δικαστικὴν ἐξουσίαν, καὶ ἢ ἡ δύναμις ἠξήθη ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Θεοπέμπτου καὶ ἐξῆς ἴδ. Ἡρόδ. 4, 65. — κρίνειν] = δικάζειν· κατ' ἀρχὰς τὸ δικάζειν ἐν Σπάρτῃ ἦσκειν, ὡς περὶ Ὀμήρω, μόνον οἱ βασιλεῖς. — ἀπολείπειν] = καὶ ἀφίπων ὀπίσω εἰς τοὺς πολίτας. — εἰς ἑαυτοὺς] = ἐπιστρέφοντας] = σφετεριζομένους. — ἀρχεῖον] = ἀρχήν· ἴδ. 9. — τοῦτ' οὐ] δηλ. τῆς ἀπὸ τῶν ἐφόρων ἀνεξαρτησίας τῆς βασιλικῆς ἀρχῆς. — τὸ μέχρι νῦν] ὁμιλεῖ ὡς περὶ περὶ ἀρχῆς ἐπιφισταμένης. — μεταπεμπομένων] χρονικ. μτχ. τὸ μετεπεμπεσθαι δὲ ἐνταῦθα = καλεῖν εἰς ἀπολογία, τοῦθ' ὅπερ ἠδύναντο νὰ πράξωσιν οἱ ἔφοροι κατὰ βασιλέων. — ἀντιλέγειν] = ἠρνοῦντο· τοῦτο ἦν τὸ λείψανον τῆς παλαιᾶς αὐτῶν ἐξουσίας. — ἐπισφοδρῦναντα] = ἀνατεινόμενον] = ὅστις ἐνίσχυσε καὶ ἐξέτεινε. — Ἀσπερωπὸν] ἀγνωστος ἄλλοθεν. — μετριάζοντας] = εἰς μετριάζον· διὰ τοῦ μὲν οὖν ἀναλυμβάνεται ἡ διήγησις. — ἐπιθέτω] = προσθέτω, ἐπεισάκτω· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν πάτριον. — καταλύοντας] μτχ. χρονικ. χάριν δ' ἀντιθέσεως πρὸς τὴν μετριάζοντα εἰσέθη κατὰ μετοχὴν, ἐνῷ κανονικώτερον θὰ εἶχεν ἀν' ἐξεφέρετο κατ' ἀπαρίεματον, ἵνα ἦ ὑποκειμ. τοῦ οὐκ ἀνεκτόν ἐστ. — ἐξελαύνειν] ὡς τὸν Λεωνίδα· ἴδ. Ἁγ. 12. — ἀκρίτου] ἴδ. Ἁγ. 19. 5. — ἀπειλεῖν] ἴδ. 2, 1. — κατὰ στασιν] δηλ. τὸ Λυκούργειον πολίτευμα. — τὰς ἐ-

σφαγῆς ἀπαλλάξαι τὰς ἐπεισάκτους τῆς Λακεδαίμονος κῆρας, τρυφᾶς καὶ πολυτελείας καὶ χρέα καὶ δανεισμούς καὶ τὰ πρεσβύτερα τούτων κακὰ, πενίαν καὶ πλοῦτον, εὐτυχέστατον ἂν ἡγεῖσθαι πάντων βασιλέων ἑαυτὸν ὡσπερ ἱατρὸν ἀνωδύνως ἰασάμενον τὴν πατρίδα· νῦν δὲ τῆς ἀνάγκης ἔχειν συγγνώμονα τὸν Λυκούργον, ὃς οὔτε βασιλεὺς ὢν οὔτε ἄρχων, ἰδιώτης δὲ βασιλεύειν ἐπιχειρῶν ἐν τοῖς ὀπλοῖς προῆλθεν εἰς ἀγοράν, ὥστε δέισαντα τὸν βασιλέα Χάριλλον ἐπὶ βωμὸν καταφυγεῖν. Ἄλλ' ἐκεῖνον μὲν ὄντα χρηστὸν καὶ φιλόπατριν ταχὺ τῷ Λυκούργῳ τῶν πραττομένων μετασχεῖν καὶ τὴν μεταβολὴν δέξασθαι τῆς πολιτείας, ἔργῳ δὲ μαρτυρῆσαι τὸν Λυκούργον, ὅτι πολιτείαν μεταβαλεῖν ἀνευ βίας καὶ φόβου χαλεπὸν ἐστίν, οἷς αὐτὸν ἔφη μετριώτατα κεχρηῆσθαι, τοὺς ἐνισταμένους τῇ σωτηρίᾳ τῆς Λακεδαίμονος ἐκποδῶν ποιησάμενον. Τοῖς δὲ ἄλλοις ἔφη πᾶσι τὴν τε γῆν ἅπασαν εἰς μέσον τιθέναι, καὶ χρεῶν τοὺς ὀφείλοντας ἀπαλλάττειν, καὶ τῶν ξένων κρί-

πεισάκτους—κῆρας]= τὰ ξένα καὶ ἀνοίκεια τῇ Σπάρτῃ κακὰ. Ἡ κῆρ εἶναι ποιητικὴ λέξις, ἧς γίγνεται χρῆσις καὶ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ. — τρυφᾶς] ὁ πλῆθ. πρὸς δῆλωσιν τῶν διαφόρων εἰδῶν τοῦ ἀφηρημένου· ἴδ. Ἄγ. 1. 2. — πρεσβύτερα]= ἀρχαιότερα, ἰσχυρότερα, ἅτινα ἦσαν ἡ αἰτία τῶν προειρημένων.—ἡ γεῖσθαι] ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ἔφῃ. — νῦν δ' ἐ] διὰ τούτων ἀντιτίθεται τὸ ἀληθὲς ὑπάρχον καὶ πραγματικὸν εἰς προειρημένα ὑποθετικὰ καὶ ἀνοπάρκτα. — συγγνώμονα]= ὑπὲρ τοῦ ἀναγκαίου τούτου μέτρου ἔχει σύμφωνον τοῦ Λυκούργ. ὅστις καίτοι οὔτε βασιλεὺς οὔτε ἄρχων ἐποίησε τὸ αὐτό. Κατὰ τὰ ἐνταῦθα ἱστορούμενα, ὡς καὶ ἐν Λυκούργ. 5: ὁ Λυκούργος, ὅτε ἐπεχείρησε τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ μεταρρυθμίσειν δὲν ἦτο πλέον ἐπιτροπὸς τοῦ ἀνήθου Χάριλλου.

—Χάριλλος] συντεταγμένος ἀντι Χάριλλος. — ἐπὶ βωμῶν] προστασίας ἔνεκα. Ὁ βωμὸς δ' οὗτος ἦν τῆς Χαλκιοῦκος· ἴδ. Λυκούρ. «ἀρχομένης δὲ τῆς ταραχῆς ὁ βασιλεὺς Χάριλλος φοβηθεὶς, ὡς ἐπ' αὐτὸν ὄλης τῆς πράξεως συνισαμένης, κατέφυγε πρὸς τὴν Χαλκιοῦκος· εἶτα πεισθεὶς καὶ λαθῶν ὄρκους ἀνέστη καὶ μετέγχε τῶν «πραττομένων». — ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν] ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς νῦν ἐφόρους. — ἔργῳ δ' ἐ] καὶ τοῦ τοῦ Χάριλλου τοιοῦτου δειχθέντος, ἐμαρτύρησεν ὁμοῦς διὰ τοῦ ἔργου κτλ. — οἷς] δηλ. βία καὶ φόβῳ. — αὐτὸν ἔφῃ] ἀντὶ αὐτοῦ ὡς αὐτοπροσωπῶντος τοῦ ἀπαρμαγμένου τῷ ῥήματι· ἴδ. 19. 2. — τῶν ξένων] ἰδίχ τῶν μισοφόρων· ἴσως κατὰ λάθος τῶν χειρογράφων δὲν κατονομάζονται καὶ ἐνταῦθα οἱ περὶ οἰκιστοῖ. ὡς ἐν Ἄγ. 8, 2,

σιν ποιεῖν καὶ δοκιμασίαν, ὅπως οἱ κράτιστοι γεγόμενοι Σπαρτιᾶται σώζωσι τὴν πόλιν τοῖς ὅπλοις καὶ παυσώμεθα τὴν Λακωνικὴν Αἰτωλῶν καὶ Ἰλλυριῶν λεῖαν οὖσαν ἐρημία τῶν ἀμυνομένων ἐφορῶντες.

XI. Ἐκ τούτου πρῶτον μὲν αὐτὸς εἰς μέσον τὴν οὐσίαν ἔθηκε καὶ Μεγιστόνους ὁ πατρῷος αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων φίλων ἕκαστος, ἔπειτα καὶ οἱ λοιποὶ πολῖται πάντες, ἣ δὲ χώρα διενεμήθη. Κληρὸν δὲ καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ γεγονότων φυγάδων ἀπένειμεν ἕκαστῳ, καὶ κατάξειν ἅπαντας ὡμολόγησε τῶν πραγμάτων ἐν ἡσυχίᾳ γενομένων. Ἀναπληρώσας δὲ τὸ πολίτευμα τοῖς χαριστάτοις τῶν περιοίκων ὀπλίτας τετρακισχιλίους ἐποίησε, καὶ διδάξας αὐτοὺς ἀντιδόρατος χρῆσθαι σάριση δι' ἀμφοτέρων καὶ τὴν ἀσπίδα φορεῖν δι' ὀχάνης, μὴ διὰ πόρπακος, ἐπὶ τὴν παιδείαν τῶν νέων ἐτράπη καὶ τὴν λεγομένην ἀγωγὴν, ἧς τὰ πλεῖστα

καὶ ἐρεξίς: II, 2. — κρίσειν] διάκρισιν, ἐκλογὴν. — κράτιστοι] δηλ. τῶν ξείνων. — παυσώμεθα] μεταβάσει ἀπὸ πλῆγους εἰς εὐδὸν λόγον. — Αἰτωλῶν] ἴδ. 18, 3. «Αἰτωλικὸν γὰρ ἀρπάσας τὰ τῶν πέλας νῦν δὲ καὶ τὰ πόρρω» ἔλεγον ἤδη οἱ Ἀθηναῖοι (πρὸς Ἀθην. 6, 253. F.) ἐν τῇ πρὸς Δημήτριον τὸν πολιορκητὴν ῥῆσιν. — Ἰλλυριῶν] οὗτοι ἐπὶ τρεῖς αἰῶνας ἐληφίζοντο δεινῶς τὰς Ἑλλ. πόλεις· μέχρι οὐ ἐν δυοῖ μάχαις κατενικήθησαν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων (τὸ 229 καὶ 219) ἴδ. Πολύβ. 2, 2. — ἐρημία] = ἕνεκα ἐλλείψεως.

XI. Μεταρρύθμισις τοῦ Κλειομ. — Πατρῷος] = μητρῷος ἴδ. 7. καὶ Ἄρατ. 38. — χεῖρας] = ὅτι θέλει τοὺς ἐπιναφέρει εἰς τὴν πατρίδα ἴδ. 5. — πολίτευμα] = ἀριθμὸν τῶν πολιτῶν. — χαριστάτοις] = καλὰ καμωμένοις ἴδ. Ἀγ. 8. — περιοίκων] ἴδ. Ἀγ. 8. — τετρακισχ.] ὁ δὲ Ἄγις ἤθελε νὰ ἀναβιάσῃ αὐτοὺς εἰς 4500 ἴδ. Ἄγ. αὐτόθι. —

σαρίση] ἡ σάρισα ἦτο μακρὸν δόρυ τῆς Μακεδονικῆς φάλαγγος ἔχον μῆκος 21—24 ποδῶν, καὶ δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν χειρίζομενον, ἐνῶ τὸ Σπαρτιατικὸν δόρυ ἦν δωδεκαποδιαῖον. Ἡδὲ ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Ἀλεξάνδρου εἶχεν ἐπεκτανθῆ ὁ Μακεδονικὸς ὀπλισμὸς καθ' ἑπικρασίαν τὴν Ἑλλάδα διότι οὕτω μόνον ἠδύναντο ἀποτελεσματικῶς κατὰ τῶν Μακεδ. νὰ ἀνθίστανται ἴδ. Φίλοπ. 9. — φορεῖν] ἄλλος τύπος ἀντὶ φέρειν συνήθως ἐπὶ ἰνδουμάτων καὶ ὀπλισμοῦ. — δι' ὀχάνης] ὀχάνος, ὄχανον καὶ ὀχάνη (ἐκ τοῦ ἔχου) ἦν δερματίνη λαβὴ εἰς ἣν ἐνεύρετο ἡ χεὶρ καὶ δι' ἧς ἐπερείδεται ἐπὶ τοῦ βραχίονος ἡ ἀσπίς, καὶ οὕτως ἔμενεν εὐεθέρῃ ἡ χεὶρ καὶ κατορθούτο ὁ δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν χειρισμὸς τῆς σαρίσης. Ἐνῶ πόρπαξ ἦν τελευτῶν σκύτινος, ὃν περὶ τὸν αὐχένα καὶ τὸν ἀριστερὸν ὄμων περιβάλλον ὁ ἀσπίδοφόρος οἰκίε τις δι' αὐτοῦ τὴν ἀσπίδα. [Κοραῖς]. — ἀγωγὴ] ἴδ. 3. — συγκαθίσι]

παρῶν ὁ Σφαῖρος αὐτῷ συγκαθίστη, ταχὺ τὸν προσήκοντα τῶν τε γυμνασίων καὶ τῶν συσσιτίων κόσμων ἀναλαμβάνοντων, καὶ συστελλομένων ὀλίγων μὲν ὑπ' ἀνάγκης, ἐκουσίως δὲ τῶν πλείστων εἰς τὴν εὐτελεῆ καὶ Λακωνικὴν ἐκείνην δαίταν. Ὅμως δὲ τὸ τῆς μοναρχίας ὄνομα παραμυθούμενος ἀπέδειξε μὲν ἑαυτοῦ βασιλέα τὸν ἀδελφὸν Εὐκλείδαν. Καὶ τότε μόνον Σπαρτιάταις ἐκ μιᾶς οἰκίας συνέβη δύο σχεῖν βασιλέας.

XII. Αἰσθόμενος δὲ τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ τὸν Ἄρατον, ὡς ἐπισηφάλως αὐτῷ τῶν πραγμάτων ἐχόντων διὰ τὸν νεωτερισμὸν, οὐκ ἂν οἰομένους προελθεῖν ἔξω τῆς Λακεδαίμονος οὐδὲ ἀπολιπεῖν μετέωρον ἐν κινήματι τηλικούτῳ τὴν πόλιν, οὐκ ἀγεννὲς οὐδὲ ἄχρηστον ἠγήσατο τὴν [ἐπιθυμίαν καὶ] προθυμίαν τοῦ στρατεύματος ἐπιδειξάμενος τοῖς πολεμίοις. Ἐμβαλὼν οὖν εἰς τὴν Μεγαλοπολιτικὴν ὠφελείας τε μεγάλας ἤθροισε καὶ φορὰν πολλὴν ἀπειργάσατο τῆς χώρας. Τέλος δὲ τοὺς περὶ τὸν Διόνυσον τεχνίτας ἐκ Μεσο-

= ἀπὸ κοινοῦ μετ' αὐτοῦ διέτασσε, συνέπραττε. — τῶν γυμνασίων] τὰ γυμνάσια αὐτῶν συνίσταντο εἰς τὸν δρόμον, τὴν πύλην, τὴν βολὴν τοῦ δίσκου καὶ τοῦ ἀκοντίου, εἰς πολεμικοὺς χοροὺς καὶ κινήματα. — συσσιτίων] ἴδ. Ἄγ. 8. — συστελλομένοι] συνελκομένους, περικολλημένους. — ὀλίγων] γεν. ἄρσεν. — Λακωνικῆ] ἐμπέρισσαν εἰς Λάκωνας. — ἐκείνην] = τὴν γνωστὴν δηλ. — ὁμοίως δὲ] καίτοι δηλ. πάντα ταῦτα ὡς μονάρχης διέταξε. — μοναρχίας] ἴδ. Πολύβ. 2, 47, 3: «Κλεομένους τὴν ἔνομον βασιλείαν» «εἰς τυραννίδα μεταστήσαντος». — παραμυθούμενος] = μετριάζων· θελων ν' ἀπομακρύνῃ τὸ βάρυ καὶ μισήτην ὄνομα τῆς μοναρχίας.

XII. Ἐξακολούθησας τοῦ Ἀχαικοῦ πολέμου. — ὧς] — ἐχόντων] ἢ αἰτιολογ. αὐτῆ μτχ. αἰτιολογεῖ τὴν οἰομένην, ἥτις εἶ-

ναι συμπλήρωμα τῆς αἰσθόμενος = πιστεύοντας ὅτι τὰ πράγματα δὲν ἔχουσιν αὐτῷ ἀσφαλῶς διὰ τὸν νεωτερισμὸν. — οὐκ ἂν] ὁ ἂν ἀποδοτέος τοῖς ἀπαρεμφάτοις. — προσελθεῖν] τὸν Κλεομ. — μετέωρον] «μετανήκεται τὸ ὄνομα ἀπὸ τῶν πλοίων μήπω ὠρμισμένων». Σχολ. Θουκυδ. 6, 10. — οὐκ ἀγεννὲς] = γενναῖον. — ἐπιδειξάμενος] μᾶλλον ἐσκόπει διὰ τῶν ἐξωτερικῶν πολέμων νὰ ἀποσπάσῃ τὴν ἀπὸ τῶν ἐσωτερικῶν προσοχὴν τῶν συμπελιτιῶν του, ἢ ἀπλῆν ἐπίδειξιν νὰ ποιήσῃ. — ὠφελείας] = λείας. — τοὺς τεχνίτας] καλεῖ οὕτω τοὺς θεατρικοὺς ὑποκριτάς, διότι τὸ δρᾶμα ἐκ τῆς τοῦ Διονύσου λατρείας ἀνεπτύχθη. «Ἦδη δὲ ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Δημοσθένους καὶ πρότερον οἱ ὑποκριταὶ περιήρχοντο τὰς πόλεις καὶ χρηματισμοῦ ἔνσχα ἐπέδεικνον τὴν τέχνην των» ἴδ. Δημ. περὶ Εἰρ.

σῆνης διαπορευομένους λαβῶν καὶ πηξάμενος θέατρον ἐν τῇ πολεμίᾳ καὶ προθεῖς ἀπὸ τετταράκοντα μῶν ἀγῶνα, μίαν ἡμέραν ἐθεῖτο καθήμενος, οὐ δεόμενος θέας, ἀλλ' οἷον ἐντροφῶν τοῖς πολεμίοις καὶ περιουσίαν τινὰ τοῦ κρατεῖν πολὺ τῷ καταφρονεῖν ἐπιδεικνύμενος. Ἐπει ἄλλως γε τῶν Ἑλληνικῶν καὶ βασιλικῶν στρατευμάτων ἐκεῖνο μόνον οὐ μίμους παρακολουθοῦντας εἶχεν, οὐ θαυματοποιούς, οὐκ ὀρχηστρίδας, οὐ ψαλτρίας, ἀλλὰ πάσης ἀκολασίας καὶ βωμολογίας καὶ πανηγυρισμοῦ καθαρὸν ἦν, τὰ μὲν πολλὰ μελετώντων τῶν νέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων διδασκόντων τὰς δὲ παιδιάς, ὅποτε σχολάζοιεν, ταῖς συνήθεσιν εὐτραπελίαις καὶ τῷ λέγειν τι χάριεν καὶ Λακωνικὸν πρὸς ἀλλήλους διατιθεμένων. Ἦν δὲ ἔχει τὸ τοιοῦτον τῆς παιδείας εἶδος ὠφέλιαν, ἐν τῷ Λυκούργου βίῳ γέγραπται.

XIII. Πάντων δ' αὐτὸς ἐγίγνετο διδάσκαλος, εὐτελῆ καὶ

§. 6. — πηξάμενος] ἐκ ζύλου. — ἀπὸ τεττάρων. [ἡ ἀπὸ πρὸς ὀλίγων τῆς ποσότητος ἐξ ἧς συνίστατο τὸ ἀγώνισμα· καλεῖ δὲ τὴν ἐν θεάτρῳ διδασκαλίαν ἀγῶνα διότι ἐνταῦθα, ὡς γνωστὸν, κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν συνήθειαν ἡμιλλῶντο οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ ὑποκριταί, καὶ ἄλλα τοῖς νικῶσιν ἐτίθεντο. — οὐ δεόμενος θέας] = οὐχὶ διότι εἶχε χρεῖαν θέας. — ἐντροφῶν] ἐντροφῶν τινι = ἐνυβρίζειν, διασκεδάζειν μὲ τὴν ἀδυναμίαν τινός' ἴδ. Ἀγ. 9, 1. — περιουσίαν τινὰ — ἐπιδεικνύμενος] = ἐπιδεικνύων διὰ τῆς πρὸς τοὺς πολεμίους περιφρονήσεως τοῦ υπερβάλλον κράτος. — πολὺ] μετὰ τὸ περιουσίαν φαίνεται τοῦτο πλεονάζον. — ἀλλως] = ἐξ ἄλλου μέρους. — βασιλικῶν] = τῶν τῶν Μακεδόνων καὶ Αἰγυπτίων βασιλέων. — μίμους] = γελωτοποιούς μιμουμένους τὰ σχήματα καὶ τοὺς λόγους τῶν ἄλλων. — θαυματοποιούς] = τερατοποι-

ούς, σχοινοβάτας. = πανηγυρισμούς] πᾶν τὸ πρὸς ψυχαγωγίαν τοῦ πλήθους ἐν ταῖς πανηγυρεῖσι χρησιμεῖον. — μελετώντων] = γυμναστικὰς καὶ πολεμικὰς ἀσκήσεις ποιοῦντων. — ταῖς συνήθεσιν] εἰς Σπάρτην δηλ. — εὐτραπελίαις] Ἀριστοτ. Ῥητρ. 2, 12: «καὶ φιλογέλωτες (οἱ νέοι), διὸ εὐτραπέλοι· ἡ γὰρ εὐτραπελία παιδευμένη ὕβρις ἐστίν.» Ἠθικ. 2, 7: «περὶ τὸ ἡδὺ τὸ ἐν παιδίῳ ὁ μὲν μέσος εὐτράπελος καὶ ἡ διάθεσις εὐτραπελία· ἡ δὲ υπερβολή, βωμολογία, καὶ ὄχι αὐτὴν βωμολόχος, ὁ δ' ἐλλείπων, ἀγροικὸς τις». Πῶς δὲ οἱ Σπαρτιαταὶ ἐκ παιδῶν ἠσκούοντο εἰς τοῦτο, εἰς τὸ σκόπτειν καὶ σκώπτεσθαι καὶ διδόναι συντόμους καὶ ἀκριβεῖς ἀπαντήσεις, γίνεται λόγος ἐν Λυκούρ. 12 καὶ 19. — διατιθεμένων] = διαθετόντων, οἰκονομοῦντων.

XIII. Ἰδιωτικὸς βίος τοῦ Κλ. καὶ τρόπος τοῦ πρὸς τοὺς ἄλλους φέρεσθαι. — Εὐτελῆ — θήμε-

ἀφελή και φορτικόν οὐδὲν οὐδὲ ὑπὲρ τοὺς πολλοὺς ἔχοντα τὸν ἑαυτοῦ βίον ὡσπερ παράδειγμα σωφροσύνης ἐν μέσῳ θέμενος· ὁ και πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς πράξεις ῥοπήν τινα παρέσχεν αὐτῷ. Τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις ἐντυγχάνοντες οἱ ἄνθρωποι βασιλευσιν οὐχ οὕτω κατεπλήττοντο τοὺς πλούτους και τὰς πολυτελείας, ὡς ἐβδελύττοντο τὴν ὑπεροψίαν αὐτῶν και τὸν ὄγκον ἐπαχθῶς και τραχέως προσφερομένων τοῖς ἐντυγχάνουσι· πρὸς δὲ Κλεομένη βαδίζοντες, ὄντα τε δὴ βασιλέα και καλούμενον, εἶτα ὄρωντες οὐ πορφύρας τινὰς οὐ χλαίνας περι αὐτὸν οὐδὲ κλινιδίων και φορεῖων κατασκευάς, οὐδ' ὑπ' ἀγγέλων ὄχλου και θυρωρῶν ἢ διὰ γραμματεῶν χρηματίζοντα χαλεπῶς και μόλις, ἀλλ' αὐτὸν ἐν ἱματίῳ τῷ τυχόντι πρὸς τὰς δεξιώσεις ἀπαντῶντα και διαλεγόμενον και σχολάζοντα τοῖς χηρῆσιν ἰλιάρως και φιλοῦν ὁρώπως, ἐκηλοῦντο και κατεδημαγωγοῦντο και μόνον ἀφ'

νοσ] = παρασχῶν ὡς παράδειγμα σωφροσύνης τὸν ἑαυτοῦ βίον λιτόν, ἀφελή, και ἔχοντα οὐδὲν τὸ ἐπιδεικτικὸν οὐδὲ τι πλεον τῶν πολλῶν. — και πρὸς τὰς Ἑλλ. πράξεις] οὐ μόνον ὡς πρὸς τὴν ἰσωτερικὴν τῆς πόλεως διοίκησιν, ἀλλὰ και διὰ τὰ πρὸς τοὺς ἄλλους Ἑλληνας πράγματα· ἴδ. Ἄγ. 14, 2. — ῥοπήν τινα παρέσχεν] = ἀφέλησέ πως, ἔδωκεν αὐτῷ ἐπιτροπὴν ἐπὶ κτλ. τὸ ῥοπή κυριολογεῖται ἐπὶ τῆς πλάστιγγος = χλίσις. — ἐν τυγχάνοντες] = πλησιάζοντες, προσερχόμενοι· ἴδ. Ἄγ. 7. — τοὺς πλούτους] = διὰ τὰ πλούτη. — πολυτελείας] περὶ τοῦ πληθύνει. ἴδ. 10. — ὄγκον] = τυφόν, ἴδ. Ἄγ. 3, 6. — προσφερομένων] αἰτιολ. [μτχ. — δὴ] = ὄντως. — πορφύρας] = πορφύρᾳ ἱμάτια. — χλαίνας] ἦν μάλλον παχὺ ἐπανωφόριον, ὅπερ συνήθως ἐφόρουσαν τὸν χειμῶνα· ἐνταῦθα πρὸς ἐνδείξιν τρυφηλότητος, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν τριβῶνα, ὡς τις ἦν ἐνδείξις τῆς εὐ-

τελείας και τῆς λιτότητος. — κλινιδίων και φορεῶν] = leclia. [Ἐπιπλά Ἀσιατικὰ εἰσχυθέντα ἀπὸ τῆς Ἀνατολῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα και Ῥώμην. Ἐν Ἑλλάδι πλὴν τῶν πολυτελῆ και τρυφηλόν βίον διαγόντων ἐχρῶντο τοῖς φορεῖσι μόνον αἱ γυναῖκες και οἱ ἀσθενεῖς. — κατασκευάς] = apparatus. — ὑπ' ἀγγέλων ὄχλου] = διὰ πολλῶν ἀγγέλων τὸ χρηματίζεσθαι διὰ τοιούτων μέσων ἦσαν Ἀσιατικῆς αὐτῆς ἐθιμοταξία. — χρηματίζοντα] ἴδ. 7, 2. — χαλεπῶς] = μετὰ δυσκολίας. — ἀλλ' αὐτόν] ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἄλλους βασιλεῖς, οἵτινες δι' ἀγγέλων και θυρωρῶν ἐχρηματίζοντο. — πρὸς τὰς δεξιώσεις ἀπαντῶντα] = ὁ ἴδιος ἤρχετο εἰς ἀπάντησιν και ἐδεξιοῦτο τοὺς χρεῖαν αὐτοῦ ἔχοντας. — σχολάζοντα] = διατρίβοντα, δεικνύοντα σπουδὴν, ἀφροσύσιν. — κατεδημαγωγοῦντο] = προσελκύοντο διὰ τῶν δημαγωγῶν του· ἢ κατὰ σημ. ἐπίτασιν. —

Ἡρακλέους ἐκεῖνον ἔφασαν γεγονέναι. Τῶν δὲ δειπνῶν αὐτοῦ τὸ μὲν καθημερινὸν ἦν ἐν τρικλίνῳ σφόδρα συνεσταλμένον καὶ Λακωνικόν, εἰ δὲ πρέσβεις ἢ ξένους δέχοιτο, δύο μὲν ἄλλαι προσπαρεβάλλοντο κλίνας, μικρῶ δὲ μᾶλλον οἱ ὑπηρέται τὴν τράπεζαν ἐπελάμπρυνον, οὐ καρυκαίας τισιν οὐδὲ πέμμασιν, ἀλλ' ὥστε ἀφρονωτέρας εἶναι τὰς παραθέσεις καὶ φιλανθρωπότερον τὸν οἶνον. Καὶ γὰρ ἐπετίμησέ τινα τῶν φίλων ἀκούσας, ὅτι ξένους ἐστιῶν ζωμὸν αὐτοῖς μέλινα καὶ μάζαν, ὡσπερ ἔθος ἦν ἐν τοῖς φιδιτίοις, παρέθηκεν· οὐ γὰρ ἔφη δεῖν ἐν τούτοις οὐδὲ πρὸς τοὺς ξένους λίαν ἀκριβῶς λακωνίζειν. Ἀπαρθείσης δὲ τῆς τραπέζης εἰσεκομίζετο τρίπους κρατῆρα χαλκοῦν ἔχων οἴνου μεστὸν καὶ φιάλας ἀργυρᾶς δικοτύλους δύο καὶ ποτήρια τῶν ἀργυρῶν ὀλίγα παντάσῃσιν, ἐξ ὧν ἔπινεν ὁ βουλόμενος, ἄκοντι δὲ οὐδεὶς

ἀφ' Ἡρακλέους] διότι ὁ Κλεομ. ἤσκει τὴν κατερίαν τοῦ ἥρωος ἐκείνου. — ἐν τρικλίνῳ] τὸ τρικλίνιον ἦν συνώνυμὸς τριῶν διὰ σκεπασμάτων ἐπεστρωμένων κλινῶν, οὕτω τοποθετημένων, ὥστε νά σχηματίζωσι τὰς τρεῖς πλευρὰς τετραγώνου μετὰ κενοῦ τινος χώρου ἐν τῷ μέσῳ διὰ τὴν τράπεζαν. Ἐν ἐκαστῇ τῶν τριῶν κλινῶν συνήθως ἐκάθητο παρὰ μὲν τοῖς Ἑλλήσι δύο, παρὰ δὲ τοῖς Ῥωμαίοις τρεῖς σύνδειπνοι. Ἡ ἐντιμωτέρα δὲ τῶν τριῶν κλινῶν ἦν ἡ μέση. Τρικλίνος ἐκαλεῖτο ὁ οἶκος ἐν ᾧ τὸ τρικλίνιον. Τὸ ἔθιμον τοῦ παρὰ τὴν τράπεζαν κατακείσθαι παρέλαβον καὶ οἱ Σπαρτιῆται, μὲ τὴν διαφορὰν ὅμως ὅτι οὗτοι κατεκείνον ἐπὶ γυμνοῦ ξύλου. — συναεσθιμένον] = περιωρισμένον, λιτόν. — ἐπελάμπρυνον] = λαμπροτέραν, πολυτελεσίεραν ἐποίησαν. — καρυκαίας] καρυκαία = παρασκευασμὴ ἢ δέος τινος καὶ νοστήμου φαγητοῦ (μάλιξ διὰ τῆς καρύκης). — πέμμασι] ταῦτα ἦσαν ζυμωρικά, γλυκύσματα συνιστῶντα τὰς λεγομέ-

νας δευτέρας τραπέζας, καὶ ἤδη ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων συνειθιζόμενα· οἱ δὲ Σπαρτιῆται ἐκάλουν αὐτὰ ἐπίκλιον. — φιλανθρωπότερα] = ἠδύτερα, βελτίω. — ζωμὸν] ἢ κυριωτέρα τροφή τῶν Σπαρτιατῶν. ἦν ὁ κρίνιος ἄστος (μάζα) καὶ ὁ μέλας ζωμός, κατ' ἄλλους βαρὰ ἢ αἱματία καλούμενος· οὗτος δὲ συνίστατο ἐκ ζωμοῦ χοιρείου κρέατος βεβρασμένου ἐντός αἵματος καὶ ἠορτυμένου μετ' ὄξους καὶ ἄλατος. Πλούταρχ. Λυκ. 12: «τῶν δὲ ὄψων εὐδοκίμει κραιπίστα παρ' αὐτοῖς ὁ μέλας ζωμός, ὥστε μὴδὲ κραιδίον δεῖσθαι «τούς προσθυτέρους, ἀλλὰ παραχωρεῖν τοῖς νεανίσκοις». — φιδιτίοις] = συσσιτίοις: ἴδ. Ἀγ. 8. — ἀπαρθείσης τῆς τραπέζης] μετὰ τὸ δεῖπνον ἀφαιρεῖτο ἢ τράπεζα καὶ ἐτρέποντο εἰς τὴν οἰνοποσίαν (συμπόσιον). Ἄλλα παρὰ τοῖς Σπαρτ. ἡ οἰνοποσία ἤρχετο συγχρόνως μετὰ τοῦ φαγητοῦ. — κρατῆρα] ἀγγεῖον, ἐν ᾧ ἐρίγγετο ἢ κράσις τοῦ ὕδατος μετὰ τοῦ οἴνου. — δικοτύλου] χωρούσας δύο

ποτήριον προσέφερον. Ἀκρόαμα δὲ οὐτ' ἦν οὐτ' ἐπεζητεῖτο· ἐπαιδαγωγεῖ γὰρ αὐτὸς ὁμιλίᾳ τὸν πότον, τὰ μὲν ἐρωτῶν, τὰ δὲ διηγούμενος, οὔτε τὴν σπουδὴν ἀγῆδ' ἂν τῶν λόγων τὴν τε παιδιὰν ἐπίχαριν καὶ ἀσολοικὸν ἐχόντων. Ἄς μὲν γὰρ οἱ λοιποὶ τῶν βασιλείων ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους θήρας ἐποιοῦντο, χρήμασι καὶ δωρεαῖς δελεάζοντες αὐτοὺς καὶ διαφθείροντες, ἀτέχνους καὶ ἀδίκους ἐνόμιζεν εἶναι· τὸ δὲ ὁμιλίᾳ καὶ λόγῳ χάριν ἔχοντι καὶ πίστιν οἰκειοῦσθαι καὶ προσάγεσθαι τοὺς ἐντυγχάνοντας ἐφαίνετο κάλλιστον αὐτῷ καὶ βασιλικώτατον, ὡς οὐδενὶ φίλου διαφέροντα μισθῶν ἢ τῶ τὸν μὲν ἤθει καὶ λόγῳ, τὸν δὲ ὑπὸ χρημάτων ἀλίσκεσθαι.

XIV. Πρῶτον μὲν οὖν οἱ Μαντινεῖς αὐτὸν ἐπηγάγοντο, καὶ νύκτωρ εἰς τὴν πόλιν παρεισπεσόντι τὴν φρουρὰν τὴν Ἀχαιῶν συνεχβαλόντες ἐνεχείρισαν αὐτούς. Ὁ δὲ καὶ τοὺς νόμους αὐτοῖς καὶ τὴν πολιτείαν ἀποδοὺς αὐθημερὸν ἀ-

κοτύλας· ἡ δὲ κοτύλη ἦν τὸ δωδέκατον τοῦ ἡός, περίπου 81 δεάμ. — ἄκροντι] ἀλλαχού ἐν τοῖς Ἑλλ. συμποσίοις ἐξεδιάζοντο οἱ συμπόται εἰς τὸ πίνειν ὑπὸ τοῦ συμποσιάρχου, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐν Σπάρτῃ ἴδ. Φιλ. 1: «τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον οὐ πλεῖον ἐ-«δίδοδοτο δύο κυάθων, καὶ τοῦτο προσ-«νεύσαντι προσέφερον». — ἀκρόαμα] ἡ ἔν ἡν παρὰ τὸ δεῖπνον ὡδὴ παιζομένη συνήθως ὑπ' αὐλητρίδων, αἵτινες ἀπετέλουν μέρος ἀναπόσπαστον τῶν συνήθων Ἑλλήν. συμποσίω. — ἐπαίδεα γώγει] = διεσκέδαζε, ἐκράτει τοὺς συμπότας. — τὴν σπουδὴν = ἐχόντων] οἱ λόγοι του δηλ. ἦσαν μὲν σοβαροὶ ἀλλὰ δὲν προὔξενουν ἀγῆδ' ἀν, καὶ ἀστέϊοι μετὰ χάριτος καὶ εὐπρεπείας. — ἀσολοικον] τὸ σόλοικον κυριολεκτεῖται ἐπὶ τοῦ ἡμαρτημένου καὶ παρὰ τοὺς κανόνας τῆς γλώσσης γιγνομένου λόγου. — καὶ δι' ὡρεαῖς] = καὶ δι' ἄλλων δωρῶν. — ἀτ' ἐγνοους] δηλ. ὡς ἐμφανιούσας ἀδεξιότητα εἰς τὸ

κτᾶσθαι ἀληθεῖς φίλους, ἀδίκους δὲ ἅτε διὰ δωροδοκίαν κτωμένων τῶν φίλων. — ὁμιλίᾳ] = συνεχκαστροφῆ. — καὶ πίστιν ἔχοντι] = παρῆγοντι ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς ἀκροατάς. — βασιλικώτατα] = κάλλιστα εἰς βασιλεῖα ἐμπρέπον. — ὡς διαφέροντα] = νομίζοντι διαφέρειν· εἶναι δὲ αἰτία. ἀπόλυτ. ἴδ. Σ. Χρδ. § 164. — ἡθεῖ] διὰ τοῦ φιλικῶς τρόπου.

XIV. Νίκη τοῦ Κλ. κατὰ τῶν Ἀχαιῶν. — Πρῶτον μὲν οὖν] ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ὀλίγῳ δ' ὕστερον. — ἐπηγάγοντο] = ἐπακαλέσαντο· τὸ βῆμ. λέγεται σταθερῶς ἐπὶ προσκλήσεως ξένης βοηθείας ἴδ. Θουκδ. 2, 2. — παρ-εἰσπεσόντι] = καὶ κλιθῶς τὴν νύκτα ἐκείνην ἐπέπεσαν. — φρουρὰν] ἴδ. 5, 1. — συνεχβαλόντες] = καὶ συγγρόνως μετ' ἑ-φοδον αὐτοῦ ἐκδιώξαντες τὴν φρ. — νόμους — πολιτείαν] = τοὺς παλαιούς αὐτῶν νόμους καὶ τὸ πρότερον αὐτῶν πολιτικὸν σύνταγμα τὸ ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν μεταβλη-

πῆλθεν εἰς Τεγείαν. Ὀλίγω δ' ὕστερον ἐκπεριελθὼν δι' Ἀρκαδίας κατέβαινεν ἐπὶ τὰς Ἀχαιϊκὰς Φεράς, βουλόμενος ἢ μάχην θέσθαι πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς ἢ διαβάλλειν τὸν Ἄρατον ὡς ἀποδιδράσκοντα καὶ προΐεμενον αὐτῷ τὴν χώραν. Ἐστρατήγει μὲν γὰρ Ὑπερβατᾶς τότε, τοῦ δὲ Ἄρατου τὸ πᾶν ἦν κράτος ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς. Ἐξελθόντων δὲ πανδημειῶν τῶν Ἀχαιῶν καὶ στρατοπεδευσασμένων ἐν Δύμαις περὶ τὸ Ἐκατόμβαιον, ἐπελθὼν ὁ Κλεομένης ἐδοξε μὲν οὐ καλῶς ἐν μέσῳ τῆς τε Δυμαίων πόλεως, πολεμίας οὐσης, καὶ τοῦ στρατεύματος τῶν Ἀχαιῶν αὐλίσασθαι, τολμηρῶς δὲ προκαλούμενος τοὺς Ἀχαιοὺς ἠνάγκασε συμβαλεῖν, καὶ νικήσας κατὰ κράτος καὶ τρεψάμενος τὴν φάλαγγα πολλοὺς μὲν ἐν τῇ μάχῃ διέφθειρεν αὐτῶν, πολλῶν δὲ καὶ ζώντων ἐκυρίευσεν, ἐπελθὼν δὲ Λάγγωνι καὶ τῶν Ἀχαιῶν τοὺς φρουροῦντας ἐξελάσας ἀπέδωκεν Ἡλείοις τὴν πόλιν.

XV. Οὕτω δὲ συντετριμμένοις τοῖς Ἀχαιοῖς ὁ μὲν Ἄρατος, εἰθῶς παρ' ἐνιαυτὸν αἰεὶ στρατηγεῖν, ἀπέπατο τὴν

θὲν καὶ πρὸς τὸ τούτων ἀφομοιωθῆναι. — ὀλίγω δ' ὕστερον] ἴδ. Σ. Χρδ. § 176. β'. — κατέβαινε] δηλ. ἀπὸ τῶν Ἀρκαδικῶν ὁρέων — Φεράς] αἱ καὶ ἄλλως Φαραί λεγόμεναι ἐν τῇ δυτικῇ Ἀχαΐᾳ· Φεραὶ δ' ἦσαν καὶ ἐν Θεσσαλίᾳ, ἐν Μεσσηνίᾳ καὶ ἐν Κρήτῃ· διὰ τοῦτο τὸ ἐπίθετον Ἀχαιϊκὰς. — ἀποδιδράσκοντα] = ἀποφεύγοντα τὸν πόλεμον. — αὐτῷ] γραμματικῶν μᾶλλον αὐτῷ, ὡς πλαγίως οὐσης ἀντανακλάσεως. — ἐστρατήγει] καὶ τοὶ στρατηγούντος τοῦ Ὑπερβατᾶ, ἢ διαβολῆ ὅμως ἤθελε πέσει ἐπὶ τοῦ Ἄρατου ὡς πᾶν τὸ κράτος τούτου ἔχοντος, καὶ πραγματικῶν στρατηγῶν ὄντος. — πανδημειῶν] = πανστρατῆ· τὸ ἐπίρρημα τοῦτο κατὰ τὰς διαφόρους περιστάσεις εἶναι καὶ διαφόρου περιοχῆς ἴδ. Θουκδ. 107, 4. 73, 4. — Δύμαις] καὶ ἄλλως Δύμη καλούμενη ἐν τῇ βορειοδυτικῇ Ἀχαΐᾳ

συνορεύουσα ταῖς Φεραῖς. — ἐκατόμβαιον] ἴσως ἱερὸν. Πλὴν δὲ τοῦ ἐνταῦθα χωρίου καὶ τοῦ ἐν Ἄρατ. 39 οὐδαμοῦ ἄλλοθι μνημονεύεται τοῦτο. — ἐδοξε μὲν οὐ καλῶς] = ἀπεφάσιεν ἡμικρημῶνος, παρὰ τοὺς στρατηγικοὺς κενόνας. — κατὰ κράτος] ἴδ. Σ. Χρδ. §. 357, 10. — Λάγγωνι] ἄγνωστος ἄλλοθεν τόπος· διὸ διορθοῦσι Λασσιῶνι, ὅπερ ἦν χωρίον μεθ' ὅριον τῆς Ἀρκαδίας καὶ τῆς Ἡλίδος, ἐπίδικον μετὰ τῶν δύο τούτων χωρῶν.

XV. Ἀπόπειρα συμβάσεως πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς. — Παρ' ἐνιαυτῷ] = ἐνιαυτὸν παρ' ἐνιαυτῶν· διότι τὴν στρατηγίαν δὲν ἠδύνατό τις συνήθως ἐπὶ δύο συνεχῆ ἔτη νά λάβῃ. — ἀπέπατο] = ἐδήλωσεν ὅτι δὲν λαμβάνει μέρος εἰς τὰς προσεχεῖς περὶ τοῦ στρατηγοῦ ἀρχαιρείας, αἵτινες συνήθως ἐγγίνοντο παρὰ τοῖς Ἀχαιοῖς κατὰ τὸ ἔαρ

ἀρχὴν καὶ παρητήσατο καλούντων καὶ δεσμένων· οὐ καλῶς, οἷον ἐν χειμῶνι πραγμάτων μείζονι, μεθεις ἐτέρω τὸν οἶακα καὶ προέμενος τὴν ἐξουσίαν. Ὁ δὲ Κλεομένης πρῶτον μὲν μέτρια τοῖς Ἀχαιοῖς ἐδόκει πρέσβεισιν ἐπιτάττειν, ἐτέρους δὲ πέμπων ἐκέλευεν αὐτῷ παραδιδόναι τὴν ἡγεμονίαν, ὡς τᾶλλα μὴ διοισόμενος πρὸς αὐτούς, ἀλλὰ βουλομένων δὲ τῶν Ἀχαιῶν ἐπὶ τούτοις δέχεσθαι τὰς διαλύσεις καὶ τὸν Κλεομένην καλούντων εἰς Λέρναν, ὅπου τὴν ἐκκλησίαν ἐμελλον ἔχειν, ἔτυχε τὸν Κλεομένην συντόνως ὀδεύσαντα καὶ χρησάμενον παρὰ καιρὸν ὑδροποσίᾳ αἵματος πλήθος ἀνενεγκεῖν καὶ τὴν φωνὴν ἀποκοπήναι. Διὸ τῶν μὲν αἰχμαλώτων ἀπέπεμψε τοῖς Ἀχαιοῖς τοὺς ἐπιφανεστάτους, τὸν δὲ σύλλογον ὑπερθέμενος ἀνεχώρησεν εἰς Λακεδαίμονα.

XVI. Τοῦτο διελυμήνατο τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος, ἀμῶς γέ πως ἐκ τῶν παρόντων ἀναλαβεῖν αὐτὴν ἔτι καὶ

ὀλίγον μετὰ τὴν ἡμερῶν ἰδ. Ἄρ. 38: «εἰσθῶς δὲ στρατηγεῖν παρ' ἐνιαυτόν, ὡς ἡ τάξις αὐτῷ περιήλθε καλούμενος ἐξωμόσκατο καὶ ἔτιμῆς καὶ ἀρετῆς ἀντιπαύσασθαι καὶ ἀλάσῃ φέγει τὴν τοιαύτην τοῦ Ἄρατος ἀπὸ τῆς στρατηγίας παραιτήσιν ἐν τοιοῦτῳ σάλῳ καὶ χειμῶνι τῶν τῆς πατρίδος πραγμάτων εὐρισκομένων. — οἶον] συνδεσμ. μορ. αἰτιατικοφαν. τὸ μόριον τοῦτο καὶ τὸ ὡς περ εἰρηγοῦνται μεταφορικῶν καὶ εἰκονικόν τινα λόγον. — ἐν χειμῶνι] ἰδ. Ἄρ. 38: «μέμπονται τὸν Ἄρατον ἐν σάλῳ μεγάλῳ καὶ χειμῶνι τῶν πραγμάτων φερομένων ὡσπερ κυβερνήτην ἀφέντα καὶ προέμενον τοὺς οἴακας. — τὸν οἶακα] ἢ πρὸς κυβερνήτην πλοίου παρομοίωσις τῆς τῶν δημοσίων πραγμάτων διοικήσεως εἶναι συνήθεστατη. — μέτρια—ἐπιτάττειν]=μετρίουσδεσφους ἐπιβάλλειν ἰδ. Ἄρ. αὐτό-

θι: «Κλεομένης ἦτοι τὴν ἀρχὴν παρὰ τῶν Ἀχαιῶν ὡς πολλὰ ποιήσων ἀγαθὰ τὰς πόλεις ἀντὶ τῆς τιμῆς καὶ προσηγορίας ἐκείνης. — ὡς—μὴ διοισόμενος]—λέγων ὅτι κατὰ τὰ ἄλλα δὲν θὰ ἐρίσῃ πρὸς αὐτούς. — βουλομένων] χρονικ. μετ. — δέχεσθαι τὰς διαλύσεις] = νὰ συμβιβασθῶσι. — Λέρναν] εἰς τὴν Ἀργολίδα παρὰ τῆ ὁμωνύμῳ λίμνῃ. Αἱ κατὰ τὸ ἔαρ καὶ φθινόπωρον κανονικαὶ τῶν Ἀχαιῶν σύνοδοι ἐγίνοντο ἐν Αἰγίῳ ἐκτάκτως δ' ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἀλλαχοῦ, ὡς ἐνταῦθα ἐν Λέρνῃ. — σύλλογον] ὁ σύλλογος εἶναι γενικώτερον τοῦ ἐκκλησίας, διότι σύλλογος λέγεται καθόλου πᾶσα συνάθροισις.

XVI. Ἄντιδρασις τοῦ Ἄρατου. — Τοῦτο] τὸ ἐπόμενον. — ἀμῶς γέ πως] καὶ μὴ λέξει ἀμωσγέπως = τρέπον τινά, ὅπως οὖν. — ἐκ τῶν παρόντων] = ἐκ τῶν πα-

διαφυγῆν τὴν Μακεδόνων ὕβριν καὶ πλεονεξίαν δυναμένης. Ὁ γὰρ Ἄρατος, εἴτε ἀπιστία καὶ φόβῳ τοῦ Κλεομένου, εἴτε φθονῶν εὐτυχοῦντι παρ' ἐλπίδα καὶ νομιζῶν, ἔτη τρία καὶ τριάκοντα πρωτεύοντος αὐτοῦ, δεινὸν εἶναι τὴν δόξαν ἅμα καὶ τὴν δύναμιν ἐπιφύοντα νέον ἄνδρα καθελεῖν καὶ παραλαβεῖν πραγμάτων ἡξημένων ὑπ' αὐτοῦ καὶ κεκρατημένων χρόνον τοσοῦτον ἀρχήν, πρῶτον μὲν ἐπειράτο τοὺς Ἀχαιοὺς παραβιάζεσθαι καὶ διακωλύειν· ὡς δὲ οὐ προσεῖχον αὐτῷ τοῦ Κλεομένου ἐκπεπληγμένοι τὸ θράσος, ἀλλὰ καὶ δικαίαν ἐποιοῦντο τὴν ἀξίωσιν τῶν Λακεδαιμονίων εἰς τὸ πάτριον σχῆμα κοσμοῦντων τὴν Πελοπόννησον, τρέπεται πρὸς ἔργον οὐδενὶ μὲν τῶν Ἑλλήνων προσήκον, αἰσχιστον δ' ἐκείνῳ καὶ τῶν πεπραγμένων ὑπ' αὐτοῦ καὶ πεπολιτευμένων ἀναξιώτατον, Ἀντίγονον ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα καλεῖν καὶ Μακεδόνων ἐμπιπλάναι τὴν Πελοπόννησον, οὗς αὐτὸς ἐκ Πελοποννήσου μειράκιον ὢν ἐξήλασεν ἐλευθερώσας τὸν Ἀκροκόρινθον, καὶ πᾶσι μὲν τοῖς βασι-

ρόντων μέσων, ἧτοι ἡ τότε τῶν πραγμάτων θέσις ἐπέτρεπεν ἐπὶ τῇ Ἑλλ. ν' ἀναλάβῃ ἑαυτὴν] ἴδ. Θουκ. 3, 29' 2. — δυναμένης] μτγ. ἀναφ. — τρία καὶ τριάκοντα] τὸ πολιτικὸν τοῦ Ἀράτου εἰδὸν ἤρξατο τὸ 251 μετὰ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος Σικυωνος. — ἐπιφύοντα] = νεωσι ἀναφανέντα, ἐπελθόντα. — πραγματῶν] τῆς Ἀχαικῆς συμμαχίας τῆς πρὸ τοῦ Ἀράτου ἐντὸς τῆς ἰδίας Ἀχαιῆς περὶωρισμένης· ἐξερτάται δὲ ἡ γενική ἐκ τοῦ ἀρχῆν. — κεκρατημένων] = ὡν εἶχεν ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον τὸ κράτος. — παραβιάζεσθαι] = νὰ ἐκτρέψῃ νὰ μεταβάλλῃ δι' ὅλης τῆς ἐπιτροχῆς του τὴν γνώμην τῶν Ἀχαιῶν. — θράσος] συνήθως τὸ θάρρος ἐπὶ καλοῦ, τούναντιον δὲ τὸ θράσος. — ἐποιοῦντο] = ἐθεώρουν δικαίαν τὴν ἀξίωσιν τῶν Λακεδ. ἄτε δὲ τῆς Σπάρτης ἐκ πα-

λαιτάτων χρόνων τὴν ἡγεμονίαν ἐχούσης ἐπὶ πασῶν τῶν ἐν Πελοποννήσῳ Δωρικῶν πόλεων. — εἰς τὸ πάτριον κτλ.] = ὅστινες ἐπειράοντο νὰ διευθετήσασιν τὰ κατὰ τὴν Πελοπ., ἧτοι νὰ ὑπαγάγωσι τὴν Πελοπ. εἰς τὴν πάτριον αὐτῶν ἀρχήν. Τὸ κοσμεῖν συνήθως ἐπὶ ἐνόμου διατάξεως πολιτικῶν πραγμάτων. — καλεῖν] ἐπεζηγεῖ τὸ ἔργον. Αἱ μετὰ Ἀντιγόνου τοῦ Δωσώπου διαπραγματεύσεις πολὺ πρότερον εἶχον ἀρχίσει, διότι ὁ Ἄρατος ἤδη μετὰ τὴν ἐν Ἐκατομβίῳ μάχην εἶχε πέμψει τὸν ἐνόμου αὐτοῦ υἱὸν εἰς Μακεδονίαν περὶ συμμαχίας, ὅστις ὅμως οὐδὲν μέχρι τούδε εἶχε κατορθώσει ἄτε τοῦ Ἀντιγόνου ἀπαιτουόντος τὴν παράδοσιν τοῦ Ἀκροκόρινθου] ἴδ. Ἄρατ. 42. — Μακεδόνων] ὅστινες ἐθεωροῦντο ἐπὶ ξένοι καὶ βάρβαροι. — Ἀκροκόρινθον] ἡ ἤδη ἀπὸ τοῦ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου ὑπὸ τῶν

λευσιν ὑποπτός καὶ διάφορος γενόμενος, τουτονὶ δὲ αὐτὸν Ἀντίγονον εἰρηκῶς κακὰ μυρία δι' ὧν ἀπολείοιπεν ὑπομημάτων. Καίτοι πολλὰ παθεῖν καὶ παραβαλέσθαι φησὶν αὐτὸς ὑπὲρ Ἀθηναίων, ὅπως ἡ πόλις ἀπαλλαγείη φρουρᾶς καὶ Μακεδόνων· εἶτα τούτους ἐπὶ τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἐστίαν τὴν ἑαυτοῦ μεθ' ὄπλων εἰσήγαγεν ἄχρι τῆς γυναικωνίδος· τὸν δὲ ἀπ' Ἡρακλέους γεγονότα καὶ βασιλεύοντα Σπαρτιατῶν καὶ τὴν πάτριον πολιτείαν, ὥσπερ ἁρμονίαν ἐκλελυμένην, ἀνακρουόμενον αὐθις ἐπὶ τὸν σώφρονα καὶ Δώριον ἐκείνον τοῦ Λυκούργου νόμον καὶ βίον, οὐκ ἤξιου Σικυωνίων ἡγεμόνα καὶ Τριταίων γράφεσθαι, φεύγων

Μακεδόνων κατεχομένη ἀεροσμάχτος αὐτῆς τῆς Κορίνθου ἀκρόπολις ἔαλω τὸ 243 ὑπὸ τοῦ Ἀράτου ἤδη εἴκοσι καὶ ὀκταετοῦς τὴν ἡλικίαν ὄντος· ἴδ. "Αρατ. 16—22. — τοῖς βασιλευσίν] δηλ. Μακεδόσι καὶ Αἰγυπτίοσι τοῖς ἀναμιγνυομένοις εἰς τὰ Ἑλλ. πράγματα. — τουτονὶ δὲ αὐτὸν] ὅν δηλ. νῦν καλεῖται ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. — ὑπομημάτων] ὁ Ἀρατ. ἔγραψεν εἰς πλείω τῶν 30 βιβλίων ὑπομήματα ἱστοροῦντα τὰς ἑαυτοῦ πράξεις μέχρι τοῦ θανάτου Ἀντιγόνου τοῦ Δώριου. — παραβαλέσθαι] κυρίως ἐπὶ τῶν παιγνιδίων = κατατίθειν χρηματικὴν ποσότητα εἰς τὸ παιγνίδιον, ἐπομένως κινδυνεύειν. — ὑπὲρ Ἀθηναίων] οἵτινες δὲν ἀνῆκον τῇ Ἀρχαίᾳ συμμαχίᾳ, ἐν ἀντιθείᾳ πρὸς τὴν πατρίδα καὶ ἐστίαν. "Ἦδη δὲ ἀπὸ τῆς καταλήψεως τοῦ Ἀκροκορίνθου ὁ Ἀρατ. ἐπανελημμένως ἐπιεράθῃ ἢ ἀπαλλάξῃ τὰς Ἀθήνας τῆς Μακεδονικῆς φρουρᾶς, ἣν ὁ Ἀντίγονος εἶχεν ἐγκαταστήσει τὸ 263 ἐν Πειραιεῖ. Μόλις δὲ τὸ 229 ἐπέτυχε τοῦτο διαφθείρας διὰ χρημάτων τὸν ἐπὶ τῆς φρουρᾶς τεταγμένον Διογένην· ἴδ. "Αρ. 31. — καὶ Μακεδ.] = καὶ μάλιστα τῶν Μακεδ. ὁ καὶ ἐνταῦθα συνδέει τὸ ὄ-

λον μετὰ τοῦ μέρους. — ἐπὶ τὴν πατρίδα] οὗς δὲν ὑπέφερον ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ γῆ, ταῖς Ἀθήναις, νῦν ἐπάγει εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα καὶ τὴν ἐστίαν. — γυναικωνίδος] διότι ὁ διάδοχος τοῦ Ἀντιγόνου Φίλιππος ξενίζόμενος ὑπὸ τοῦ νέου Ἀράτου οὐ μόνον διέσθαιρε τὴν γυναικῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀφορτότερος ἐδηλητηρίασεν· ἴδ. "Αρ. 40—51. Γυναικωνίδος] ἐλέγχετο τὸ ἀμείσως μετὰ τὴν εἰσοδὸν ἐσωτερικὸν μέρος τῆς οἰκίας, τὸ ἴδιον διὰ τὰς γυναικῶν τοῦ οἴκου ἀφορισμένον. — βασιλεύοντα] καὶ ὡς τοιοῦτον δηλ. ἀξιοῦντα μεζόνων δικαιοματῶν ἢ τῆς ἡγεμονίας τοσοῦτον ἀσημάντων πόλεων. — ἐκλελυμένην] χαλαρὰν, μαλακὴν. — ἀνακρουόμενον] = ἐντεινοντα, μεθαρμόζοντα. — Δώριον νόμον] ἐξακολουθεῖ ἡ ἀπὸ τῆς μουσικῆς ἁρμονίας εἰκὼν, διότι ὡς ἡ Δώριος ἁρμονία ἦν συντονωτάτη καὶ ἀρρευωπή, οὕτω καὶ ἡ Δώριος πολιτεία. Τὸ δὲ νόμος συνωνυμῶς πολλάκις τοῦ ἁρμονία σημαίνων μουσικόν τινα βυθμόν· ἴδ. σύγγρασμ. Λυκ. καὶ Νουμ. 1: «καθ' ἑπὶ ἁρμονίαν λύρας ὁ μὲν (Λυκούργος) ἐκλελυμένην καὶ πρυφώσαν ἐπέτεινε τὴν Σπάρτην.» — οὐκ ἤξιου] = δὲν ἔχρινεν ἀξίον. — Τριταίων] πόλις ἀση-

δὲ τὴν μάξαν καὶ τὸν τρίβωνα, καὶ τὸ δεινότατον ὧν κατηγορεῖ Κλεομένους, ἀναίρεσιν πλοῦτου καὶ πενίας ἐπανόρθωσιν, διαδήματι καὶ πορφύρα καὶ Μακεδονικοῖς καὶ σατραπικοῖς προστάγμασιν ὑπέριψε μετὰ τῆς Ἀχαιῆς αὐτόν, ἵνα μὴ Κλεομένει ποιεῖν δοκῇ τὸ προσταττόμενον, Ἀντιγόνεια θύων καὶ παιᾶνας ἄδων αὐτὸς ἐστεφανωμένος εἰς ἄνθρωπον ὑπὸ φθόγης κατασηπόμενον. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐκ Ἀράτου βουλόμενοι κατηγορεῖν γράφομεν (ἐν πολλοῖς γὰρ ὁ ἀνὴρ οὗτος Ἑλληνικός γέγονε καὶ μέγας), οἰκτείροντες δὲ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τὴν ἀσθένειαν, εἰ μὴδὲ ἐν ἤθεσιν οὕτως ἀξιολόγοις καὶ διαφοροῖς πρὸς ἀρετὴν ἐκφέρειν δύναται τὸ καλὸν ἀνεμέσῃτον.

XVII. Ἐλθόντων δὲ Ἀχαιῶν εἰς Ἄργος αὖθις ἐπὶ τὸν σύλλογον καὶ τοῦ Κλεομένους ἐκ Τεγέας καταβεβηκότος ἐλπίς ἦν πολλή τῶν ἀνθρώπων ἔσσεσθαι τὴν διάλυσιν. Ὁ

μαντος τῆς Ἀχαιῆς, σπουδαιότερα δὲ ἡ Σικυών. — μάζα] ἴδ. 13. Ἡ μάξα καὶ ὁ τρίβων ἦσαν σύμβολα τῆς Σπαρτιατικῆς ἀγωγῆς, ὡσπερ ἡ πορφυρά καὶ τὸ διαῆμα τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος· ἦτο δὲ ὁ τρίβων χονδροειδὲς ἐπικνωφόριον, ὡπερ ἔφερον πλὴν τῶν Σπαρτιατῶν καὶ οἱ τὴν Σπαρτιατικὴν ἐγκράτειαν ἀσκούντες Στωϊκοὶ καὶ κυνικοὶ φιλόσοφοι. ἴδ. Ἀγ. 4. — ἀναίρεσιν πλοῦτος] διότι ἐν τῇ Ἀχαικῇ πολιτείᾳ καίπερ ἐπὶ τὸ δημοκρατικώτερον ἐρρυθμισμένη εἶχον τὸ κράτος οἱ πλοῦστοι. — ὑπέριψε] = ἔριψεν ἑαυτὸν καὶ τὴν Ἀχαιῶν ὑπὸ τὸ διαῆμα κτλ. — ἵνα μὴ δοκῇ] = διὰ τὴ μὴ κατηγορήσῃ τις αὐτὸν ὅτι ὑπηρετεῖ τῷ Κλεομ. ἢ ὑποτακτικῇ δὲ ἐνταῦθα ἀντὶ τῆς εὐκτακ. διότι ὀσκούος εἶναι ἀπὸ μέρους τοῦ συγγραφῆως καὶ οὐχὶ τοῦ ὑποκειμένου. — Ἀντιγόνεια] ἐσορτῇ μετὰ θυσίῶν, πομπῶν καὶ ἀγώνων πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀντιγ. πρώτοι δὲ οἱ Σικυώνιοι ἐψηφίσαντο θείας τιμὰς τῷ Ἀντιγ. εἶτα δὲ καὶ οἱ

ἄλλοι τῶν Ἀχαιῶν. Τὰ τοιαῦτα δὲ ἦσαν καὶ συνήθειαι πρὸς τοὺς ἰσχύοντας κολακείαι. — παιᾶνας] ὁ παιᾶν κυρίως ἦν ὕμνος ἐμβατήριος πρὸς τιμὴν τοῦ Ἄρεως ἢ ἐπινίκιος πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ οἰουδῆποτε ἄλλου Θεοῦ. — ἐστειφνωμένος] διότι οἱ θύοντες ἔφερον στεφάνους. — φθόγης] = φθίσεως. — Ἑλληνικός] = ἄξιος τῆς Ἑλλάδος. — ἐν ἤθεσιν] = ἐν χαρακτῆρι. — διαφοροῖς] = ἐξαιρέτοις. — ἐκφέρειν] = νὰ φέρῃ μέχρι τέλους, πραγματώσῃ. — ἀνεμέσῃτον] = ἀπρόσβλητον ὑπὸ τῆς θεᾶς Νεμέσεως τῆς το πάντα βλακηνούσης καὶ φθονούσης, χωρὶς δὴλ. αὐτῆ καὶ μὴ παρακωλύῃ τὴν ἐκπλήρωσιν καὶ ἐπίδοσιν αὐτοῦ.

XVIII. Ματαίωσις τῶν περὶ διάλυσιν διαπραγματεύσεων — κατάληψις τοῦ Ἄργους ὑπὸ τοῦ Κλ. — Ἐπὶ τὸν σύλλογον] τὸν μετὰ τοῦ Κλεομ. ὃν οὗτος κατὰ τὰ ἐν κεφ. 15 εἶχεν ἀναβάλλει. — τῶν ἀνθρώπων] τῶν ἀνθρώπων δὴλ. ἀμφοτέρων τῶν μερῶν. — τὴν δι-

δὲ Ἄρατος, ἤδη διωμολογημένων αὐτῷ πρὸς τὸν Ἀντίγονον τῶν μεγίστων, φοβούμενος τὸν Κλεομένην, μὴ πάντα διαπράξῃται καθομιλήσας τὸ πλῆθος ἢ καὶ βιασάμενος, ἡξίου λαβόντα τριακοσίους ὁμήρους μόνον εἰσεῖναι πρὸς αὐτούς, ἢ κατὰ γυμνάσιον ἔξωθεν τὸ Κυλλαράβιον προσελθόντα μετὰ τῆς δυνάμεως διαλέγεσθαι. Ταῦτ' ἀκούσας ὁ Κλεομένης ἄδικα πάσχειν ἔφασκε· δεῖν γὰρ εὐθὺς αὐτῷ τότε προεῖπειν, οὐ νῦν, ἤκοντος ἐπὶ τὰς θύρας τὰς ἐκείνων, ἀπιστεῖν καὶ ἀπελαύνειν. Γράψας δὲ περὶ τούτων ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς, ἧς ἦν τὸ πλεῖστον Ἄρατου κατηγορία, πολλὰ δὲ καὶ τοῦ Ἄρατου λοιδορήσαντος αὐτὸν πρὸς τὸ πλῆθος, ἀνέξευξε διὰ ταχέων καὶ κήρυκα πόλεμον προερούντα τοῖς Ἀχαιοῖς ἔπεμψεν, οὐκ εἰς Ἄργος, ἀλλ' εἰς Αἴγιον, ὡς φησὶν Ἄρατος, ὅπως φθάσῃ τὴν παρασκευὴν αὐτῶν. Ἐγεγονέει δὲ κίνημα τῶν Ἀχαιῶν καὶ πρὸς ἀπόστασιν ὤρμησαν αἱ πόλεις, τῶν μὲν δῆμων νομὴν τε χώρας καὶ χρεῶν ἀποκοπὰς ἐλπίσαντων, τῶν δὲ πρῶ-

άλυσιν] ἦν ἤδη πρότερον ἐμελέτων καὶ ἐπεθύμουν. — ἡ δὴ — τῶν μεγίστων] = ἐν ἧ ἤδη εἶχε συμφωνήσει μετὰ τοῦ Ἀντιγόνου ὡς πρὸς τὰ κυριώτατα. — τὸν Κλεομένην] κατὰ πρόληψιν ἀντὶ μὴ ὁ Κλεομ. — καθομιλήσας] = ἐλκύσας διὰ τῆς ὁμιλίας του· ἀνάλογον τῷ κατὰ δὴμα γω γεῖν 13, 2. — βιασάμενος] διὰ τοῦ στρατοῦ μὲθ' οὗ ἦλθεν. — ἡξίου] διὰ τῶν πρὸς αὐτὸν περὶ τούτου πεμφθέντων πρέσβεων. — τριακοσίους ὁμήρους] πρὸς ἀσφάλειάν του· ἴδ. Ἄρ. 13: «Ἄρατος ὡς ἦσθετο βαδίζοντα καὶ περὶ Αἴρναν ὄντα μετὰ τῆς δυνάμεως φοβηθεὶς ἀπέστειλε πρέσβεις τοὺς ἡξιοῦντας ὡς παρὰ φίλους καὶ συμμάχους αὐτὸν ἤκειν μετὰ τριακοσίων, εἰ δὲ ἀπίσται, λαβεῖν ὁμήρους». — μόνον] χωρὶς δηλ. νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν πόλιν καὶ τὸν στρατὸν ὡς παρὰ φίλους καὶ συμμάχους εἰσερχόμενος.

— Κυλλαράβιον] τὸ γυμνάσιον τοῦτο ἀπέρον τῆς πόλεως ὀλιγώτερον τῶν 300 ῥωμαϊκῶν ποδῶν ἐκλήθη οὕτω ἀπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ Σθενέλου Κυλλαράβειος· Πaus. 2, 22, 8. Γυμνάσιον δὲ ἐκαλεῖτο δημοσίως πολυτελὲς οἰκοδομή, ἐν ἧ ἡσκειτο περὶ τὸ σῶμα καὶ περὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν φυσικῶν αὐτῆς δυνάμεων ἢ Ἑλληνικῆ νεότης. Ἐκάστη δὲ πόλις ἠρίθμει ἐν τοῦλάχιστον τοιοῦτου. Αἱ Ἀθῆναι εἶχον τρεῖς, τὸ Κυνόσαργες, τὸ Λύκειον, καὶ τὴν Ἀκαδημίαν. — ἔξωθεν] ἀποδοτέον τῷ διαλέγεσθαι. — ἄδικα πάσχειν] = ὅτι ἀδικεῖται. — τότε] πρὸ δηλ. τῆς ἀφίξεώς του κατὰ τὴν ἀρχὴν τῶν διαπραγματεύσεων. — ἤκοντος] = ἀρῶν ἦλθεν. — λοιδορήσαντος] Ἄρ. 39: «ἐφέροντο λοιδορίας καὶ βλασφημίας μέχρι γάμων καὶ γυναικῶν ἀλλήλοισι κακῶς λεγόντων». — Αἴγιον] ἴδ. 15, 3. — φθάσῃ]

των πολλαχοῦ βαρυνομένων τὸν Ἄρατον, ἐνίῳν δὲ καὶ δι' ὀργῆς ἐχόντων ὡς ἐπάγοντα τῇ Πελοποννήσῳ Μακεδόνας. Διὸ τούτοις ἐπαρθεῖς ὁ Κλεομένης εἰς Ἀχαιᾶν ἐνέβαλε· καὶ πρῶτον μὲν εἶλε Πελλήνην ἐξαπίνης ἐπιπεσῶν καὶ τοὺς φρουροῦντας ἐξέβαλε μετὰ τῶν Ἀχαιῶν μετὰ δὲ ταῦτα Φενεὸν προσηγάγετο καὶ Πεντέλειον. Ἐπεὶ δὲ φοβηθέντες οἱ Ἀχαιοὶ προδοσίαν τινὰ πραττομένην ἐν Κορίνθῳ καὶ Σικυῶνι τοὺς ἵππεις καὶ τοὺς ξένους ἀπέστειλαν ἐξ Ἄργους ἐκεῖ παραφυλάξοντας, αὐτοὶ δὲ τὰ Νέμεια καταβάντες εἰς Ἄργος ἤγγον, ἐλπίσας, ὅπερ ἦν, ὁ Κλεομένης ὄχλου πανηγυρικοῦ καὶ θεατῶν τὴν πόλιν γέμουσαν ἀπροσδοκῆτως ἐπέλθων μᾶλλον ταραξείν, νυκτὸς ἤγε πρὸς τὰ τεῖχη τὸ στράτευμα, καὶ τὸν περὶ τὴν Ἀσπίδα τόπον καταλαβὼν ὑπὲρ τοῦ θεάτρου χαλεπὸν ὄντα καὶ δυσπρόσο-

ῆ ὑποτακτ. ὡς ἐν 16. — πολλαχοῦ] = πολλαχῶς — βαρυνομένων] ἤτοι μὴ ἀνεγχομένων τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἰσχύν. — δι' ὀργῆς ἐχόντων] = ὀργιζομένων· λέγεται καὶ ὀργῆ ἢ ἐν ὀργῆ ἢ χεῖν· ἴδ. Θεοκδ. 2, 8. — ἐπαρθεῖς] = παρορηθεῖς. — Πελλήνην] μία τῶν δύοδεκα Ἀχαικῶν πόλεων ἐν τοῖς μεθορίαις τῆς Σικυῶνος. — Φενεὸν] Ἀρχαϊκῆ πόλις παρὰ τὰ σύνορα τῆς Πελλήνης. — προσηγάγετο] τὸ προσάγεσθαι ἀσθενέστερον τοῦ δουλοῦσθαι. — Πεντέλειον] τὸ ἐνταῦθα καὶ ἐν Ἀράτ. 39, οὐδαμοῦ δ' ἄλλοι· μνημονευόμενον χωρὶον τοῦτο φαίνεται ὅτι ἦν φρούριον ἐπὶ τοῦ ὄρους Πεντέλ. πρὸς δυσμὰς τοῦ Φενεοῦ. — παρὰ τὸ μὲν ν] = διενεργουμένην, τεκταινομένην. — τοὺς ἵππεις] τοὺς ἐκ τῶν πλουσιωτάτων ἐληγμένους, καὶ διὰ τοῦτο ἐθθρικῶς τῷ Κλεομ. διακειμένους· ἴδ. Φιλ. 7. — τὰ Νέμεια] τὰ Νέμεια ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους συσταθέντα ἤγγοντο παρὰ τὴν ἐν Ἀργολίδι Νεμέαν μετὰ τῶν Κλεωνῶν καὶ Φλιοῦντος, δις ἀνά

πάσαν Ὀλυμπιάδα, τὸ μὲν πρῶτον κατὰ τὸν χειμῶνα ἢ τὸ ἔαρ τοῦ πρώτου ἔτους ἐκάστης Ὀλυμπιάδος, τὸ δὲ δεύτερον τὸ θέρος τοῦ τετάρτου Ὀλυμπ. ἔτους· ἐνταῦθα δὲ ἐνοεῖτὰ κατὰ τὸν χειμῶνα Νέμεια τοῦ 223 ἀρχομένου ἢ τοῦ λήγοντος 224. Ἐν τοῖς Νεμείοις, ὡς περὶ καὶ ἐν τοῖς Ὀλυμπίοις, ἐτελοῦντο μουσικαὶ, γυμνικαὶ, καὶ ἵππικαὶ ἀγῶνες, οἱ δὲ ἐν τούτοις νικῶντες ἐλάμβανον στέφανον ἐλαίας ἢ σελίνου κατ' ἄλλους. Καθ' ὃν δὲ χρόνον ἤγγοντο ταῦτα, ἐκρύπτετο, ὡς περὶ καὶ ἐν τοῦ Ὀλυμπ., ἐκ χειρὶ καὶ ἀσουλία καὶ ἀσφάλεια εἰς τοὺς εἰς τὴν πανηγυριν προσερχομένους. — ἤγγον] = ἐτέλουν, ἐώραζον. — ὅπερ ἦν] τοῦθ' ὅπερ καὶ οὕτως εἶγ· ἴδ. Ἀγ. 6. — μᾶλλον] ἢ ἐν ἄλλῃ περιστάσει. — Ἀσπίδα] ἦν ὠχυρωμένος ἐντὸς τῆς πόλεως λόφος ἀποτελῶν εἰδὸς τι ἀκροπόλεως, καὶ διὰ τοῦτο ὁ Κλ. κατέλιπεν ἐνταῦθα φρουρὰν (ἴδ. 21, 3). Το θεάτρον ἦν κατεσκευασμένον ἐν μέρει ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ βράχου. — χαλεπὸν] = δύσβατον. — δυσπρόσον] = δυσπρόσιτον.

δον οὕτως τοὺς ἀνθρώπους ἐξέπληξεν, ὥστε μηδένα τραπέσθαι πρὸς ἀλκὴν, ἀλλὰ καὶ φρουρὰν λαβεῖν καὶ δοῦναι τῶν πολιτῶν ὁμήρους εἴκοσι, καὶ γενέσθαι συμμάχους Λακεδαιμονίων, ἔχοντος ἐκείνου τὴν ἡγεμονίαν.

XVIII. Οὐ μικρὸν οὖν τοῦτο καὶ πρὸς δόξαν αὐτῶ καὶ δύναμιν ὑπῆρχεν. Οὔτε γὰρ οἱ πάσαι βασιλεῖς Λακεδαιμονίων πολλὰ πραγματευσάμενοι προσαγαγέσθαι τὸ Ἄργος βεβαίως ἠδυνήθησαν, ὃ τε δεινότατος τῶν στρατηγῶν Πύρρος εἰσελθὼν καὶ βιασάμενος οὐ κατέσχε τὴν πόλιν, ἀλλ' ἀπέθανε καὶ πολὺ συνδιεφθάρη μέρος αὐτῶ τῆς δυνάμεως. Ὅθεν ἐθαύμαζον τὴν δξύτητα καὶ διάνοιαν τοῦ Κλεομένους· καὶ οἱ πρότερον αὐτοῦ τὸν Σόλωνα καὶ τὸν Λυκοῦργον ἀπομιμήσασθαι φάσκοντες ἐν τῇ τῶν χρεῶν ἀφέσει καὶ τῇ τῶν κτημάτων ἐξισώσει καταγελῶντες, τότε παντελῶς ἐπέιθοντο τοῦτο αἴτιον γεγονέναι τῆς περὶ τοὺς Σπαρτιάτας μεταβολῆς. Οὕτω γὰρ ἔπραττον τὸ πρὶν ταπεινὰ καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς ἀδυνατῶς εἶχον, ὥστε πέντε μυριάδας ἀνδραπόδων ἐμβαλόντας εἰς τὴν Λακωνικὴν Αἰ-

τραπέσθαι πρὸς ἀλκὴν] = νὰ ἀντιση' φράσις ἀήθης παρὰ τοῖς Ἀπτικοῖς οὐχί σπανία δὲ παρ' Ἡεροδοτῶ καὶ τοῖς μεταγενεστέροις' ἴδ. Θουκλ. 2, 84, 2. — ἔχοντος ἐκείνου] = ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν ἐκείνου.

XVIII. Δόξα καὶ δύναμις ἐκ τοῦ γεγονότος τοῦτο τῶ Κλ. — Οὐ μικρὸν — ὑπῆρχε] = οὐκ ὀλίγον συνετέλεσε. — οὔτε γὰρ] αἰτιολογεῖ τὸ πρὸς δόξαν. Μόνον ἀπὸς ἐπὶ τοῦ Πελοπ. πολέμου τὸ 418 καθάρωσεν ἡ Σπάρτη ὑπὸ τὴν ἀρχὴν αὐτῆς τὸ Ἄργος νὰ ὑπαγάγη, διότι οἱ Ἄργεῖοι ἀείποτε πρὸς αὐτοὺς περὶ τῆς Κυνουρίας ἤριζον. — πολλὰ πραγματ.] = πολλὰς προσπάθειαις καταβιβάσας. — προσαγαγέσθαι] ἴδ. 48. — βεβαίως] = ἀσφαλῶς. — Πύρρος] ὁ διαβεσθημένος τῆς Ἡπειροῦ βασιλεὺς.

Ἡ κατὰ τοῦ Ἄργους ἐπιθεσις ἐγένετο τὸ 272 ἴδ. Πύρ. 31 κελ. — καὶ βιασάμενος] ἀκρίβεστερος προσδιορ. τοῦ εἰσελθῶν = βίαι εἰσελθῶν. — δξύτητα] = ταχύτητα, δραστηριότητα. — οἱ φάσκοντες — καταγελῶντες] τὸ ἀσύνδατον διότι ἡ φάσκοντες προσδιορίζει τροπικῶς τὴν καταγελῶντες. — τινὲς διορθοῦσι φάσκοντες, ὅπερ ἔχει καὶ ἀρμοδιώτερον πρὸς τὴν ἔνοιαν. Οἱ τὸ μεταρρυθμιστικὸν σχῆμα τοῦ Κλ. πρότερον ὡς ἀπραγματοποιήτων θεωροῦντες καταγελῶντες ἐκάλουν αὐτὸν νέον Σόλωνα ἀφορῶντες εἰς τὴν διαβεβοημένον σσεισάχθειαν, δι' ἧς ὁ νομοθέτης ἐκείνος ἠλάττωσε τὰ χρέη. — οὕτω ταπεινὰ ἔπραττον] = οὕτως ἦσαν τεταπεινωμένοι. — ἀνδραπόδων] οὐ μόνον

τωλοὺς ἀπαγαγεῖν, ὅτε φασὶν εἰπεῖν τινὰ τῶν πρεσβυτέρων Σπαρτιατῶν, ὡς ὤνησαν οἱ πολέμιοι τὴν Λακωνικὴν ἀποκουφίσαντες. Ὀλίγου δὲ χρόνου διελθόντος ἀψάμενοι μόνον τῶν πατριῶν ἐθῶν καὶ καταστάντες εἰς ἴχνος ἐκείνης τῆς ἀγωγῆς, ὡσπερ παρόντι καὶ συμπολιτευομένῳ τῷ Λυκούργῳ πολλὴν ἐπίδειξιν ἀνδρείας ἐποιοῦντο καὶ περὶ θαρραλίας, τὴν τῆς Ἑλλάδος ἀναλαμβάνοντες ἡγεμονίαν τῆ Ἀλακεδαίμονι καὶ ἀνακτώμενοι τὴν Πελοπόννησον.

XIX. Ἐαλωκότος δὲ Ἄργους καὶ κατόπιν εὐθύς προσθεμένων τῷ Κλεομένει Κλεωνῶν καὶ Φλιοῦντος, ἐτύγχανε μὲν ὁ Ἄρατος ἐν Κορίνθῳ ποιοῦμενός τινα τῶν λεγομένων λακωνίζειν ἐξέτασιν ἀγγελίας δὲ περὶ τούτων προσπεσούσης διαταραχθεὶς καὶ τὴν πόλιν ἀποκλίνουσαν αἰσθόμενος πρὸς τὸν Κλεομένη καὶ τῶν Ἀχαιῶν ἀπαλλαγῆναι βουλομένην, ἐκάλει μὲν εἰς τὸ βουλευτήριον τοὺς πολίτας,

Εἰλώτων ἀλλὰ καὶ περιόικων ἴδ. Πολ. 4.34,9: «ερατεῦσαντες Αἰτωλοὶ πανόημι κατεβθεῖραν μὲν αὐτῶν τὴν χώραν, ἐξηνδροποδίσαντο δὲ τοὺς περιόικους». — ἀποκουφίσαντες εἰς] ἀείποτε τοῖς Σπαρτιαταῖς πολιτικοῖς ὑπῆρξεν ἀντικείμενον φροντίδος τὸ πολὺ πλῆθος τῶν Εἰλώτων, ὅπερ ἐπὶ τῆς καλλίστης ἐποχῆς τῆς Σπάρτης ἀνήροτο περίπου εἰς 224.000 κατὰ Μύλλερρον. — ἀψάμενοι — εἰς ἴχνος καταστάντες] τὴ μὲν ἀψάμενοι περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐκ νέου εἰσαγωγῆς, τὸ δὲ εἰς ἴχνος καταστάντες περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς κατ' ἴχνος ἀκολουθίας καὶ ἀπομιμήσεως τῆς παλαιᾶς ἀγωγῆς = μόλις ἐπελήφθησαν τῶν πατριῶν ἐθῶν καὶ ἤρξαντο νὰ βυβάνωσι κατ' ἴχνος τῆς κτλ. τὸ δὲ καθ' ἑαυτοὺς εἰς ἴχνος εἶναι ἀνάλογον τῷ εἰς πόλεμον, εἰς φυγὴν, εἰς φέρον, φιλονεικίαν καθ' ἑαυτοὺς κτλ. — ἀγωγῆς] ἴδ. Ἄγ. 4. — περὶ ἀρχῆς] ἴδ. 9, 1. καὶ Ἄγ. 11, 2. — ἀνα-

λαμβάνοντες] = ἀποδίδοντες.

XIX. Κατάληψις τῆς Κορίνθου καὶ ἄλλων πόλεων. — Ἐαλωκότος] χρόνου. ἢ γ. — Κλεωνῶν] ἐν τῇ Ἀργολίδι μετὰ τὸ Ἄργους καὶ Κορίνθου ἢ δὲ Φλιοῦς πρὸς δυσμὰς τῶν Κλεωνῶν καὶ πρὸς μεσημβρ. τῆς Σικυῶνος. — Ἄρατος] εἶχε λάβει ἔντακτον καὶ ἀνοπτευθὸν ἐξουσίαν ν' ἀναζητήσῃ καὶ τιμωρήσῃ τὴν ἐν Σικυῶνι καὶ Κορίνθῳ Λακωνίζουσαν μερίδα ἴδ. Ἄρατ. 40: «περὶ ὧν ἀναζητεῖν καὶ κολάζειν ἐξηγγείατε τὸ πλῆθος ἡδὴ νοσοῦν καὶ βαρυνόμενον ὑπὸ τοῖς Ἀχαιοῖς πολιτείαν.» — ἐξέτασιν] = δικαστικὴ ἀνάκρισις. — ἐκάλει μὲν] ὀλίγῳ ἀκριβέστερον καὶ πως διαφόρως διηγεῖται τὸ πρᾶγμα ἐν Ἄρ. 40: «Συνδραμόντες (οἱ Κορίνθιοι) οὖν εἰς τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερὸν μετέπιμποντο τὸν Ἄρατον ἀνεῖν ἢ συλλαβεῖν πρὸ τῆς ἀποστάσεως ἐργωκότας. Ὁ δὲ ἤκε μὲν αὐτὸς ἐφελόμενος τὸν ἴππον ὡς οὐκ ἀπίστων οὐδὲ ὑποπτεύων, ἀναπήδη-

ἔλαθε δὲ διολισθῶν ἄχρι τῆς πόλης. Ἐκεῖ δὲ τοῦ ἵππου
προσαχθέντος ἀναβάς ἔφυγεν εἰς Σικυῶνα. Τῶν δὲ Κοριν-
θίων ἀμιλλωμένων εἰς Ἄργος πρὸς τὸν Κλεομένη φησὶν
ὁ Ἄρατος τοὺς ἵππους πάντας βραχῆναι, τὸν δὲ Κλεομένη
μέμφεσθαι τοὺς Κορινθίους μὴ συλλαβόντας αὐτὸν, ἀλλ'
ἔασαντας διαφυγεῖν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν
Μεγιστόνου παρὰ τοῦ Κλεομένου δεομένου παραλαβεῖν
τὸν Ἀκροκόρινθον (εἶχε γὰρ φρουρὰν Ἀχαιῶν) καὶ πολλὰ
χρήματα δίδοντας· ἀποκρίνασθαι δὲ αὐτὸν, ὡς οὐκ ἔχει
τὰ πράγματα, μᾶλλον δὲ ὑπὸ τῶν πραγμάτων αὐτὸς ἔ-
χεται. Ταῦτα μὲν ὁ Ἄρατος γέγραφεν. Ὁ δὲ Κλεομένης
ἐκ τοῦ Ἄργους ἐπελθὼν καὶ προσαγαγόμενος Τροϊζηνί-
ους, Ἐπιδαυρίους, Ἑρμιονέας, ἤκεν εἰς Κόρινθον· καὶ τὴν
μὲν ἄκραν περιεχαράκωσε, τῶν Ἀχαιῶν οὐ βουλομένων
ἐκλιπεῖν, τοῦ δὲ Ἀράτου τοὺς φίλους καὶ τοὺς ἐπιτρόπους
μεταπεμφόμενος ἐκέλευσε τὴν οἰκίαν καὶ τὰ χρήματα λα-
βόντας φυλάττειν καὶ διοικεῖν. Τριτύμαλλον δὲ πάλιν τὸν

«σάντων δὲ πολλῶν καὶ λοιδορο-
«μένων αὐτῷ καὶ κατηγορούντων,
«εὐ πὼς καθεστῶτι τῷ προσώπῳ
«καὶ τῷ λόγῳ πρῶτος ἐκέλευε κα-
«θίσασκε καὶ μὴ βοῶν ἀτάκτως ἐστῶ-
«τας, ἀλλὰ καὶ τοὺς περὶ θύρας ὄν-
«τας εἴσω παρίεναι· καὶ ταῦθ' ἅμα
«λέγων ὑπεξῆσε βᾶδην ὡς παραδῶ-
«σαν τινὲ τῶν ἵππων· οὕτω δὲ ὑ-
«πεκλῦς καὶ τοῖς ἀπαντῶσι τῶν Κο-
«ρινθίων ἀθορόθως διαλεγόμενος καὶ
«κελεύων πρὸς τὸ Ἀπολλωνίων βα-
«δίζειν ἀναπηδήσας ἐπὶ τὸν ἵππον...
«κρίπτεισεν εἰς Σικυῶνα. — δι ο-
«λι σ θ ῶ ν] = διαφυγῶν. — ἀ μι-
«λω μέ νων] = ἐνθ' ἡμιλλῶντο ποῖος
«πρότερον νὰ φθάσῃ εἰς τὸ Ἄργος.
«β ρ α γ ῆ ν α ι] Κοραῖς· καθ' ὁμοίαν
«μεταφορὰν καὶ οἱ Γάλλοι ἐπὶ τῶν
«ὑπ' ἄμετρον πόνου ὄλλυμένων ἵπ-
«πων τῷ e r e n e r χρῶνται. Οἱ
«Λατῖνοι τῷ g u m p i. — μέ μ φ ε-
«σ θ α ι] Ἄρ. αὐτόθ. «ὡς οὐ κατέ-
«κλιθὼν (τὸν Ἄρατον) μεταπέμφαν-

«το τὸν Κλεομένην καὶ παρέδωκαν
«τὴν πόλιν οὐδὲν αἰεμένῳ λαμβά-
«νουν παρ' αὐτῶν τισσῶν, ὅσον
«διήμαρτεν ἀφέντων Ἀράτου». —
«οὐ μὴν ἀλλὰ] εἰ καὶ ἐμέμφατο
«τοὺς Κορ. ὡς μὴ συλλαβόντας αὐ-
«τὸν, ἐν τούτοις ὅμως ἐπεχειρήσε
«διὰ φιλικῶν τρόπων νὰ κερδίσῃ τού-
«τον. — ἐ λ θ ε ῖ ν] ἀπὸ τοῦ φησὶν·
«φρουρὰν] ἐρύλασσαν τὸν Ἀ-
«κροκόρ. 400 ὄπλιται καὶ 50 θηρευ-
«ταὶ μετ' ἰσριθμῶν κυνῶν. Ἄρατ.
«24. — δι δ ὄ ν τ ο ς] = ὑπισχνουμέ-
«νου. — ἐ π ε λ θ ῶ ν] = ἐφορήσας. —
«π ρ ο σ α γ α γ ὄ μ ε ν ο ς] ἴδ. 48. —
«Τροϊζ. Ἐπιδ. Ἑρμιον.] Ἀρ-
«γολικαὶ πόλεις. — π ε ρ ι ε χ α ρ ᾶ-
«κ ω σ ε ι] = διὰ χάρακος περιέκλεισε.
«— τ οὺ ς ἐ π ι τ ρ ὄ π ο υ ς] ἴδ. Ἄρατ.
«41: «μεταπεμφόμενος δὲ τοὺς φι-
«λους αὐτοῦ καὶ τοὺς διοικητὰς ἔ-
«κέλευε πάντα—φυλάττειν ὡς Ἄ-
«ράτω λόγον ὑπέξοντας. — Τ ρ ι τ ῦ-
«μ α λ λ ὄ ν] ἐν Ἀράτ. 41 καλεῖται αὐ-

Μεσσήμιον ἀπέστειλε πρὸς αὐτόν, ἀξίῳν ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν Λακεδαίμονίων ὁμοῦ φυλάττεσθαι τὸν Ἀκροκόρινθον, ἰδίᾳ δὲ τῷ Ἀράτῳ διπλὴν ἐπαγγελλόμενος τὴν σύνταξιν ἧς ἐλάμβανε παρὰ Πτολεμαίου τοῦ βασιλέως. Ἐπεὶ δὲ ὁ Ἄρατος οὐχ ὑπήκουσεν, ἀλλὰ τὸν τε υἱὸν ἐπεμφε πρὸς τὸν Ἀντιγόνον μετὰ τῶν ἄλλων ὁμήρων καὶ ψηφίσασθαι τοὺς Ἀχαιοὺς ἐπίσειεν Ἀντιγόνῳ παραδίδόναι τὸν Ἀκροκόρινθον, οὕτως ὁ Κλεομένης τὴν τε Σικυωνίαν ἐμβαλὼν ἐπόρθησε, καὶ τὰ χρήματα τοῦ Ἀράτου, τῶν Κορινθίων αὐτῷ ψηφισαμένων, δωρεάν ἔλαβε.

XX. Τοῦ δὲ Ἀντιγόνου μετὰ πολλῆς δυνάμεως τὴν Γεράνειαν ὑπερβάλλοντος οὐκ ᾔετο δεῖν τὸν Ἰσθμόν, ἀλλὰ τὰ ὄνεια χαρᾶς καὶ τειχίσας φυλάττειν, καὶ τοπομαχῶν ἀποτρίβεσθαι τοὺς Μακεδόνας μᾶλλον ἢ συμπλέκεσθαι πρὸς φάλαγγα συνησχημένην. Καὶ τούτοις χρώμενος τοῖς λογισμοῖς εἰς ἀπορίαν καθίστη τὸν Ἀντιγόγον.

τὸν Τρίπολον, καὶ παρίστηεν ὡς πρὸ τοῦ Μεγιστόνου σταλέντα. — πάλιν] καὶ ἀναφορὰ πρὸς τὴν προηγηθεῖσαν ἀποστολὴν τοῦ Μεγιστόνου. — σύνταξιν] ὡσιμὸν ἐνιαύσιον μισθόν. Πτολεμαῖος ὁ Εὐεργέτης ἀπέτιεν ἐνιαύσιον σύνταξιν τῷ Ἀράτῳ ὁ ταλάντων ἴδ. Ἄρ. αὐτόθ. — μετὰ τῶν ἄλλων] οὗς εἶχε ζητήσει ὁ Ἀντίγ. ὅστις τότε ἔστρατοπέδευεν ἐν Θεσσαλίᾳ. — ψηφίσασθαι] ἐν Αἰγίῳ. — ἐπόρθησε] ἀκρίβητον ἐν Ἄρατ. 41: « τοῦ δὲ Ἀράτου φήσαντος, ὡς οὐκ ἔχοι τὰ πράγματα, μᾶλλον δὲ ὑπ' αὐτῶν ἔχοιτο, καὶ κατερωθέναι δόξαντος, ἐμβαλὼν εὐθύς τῶν Σικυωνίων ἐπόρθη καὶ κατέφθειρε καὶ προσεκάθητο τῇ πόλει τρεῖς μῆνας, ἐγκατεροῦντος τοῦ Ἀράτου καὶ διαπορούντος, εἰ δεῖται τὸν Ἀντιγόγον ἐπὶ τῷ παραδοῦναι τὸν Ἀκροκόρινθον». — χρήματα] Ἄρατ. 42: «ἀπ' οὗ οἱ Κορινθιοὶ χαλεπῶς φέροντες τὰ τε χρήματα

διήρπασαν αὐτοῦ καὶ τὴν εἰκίαν τῷ Κλεομ. δωρεάν ἔδωκαν».

XX. ὁ Ἀντιγόγον καὶ ὁ κλ. ἐν τῷ Ἰσθμῷ. — Πολλῆς δυνάμεως] κατὰ Ἄρατ. 43. 20000 πεζοὶ καὶ 1300 ἵπποις. — Γεράνειαν] τὸ ὕψιστον τῆς ἑμμανύμου σειρᾶς ὄρος ἐν τῇ Μεγαρίδι βορειοανατολικῶς τοῦ Ἰσθμοῦ, δι' οὗ ἦγεν ἡ κυρία πρὸς Πελοπόν. ὁδός. — ὄνεια] ἀδηλ. ὄρη· σειρὰ ὄρειων τῆς Μεγαρίδος ἐκτεταμένη ἀπὸ τῶν Σκιρρωνίδων πετρῶν ἄχρι τοῦ Κιθαιρώνας, καὶ ἄλλῃ μεταξύ Κορίνθου καὶ Κεγχρεῶν ἐνταῦθα δὲ ἐννοητέα ἡ δευτέρα σειρὰ. — τοπομαχῶν] = διὰ τῶν τόπων μαχόμενος, ἀμυνόμενος — ἀποτρίβεσθαι] = τριβῶν, πονῶν ἀπωθεῖσθαι, ἀπελαύνειν. — συνησχημένην] = συγκεκροτημένην, ἧτις ἐν ἐπιτηδείῳ τόπῳ θάητο ἀπροσμάχητος. — καὶ τούτοις τοῖς λογισμοῖς] = καὶ τὸ σχέδιον τοῦτο ἀκολουθῶν. — εἰχεν ἐκ παρασχευῆς] = εἶχε

Ούτε γὰρ σίτον εἶχεν ἐκ παρασκευῆς ἰκανόν, οὔτε βιάσασθαι τὴν πάροδον, καθημένου τοῦ Κλεομένου, ἦν ῥάδιον ἐπιχειρήσας δὲ παραδύεσθαι διὰ τοῦ Λεχαιῶν νυκτὸς ἐξέπεσε καὶ τινὰς ἀπέβαλε τῶν στρατιωτῶν, ὥστε παντάπασιν θαρρῆσαι τὸν Κλεομένη καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἐπηρμένους τῇ νίκῃ τραπέσθαι πρὸς τὸ δεῖπνον, ἀθυμεῖν δὲ τὸν Ἀντιγόνην εἰς οὐκ εὐπόρους κατακλειόμενον ὑπὸ τῆς ἀνάγκης λογισμούς. Ἐβουλεύετο γὰρ ἐπὶ τὴν ἄκραν ἀναξυγύναι τὸ Ἡραῖον κἀκειθεν εἰς Σικυῶνα πλοίοις περαιῶσαι τὴν δύναμιν· ὃ καὶ χρόνου πολλοῦ καὶ παρασκευῆς ἦν οὐ τῆς τυχούσης. Ἡδὲ δὲ πρὸς ἐσπέραν ἦγον ἐξ Ἀργους κατὰ θάλατταν ἄνδρες Ἀράτου φίλοι, καλοῦντες αὐτὸν ὡς ἀφίσταμένων τῶν Ἀργείων τοῦ Κλεομένου. Ὁ δὲ πράττων ἦν τὴν ἀπόστασιν Ἀριστοτέλης· καὶ τὸ πλῆθος οὐ χαλεπῶς ἐπεισεν, ἀγανακτοῦν ὅτι χρεῶν ἀποκοπὰς οὐκ ἐποίησεν αὐτοῖς ὁ Κλεομένης ἐλπίσασιν. Λαθὼν οὖν ὁ Ἀρατος παρ' Ἀντιγόνην στρατιώτας χιλίους καὶ πεντακοσίους παρέπλευσεν εἰς Ἐπίδαυρον. Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐκεῖνον οὐ περιέμενεν, ἀλλὰ τοὺς πολίτας παραλαβὼν προσεμάχητο τοῖς φρουροῦσι τὴν ἀκρόπολιν· καὶ παρῆν αὐτῷ Τιμόξενος μετὰ τῶν Ἀχαιῶν ἐκ Σικυῶνος βοηθῶν.

προπαρασκευασμένον ἴδ. Θεουκδ. 4, 94, 1: φίλοι δ' ἐκ παρασκευῆς ὠπλισμένοι παρήσαν. — βιάσασθαι τὴν πάροδον] = διὰ τῆς βίας νὰ διέλθῃ. — παραδύεσθαι] = νὰ εἰσχωρήσῃ. — Λεχαιῶν] ὁ ἀνατολικὸς λιμὴν τοῦ Ἰσθμοῦ (Καλαμάκι). — ἐξέπεσε] = ἀπεκρούσθη τὸ ἐνεργ. ἐκβάλλειν. — οὐκ εὐπόρους] = κατὰ κλειόμενον] = διότι ἠναγκάζετο νὰ περιορισθῇ εἰς δυκατόρθωτα σχέδια. — Ἡραῖον] τὸ δυτικὸν ἄκρωτήριον τῶν Ὀνειῶν ἀπέναντι τῆς Σικυῶνος, ἐπ' οὗ ἦν ναὸς τῆς Ἀχραίας Ἡρας. Πολλάκις προηγουμένου

ἐνάρθρου τοῦ προσηγορικοῦ ἔπεται ἐνάρθρον ἐπίσης καὶ τὸ κύριον καὶ μάλιστα ὅταν διαφέρωσιν ἀπ' ἀλλήλων κατὰ γένος ἢ κατὰ ἀριθμὸν ὡς τὸ ὄρος ἢ Ἰσίωνη. — πρὸς ἐσπέραν] = περὶ τὴν ἐσπέραν. — αὐτὸν] τὸν Ἀρατον, ὅστις ἐπὶ τῇ προσελύσει τοῦ Ἀντιγόνην ἦλθε διὰ θαλάσσης εἰς Πηγάς πρὸς ἀπάντησιν αὐτοῦ. Ἀρατ. 43. — ὡς ἀφίσταμένων] = λέγοντες ὅτι ἤθελον ν' ἀποστατήρωσι. — ὃ δὲ πράττων] = ὁ κρυφίως ἐνεργῶν. — οὐ χαλεπῶς] λιτ. = ῥάδιως. — ἐλπίσασιν] = ὡς ἤλπισαν ἴδ. 17, 3. — Τιμόξενος] ἴδ. 19, 1.

XXI. Ταῦτα περί δευτέραν φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἀκούσας ὁ Κλεομένης μετεπέμψατο Μεγιστόνουν, καὶ πρὸς ὕργην ἐκέλευσεν εὐθὺς εἰς Ἄργος βοηθεῖν· ὁ γὰρ ὑπὲρ τῶν Ἀργείων μάλιστα καταπιστωσάμενος πρὸς αὐτὸν ἐκείνος ἦν, καὶ διεκώλυσεν ἐκβαλεῖν τοὺς ὑπόπτους. Ἀπολύσας οὖν τὸν Μεγιστόνουν μετὰ δισχιλίων στρατιωτῶν αὐτὸς προσεῖχε τῷ Ἀντιγόνῳ καὶ τοὺς Κορινθίους παρεθάρρυνεν, ὡς οὐδενὸς μεγάλου περὶ τὸ Ἄργος, ἀλλὰ ταραχῆς τινος ἀπ' ἀνθρώπων ὀλίγων γεγενημένης. Ἐπεὶ δὲ ὁ Μεγιστόνους τε παρεισπεσῶν εἰς τὸ Ἄργος ἀνηρέθη μαχόμενος καὶ μόγις ἀντείχον οἱ φρουροὶ καὶ διεπέμποντο συχνούς πρὸς τὸν Κλεομένη, φοβηθεὶς μὴ τοῦ Ἀργους οἱ πολέμιοι κρατήσαντες καὶ τὰς παρόδους ἀποκλείσαντες αὐτοὶ πορθῶσιν ἀδεῶς τὴν Λακωνικὴν καὶ πολιορκῶσι τὴν Σπάρτην ἔρημον οὖσαν, ἀπῆγεν ἐκ Κορίνθου τὸ στράτευμα. Καὶ ταύτης μὲν εὐθὺς ἐστέρητο τῆς πόλεως εἰσελθόντος Ἀντιγόνου καὶ φρουρὰν καταστήσαντος· ἐπιβαλὼν δὲ τῷ Ἀργεὶ κατὰ τὸ τεῖχος ἐπεχείρησε μὲν εἰσαλέσθαι καὶ συνέστρεψεν ἐκ τῆς πορείας τὴν δύναμιν, ἐκκόψας δὲ τὰς ὑπὸ τὴν Ἀσπίδα

XXI. Κλεομένους ἀναχώρησις. Ἀπόλειτα τοῦ Ἀργους, Κορίνθου, καὶ ἄλλων πόλεων. — Π ε ρ ῖ δ ε υ π ε ρ α ν φ υ λ α κ ῆ ν] περὶ τὸ μεσονύκτιον. Τὴν νύκτα ἀπὸ τῆς ἑξέσπερινῆς ὥρας μέχρι τῆς ἑ πρωϊνῆς διήρουν οἱ μὲν Ἕλληνας εἰς τρεῖς φυλακὰς, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι εἰς τέσσαρας (vigiliis). — κ α ῖ π ρ ὸ ς ὕ ρ γ ῆ ν] ἰδ. 3, 2. — κ α τ α π ι σ τ ω σ ἄ μ ε ν ο ς] = ἐγγυηθεὶς. — κ α ῖ δ ι ε κ ὡ λ υ σ ε ν] = καὶ οὕτω διεκώλυσε περιέχει τὴν συνέπειαν τοῦ προηγουμένου λόγου. — ἀ π ο λ ῦ σ α ς] συνήθως τὸ ἀ π ο λ ῦ ε ἰ ν περὶ τῆς κατὰ πόλεις διαλύσεως τοῦ στρατοῦ, σπανιώτερον δὲ ὡς ἐνταῦθα περὶ ἀποστολῆς ἀποσπασμάτων τινος τοῦ στρατοῦ εἰς στρατιωτικὰς ἐργασίας· Θουκλ. 1, 49, 2. — π ρ ο σ -

ε ῖ χ ε] = κατεκόπει. — ο ὗ δ ε ν ὸ ς μ ε γ ἄ λ ο υ] δηλ. γενομένου. — ἀ π' ὀ λ ῖ γ ω ν] = προσελθούσα ἀπ' ὀλίγων. — ο ἱ φ ρ ο υ ρ ο ἰ] = οἱ ἐπὶ τῆς Ἀσπίδος. — τ ἄ ς π α ρ ὸ δ ο υ ς] διότι τὸ Ἄργος ἐδέσποσε τῆς πρὸς Λακωνίαν ἑδοῦ, καὶ ἂν ἀπεκλείοντο αἱ πάροδοι, θά εἶχεν ἀνάγκην μείζονος δυνάμεως διὰ τὴν ἐπάνωδον. — α ὗ τ ο ἰ] = αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, ἀπὸ ἀποκλείσεως τὰς παρόδους. — ἐ π ἰ θ α λ ῶ ν] = ἐπίπεσων. — κ α ῖ σ υ ν ἔ σ τ ρ ε ψ ε ν] = τὴν κατὰ πορείαν ἐν μεγάλῃ ἐλευθερίᾳ προσελθούσαν δύναμιν συνεκέντρωσε, συνήγαγε. — ἐ κ κ ὸ ψ α ς τ ἄ ς ψ α λ ῖ δ α ς] ἐπειδὴ ἡ ἀκρόπολις ἐξωθεν ἦν ἀπρόσιτος ἠνέφεξε διὰ τῶν ὑπὸ τὴν Ἀσπίδα κικρωμάτων ὕδιν καὶ ἀνέβη. Ἐκκόπτειν δὲ

ψαλίδας ἀνέβη καὶ συνέμιξε τοῖς ἔνδον ἔτι πρὸς τοὺς Ἀ-
χαιοὺς ἀντέχουσι, καὶ τῶν ἐντὸς ἕνια κλίμακας προσθείς
κατέλαβε, καὶ τοὺς στενωποὺς ἐρήμους πολεμίων ἐποίησε,
τοῖς βέλεσι χρήσασθαι προστάξας τοὺς Κρήτας. Ὡς δὲ
κατεῖδε τὸν Ἀντίγονον ἀπὸ τῶν ἄκρων εἰς τὸ πεδῖον κατα-
βαίνοντα μετὰ τῆς φάλαγγος, τοὺς δὲ ἰππεῖς ἤδη ῥύδην
ἐλαύνοντας εἰς τὴν πόλιν, ἀπέγνω κρατήσῃν καὶ συναγα-
γῶν ἅπαντας πρὸς αὐτὸν ἀσφαλῶς κατέβη καὶ παρὰ τὸ
τείχος ἀπηλλάττετο, μεγίστων μὲν ἐν ἐλαχίστῳ χρόνῳ
πραγμάτων ἐπικρατήσας, καὶ μετὰ μικρὸν ὅλης ὁμοῦ τι-
μιᾶ περιόδῳ Πελοποννήσου κύριος γενέσθαι δεήσας, ταχὺ
δ' αὖθις ἐκπεσὼν ἀπάντων. Οἱ μὲν γὰρ εὐθὺς ἀπεχώρησαν
αὐτοῦ τῶν στρατευομένων, οἱ δὲ ὀλίγον ὕστερον τῷ Ἀν-
τιγόνῳ τὰς πόλεις παρέδωκαν.

Handwritten: οὐκ ἐλάττονα τῆς ἐν χειρὶ δυστυχίαν ἀπαγγέλλοντες, τεθνᾶναι τὴν γυναῖκα, δι' ἣν οὐδὲ ταῖς πάνυ κατορθουμέναις ἐκεῖνος ἐνεκαρτέρευε στρα-
τείας, ἀλλὰ συνεχῶς κατέβαινε εἰς Σπάρτην, ἐρῶν τῆς Ἀγιάτιδος καὶ περὶ πλείστου ποιούμενος ἐκεῖνην.

XXII. Οὕτω δ' αὐτῷ πεπραχότι κατὰ τὴν στρατείαν καὶ ἀπαγαγόντι τὴν δύναμιν, ἐσπέρας ἤδη περὶ Τεγέαν ἀφί-
κοντό τινες ἐκ Λακεδαιμόνος οὐκ ἐλάττονα τῆς ἐν χειρὶ
δυστυχίαν ἀπαγγέλλοντες, τεθνᾶναι τὴν γυναῖκα, δι' ἣν
οὐδὲ ταῖς πάνυ κατορθουμέναις ἐκεῖνος ἐνεκαρτέρευε στρα-
τείας, ἀλλὰ συνεχῶς κατέβαινε εἰς Σπάρτην, ἐρῶν τῆς
Ἀγιάτιδος καὶ περὶ πλείστου ποιούμενος ἐκεῖνην. Ἐπλή-

τὰς θύρας, οἰκίαν=ἀνοίγειν] ἴδ. Πολυβ. 4, 3, 10. — ἐν δον] = ἐν τῇ ἀροπόλει. — τῶν ἐν-
τὸς] = τῶν ἐν τῇ πόλει. — Κρήτας] ἴδ. 6, 2. — τὸν Ἀν-
τίγονον] ὅστις κατεδίωκε τὸν Κλεομ. Πολυβ. 2, 54, 1. — ῥύδην] = μετὰ μεγάλης ταχύτητος. — ἀ-
πηλλάττετο] = ἐφρευεν, ἀνε-
χώρει. — πραγμάτων] = ἐξου-
σίας, δυνάμειος. — καὶ μικρὸν] ἀποδοτέον τῷ δεήσας = παρ' ὀλί-
γον. — ὁμοῦ τι] = σχεδὸν ὁμοῦ.
ἴδ. Ἀγ. 10, 1. — μιᾶ περιόδῳ] = διὰ μιᾶς ἐκδρομῆς· διότι ταχέως ἐφώρμα ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν. — ἐκπεσὼν] = στερηθεῖς· ἴδ. Ἀγ.

3, 1. — συστρατευομένων] = οἱ ἦσαν ἐκ τῶν προσαχθεῖσάν αὐ-
τῷ πόλεων Κλεωνῶν, Πελληνῶν,
Τροιζήνης.

XXII. Θάνατος τῆς τοῦ Κλεομ.
συζύγου· συμμαχία μετὰ τοῦ Πτο-
λεμαίου — Πεπραχότι] =
τοιοῦτων αὐτῷ τῶν κατὰ τὴν στρα-
τείαν ἀποβάντων. Ὁ Πλοῦτ. γρη-
ταί τῷ πεπραχέναι μεταβατ.
καὶ ἀμεταβάτως, ἐνῶ οἱ Ἀττικοὶ
ἀμεταβάτως μόνον τὸν πέπρα-
γα. — ἐσπέρας ἤδη] δηλ. οὐ-
σης. — περὶ Τεγέαν] δηλ. ὄν-
τι. — τῆς ἐν χειρὶ] = τῆς
παρούσης. — ἐνεκαρτέρευε] =
διέμενε μέγχι τέλους. — ἐρῶν] αἰε

γη μὲν οὖν καὶ ἤλγησεν, ὡς εἰκὸς ἦν νέον ἄνδρα καλλι-
στης καὶ σωφρονεστάτης ἀφρηρημένον γυναικός, οὐ μὴν
κατήσχυεν οὐδὲ προήκατο τῷ πάθει τὸ φρόνημα καὶ τὸ
μέγεθος τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ καὶ φωνὴν καὶ σχῆμα καὶ μορ-
φήν ἐν ᾧ πρότερον εἶχεν ἤθει διαφυλάττων τὰ τε προστάγ-
ματα τοῖς ἡγεμόσιν εἰδίδου καὶ περὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν
Τεγεατῶν ἐφρόντιζεν. Ἄμα δὲ ἡμέρα κατέβαινεν εἰς Λα-
κεδαίμονα, καὶ μετὰ τῆς μητρὸς οἴκοι καὶ τῶν παίδων ἀ-
παλγήσας τὸ πένθος εὐθύς ἦν ἐν τοῖς περὶ τῶν ὄλων λο-
γισμοῖς. Ἐπει δὲ Πτολεμαῖος ὁ τῆς Αἰγύπτου βασιλεὺς
ἐπαγγελόμενος αὐτῷ βοήθειαν ἠξίω λαβεῖν ὄμηρα τοὺς
παῖδας καὶ τὴν μητέρα, χρόνον μὲν συχνὸν ἠσχύνετο φρά-
σαι τῇ μητρὶ, καὶ πολλάκις εἰσελθὼν καὶ πρὸς αὐτῷ γενό-
μενος τῷ λόγῳ κατεσιώπησεν, ὥστε κάκεινῃν ὑπονοεῖν
καὶ παρὰ τῶν φίλων αὐτοῦ διαπυθάνεσθαι, μὴ τι κατόκνει
βουλούμενος ἐντυχεῖν αὐτῇ. Τέλος δὲ τοῦ Κλεομένου ἀπο-
τολήσαντος εἰπεῖν, ἐξεγέλασέ τε μέγα καὶ „Τοῦτο ἦν“
εἶπεν „ὁ πολλάκις ὀρμήσας λέγειν ἀπεδειλίσας ; οὐ ὅτ-

περὶ τοῦ ἐμπαθοῦς ἔρωτος τὸ ἐρᾶν.
— ἤ λ γ η σ ε] μερικώτερον προσδιορ.
τὴν γενικὴν ἐκφρασιν ἐπλήρη. —
ὡς εἰκὸς ἦν] δηλ. πληγῆναι. —
ἀφρηρημένον] = ἐστερημένον οἱ
Ἄττικ. λέγουσιν ἀφαιρεῖσθαι τινά
τι, σπανίως δὲ τινὰ τινός] ἴδ.
Σ. Χρδ. §. 83, 4. — προήκα-
το] = παρέδωκεν εἰς τὸ πάθος
κτλ. ἴδ. 38. 1: «προῦδωκε τὸ φρό-
νημα πρὸς τὸ τῆς συμφορᾶς μέ-
γεθος». — σχῆμα] = ἐξωτερι-
κόν. — ἤθει] τὸ ἦθος ἀντιτιθέμε-
νον συνήθως εἰς τὸ πάθος ση-
μαίνει ψυχικὴν ἡρεμίαν, ἀταραξίαν
ἐκδηλουμένην διὰ τῆς φωνῆς, τοῦ
σχήματος κτλ. — τοῖς ἡγεμό-
σιν] δηλ. τοῦ στρατοῦ. — ἄμα δ'
ἡμέρα] δηλ. τὴν ἐπιούσαν τῆς ἐ-
σπέρας ἐκείνης, καθ' ἣν ἔμαθε τὴν
περὶ τοῦ θανάτου τῆς συζύγου εἴ-
δησιν. — κατέβηκε] ἢ παρκατ.

πρὸς δὴλωσιν τοῦ ὅτι καθ' ὃν χρό-
νον ἐγίνετο ἡμέρα, ἦν ἡδὴ ἐν τῇ
καταβάσει ὁ Κλεομ. — ἀπαλγή-
σας] = παυσάμενος τοῦ ἐπὶ τῷ
πένθει τῆς γυναικὸς ἄλλους (Κορ).
ἢ ἀπὸ σημαίνει τὴν παῦσιν τῆς
πράξεως. Ὁ Λυκούργος ὤρισε εἰς
11 ἡμέρας τὴν διάρκειαν τοῦ πέν-
θους, νὰ λύσῃ δὲ αὐτὸ τὴν 12ην
διὰ θυσίας πρὸς τὴν Δήμητρα' ἴδ.
Λυκούργ. 27. — εὐθύς ἦν ἐν-
λογισμοῖς] = εὐθύς ἐστρεψε τὴν
διάνοιαν εἰς τὰς περὶ τῶν ὄλων ὑπο-
θέσεις τῆς πόλεως. — Πτολε-
μαῖος] ἴδ. 19. 3. — καὶ πρὸς
αὐτῷ γενόμενος τῷ λόγῳ]
= καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα διὰ νὰ τὸ
εἴπῃ. — μὴ—αὐτῇ] = μὴπως θέ-
λων νὰ διμλήσῃ αὐτῇ περὶ τινος δι-
στάξῃ νὰ τὸ πράξῃ' ἴδ. Σ. Χρδ. §
257. — ἐντυχεῖν] ἴδ. Ἄγ. 7. 5.
— οὐ θῆκετον—ἀποστειλεῖς]

τον ἡμᾶς ἐνθήμενος εἰς πλοῖον ἀποστελεῖς, ὅπου ποτὲ τῇ Σπάρτῃ νομίζεις τὸ σῶμα τοῦτο χρησιμώτατον ἔσεσθαι, πρὶν ὑπὸ γῆρως αὐτοῦ καθήμενον διαλυθῆναι; Πάντων οὖν ἐτοίμων γενομένων ἀφίκοντο μὲν εἰς Ταίναρον περὶ τῆ καὶ προὔπεμψεν ἡ δύναμις αὐτοῦς ἐν τοῖς ὅπλοις· μέλλουσα δὲ τῆς νεῶς ἐπιβαίνειν ἡ Κρατησίλεια τὸν Κλεομένην μόνον εἰς τὸν νεῶν τοῦ Ποσειδῶνος ἀπήγαγε, καὶ περιβαλοῦσα καὶ κατασπασαμένη διαλγοῦντα καὶ συντετραγμμένον „ Ἄγε“ εἶπεν „ὦ βασιλεῦ Λακεδαιμονίων, ὅπως, ἐπὶν ἔξω γενώμεθα, μηδεὶς ἰδῆ δακρύοντας ἡμᾶς μηδὲ ἀνάξιόν τι τῆς Σπάρτης ποιοῦντας. Τοῦτο γὰρ ἐφ’ ἡμῖν μόνον· αἱ τύχαι δέ, ὅπως ἂν ὁ δαίμων διδῶ, πάρεισι.“ Ταῦτα δ’ εἰπούσα καὶ καταστήσασα τὸ πρόσωπον ἐπὶ τὴν ναῦν ἐχώρει τὸ παιδίον ἔχουσα, καὶ διὰ τάχους ἐκέλευσεν ἀπαίρειν τὸν κυβερνήτην. Ἐπεὶ δὲ εἰς Αἴγυπτον ἀφίκετο καὶ τὸν Πτολεμαῖον ἐπέθετο λόγους παρ’ Ἀντιγόου καὶ πρεσβείας δεχόμενον, περὶ δὲ τοῦ Κλεομένου ἤκουσεν, ὅτι, τῶν Ἀχαιῶν προκαλουμένων αὐτὸν εἰς διαλύσεις, φοβοῦτο δι’ ἐκείνην ἄνευ Πτολεμαίου καταθέσθαι τὸν πόλεμον, ἐπέστειλεν αὐτῷ τὰ τῇ Σπάρτῃ πρέποντα καὶ συμφέροντα πράττειν καὶ μὴ διὰ μίαν γραῦν καὶ παιδάριον αἰεὶ δεδιέναι Πτολεμαῖον. Αὕτη μὲν οὖν παρὰ τὰς τύχας τοιαύτη λέγεται γεγενῆσθαι.

= ὡς τάχιστα ἀποστείλον· ἰδ. Σ. Χρδ. § 188, 1. Σημ. — διαλυθῆναι] ἄξια γυναικὸς Σπαρτιάτιδος ἀπάντησις. — Ταίναρον] χωρίον μετὰ λιμένος καὶ ἑμῶνονον ἀκρωτήριον, ἐνθα ἦν ναὸς ἐπίσημος τοῦ Ποσειδῶνος· ἰδ. Ἄγ. 46, 3. — διαλγοῦντα] = λίαν ἀλγοῦντα. — ἄγε] ἰδ. Σ. Χρδ. §. 404. — βασιλεῦ] προσφωνεῖ αὐτὸν οὕτω, ἵνα διὰ ταύτης τῆς προσφωνήσεως ὑπομνήσῃ αὐτῷ τί δεῖ κατὰ τὸ ἀξίωμα του νὰ ποιῆσῃ. — ὅπως] ἰδ. Σ. Χρδ. § 228. — τοῦτο] δηλ. τὸ μὴ ποιεῖν ἀνάξιόν τι τῆς Σπάρ. — δαίμων] numen, εἰναι ἀρι-

στότερον τοῦ θεοῦ. — καταστήσασα] = συνείσα, μετασχηματίσασα τὸ πρόσωπον, ὥστε νὰ μὴ ἐμφάνῃ τὴν ἐλαχίστην λύπην. — τὸ παιδίον] ἀνακριβῶς ἐνταῦθα ὁ λόγος περὶ ἐνὸς παιδίου, ἐνῶ ἄνωτέρω λέγει παιδίων καὶ ἐν 38 δηλοῦται ὅτι μετὰ δύο παιδίων τοῦ Κλεομ. ἀπῆλθεν εἰς Αἴγυπτον ἡ Κρατ. — φοβοῦτο] = τὸν πόλεμον] = ἐφοβεῖτο χάριν ἐκείνης τῆς καταπαύσεως τὸν πόλεμον ἀνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ Πτολεμ. — μὲν οὖν] κλείει δι’ αὐτῶν τὴν παρέκβασιν. — παρὰ τὰς] = ἐν ταῖς συμφοραῖς.

XXIII. Τοῦ δὲ Ἀντιγόνου Τεγέαν μὲν παραλαβόντος, Ὀρχομενὸν δὲ καὶ Μαντινείαν διαρπάσαντος, εἰς αὐτὴν τὴν Λακωνικὴν συνεσταλμένος ὁ Κλεομένης τῶν μὲν εἰλώτων τοὺς πέντε μνᾶς Ἀττικὰς καταβαλόντας ἐλευθέρους ἐποίησε καὶ τάλαντα πεντακόσια συνέλεξε, διςχιλίους δὲ προσκαθοπίσας Μακεδονικῶς ἀντίταγμα τοῖς παρ' Ἀντιγόνου λευκάσπισιν, ἔργον ἐπὶ νοῦν βάλλεται μέγα καὶ πᾶσιν ἀπροσδόκητον. Ἡ Μεγάλη πόλις ἦν μὲν τότε καὶ καθ' ἑαυτὴν οὐδέν τι μείων οὐδὲ ἀσθενεστέρα τῆς Λακεδαίμονος, εἶχε δὲ τὴν ἀπὸ τῶν Ἀχαιῶν καὶ τοῦ Ἀντιγόνου βοήθειαν ἐν πλευραῖς καθεζομένου καὶ δοκοῦντος ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν

XXIII. Πρόδοτος τοῦ Ἀντιγ. ὁ Κλεομ. ἐπιπέσει κατὰ τῆς Μεγαλόπολεως.—[Ἀντιγόνου] τὴν ἀνοιξὴν τοῦ 222 ἐπεχείρησε τὴν ἐκστρατείαν ταύτην καὶ τὴν πολιορκίαν τῆς Τεγέας, ἥτις ταχέως παρεδόθη, εἴτα ὄρμησε κατὰ τῶν μεθωρίων τῆς λακωνικῆς καὶ ἐποίησεν ἀψιμαχίαν τινὰς μετὰ τοῦ Κλεομ. μαθὼν ὅμως ὅτι ἡ ἐν Ὀρχομενῷ φρουρὰ εἶχεν ἐξορμηθεῖ πρὸς βοήθειαν τοῦ Κλεομ. ἐστράφη κατὰ τῆς πόλεως ταύτης καὶ ἐλὼν αὐτὴν ἐξ ἐπιδρομῆς δὲν παρέδωκεν τοῖς Ἀχαιοῖς, ἀλλὰ κατέλιπεν ἐκεῖ Μακεδονικὴν φρουράν. Εἴτα ἐπολιόρκησε τὴν Μαντινείαν, ἥτις ταχέως ἔσπευσε μετ' αὐτοῦ νὰ συνθηκολογήσῃ. Ἡ τύχη τῆς πόλεως ταύτης ὑπῆρξεν οἰκτρά· διότι οἱ πρῶτοι καὶ ἐνδοξότεροι τῶν πολιτῶν ἐφρονεύθησαν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωλήθησαν, ἄλλους δ' ἀπέστειλαν εἰς Μακεδ. πῆδας δεδωμένους, τοὺς δὲ παιδας καὶ τὰς γυναῖκας ἐξῆνδραπόδισαν· ἡ δὲ πόλις ἐδωρήθη τοῖς Ἀχαιοῖς, οἵτινες τιμῶντες τὸν Ἀντίγονον ἐκάλεσαν αὐτὴν Ἀντιγόνειαν. Ὁ δὲ Κάσπαρ Ἀδριανὸς ἀπέδωκεν αὐτῇ αὖθις τὸ παλαιὸν ὄνομα· ἴδ. Ἀρατ. 15. Πολύβ. 2, 54. 56 κεξ. — συνεσταλμένος] = περιορισμένος. Ἐποίησεν ἀπόπειραν κατὰ

τὸν Μάϊον νυκτερινῆς τινας κατὰ τῆς Μεγ. π. ἐπιδρομῆς, ἀλλ' ἀπέτυχεν ἀπολέσας οὐκ ὀλίγους ἄνδρας· ἴδ. Πολύβ. 2, 55. 5. 9, 18.—[μνᾶς] ἡ μνᾶ ἦν τὸ ἑξήκοντον τοῦ τάλαντου. — [ἐποίησε] ὁ παρατας. πρὸς δὴλωσιν τῆς διαρκείας τῆς πράξεως.—[πεντακόσια] ἦτοι ἠλευθέρωσεν 6000.—[προσκαθοπίσας] πρὸς τοὺς προηγούμενους 4000—[Μακεδονικῶς]—κατὰ τὸν Μακ. ὁπλισμόν. Ὁ δὲ Μακ. τῶν φλαγγιτῶν ὁπλισμὸς συνέστατο εἰς χαλκίην περικεραλαίαν, θώρακα, περικνημίδα, μεγάλην ἀσπίδα, τὴν σάρισσαν καὶ μικρὸν ξίφος· ἴδ. 11, 2.—[ἀντίταγμα] = ἵνα ἀντιτάσῃται κατὰ τῶν παρ' Ἀντιγόνου λευκασπίδων, οἵτινες ἀποτελοῦντες τὸν πυρῆνα τοῦ στρατοῦ ἐκλήθησαν οὕτως ἐκ τῆς λευκῆς μεγάλης ἀσπίδος τῶν.—[ἐπὶ νοῦν βάλλεται] συνήθως παρὰ Πλ. ἡ φράσις ἐπὶ τολμηρῶν ἐπιχειρήσεων καὶ σχεδίων.—[Μεγ. πόλις] ἐκρέεται ἄσυνδέτως ἢ πρότασις, διότι δὲν εἶναι διασπῆρατις τοῦ ἔργου, ἀλλὰ προπαρασκευὴ πρὸς κατανόησιν καὶ ἐκτίμησιν αὐτοῦ.—[οὐδέν τι μείων] διότι εἶχε 50 σταδίων περιφέρειαν, ἡ δὲ Σπάρτη 18, ἀλλ' ἡ πρώτη ἦν ἡγετον κατακρημένη, ἐντεῦθεν καὶ ὁ στίχος· ἐρημία μεγάλη ἐστίν

ἐπικεκληῖσθαι, μάλιστα τῶν Μεγαλοπολιτῶν σπουδασάντων. Ταύτην διαρπάσαι διανοηθεὶς ὁ Κλεομένης (οὐ γὰρ ἔστιν ᾧ μᾶλλον ἔοικε τὸ ταχὺ καὶ ἀπροσδόκητον ἐκείνης τῆς πράξεως) ἡμερῶν πέντε σιτία λαβεὶν κελεύσας ἐξήγε τὴν δύναμιν ἐπὶ τὴν Σελασίαν ὡς τὴν Ἀργολικὴν κακουργήσεων· ἐκεῖθεν δὲ καταβάς ἐπὶ τὴν Μεγαλοπολιτικὴν καὶ δειπνοποιησάμενος περὶ τὸ Ροῖτειον εὐθύς ἐπορεύετο τὴν δι' Ἐλικοῦντος ἐπὶ τὴν πόλιν· ἀποσχῶν δ' οὐ πολὺ Παντέα μὲν ἔχοντα δύο τάγματα τῶν Λακεδαιμονίων ἀπέστειλε, καταλαβέσθαι κελεύσας μεσοπύργιον, ὃ τῶν τειχῶν ἐρημώτατον εἶναι τοῖς Μεγαλοπολίταις ἐπυνθάνετο, τῇ δὲ ἄλλῃ δυνάμει σχολαίως ἐπηκολούθει. Τοῦ δὲ Παντέως οὐ μόνον ἐκείνον τὸν τόπον, ἀλλὰ καὶ πολὺ μέρος τοῦ τείχους ἀφύλακτον εὐρόντος, καὶ τὰ μὲν καθαιρῶντος εὐθύς, τὰ δὲ διασκάπτοντος, τῶν δὲ φρουρῶν οἷς ἐνέτυχε πάντας ἀποκτείναντος, ἔφθασε προσμίζας ὁ Κλεομένης, καὶ πρὶν αἰσθῆσθαι τοὺς Μεγαλοπολίτας ἔνδον ἦν μετὰ τῆς δυνάμεως.

ἡ Μεγάλη πόλις. ἴδ. Πολύβ. 2, 55, 2. καὶ 9, 21, 2. — ἐν πλεουραῖς] πλησίον, εἰς τὰ πλάγια αὐτῆς καθημένον. Ὁ Ἀντίγονος κατὰ Πολύβιον (2, 54, 13, καὶ 55, 4) μετὰ τὴν ἐντελῆ τῆς Ἀρχαδίας ὑποταχῆν ἀπολύσας τὸν στρατὸν διέτριβεν ἐν Αἰγίῳ μετὰ τῶν μισθοφορικῶν στρατευμάτων ἀπέχων τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπὸ τῆς Μεγ. — Μεγαλοπολιτῶν] ἀπὸ τῶν χρόνων ἤδη τοῦ Φιλίππου ἢ Μεγ. διετέλει ἐν στενῇ φιλίᾳ μετὰ τῶν Μακεδ. — σπουδασάντων] = δεξιάντων σπουδῆν, προθυμίαν πρὸς τοῦτο. — οὐ γὰρ] αἰτιολογεῖ τὴν ἀσυνήθη λέξιν διαρπάσαι = διότι οὐδεμίαν ἔκφρασιν ὑπάρχει ἀρμοδιωτέρα. — ἡμερῶν πέντε] γενικ. τοῦ μέτρου. — Ἐπὶ τὴν Σελασίαν] = ἐπὶ τῆς εἰς Σελασίαν ἀγούσης ὁδοῦ. Σελασία δὲ ἦν πόλις τῆς Λακων. ἐπὶ τοῦ Οἴ-

νου ποταμοῦ. — κατὰ τὴν πόλιν] ἐκ τῶν κατὰ τὴν πόλιν ὁρέων. — Ροῖτειον] = Ἐλικοῦντος] ἀγνοῦσα ἄλλοθεν χωρὶς, ἀντὶ τῶν ὁπίων εἰκάζουσι Ζοῖτιον, ὅπερ ἀπέχετο 35 στάδια τῆς Μεγαλοπ. καὶ Ἐλισσῶντος, ἥτις ἦν πόλις τῆς Ἀρχαδίας παρὰ τὸν Ἐλίσσοντα ποταμὸν. — μεσοπύργιον] μεταγενεστ. τοῦ μεσοπύργιον = τὸ ἐν μέσῳ οἰκοδόμημα τῶν ἐπὶ τοῦ τείχους πύργων. ἴδ. Θουκ. 3, 22, 2. — ἐπὶ τὸν ἀνετό] ἐπληροφορεῖτο. Κατὰ Πολύβ. Μισσηνιοὶ φυγάδες ἐν Μεγαλ. διατριβόντες εἶδον τὰς πληροφορίας ταύτας. Πολύβ. 55, 3. — καθαιροῦντος] = ἀνωθεν κρημνίζοντος· τὸ δὲ διασκάπτοντος = κάτωθεν ῥήγματα ἀνοίγοντος. — πρὶν αἰσθῆσθαι] ὁ Πολύβ. (2, 55, 2) καλεῖ τὴν Μεγαλ. δυσφύλακτον διὰ τὸ μὲ γέθοις καὶ τὴν ἐρημίαν.

XXIV. Φανεροῦ δὲ μόλις τοῦ κακοῦ γενομένου τοῖς κατὰ τὴν πόλιν, οἱ μὲν εὐθὺς ἐξέπιπτον ὅσα τυγχάνοι τῶν χρημάτων λαμβάνοντες, οἱ δὲ συνεστρέφοντο μετὰ τῶν ὀπλων, καὶ τοῖς πολεμίοις ἐνστάμενοι καὶ προσβάλλοντες ἐκείνους μὲν οὐκ ἴσχυσαν ἐκκροῦσαι, τοῖς δὲ φεύγουσι τῶν πολιτῶν ἀσφαλῶς ἀπελθεῖν παρέσχον, ὥστε μὴ πλείονα τῶν χιλίων ἐγκαταληφθῆναι σώματα, τοὺς δὲ ἄλλους ἅπαντας ὁμοῦ μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν φθάσαι διαφυγόντας εἰς Μεσσήνην. Ἐσώθη δὲ καὶ τῶν προσβοηθούντων καὶ μαχομένων τὸ πλῆθος· ὀλίγοι δὲ παντάπασιν ἤλωσαν, ὧν ἦν Λυσανδρίδας τε καὶ Θεαρίδας, ἄνδρες ἐνδοξοὶ καὶ δυνατοὶ μάλιστα τῶν Μεγαλοπολιτῶν. Διὸ καὶ λαβόντες αὐτοὺς εὐθὺς οἱ στρατιῶται τῷ Κλεομένει προσῆγον. Ὁ δὲ Λυσανδρίδας ὡς εἶδε τὸν Κλεομένην πόρρωθεν, ἀναβοήσας „Ἐξεστὶ σοι νῦν“ εἶπεν „ὦ βασιλεῦ Λακεδαιμονίων, ἔργον ἀποδειξαμένῳ τοῦ πεπραγμένου κάλλιον καὶ βασιλικώτατον ἐνδοξοτάτῳ γενέσθαι.“ Ὁ Κλεομένης δὲ ὑποτοπήσας αὐτοῦ τὴν ἐντευξίν „Τί δέ“ εἶπεν „ὦ Λυσανδρίδα, λέγεις; οὐ γὰρ δὴ πού με τὴν πόλιν ὑμῖν ἀποδοῦναι κελεύεις;“ Καὶ ὁ Λυσανδρίδας „Αὐτὸ μὲν οὖν“ ἔφη „λέγω καὶ συμβουλεύω μὴ διαφθεῖραι πόλιν τηλικαύτην, ἀλλ' ἐμπλησθῆναι φίλων καὶ συμμάχων πιστῶν καὶ βεβαίων, ἀποδόντα Μεγαλοπολίταις τὴν πατρίδα καὶ σωτήρα δήμου τοσούτου γενόμενον.“ Μικρὸν οὖν ὁ Κλεομένης διασιωπήσας „Χα-

XXIV. Διαρπαγὴ τῆς Μεγαλοπο-
—ματῆα περὶ συμβιβασμοῦ με-
τὰ τῶν Μεγαλοπολιτῶν ἀπόπειρα.
—Ἐξέπιπτον] = ἔφρουρον. ἴδ. 21.
—ὅσα τυγχάνοι] = τὰ περιτυ-
χόντα τῶν χρ.—συνεστρέφοντο]
= συνεπεκνοῦντο, συνεσπειροῦν-
το.—σώματα] πρὸς δὴλωσιν ἀ-
πλῶς τοῦ συνόλου ἀριθμοῦ ἀνευ δια-
κρίσεως τῶν ἀτόμων, δηλ. ἀναμίσ-
θοῦλοι καὶ ἐλευθεροὶ, ἄνδρες καὶ
γυναῖκες.—τὸ πλῆθος] = τὸ
πλεῖστον μέρος.—ἢ] κατὰ σχῆμα

ἀπομοιώσεως πρὸς τὰ πλησιέστατα
ἀντὶ ἡσαν.—μάλιστα] ἀ-
ποδοτέον καὶ τῷ ἐνδοξοῖ = ἐν-
δοξότατοι.—διὸ] καθὼ ἐνδοξοὶ καὶ
δυνατοὶ τὸ δὲ εὐθὺς ἀποδοτέον
τῷ προσῆγον.—ἀποδείξαντι.
—τὴν ἐντευξίν] = τὴν αἴτησιν.
—γὰρ δὴ πού] ὁ γὰρ ἐν ταῖς ἐ-
ρωτήσεσιν εἶνα: συνήθως ἐπιβεβαι-
ωτικῶς.—μὲν οὖν] = μάλιστα.—
συμβουλεύω] δηλ. πρὸς τὸ ἴ-
διον συμφέρον σου.—διασιωπή-

λεπόν“ ἔφη „τὸ πιστεῦσαι ταῦτα, νικάτω δὲ τὸ πρὸς δόξαν αἰεὶ μᾶλλον ἢ τὸ λυσιτελὲς παρ' ἡμῖν.“ Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέστειλε τοὺς ἄνδρας εἰς Μεσσήνην καὶ κήρυκα παρ' ἑαυτοῦ, τοῖς Μεγαλοπολίταις ἀποδιδούς τὴν πόλιν ἐπὶ τῷ συμμάχου εἶναι καὶ φίλους ἀποστάντας Ἀχαιῶν. Οὕτω δὲ τοῦ Κλεομένους εὐγνώμονα καὶ φιλόφρονα προτεινάντος, οὐκ εἶπτε τοὺς Μεγαλοπολίτας ὁ Φιλοποίμην ἐγκαταλιπεῖν τὴν πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς πίστιν, ἀλλὰ κατηγορῶν τοῦ Κλεομένους, ὡς οὐ ζητοῦντος ἀποδοῦναι τὴν πόλιν, ἀλλὰ προσλαβεῖν τοὺς πολίτας, ἐξέβαλε τὸν Θεαρίδαν καὶ τὸν Λυσανδρίδαν ἐκ τῆς Μεσσήνης. Οὗτος ἦν Φιλοποίμην ὁ πρωτεύσας ὕστερον Ἀχαιῶν καὶ μεγίστην κτησάμενος ἐν τοῖς Ἑλλησι δόξαν, ὡς ἰδίᾳ περὶ αὐτοῦ γέγραπται.

XXV. Τούτων δὲ ἀπαγγελθέντων τῷ Κλεομένει, τετηρηκῶς τὴν πόλιν ἄθικτον καὶ ἀκέραιον, ὥστε μηδὲνα λαθεῖν μηδὲ τοῦλάχιστον λαβόντα, τότε παντάπασι τραχυνοθεῖς καὶ ἀγανακτῆσας τὰ μὲν χρήματα διήρπασεν, ἀνδριάντας δὲ καὶ γραφὰς ἀπέστειλεν εἰς Σπάρτην, τῆς δὲ πόλεως τὰ πλεῖστα καὶ μέγιστα μέρη κατασκάψας καὶ διαφθείρας ἀνέξευξεν ἐπ' οἴκου, φοβούμενος τὸν Ἀντίγονον

σ α ς] = ἐν τῷ μεταξύ σιωπήσας. — π ι ς ε ὕ σ α ι τ α ὕ τ α] ὅτι δηλ. θά ἐμπλήσω φίλων καὶ συμμάχων τὴν πόλιν, ἧτις ἀπὸ τῆς κτίσεως αὐτῆς συνεχῶς διετίθει ἐχθρικῶς πρὸς τὴν Σπάρτην διακειμένη. — τ ὸ π ρ ὸ ς δ ὄ ξ α ν] = τὸ ἐνδοξον. — ἀ π ο δ ι δ ο ὶ ς] = ὑποσχόμενος τὴν ἀπόδοσιν. — εὐ γ ν ῶ μ ο ν α] = εὐμένη, μέτρια. — π ρ ο τ ε ἴ ν α ν τ ο ς] ἐναντιωμ. μετοχ. — Φ ι λ ο π ο ἴ μ η ν] ἤδη τριακονταστῆς τὴν ἡλικίαν ὢν Φιλοπ. 5. — ἐ γ κ α τ α λ ι π ε ῖ ν] = προδοῦναι, fidem deserere. — ὡ ς οὐ ζ η τ ο ὦ ν τ ο ς] ὁ Φιλοποίμ. ἐν 5. λέγει: «ἐπὶ τῷ καὶ τὴν πόλιν ἔρχεσθαι βεβαίωτορον» οὐ γὰρ ἔξειν αὐτὸν ὅπως οἰκίας καὶ τείχη κενὰ φρυλάξει καθήμενος, ἀλλὰ καὶ τού-

των ὑπ' ἐρημίας ἐκπεσεῖσθαι. — XXV. Ὁ Κλεομ. διαρπάζει τὴν Μεγαλ. καὶ λεηλατεῖ τὴν Ἀργολίδα. — Τ ε τ η ρ η κ ῶ ς] = ἐνώ εἶχε διαφυλάξει. — δ ι ἦ ρ π α ς ε] = ἐπέτρεψε τὴν διαρπαγὴν. — χ ρ ῆ μ α τ α] = τὴν κινήτην περιουσίαν. Ὁ Φύλαρχος ἀναβιβάζει τὴν λείαν εἰς 6000 τάλαντα, ὧν κατὰ τὴν παλαιὰν συνῆθειαν τὰ 2000 θά ἀνήκον τῷ βασιλεῖ· ἀλλὰ τὸ ποσὸν τοῦτο ἔξελεγχεῖ ὡς ὑπερβολικὸν ὁ Πολύβ. 2, 62. Ἐν δὲ Φιλοποίμ. (5) λέγει: «γρημάτων εὐπορήσας μεγάλων ἀπῆλθε». — δ ι α φ θ ε ἰ ρ α ς] = καταστροφῆς. Πολύβ. 55, 7: «οὕτως αὐτὴν πικρῶς διεφθείρε καὶ δυσμενῶς, ὥστε μὴ ἐλπίζει μηδὲν διότι δύναται ἀσυναισθητῶς πά-

καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς. Ἐπράχθη δὲ οὐδὲν ἀπ' αὐτῶν. Ἐτύγχανον μὲν γὰρ ἐν Αἰγίῳ βουλὴν ἔχοντες· ἐπεὶ δὲ Ἄρατος ἀναβάς ἐπὶ τὸ βῆμα πολὺν μὲν χρόνον ἔκλαιε τὴν χλαμύδα θέμενος πρὸ τοῦ προσώπου, θαυμαζόντων δὲ καὶ λέγειν κελευόντων εἶπεν, ὅτι Μεγάλῃ πόλιν ἀπόλωλεν ὑπὸ Κλεομένους, ἣ μὲν σύνοδος εὐθὺς διελύθη τῶν Ἀχαιῶν καταπλαγέντων τὴν δξύτητα καὶ τὸ μέγεθος τοῦ πάθους, ὃ δὲ Ἀντίγονος ἐπιχειρήσας βοηθεῖν, εἶτα βραδέως αὐτῷ τῆς δυνάμεως ἐκ τῶν χειμαδίων ἀνισταμένης, ταύτην μὲν αὐθις ἐκέλευσε κατὰ χώραν μένειν, αὐτὸς δὲ παρήλθεν εἰς Ἄργος, οὐ πολλοὺς ἔχων στρατιώτας μεθ' ἑαυτοῦ. Διὸ καὶ τὸ δεύτερον ἐγχείρημα τοῦ Κλεομένους ἔδοξε μὲν τετολμηθῆσαι παραδόλως καὶ μανικῶς, ἐπράχθη δὲ μετὰ πολλῆς προνοίας, ὡς φησι Πολύβιος. Εἰδὼς γὰρ εἰς τὰ χειμάδια διεσπαρμένους κατὰ πόλιν, ὡς φησι, τοὺς Μακεδόνας, καὶ τὸν Ἀντίγονον οὐ πολλοὺς ἔχοντα μισθοφόρους ἐν Ἄργει διαχειμάζοντα μετὰ τῶν φίλων, ἐνέβαλεν εἰς τὴν Ἀργεῖαν, λογιζόμενος ἢ δι' αἰσχύνην τοῦ Ἀντιγόνου παροξυνθέντος ἐπικρατήσῃν ἢ μὴ τολμήσαντα μάχεσθαι δια-

«λιν». — ἀπ' αὐτῶν] ἐκ μέρους αὐτῶν ἴδ. 21, 2. — βουλὴν ἔχοντες] = βουλὴν συγκροτουμένη· ἐνταῦθα περὶ τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἀχαιῶν ὁ λόγος. — Ἄρατος] ἦν καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο στρατηγός. — χλαμύδα] ἡ χλαμύς ἢ το βραχὺ ἐπανωφόριον τῶν Θεσσαλῶν, Μακεδόνων καὶ τῶν ἐν Ἀθήναις ἐρήθων, οἵτινες ὑπἠρέτουσαν ὡς περιπολοί. — τὴν δξύτητα] = τὸ αἰνιδιον. — τῆς δυνάμεως] τῆς ἐκ μισθοφόρων συνισταμένης. — ἀνισταμένης] = ἐγειρομένης. — κατὰ χώραν μένειν] = νὰ μὲν ἐν τῇ θέσει της ἴδ. Θεουκδ. 1, 28, 3. — δι' αἰσχύνην] = τὸ ἀποδοτέον τῷ οὐ πολλοῦς. — παραδόλως] ἴδ. 16. — μανικῶς] = τολμηρῶς· τὸ ἐγχεί-

ρημα τοῦτο ἐγένετο τὴν ἀνοιξιν τοῦ 211. — μετὰ πολλῆς προνοίας] ἀσφαλῶς καὶ νοσηρῶς, λέγει ὁ Πολύβ. 2, 64, 2. — κατὰ πόλιν] συνηθέστερον κατὰ πόλεις. — ἔχοντα] ἡ μτχ. αὕτη προσδιορίζει τὴν κατηγορηματικὴν διαχειμάζοντα, διὰ τοῦτο καὶ τὸ ἀσύμμετρον αὐτῶν. — δι' αἰσχύνην] ἀποδοτέον τῷ παροξυνθέντος. — ἐπικρατήσῃν] Πολύβ. 2, 64: «πρόδηλον ἐκ τῶν καταλόγων ἦν αὐτῷ ὁδῶτι νικήσει βραδῶς διαφεικότες τοῦ Ἀντιγόνου τὰς δυνάμεις». — διαβαλεῖν] = ὅτι καταστήσῃ ὑποπτον πρὸς κτλ. Πολύβ. αὐτοῦ. «ἤδει: Κλ. ὅτι ἀνάγκη τοὺς Ἀργεῖους, τῆς χώρας καταφθειρομένης ὡς τῶν τειχῶν, ἀσχάλλειν καὶ

βαλεῖν πρὸς τοὺς Ἀργεῖους. Ὁ καὶ συνέβη. Διαφθειρομένης γὰρ τῆς χώρας ὑπ' αὐτοῦ καὶ πάντων ἀγομένων καὶ φερομένων, οἱ μὲν Ἀργεῖοι δυσανασχετοῦντες ἐπὶ τὰς θύρας συνεστρέφοντο τοῦ βασιλέως καὶ κατεβῶν, μάχεσθαι κελεύοντες ἢ τοῖς κρείττοσιν ἐξίστασθαι τῆς ἡγεμονίας· ὁ δὲ Ἀντίγονος, ὡς ἔδει στρατηγὸν ἔμφρονα, τὸ κινδυνεύσαι παραλόγως καὶ προσέσθαι τὴν ἀσφάλειαν αἰσχροῦ, οὐ τὸ κακῶς ἀκοῦσαι παρὰ τοῖς ἐκτὸς ἡγούμενος, οὐ προήλθεν, ἀλλ' ἐνέμενε τοῖς αὐτοῦ λογισμοῖς. Ὁ δὲ Κλεομένης ἄχρι τῶν τειχῶν τῷ στρατῷ προσελθὼν καὶ καθυβρίσας καὶ διαλυμηνάμενος ἀδεῶς ἀνεχώρησεν.

XXVI. Ὀλίγῳ δὲ ὕστερον αὖθις εἰς Τεγέαν ἀκούσας προιέναι τὸν Ἀντίγονον, ὡς ἐκεῖθεν εἰς τὴν Λακωνικὴν ἐμβαλοῦντα, ταχὺ τοὺς στρατιώτας ἀναλαβὼν καὶ καθ' ἐτέρας ὁδοὺς παραλλάξας ἅμ' ἡμέρᾳ πρὸς τὴν πόλιν τῶν Ἀργείων ἀνεφάνη, πορθῶν τὸ πεδῖον καὶ τὸν σῖτον οὐ κείρων, ὥσπερ οἱ λοιποὶ, δρεπάναις καὶ μαχαίραις, ἀλλὰ κόπτων ξύλοις μεγάλοις εἰς σχῆμα βρομφαίας ἀπειρογασμένοις, ὡς

καταμείψασθαι τὸν Ἀντίγονον— ἢ καὶ συνέβη γενέσθαι· τῆς γὰρ χώρας δηουμένης οἱ μὲν ὄχλοι συσφρομένοι τὸν Ἀντίγονον ἐλοιδοροῦν.— ὁ καὶ συνέβη] δηλ. τὸ δεύτερον.— ἀγομένων καὶ φερ.] τὸ μὲν ἄγειν ἐπὶ ἀνθρώπων, κτηνῶν, τὸ δὲ φέρειν ἐπὶ κινήτων πραγμάτων, ἀμφότερα δε=διερπάζειν.— τοῖς κρείττοσι.— τῆς ἡγεμ.] = ἢ νὰ παραχωρήσῃ τὴν ἡγεμ. εἰς τοὺς κρείττους· ἀνάλογον τῷ ἐξίστασθαι τινι τῆς ἐδου= ὡς ἔδει·] δηλ. ποιῆσαι· ὁ δὲ Πολύβ. λέγει· «καὶ λίαν ἡγεμονικῶς καὶ βρασιλικῶς». — παραλόγως] ἀνωτέρω δὲ μανικῶς. — πρὸς τοῖς ἐκτὸς] = τῷ ὄχλῳ, τοῖς ἀγνοοῦσι τὰ σχῆμά του. — προήλθεν] ἐκ τῆς κώλεως. — καθυβρίσας α.] μερικώτερον προσδιορίζεται διὰ τῆς διαλυμηνάμενος =

προξενήσας μεγάλην ζημίαν.— ἐνδεῶς] Πολύβ. 2, 61· «Κλεομ. κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς πρόθεσιν καταφθείρας μὲν τὴν χώραν, καταπληζόμενος δὲ τοὺς ὑπανητίους, εὐθαρσεῖς δὲ πεποιθῶς τας ἑαυτοῦ δυνάμεις πρὸς τὸν ἐπιφερόμενον κίνδυνον, ἀσφαλῶς εἰς τὴν οὐκίαν ἐπαυθῆκε».

XXVI Δευτέρα εἰσβολὴ τοῦ Κλ. εἰς τὴν Ἀργολίδα — ἢ εἰς ἐμβαλοῦντα] ἴδ. Σ. Χρδ. § 158, σημ. α'. — ἀναλαβὼν] = λαβὼν αὖθις. — παραλλάξας] = περῆσας ἐμπροσθεν τοῦ στρατοῦ τοῦ Ἀντιγ., παρελθὼν. — ἀνεφάνη] τὸ ἀναφανίσθαι ἐπὶ αἰφνιδίας καὶ ἀπροβλέπτου ἐμφανίσσεως. — κείρωνων] = θερίζων.— βρομφαίας] ὁ Γελλίος ἐν Ν. Α. Χ 25, λέγει ὅτι εἰναι εἶδος ὄπλου ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Θρακῶν· ὁ δὲ Σουίδας ὅτι εἶναι μακρὸν ἀκόνητον ἢ μάχαιρα·

ἐπὶ παιδιᾶ χρωμένους ἐν τῷ πορεύεσθαι σὺν μηδενὶ πόνῳ πάντα συγκατατρίψαι καὶ διαφθεῖραι τὸν καρπὸν. Ὡς μέντοι κατὰ τὴν Κυλλάραβιν γενόμενοι τὸ γυμνάσιον ἐπεχείρουν προσφέρειν πῦρ, ἐκώλυσεν, ὡς καὶ τῶν περὶ Μεγάλην πόλιν ὑπ' ὀργῆς μᾶλλον ἢ καλῶς αὐτῷ πεπραγμένων. Τοῦ δὲ Ἀντιγόνου πρῶτον μὲν εὐθὺς εἰς Ἄργος ἀναχωρήσαντος, ἔπειτα τὰ ὄρη καὶ τὰς ὑπερβολὰς πάσας φυλακαῖς καταλαβόντος, ἀμελεῖν καὶ καταφρονεῖν προσποιούμενος ἐπεμψε κήρυκας τὰς κλεῖς ἀξίων τοῦ Ἡραίου λαθεῖν, ὅπως ἀπαλλάττοιο τῆ θεῶ θύσας. Οὕτω δὲ παίξας καὶ κατειρωνεύσάμενος καὶ τῆ θεῶ θύσας ὑπὸ τὸν νεῶν κεκλεισμένον ἀπήγαγεν εἰς Φλιοῦντα τὸν στρατόν· ἐκεῖθεν δὲ τοὺς φρουροῦντας τὸν Ὀλίγυρτον ἐξελάσας κατέβη παρὰ τὸν Ὀρχομενόν, οὐ μόνον τοῖς πολίταις φρόνημα καὶ θάρσος ἐμπεποιηκώς, ἀλλὰ καὶ τοῖς πολεμίοις ἀνήρ ἡγεμονικὸς δοκῶν εἶναι καὶ πραγμάτων μεγάλων ἄξιος. Τὸ γὰρ ἐκ μιᾶς πόλεως ὀρμώμενον ὁμοῦ τῆ Μακεδόνων

ἀλλὰ μάχιρον ἐνταῦθα δὲν δύναται νῆ σημαίνει. — ὡς ἐπὶ παιδιᾶ] = παιζόντας τοὺς στρατιώτας· ἐνταῦθα πρὸ τοῦ ὡς εἰκάζουσι τινες ὅτι ἐξέπεσαν ἐκ τῶν χειρογράφων τὸ ὡς θ', διότι τὸ ὡς ἐνταῦθα ἔχει παραβολικὴν σημασίαν. — Κυλλάραβιν] Ἰδ. 17. — τὸ γυμνάσιον] περὶ τοῦ ἄρθρ. Ἰδ. 20. — ὡς — ἐπεμψε κήρυκας] = λέγων ὅτι καὶ τὰ περὶ τὴν Μ. πόλιν ἐπραξεν ὑπ' ὀργῆς μᾶλλον ἐλαυνόμενος ἢ ὡς θεωρῶν αὐτὰ ἐπικινετὰ ἔργα. — ὑπερβολὰς] = τὰς παρόδους τοῦ ὄρους. — ἀμελεῖν — προσποιούμενος] = προσποιούμενος ἀμελεῖν καὶ περιφρονῆσαι τῶν ἐναντίων. — Ἡραίου] ὁ ναὸς οὗτος τῆς πολιούχου Ἡρας ἐκοσμεῖτο διὰ τοῦ ὑπὸ τοῦ Πολυκλείτου ποιηθέντος ἀγάλματος τῆς θεᾶς, καὶ ἔκειτο 40 στάδια ἀπὸ τοῦ Ἄργου. — ὅπως — θύσας] = ὅπως ἀρῶ προσφέρειν θυσίαν τῷ

θεῷ ἀναχωρήσει· ὁ σκοπὸς κυρίως ἔγκριται ἐν τῇ μετοχῇ θύσας· τὸ ἀπαλλάττοιο μετὰ μετ. σημαίνει τὴν ταχέϊαν ἐκτέλεσιν τῆς διὰ τῆς μετοχῆς δηλουμένης πράξεως· Ἰδ. Δημοσθ. πρὸς Εὐθούλ. 15: «ἴν' ἀπὸλλυμένοι ἦσαν ποιήσαντες τὰ ὑμῖν ἐφηρισμένα». Ἰσακ. 5, 19: «ἐξήκρισε τὰ ἡμέτερα ἠμῖν κομισκόμενοι ἀπὸ ἀλλήλων». Πλάτ. Γοργ. 491 c: «εἰπὼν ἀπαλλάγηθι». — παίξας] μερικώτερον προσδοριέζεται διὰ τοῦ κατειρωνεύσάμενος. — Φλιοῦντα] Ἰδ. 19. 1. ἢ πρότερον τῷ Κλεομένει προστεθεῖσα αὕτη πόλις ἦν νῦν ἐγθρὰ αὐτῷ· Ἰδ. Πολύβ. 2, 52. — Ὀλίγυρτον] ὄρος τῆς Ἀρκαδίας πρὸς δυσμὰς τῆς Φλιοῦντος μεταξὺ Στυμφάλου, Καρυῶν καὶ Ὀρχομενοῦ. — ἡγεμονικὸς] = στρατηγικός. — ἐκ μιᾶς πόλεως ὀρμώμενον] = μετὴν δύναμιν, τὰ

δυνάμει καὶ Πελοποννησίοις ἅπασι καὶ χορηγία βασιλικῆ πολυετῆ, καὶ μὴ μόνον ἄθικτον διαφυλάττοντα τὴν Λακωνικὴν, ἀλλὰ καὶ χώραν κακῶς ποιοῦντα τὴν ἐκείνων καὶ πόλεις αἰροῦντα τηλικαύτας, οὐ τῆς τυχοῦσης ἐδόκει δεινότητος εἶναι καὶ μεγαλοφροσύνης.

XXVII. Ἄλλ' ὁ πρῶτος τὰ χρήματα νεῦρα τῶν πραγμάτων προσειπῶν εἰς τὰ τοῦ πολέμου πράγματα μάλιστα βλέψας τοῦτ' εἶπεν ἔοικε. Καὶ Δημάδης, τὰς τριήρεις μὲν καθέλκειν καὶ πληροῦν ποτε τῶν Ἀθηναίων κελευόντων, χρήματα δ' οὐκ ἐχόντων „Πρότερόν ἐστιν“ ἔφη „τοῦ πρωρατεῦσαι τὸ φυράσαι.“ Λέγεται δὲ καὶ Ἀρχίδαμος ὁ παλαιὸς ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, κελευόντων εἰσφοράς τάξαι τῶν συμμάχων αὐτόν, εἶπεν, ὡς ὁ πόλεμος οὐ τεταγμένα σιτεῖται. Καθὰπερ γὰρ οἱ σεσω-

μέσα μιᾶς πόλεως. — χορηγία [β. κ. σ.] = καὶ μετὰ χρηματικά μέσα, ἅπερ παρεῖχεν ἡ Μακεδονικὴ δυναστεία· ἴδ. Ἄγ. 7. — δεινότητος] = στρατηγικῆς ἐμπειρίας.

XXVII. Ἄτυχία τοῦ Κλεομ. — Νεῦρα τῶν πραγμάτων] καὶ οἱ Ἀκτινοὶ nervus regum· ὁ προσειπῶν τὴν πλοῦτον νεῦρα τῶν πραγμάτων ἦν κατὰ Διογένη. Λαέρτ. (4, 48) ὁ ἀκαδημαϊκὸς Βορρσθενίτης Βίων, ὅστις ὅμως δὲν εἶναι καὶ ὁ πρῶτος τοιαύτην ἰδέαν ἐξενεγκάσας. Τοιαύτη ἰδέα πολλαχῶς ἐν τοῖς Δημοσθενείοις λόγοις, καὶ ἄλλαχῶς ἐστὶν ἐγκατεσπαρμένη· ἴδ. καὶ Cicero de Imp. Gn. Pomp. 7, 17: vectigalia nervos esse reipublicae semper duximus. — βλέψας] = ἀποβλέψας. — Δημάδης] ὁ εὐφυῆς ἐκείνος σύγχρονος καὶ ἀντίπαλος τοῦ Δημοσθένους ῥήτωρ, οὗτινος πολλοὶ ἀστέτεοι λόγοι μνημονεύονται. — πληροῦν] = καὶ νὰ ἐφοδιάσῃ διὰ τοῦ ἀνγκαίου πληρώματος. — τοῦ πρωρατεῦσαι τὸ φυράσαι] = πρότερον πρέπει νὰ ζημιώσῃ πρὶν

ἢ πηδαλιουχῆσασιν. Ἀντὶ τῆς τῶν χειρογ. ταύτης γραφῆς ἄλλοι εἰκάζουσι: «τὸ προδεῦσαι τοῦ φυράσαι», καὶ ἄλλοι: «τοῦ ἀρτοπεῦσαι τὸ φυράσαι». — Ἀρχίδαμος ὁ παλ.] ὁ τοῦ Ζευσιδάμου καὶ πατὴρ τοῦ Ἀγησιλάου· ἡ προσθήκη παλαιὸς πρὸς διάκρισιν δύο ὁμωνύμων μεταγενεστέρων· ἴδ. 2, 3. — ὑπὸ τὴν ἀρχὴν] ὑπὸ σημ. χρόνον. — κελευόντων κτλ.] ἡ σύνταξ. «κελευόντων αὐτὸν τάξαι εἰσφοράς» = νὰ ὀρίσῃ εἰς ἐκάστην πόλιν ἀνάλογον χρηματικὴν συνεισφοράν διὰ τὸν πόλεμον. — ὁ πόλεμος σιτεῖται] = ὁ πόλεμος δὲν τρέφεται, συντηρεῖται μὲ ὤρισμένας συνεισφοράς, ἀπαιτεῖ ὅλη. πολλὰ χρήματα. — καθὰπερ γὰρ] ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ πρότασιν μὴ ἐκπεφρασμένην μὲν ῥητῶς ἐν τοῖς ἀνωτέρω, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν ἐξαγομένην, ὅτι ὅλη ὁ Κλεομ. ἀπέτυχεν ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως τῶν χρηματικῶν μέσων. — σεσωμασχηκότες] = οἱ διὰ τῆς γυμναστικῆς καὶ τῆς διαίτης ἀσκήσαντες τὸ σῶμα ἀθληταί,

μασχηκότες ἀθλήται τῷ χρόνῳ καταβαροῦσι καὶ καταγωνίζονται τοὺς εὐρύθμους καὶ τεχνίτας, οὕτως καὶ ὁ Ἀντίγονος ἐκ πολλῆς ἀναφέρων δυνάμεως πρὸς τὸν πόλεμον ἐξεπόνει καὶ κατήθλει τὸν Κλεομένη γλίσχρως καὶ μόλις πορίζοντα τοῖς ξένοις μισθὸν καὶ τροφήν τοῖς πολίταις. Ἐπεὶ τᾶλλά γε πρὸς τοῦ Κλεομένου ὁ χρόνος ἦν, τῶν οἴκοι πραγμάτων ἀνιστάντων τὸν Ἀντίγονον. Βόρβαροι γὰρ περιέκοπτον ἀπόντος καὶ κατέτρεχον τὴν Μακεδονίαν, καὶ τότε δὴ πολὺς ἄνωθεν Ἰλλυριῶν ἐμβεβλήκει στρατός, ὑφ' οὗ πορθούμενοι μετεπέμποντο τὸν Ἀντίγονον οἱ Μακεδόνες. Καὶ παρ' ὀλίγον πρὸ τῆς μάχης συνέτυχε ταῦτα τὰ γράμματα κομισθῆναι πρὸς αὐτόν· ὧν κομισθέντων εὐθὺς ἂν ἀπῆλθε μακρὰ χαίρειν φράσας Ἀχαιοῖς. Ἀλλ' ἢ τὰ μέγιστα τῶν πραγμάτων κρίνουσα τῷ παρὰ μικρὸν τύχη

ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς σύμμετρα μέλη (εὐρύθμους) καὶ δεξιότητα (τεχνίτας) κεκτημένους, οἵτινες ἀνθίστανται μὲν πρὸς καιρὸν διὰ τῆς δεξιότητος αὐτῶν κατὰ τῶν σεωμασχηκότεων ἀθλητῶν, ἀλλ' ἐπὶ τέλους πίπτουσιν ὑπὸ τῷ βάρους τοῦ ἀθλητικοῦ τούτων σώματος. — τῷ χρόνῳ] = μὲ τὸν καιρὸν· διότι ἡ ἀσκησις καθιστᾷ ἡσυχαιότερα τὰ σώματα αὐτῶν. — καταβαροῦσι] = καταθλίβουσι διὰ τοῦ βάρους τοῦ εὐσάρκους καὶ βρωμαλέου σώματος αὐτῶν. — ἐκ πολλῆς — τὸν πόλεμ.] = ἀνακαμβάνων, κτώμενος νέας δυνάμεις πρὸς ἐξακολουθήσιν τοῦ πολέμου ἕνεκα τῶν πολλῶν αὐτοῦ χρηματικῶν μέσων. Ἡ ἐκ σημαίνει αἰτίαν, ἢ δὲ πρὸς, ἀναφορᾶν. — ἐξεπόνει] ἢ ἐκ σημαίνει ἐπίτασιν ὡς καὶ ἡ κατὰ ἐν τῷ κατήθλει. — γλίσχρως καὶ μόλις] = μετὰ γλίσχρότητος καὶ βίαις. — τοῖς πολίταις] = ὄχι τοῖς στρατιώταις. — ὁ χρόνος] = ὁ καιρὸς, ἢ περίστασις. — πρὸς τοῦ] = ὑπὲρ τοῦ. — τῶν οἴκοι — Ἀν-

τίγονον] = διότι τὰ οἴκοι πράγ. ἡνάγκαζον αὐτὸν νὰ ἀσκηθῆ, ν' ἀναζεύξῃ. — ἀπόντος] = ἐν τῇ ἀπουσίᾳ αὐτοῦ. — καὶ τότε δὴ] = καὶ τότε μάλιστα. — ἄνωθεν] ἐκ τῆς ἀνωθεν τῆς Μακεδονίας κειμένης Ἰλλυρίας. — ταῦτα τὰ γρ.] τὰ ταῦτα ἐξάγεται ἐκ τοῦ μετεπέμποντο. — ὧν κομισθέντων] = ἃ ἂν εὐθὺς ἐκομίζοντο· ἢ δὲ ἀπόδοσις τῆς ὑποθετ. μετοχ. εἶναι: ἀπῆλθεν ἂν. — χαίρειν φράσας] = παραιτήσας, ἀποχαιρετήσας διὰ πολὺν καιρὸν τοὺς Ἀχ. ἴδ. Ἀγ. 12, 2. — τῷ παρὰ μικρὸν] = leve momentum, διὰ τοῦ ὀλίγου ἔλειψεν, ἦτοι διὰ μικρᾶς ἀφορμῆς· ὁ ἐμπρόθετος προσδιορισμὸς διὰ τοῦ ἄρθρου οὐσιαστικοποιεῖται· ἴδ. Πολύβ. 2, 70. «οὕτως αἰεὶ ποτ' ἢ τύχη τὰ μέγιστα τῶν πραγμάτων «παρὰ λόγον εἴθε κρίνειν» καὶ γὰρ «τότε Κλεομένης, εἴτε τὰ κατὰ τὸν «κίνδυνον παρείληψε τελῶς ὀλιγὰς ἡμέρας, εἴτ' ἀναχωρήσας ἀπὸ τῆς μάχης εἰς τὴν πόλιν ἐπὶ «βραχὺ τῶν καιρῶν ἀνεποιήσατο,

τηλικαύτην ἀπεδείξατο βροπήν καιροῦ καὶ δύναμιν, ὥστε, τῆς μάχης ἐν Σελασίᾳ γενομένης καὶ τοῦ Κλεομένουσ ἀποβεβληχότος τὴν δύναμιν καὶ τὴν πόλιν, εὐθὺς παρῆναι τοὺς καλοῦντας τὸν Ἀντίγονον. Ὁ καὶ μάλιστα τὴν δυστυχίαν τοῦ Κλεομένουσ οἰκτροτέραν ἐπαίρησεν. Εἰ γὰρ ἡμέρας δύο μόνας ἐπέσχε καὶ παρήγαγε φυγομαχῶν, οὐκ ἂν ἐδέησεν αὐτῷ μάχης, ἀλλ' ἐφ' οἷς ἐβούλετο διηλλάγη πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺσ ἀπελθόντων τῶν Μακεδόνων· νῦν δέ, ὡσπερ εἴρηται, διὰ τὴν ἀχρηματίαν ἐν τοῖσ ὄπλοισ τὸ πᾶν θέμενος ἠναγκάσθη δισμυρίοισ, ὡσ Πολύβιόσ φησι, πρὸς τρισμυρίοισ ἀντιπαρατάξασθαι.

XXVIII. Καὶ θαυμαστὸν μὲν ἐν τῷ κινδύνῳ παρασχῶν ἑαυτὸν στρατηγόν, ἐκθύμοισ δὲ χρησάμενοσ τοῖσ πολίταισ, οὐ μὴν οὐδὲ τῶν ξένων μεμπτῶσ ἀγωνισαμένων, τῷ τρόπῳ τῆσ ὀπλίσεωσ καὶ τῷ βάρει τῆσ ὀπλιτικῆσ φάλαγγοσ ἐξεθλίβη. Φύλαρχοσ δὲ καὶ προδοσίαν γενέσθαι φησὶ τὴν μάλιστα τῷ Κλεομένει τὰ πράγματα διεργασαμένην. Τοῦ γὰρ Ἀντιγόνου τοὺσ Ἰλλυριοὺσ καὶ τοὺσ Ἀκαρνανάσ ἐκπεριελθεῖν κρύφα κελεύσαντοσ καὶ κυκλώσασθαι θάτερον

«διακατέσχεν ἂν τὴν ἀρχήν». — τῆ λικαυτὴν—δύναμιν] = ἐβάρυνεν ἐπὶ τοσοῦτον καὶ κατίσχυσε τῶν περιστάσεων. — ἐπέσχε] ἀμεταβίτως ἐνστάθα [δ. Θουκυδ. 5, 43], β. — παρήγαγε] δηλ. τὸν χρόνον = παρέτεινε. — διὰ τὴν ἀχρηματίαν] Φύλαρχ. 1: «κρίνας (τὸν Κλεομ.) ὅτι διὰ τὴν «ταχίστην ἐκκυβέειν τοῖσ ὄλοισ «πρὸ τοῦ συνεῖναι τὰ προσπεπτωκῶτα τὰς δυνάμεισ, διὰ τὸ μηδεμίαν ὑπάρχειν ἐν τοῖσ ἰδίοισ πράγμασι ἐλπίδα τοῦ δύνασθαι μισθοδοτεῖν». — Πολύβιοσ] 2, 65-οὗτοσ ἀναβιβάζει τὴν μὲν δύναμιν τοῦ Κλεομ. εἰσ 20000, τὴν δὲ τοῦ Ἀντιγ. εἰσ 28000 πεζοὺσ (ὧν 10000 ἀπετέλουσ τὴν φάλαγγα) καὶ 1200 ἵππεισ

XXVIII. Μάχη ἐν Σελασίᾳ. —

Ἀκριβῆ περιγραφὴν τῆσ μάχης ταύτησ τῆσ κατὰ Ἴουλιον τοῦ 221 συμβάσεσ δίδωσιν ἡμῖν ὁ Πολύβ. 2, 60 κ.ε. καὶ Πλούτ. Φιλοπ. 6. — παρασχῶν] ἐναντιωμ. μετ. ὡσ καὶ αἱ ἐπόμεναι. — ἐκθύμοισ] ἰσχυρότερον τοῦ πρόθυμοσ. — τῆσ φάλαγγοσ] κατὰ Πολύβ. 66, 9 69, 9. ὁ Ἀντιγ. ἐν ταῖσ περὶ τῶν ὄλων μάχησ μετεχειρίζετο τὴν ἐπάλληλον φάλαγγα. Ἡ Μακεδ. φάλαγγ συνέκειτο συνήθωσ ἐκ 16 σοίγων τὸ βάθος. — ἐξεθλίβη] = ἐξεβλήθη ἐκ τῆσ θέσεωσ του, ἐπιέσθη. — διεργασαμένην] = καταστρέψσαν. — τοὺσ Ἰλλυριοὺσ] οὗτοι συνηγοῦντο εἰσ 1600 ἄνδρασ ὑπὸ τὸν ἐκ Φάρου Δημήτριον, οἱ δὲ Ἀκαρνανέσ εἰσ 1000. — ἐκπεριελθεῖν] = ἐξελεθόντεσ τῆσ παρατάξεωσ νὰ περιέλθωσι

κέρας, ἐφ' οὗ τεταγμένοις ἦν Εὐκλείδας ὁ τοῦ Κλεομένουσ ἀδελφός, εἶτα τὴν ἄλλην ἐπὶ μάχῃ δύναμιν ἐκτάττοντος, ἀπὸ σκοπῆς θεωρῶν ὁ Κλεομένης, ὡς οὐδαμοῦ τὰ ὄπλα τῶν Ἰλλυριῶν καὶ τῶν Ἀκαρνάνων κατείδεν, ἐφοβήθη μὴ πρὸς τι τοιοῦτον αὐτοῖς ὁ Ἀντίγονος κέχρηται. Καλέσας δὲ Δαμοτέλῃ τὸν ἐπὶ τῆς κρυπτείας τεταγμένον, ὄραν ἐκέλευσε καὶ ζητεῖν, ὅπως ἔχει τὰ κατὰ νότου καὶ κύκλω τῆς παρατάξεως. Τοῦ δὲ Δαμοτέλους (ἦν γάρ, ὡς λέγεται, χρήμασιν πρότερον ὑπ' Ἀντιγόνου διεφθαρμένος) ἀμελεῖν ἐκείνων εἰπόντος ὡς καλῶς ἐχόντων, τοῖς δὲ συνάπτουσιν ἐξ ἐναντίας προσέχειν καὶ τούτους ἀμύνεσθαι, πιστεύσας ἐπὶ τὸν Ἀντίγονον ἐχώρει, καὶ τῇ ῥύμῃ τῶν περὶ αὐτὸν Σπαρτιατῶν ὠσάμενος τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων ἐπὶ πέντε πού σταδίους ὑποχωρούντων ἐκβιαζόμενος καὶ κρατῶν ἠκολούθησεν. Εἶτα τῶν περὶ τὸν Εὐκλείδαν ἀπὸ θατέρου κυκλωθέντων ἐπιστάς καὶ κατιδῶν τὸν κίνδυνον „Οἴχη μοι, φίλτατε ἀδελφέ“ εἶπεν „οἴχη, γενναῖος ὢν καὶ παισὶ ζηλωτός Σπαρτιατῶν καὶ γυναιξίν ἀοίδιμος.“ Οὕτω δὲ τῶν περὶ τὸν Εὐκλείδαν ἀναιρεθέντων καὶ τῶν ἐκεῖθεν,

— θάτερον κέρας] τὸ ἐκ τῶν περιόικων καὶ τῶν συμμαχῶν συνιστάμενον. — ἐκτάττοντος] = ἐκβάλλοντος ἐκ τοῦ στρατοπέδου καὶ παρατάσσοντος. — ἀπὸ σκοπῆς] διότι κατεῖχεν ὁ Κλ. τὸ πρὸς τὴν Σελασ. ὄρος Ὀλυμπον. — πρὸς τι τοιοῦτον] δηλ. πρὸς κύκλωσιν. — μὴ—κέχρηται] μεθ' ἄριστικῆς τὸ μὴ, διότι ὁ δισταγμὸς παρίσταται ὡς θετικὸς ἴδ. Σ. Χρδ. § 256. — κρυπτείας] οὕτως ἐκαλεῖτο ἐν Σπάρτῃ ἀστυνομικόν τι σῶμα ἐκ νέων συνιστάμενον, οἵτινες ἔργον εἶχον νὰ ἐπιπορεύωνται κρυφίως τὴν χώραν καὶ νὰ ἐπισκοποῦσι μάλιστα τοὺς ἀείποτε ἐπιφύλους ἕνεκα τοῦ πλήθους τῶν εἰλωτάς. Ἐν πολέμῳ ἢ κρυπτεία, ὡς ἐκ τοῦ χωρίου τούτου καταφαίνεται, ἀπετέλει ἴδιον σῶμα ἴδ. Λυ-

κούρ. 28. — ἦν — διεφθαρμένος] ἴδ. Σ. Χρδ. § 267, Σημ. α. — ἀμελεῖν ἐκείνων] = νὰ μὴ τὸν μέλη δι' ἐκείνους, διότι εὐρίσκοντο εἰς καλὴν θέσιν, διὰ τοὺς Λακεδ. — τοῖς συνάπτουσι] δηλ. εἰς χεῖρας ὁ ἐναστὼς σημ. προσπάθειαν. — ἐξ ἐναντίας] = κατὰ πρόσωπον. — τοῦ τούτου ἀμύνεσθαι] περὶ τῆς συντάξ. τοῦ ῥήματος ἴδ. Σ. Χρδ. §. 77. — τῇ ῥύμῃ] = τῇ ὀρμῇ — που] = περὶ που· συνηθέστερον τὸ μάλιστα. — ἐκβιαζόμενος] = ἐξωθῶν αὐτοὺς διὰ τῆς βίας. — ἀπὸ θατέρου] δηλ. κέρως τῶν ἐναντιῶν. — μοι] ὅσκι. ἡθική. — τὸν κίνδυνον] τοῦ ἑτέρου κέρματος πανταχόθεν κυκλωθέντος. — οὕτω] δηλ. κυκλωθέντων. — τῶν ἐκεῖθεν] κατ' ἐφελξίν ἀντὶ «τῶν ἐκεῖ κρατούντων

ὡς ἐκράτουν, ἐπιφερομένων ταραττομένους ὄρων τοὺς στρατιώτας καὶ μένειν οὐκέτι τολμῶντας, ἔσωξεν ἑαυτόν. Ἀποθανεῖν δὲ καὶ τῶν ξένων πολλοὺς λέγουσι καὶ Λακεδαιμονίους ἅπαντας πλὴν διακοσίων, ἑξακισχιλίους ὄντας.

XXIX. Ἐπει δὲ εἰς τὴν πόλιν ἀφίκετο, τοῖς μὲν ἀπαντήσασι τῶν πολιτῶν παρήνει δέχεσθαι τὸν Ἀντίγονον, αὐτὸς δὲ εἶπεν εἴτε ζῶν εἴτε ἀποθανών, ὁ μέλλοι τῇ Σπάρτῃ συνόισειν, τοῦτο πράξειν. Ὅρων δὲ τὰς γυναῖκας τοῖς μετ' αὐτοῦ πεφευγόσι προστρεχούσας καὶ δεχομένας τὰ ὄπλα καὶ ποτὸν προσφερούσας, αὐτὸς εἰσῆλθε μὲν εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἑαυτοῦ, τῆς δὲ παιδίσκης, ἣν εἶχεν, ἐλευθέραν οὔσαν ἐκ Μεγάλης πόλεως ἀνειληφώς μετὰ τὴν τῆς γυναικὸς τελευτήν, ὡς εἶθιςτο, προσιούσης καὶ βουλομένης ἀπὸ στρατείας ἦκοντα θεραπεύειν, οὔτε πιεῖν ἐκδεδιψηκώς ὑπέμεινεν οὔτε καθίσαι κεκμηκώς, ἀλλ' ὥσπερ ἐτύγγανε τελωρακισμένος τῶν κίωνων τινὲ τὴν χεῖρα προσβαλὼν πλαγίαν καὶ τὸ πρόσωπον ἐπὶ τὸν πῆχυν ἐπιθείς, καὶ χρόνον οὐ πολὺν οὕτω διαναπαύσας τὸ σῶμα καὶ τῇ διανοίᾳ περιδραμῶν ἅπαντας τοὺς λογισμοὺς, ὥρμησε μετὰ τῶν φίλων

ἐκεῖθεν ἐπιφερομένων». — ὡς ἐκράτου] ἐπειδὴ ἦσαν νικηταί. — ἐπιφερομένω] δὴλ. τῶν ἐχθρῶν τῶν τὴν φοβρὰν τῶν περὶ τὸν Ἐὐκλείδαν ποθησάντων. — ἔσωξεν] ἐσκέπετο περὶ τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας. — τοὺς πολλοὺς] κατὰ Ἰουστίν. 28, 4 ἔσώθησαν ἐκ τοῦ ὄλου στρατοῦ 4000. — ἑξακισχιλίου] ἴδ. 11, 2, καὶ 23, 1.

XXIX. Ἀπόπλους τοῦ Κλ. εἰς Αἴγυπτον. — Τοῖς ἀπαντήσασι] = τοῖς ἐλθούσιν εἰς ἀπάντησιν. Κατὰ Ἰουστίνον, οἱ Σπαρτιάται, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἐπεδείξαντο ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τῆς μεγάλης ταύτης συμφορᾶς μεγάλην εὐστάθειαν καὶ φρόνησιν. — εἴτε ζῶν εἴτε ἀποθωνὸν] = εἴτε διὰ τῆς περαιτέρω ζωῆς, εἴτε διὰ τοῦ θανάτου

αὐτοῦ. — ὁ μέλλοι] ἡ εὐκτική ὡς σημαίνουσα ἐπανάληψιν τῆς πράξεως ἐν τῷ μέλλοντι, = ὅπερ μέλλει ἐκάστοτε τὰ ἦναι κτλ. — τοῖς] = πεφευγόσι] = τοῖς μετ' αὐτοῦ διασωθεῖσι. — παιδίσκη] = νέας δούλης, ἐνταῦθα δὲ παλλακίδος. — ἀνειληφώς] συνδετέον τῷ εἴχε' τὸ δὲ ἔχω μετὰ μτχ. παρωχημένου σημαίνει κτήσιν, ἥτις προσελθούσα ἐκ τῆς πράξεως διαμένει = ἣν ἀνειλήφει καὶ εἶχεν. — θεραπεύειν] = περιποιεῖσθαι. — ὑπέμεινεν] = ἔλαβε τὴν ὑπομονήν, ἀπεράσισε. — προσβαλὼν] = ἐπακουσθήσας. — διαναπαύσας] ἡ διαί = ἐν τῷ μεταξὺ. — τῇ δ. περιδραμῶν] = καὶ περιελθὼν διὰ τοῦ νοῦς, ἥτις πάντα λογισμὸν ἀναμετρή-

εις τὸ Γύθιον. Κάκειθεν ἐπιβάντες ἐπ' αὐτὸ τοῦτο παρεσκευασμένων πλοίων ἀνήχθησαν.

XXX. Ὁ δὲ Ἀντίγονος ἐξ ἐφόδου παραλαβὼν τὴν πόλιν καὶ χρησάμενος τοῖς Λακεδαιμονίοις φιλανθρώπως, καὶ τὸ ἀξίωμα τῆς Σπάρτης οὐ προπηλακίσας οὐδ' ἐνουβρίσας, ἀλλὰ καὶ νόμους καὶ πολιτεῖαν ἀποδοὺς καὶ τοῖς θεοῖς θύσας, ἀνεχώρησεν ἡμέρα τρίτη, τυθόμενος ἐν Μακεδονίᾳ πολὺν πόλεμον εἶναι καὶ πορθεῖσθαι τὴν χώραν ὑπὸ τῶν βαρβάρων. Ἦδη δὲ καὶ τὸ νόσημα κατεῖχεν αὐτόν, εἰς φθῖσιν ἐκβεβηχὸς ἰσχυρὰν καὶ κατάρρουιν σύντονον. Οὐ μὲν ἀπέπειπεν, ἀλλ' ἀντήρκεσε πρὸς τοὺς οἰκείους ἀγῶνας ὅσον ἐπὶ νίκη μεγίστῃ καὶ φόνῳ πλείστῳ τῶν βαρβάρων εὐκλεέστερον ἀποθανεῖν, ὡς μὲν εἰκὸς ἐστὶ καὶ λέγουσιν οἱ περὶ Φύλαρχον, αὐτῇ τῇ περὶ τὸν ἀγῶνα κραυγῇ τὸ σῶμα προσαναρρήξας· ἐν δὲ ταῖς σχολαῖς ἦν ἀκούειν, ὅτι βοῶν μετὰ

σας.— Γύθιον] λιμὴν τῆς Σπάρτης ἐπὶ τοῦ λακωνικοῦ κόλπου μεταξύ Μαλεῖα καὶ Ταινάρου.— ἐπ' αὐτὸ τοῦτο] Πολύβ. 2, 69: «ἐπιγενομένης τῆς νυκτὸς καταβάς» εἰς Γύθιον, ἡτοιμασμένων αὐτῷ πλοίων πρὸς τὸν πλοῦν ἐκ πλείονος «χρόνου πρὸς τὸ συμβαῖνον, ἀπήρε μετὰ τῶν φίλων εἰς Ἀλεξάνδρειαν».

XXX. Θάνατος τοῦ Ἀντιγόμου. Ἐξ ἐφόδου] = κατὰ πρώτην προσβολήν, εὐθὺς, χωρὶς δηλ. περαιτέρω παρασκευῆς πρὸς κατάληψιν αὐτῆς· ἴδ. Πολύβ. 2, 70, 1. — νόμους καὶ πολιτεῖαν] τοὺς πρὸ τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Κλ. ἰσχυόντας· ἐπομένως καὶ τὴν τῶν Ἐφόρων ἀρχήν· ἴδ. Πολύβ. αὐτῆσι: «μεγαλοψύχως καὶ φιλανθρώπως ἐχρήσατο τοῖς Λακεδαιμονίοις «τὸ πολιτεύμα τὸ πάτριον αὐτοῖς «καταστήσας». — ἐκβεβηχός] = καταντῆσαν. — κατάρρουιν] δηλ. στηθικόν. — ἀπέπειπεν] = δὲν ἀπέκαμε. — ἀντήρκεσε] =

ἀντέσχευεν. — οἰκείους] = τοὺς ἐν τῇ πατρίδι. — ὅσον] = τοσοῦτον ὅσον (= ὅσας) ἴδ. Σ. Χρδ. §. 332. Ἄγ. 11. — ἐπὶ νίκη] ἢ ἐπὶ σημάζειν τὸ κατόπιν = μετὰ νίκη καὶ φόνου κτλ. — ἀποθανεῖν] ἴδ. Πολύβ. 2, 70: «καταλαβὼν τοὺς Ἰλλυριοὺς ἐν τῇ χώρᾳ «καὶ συμβαλὼν ἐκ παρατάξεως τῆ «ἐκείνου μάχῃ κατώρθωσεν, τῇ δὲ παρακλήσει καὶ κραυγῇ τῇ κατ' αὐτὸν τὸν κίνδυνον ἐκθύμως χρησάμενος εἰς αἵματος ἀναγωγὴν καὶ «τινα τοιαύτην διάθεσιν ἐμπεσὼν «μετ' οὐ πολὺ τὸν βίον μετήλλαξε». — αὐτῇ] ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ μετὰ τῆν νίκη. — κραυγῇ] = τῷ παρακλειστικῷ — προσαναρρήξας] πρὸς τῇ ὑπάρχουσῃ νόσῳ συνέβη δηλ. αἰμοραγία ἐπενεγκούσα μετ' οὐ πολὺ τὸν θάνατον. — ἐν ταῖς σχολαῖς] = λόγοις, συγκαταστροφῶν πεπειδευμένων πρὸς ἀλλήλους ἢ μετὰ τῶν ἐκείνων μαθητῶν· προσέτι σχολῆ σημαίνει συνήθως καὶ τὸν

τὴν νίκην ὑπὸ χαρᾶς „Ὡ καλῆς ἡμέρας“ πλήθος αἵματος ἀνήγαγε καὶ πυρέξας συντόνως ἐτελεύτησε. Ταῦτα μὲν τὰ περὶ Ἀντιγονοῦ.

XXXI. Κλεομένης δὲ πλέων ἀπὸ Κυθήρων εἰς νῆσον ἑτέραν, Αἰγιαλίαν, κατέσχευ. Ὅθεν εἰς Κυρήνην περαιούσθαι μέλλοντος αὐτοῦ, τῶν φίλων εἰς ὄνομα Θηρουκίων, ἀνὴρ πρὸς τε τὰς πράξεις φρονήματι κεχορημένος μεγάλῳ καὶ τοῖς λόγοις γεγωνὸς τις ὑψηλὸς ἀεὶ καὶ μεγάλαυχος, ἐντυχὼν αὐτῷ κατ' ἰδίαν „Τὸν μὲν κάλλιστον“ εἶπεν „ὦ βασιλεῦ, θάνατον ἐν τῇ μάχῃ προηκάμεθα· καίτοι πάντες ἤκουσαν ἡμῶν λεγόντων, ὡς οὐχ ὑπερβήσεται τὸν βασιλέα τῶν Σπαρτιατῶν Ἀντίγονος, εἰ μὴ νεκρόν. Ὁ δὲ δεῦτερος δόξῃ καὶ ἀρετῇ νῦν ἐτι πάρεστιν ἡμῖν. Ποῖ πλέομεν ἀλογίστως ἀποφεύγοντες ἐγγὺς ὄν κακὸν καὶ μακρὰν διώκοντες; εἰ γὰρ οὐκ αἰσχρὸν ἐστὶ δουλεῦν τοῖς ἀπὸ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦς ἀφ' Ἡρακλέους, πλοῦν πολὺν

τόπον, ἔνθα ἐγίνοντο αἱ τοιαῦται συναναστροφαι· ἴδ. Φιλοπ. 2. — ὦ καλῆς ἡμέρας] περὶ τῆς γενικῆς τῆς σημερινούσης τὸ αἴτιον τοῦ ψυχικοῦ πινθήματος ἴδ. Σ. Χρδ. §. 409, 6'. — καὶ πυρέξας συντόνως] = καὶ καταληφθεὶς ὑπὸ σφοδροῦ πυρετοῦ. — ἐτελεύτησεν] περὶ τὰ τέλη τοῦ 221 ἢ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐπομένου.

XXXI. Κλεομένης καὶ Θηρουκίων — Κυθήρων] (Ἰσριγον) πρὸς μεσημβρίαν τοῦ Μάλια. — Αἰγιαλίαν] (Γαιριότι) μικρὰ νῆσος μεταξὺ Κρήτης καὶ Πελοπον. περὶ τοῦ τύπου ἴδ. 32. — κατέσχευ] δηλ. τὴν ναῦν = προσωρμίσασατο. — Κυρήνην] πρωτεύουσα τῆς Κυρηναϊκῆς ἐν τῇ Λιβύῃ, 80 στάδια τῆς θαλάσσης ἀπέχουσα, καὶ διατελούσα τότε ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τῶν Αἰγυπτίων βασιλέων. — Θηρουκίων] ἴδ. 8, 1. — φρονήματι — μ' ἐγ' ἀλφ] = δείξας μεγαλοψυχίαν ἐν ταῖς πράξεσι. — τις ὑψηλός] = καὶ ὀλίγον κομπορημάτων· περὶ τῆς τῆς ἴδ. Ἀγ. 1. — ἐντυχὼν] = ἀνταμώσας, ἐλθὼν — προηκάμεθα] = κατελιπομεν, ἐφύγομεν. — οὐχ ὑπερβήσεται] = δὲν θά νικήσῃ. — ὁ δὲ] δηλ. θάνατος. — ἀλογίστως] ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν ἐπομένων. — ἐγγὺς ὄν] τὸ δουλεῖν Ἀντιγόνῳ, μακρὰν (ὄν) τὸ δουλεῖν Πτολεμαίῳ. — εἰ γὰρ οὐκ αἰσχρὸν] ὡς δηλ. φαινὲν σὺ ἀποδεχόμενος, διότι ὁ πρὸς Πτολεμαίου πλοῦς τοῦτον ἔχει τὸν σκοπὸν δηλ. τὸ δουλεῖν αὐτῷ· τὸ δεῖ εἰ οὐκ αἰσχρὸν δὲν εἶναι = τῷ εἰ μὴ αἰσχρὸν, διότι τὸ οὐ μετὰ τοῦ αἰσχρὸν ἀποτελεῖ μίαν ἔνουσαν = καλὸν· οὕτως καὶ εἴη· εἰ οὐκ ἄξιόσμεν = εἰ ἀπαξιόσμεν. ἴδ. Σ. Χρδ. 379. Σημ. — τοῖς ἀπὸ Φιλίππου καὶ Ἀλεξ.] ἐκλεπτέον τοῦτο οὐχὶ περὶ τοῦ γένους, ἀλλὰ περὶ τῶν διαδόχων καὶ ἐπιἀμφοτέρων τοῦ Ἀντιγόνου καὶ Πτολεμαίου — τοῖς ἀφ' Ἡρακλέ-

κερδανοῦμεν Ἀντιγόνῳ παραδόντες ἑαυτοὺς, ὃν εἰκός ἐστι Πτολεμαίου διαφέρειν ὅσον Αἰγυπτίων Μακεδόνας. Εἰ δὲ ὑφ' ὧν κεκρατήμεθα τοῖς ὅπλοις οὐκ ἀξιοῦμεν ἄρχεσθαι, τί τὸν μὴ νεικηχότα δεσπότην ποιοῦμεν αὐτῶν, ἵνα ἀνθ' ἐνὸς δυεῖν κακίους φανῶμεν, Ἀντίγονον μὲν φεύγοντες, Πτολεμαῖον δὲ κολακεύοντες; ἢ διὰ τὴν μητέρα φήσομεν εἰς Αἴγυπτον ἔχειν; καλὸν μεντὰν αὐτῇ θέαμα γένοιο καὶ ζηλωτὸν ἐπίδεικνυμένη ταῖς Πτολεμαίου γυναιξὶν αἰχμάλωτον ἐκ βασιλείως καὶ φυγάδα τὸν υἱόν. Οὐχ ἕως ἔτι τῶν ἰδίων ξιφῶν ἄρχομεν καὶ τὴν Λακωνικὴν ἀφορῶμεν, ἐνταῦθα τῆς τύχης ἀπαλλάξαντες ἑαυτοὺς ἀπολογησόμεθα τοῖς ἐν Σελασία κειμένοις ὑπὲρ τῆς Σπάρτης, ἀλλ' ἐν Αἰγύπτῳ καθεδούμεθα πυνθανόμενοι, τίνα τῆς Λακεδαιμόνος σατράπην Ἀντίγονος ἀπολέλοιπε; «Τοιαῦτα τοῦ Θηρυκίωνος εἰπόντος ὁ Κλεομένης ἀπεκρίνατο, «Τῶν ἀνθρωπίνων τὸ ῥᾶστον, ὦ πονηρέ, καὶ πᾶσιν ἐν ἐτοίμῳ διώκων, ἀποθανεῖν, ἀνδρείους εἶναι δοκεῖς φεύγων αἰσχίονα φυγὴν τῆς πρό-

ο υ ς] δηλ τὸν Κλεομ. καὶ τοὺς Σπαρτιάτας. — κερδανοῦμεν] = θίλομεν οἰκονομήσει, ἀποφύγει. — εαυτοῦς] = ἡμᾶς αὐτοὺς. Ὁ πληθ. τῆς ἀντωνυμίας ταύτης τίθεται καὶ ἐπὶ τῶν τριῶν προσώπων οὕτω καὶ ἐξῆς: «δεσπότην αὐτῶν» καὶ «ἀπαλλάξαντες ἑαυτοὺς». — Αἰγυπτίων] οἵτινες εἰς τὰ ἄμματα τῶν Ἑλλήνων ἐθεωροῦντο δουλοπρεπεῖς καὶ ἀνάηδοι. — εἰ-ἄρχεσθαι] = ἀν ἀπαξίωμεν ἢ ὑπαχθῶμεν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐνόπλιως νικήσαντος ἡμᾶς, πολὺ μᾶλλον πρέπει ἢ ἀποφύγωμεν ἢ μὴ ὑπαχθῶμεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ μὴ νικήσαντος ἡμᾶς Πτολεμαίου. — ἀνθ' ἐνός] = ἀντὶ τοῦ φανῆναι κακίους ἐνός τοῦ νεικηχότου ἡμᾶς. — ἀν γένοιο] δυνατ. λόγος οὗ ἢ ὑπέθεσις: εἰ ἢ κ εἰ εἰς Αἴγυπτον ταῦτα δὲ λέγονται μετὰ πικρᾶς εἰρωνείας. — αἰχμάλωτον] τοῦ Πτολεμαίου.

δηλ. οὐδὲν ἄλλο θὰ κερδίσης μεταβαίνων εἰς Αἴγυπτον ἢ νὰ γείνηαι αἰχμάλωτος τοῦ Πτολεμ. καὶ φυγάς. — ἀφορῶμεν] = καὶ ἔχομεν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν. — τῆς τύχης] δηλ. τῆς κακῆς. — ἀπολογησόμεθα] διὰ τὴν ἀπὸ τῆς μάχης φυγὴν μας, δι' ἣν ἡδυναντο οὗτοι νὰ μᾶς κατηγορήσωσι: θὰ δεῖξωμεν δηλ. ὅτι ἐν ἐφύγῳμεν ἔνεκα δειλίας. — ὑπὲρ τῆς Σπ.] ἀποδοτέον τῷ κειμένῳ = πείσομαι. — καθεδούμεθα] ἐν τῷ κἀθίσθαι ἐγκρίεται καὶ ἡ ἐννοία τῆς ἀπραξίας: ἴδ. Ἄγ. 5. — Σατράπην] ὀμιλεῖ τοῦτως ὡς εἰ προῦκειτο περὶ τρυφηλοῦ τινοῦ καὶ δεσποτικοῦ τῆς Ἀσίας ἄρχοντος. Ὁ ὑπὸ τοῦ Ἀντιγόνου ἐν Σπάρτῃ διορισθεὶς ἐπιστάτης ἦν κατὰ Πολύβ. (20, 5, 12) ὁ Βοιωτὸς Βραχύλλας. — ἐν ἐτοίμῳ] = πρόχειρον. — ἀποθανεῖν] ἐπέξῃγης τοῦ «ῥᾶστον καὶ πᾶσιν ἐν ἐ-

τερον; πολεμίοις μὲν γὰρ ἐνέδωκαν ἤδη καὶ κρείττονες ἡμῶν ἢ τύχη σφαλέντες ἢ βιασθέντες ὑπὸ πλήθους· ὁ δὲ πρὸς πόνοους καὶ τάλαιπωρίας ἢ ψόγους καὶ δόξας ἀνθρώπων ἀπαγορεύων ἠττάται τῆς αὐτοῦ μάλακίας. Δεῖ γὰρ τὸν αὐθαίρετον θάνατον οὐ φυγὴν εἶναι πράξεων, ἀλλὰ πράξιν. Αἰσχροὺς γὰρ ζῆν μόνους ἑαυτοῖς καὶ ἀποθνήσκειν· ἐφ' ὃ σὺ νῦν παρακαλεῖς ἡμᾶς σπεύδων ἀπαλλαγῆναι τῶν παρόντων, καλὸν δὲ οὐδὲν οὐδὲ χρήσιμον ἄλλο διαπραττόμενος. Ἐγὼ δὲ καὶ σὲ καὶ ἑμαυτὸν οἶομαι δεῖν τὰς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐλπίδας μὴ καταλιπεῖν· ὅπου δ' ἂν ἡμᾶς ἐκεῖναι καταλίπωσι, ῥᾶστα βουλομένοις ἀποθανεῖν ὑπάρξει. « Πρὸς ταῦτα Θηρυκίων οὐδὲν ἀντειπὼν, ὅτε πρῶτον ἔσχε καιρὸν ἀποστῆναι τοῦ Κλεομένου, ἐκτραπόμενος παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἔσφαξεν ἑαυτὸν.

XXXII. Ὁ δὲ Κλεομένης ἀπὸ τῶν Αἰγιαλῶν ἀναχθεὶς τῇ Λιβύῃ προσέβαλε· καὶ διὰ τῶν βασιλικῶν παραπεμπόμενος ἦκεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Ὀφθεις δὲ τῷ Πτολεμαίῳ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐτύγχανε κοινῶς φιλανθρώπου καὶ μετρίου πρὸς αὐτόν· ἐπεὶ δὲ γνώμης διδοὺς πείραν ἀνὴρ ἐφαίνετο

«τοίμω». — αἰσχίονα φυγῆν] ἴδ. Σ. Χρδ. § 80. — τύχη σφαλέντες] = ψευσθέντες τῆς τύχης. — δόξας] = κακὰς ὑπολήψεις. — ἀπαγορεύων] = ὁ μὴ δυνάμενος νὰ ἀντισταθῇ, νὰ ὑπομείνῃ. — ἠττάται] = μαλακίας] = νικᾶται ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ χαυνότητος· τὸ τῆς ἑαυτοῦ μαλακίας ἀντιτίθεται εἰς τὸ τύχης καὶ πλήθους. — δεῖ γάρ κτλ.] = ὁ ἐκουσίως ἑαυτὸν παραδιδούς εἰς θάνατον δὲν πρέπει νὰ πράττῃ τοῦτο, ὅπως ἀποφυγῇ πράξεις, ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ πράττειν πρέπει ν' ἀποθνήσκῃ. — ἄλλο] ἢ ὅτι ἀπαλλάττει τῶν παρόντων δεινῶν. — ὅπου δ' ἂν] = ὅταν δέ. — ῥᾶστα] ἀποδοτέον τῷ ὑπάρξει ἀποθανεῖν = ὅς ἐπιτραπῆ ἡμῖν, ἂν θέλωμεν νὰ αὐτοκτονήσωμεν. — ἐκ-

τραπόμενος] = στραφεὶς πρὸς τὸν κτλ.

XXXII. Ἐποδοχὴ τοῦ Κλεομ. παρὰ Πτολεμαίῳ τῷ Ἐυεργετῇ. — Αἰγιαλῶν] ἀπὸ ὄνυς Αἰγιάδος, ἐνῶ ἐν 31 Αἰγιαλία. — Λιβύῃ] ἐνταῦθα τῇ Κυρηναικῇ. — ἀναχθεὶς] τοῦτο μὲν περὶ τοῦ ἀπὸ τοῦ λιμένος εἰς τὴν εὐρείαν θάλασσαν πλοῦ, τοῦναντίον δὲ τὸ κατὰ γέσθηαι. — προσέβαλε] = ἐπλησίσατο. — τῶν βασιλικῶν] = τῶν ἀρχόντων τοῦ βασιλείως τῆς Αἰγύπτου, τῶν αὐλικῶν. — κοινῶς] = μετρίου] = ἤτοι εὐδαίμωνος πρὸς τὸν Κλ. κοινὴν τινα καὶ μετρίαν φιλανθρωπίαν, μὴ δὲν τὸ ἐξαιρέτον ἔχουσαν ἴδ. Ἄρατ. 43: «τοὺς μὲν ἄλλους ἠσπάσατο μετρίως καὶ κοινῶς· ἐκεῖνον δὲ ἐξεδῆξατο τῇ τιμῇ περιττῶς». — γνώ-

ἔμφρων, καὶ τῆς καθ' ἡμέραν ὀμιλίας αὐτοῦ τὸ Λακωνικὸν καὶ ἀφελὲς τὴν χάριν ἐλευθέριον εἶχε, καὶ τὴν εὐγένειαν οὐδαμῆ καταισχύων οὐδὲ καμπτόμενος ὑπὸ τῆς τύχης, τῶν πρὸς ἡδονὴν καὶ κολακείαν διαλεγόμενων πιθανώτερος ἐφαίνετο, πολλὴ μὲν αἰδώς καὶ μετάνοια τὸν Πτολεμαῖον εἶχεν ἀνδρὸς ἀμελήσαντα τοιοῦτου καὶ προέμενον τῷ Ἀντιγόνῳ, δόξαν ἅμα κεκτημένῳ τηλικαύτην καὶ δύναμιν, ἀναλαμβάνων δὲ τιμαῖς καὶ φιλοφροσύναις τὸν Κλεομένην παρεθάρρυνεν, ὡς μετὰ νεῶν καὶ χρημάτων ἀποστελῶν αὐτὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ καταστήσων εἰς τὴν βασιλείαν. Ἐδίδου δὲ καὶ σύνταξιν αὐτῷ τέσσαρα καὶ εἴκοσι τάλαντα καθ' ἕκαστον ἑνιαυτόν. Ἀφ' ὧν ἐκεῖνος αὐτὸν καὶ τοὺς φίλους εὐτελῶς καὶ σωφρόνως διοικῶν τὰ πλεῖστα κατανήλισκεν εἰς φιλανθρωπίας καὶ μεταδόσεις τῶν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος εἰς Αἴγυπτον ἐκπεπτωκότων.

XXXIII. Ὁ μὲν οὖν πρεσβύτερος Πτολεμαῖος πρὶν ἐκτελέσαι τῷ Κλεομένει τὴν ἐκπεμψὴν ἐτελεύτησε· τῆς δὲ βασιλείας εὐθύς εἰς πολλὴν ἀσέλγειαν καὶ παροιμίαν καὶ

μηρ δειδοῦς πεῖτραν] = διδοῦς δείγματα τῆς συνέσεως, ἐμπράκτως ἐφαίνετο ἔμφρων] ἴδ. Θουκυδ. 1, 138, 3: «μάλιστα δὲ ἀπὸ τοῦ πεῖτραν διδοῦς ἔνευετο φαίνεσθαι». — καὶ τῆς κτλ.] ἡ σύνταξ. «καὶ ὑπὸ Λακων. καὶ ἀφελὲς τῆς καθ' ἡμέρ. ὀμιλ. εἶχε τὴν χ. ἐλευθ.» = καὶ ὁ ἐν ταῖς καθ' ἡμέραν συνανταφροαῖς λακωνικῶς καὶ ἀφελῆς τρόπος εἶχε τὴν χάριν ἐκείνην, ἣτις ἐμπρέπει εἰς ἐλευθέρων ἀνδρα, οὐχὶ δηλ. δουλοπρεπῆ. — τὴν εὐγένειαν] = τὸ ὑψηλὸν αὐτοῦ γένος. — πρὸς ἡδονὴν] = διὰ τὴν εὐχρηστικῶσαι] ἴδ. Θουκ. 2, 65, 5: πρὸς ἡδονὴν τ. λέγειν] Ἰγ. 2: πρὸς χάριν. — πιθανώτερος] = μᾶλλον αὐτῶν δυνάμενος πείθειν, ἐλευστικώτερος] ἴδ. Θουκ. 3, 36: «τῷ τε δήμῳ παρά πολὺ ἐν τῷ τότε πιθανώτατος (ὁ

Κλέων)». — κεκτημένῳ] τινὲς διαρρηθῆσι κεκτημένου ὡς ἐνταῦθα προκειμένου περὶ τοῦ μεγάλου τοῦ Κλεομ. καὶ οὐχὶ τοῦ τοῦ Ἀντιγόνου. — ἀναλαμβάνων] = περιποιούμενος, θεραπεύων. — ὡς ἀποστελῶν] ἴδ. Σ. Χρδ. β. 157, Σημ. α'. — ἐδίδου] ὁ προαγατικός, διότι κατ' ἑνιαυτὸν ἐδίδετο ἡ χρηματικὴ αὐτῆς σύνταξις. — σύνταξιν] ἴδ. 19, 3. — διοικῶν] = διατηρῶν, οικονομῶν· σπανία ἢ μετ' αἰτιατικῆς προσων. σύνταξις τοῦ βῆματος. — τῶν ἐκπεπτωκότων] = τῶν ἐκ τῆς Ἑλ. ἐξορισθέντων καὶ εἰς Αἴγυπτον καταφυγόντων ἢ ἀντικειμενικῆ αὐτῆ γυνικῆ ἰσθμοῦ κατ' ὁμοίωσιν.

XXXIII. Δυσάρεστος τῶν πραγμάτων μεταβολὴ προσελθούσα ἐνεκεν τοῦ θανάτου τοῦ Πτολεμ. — Ἐτελεύτησε] τὸ 221. — τῆς

γυναίκοκρατίαν ἐμπεσοῦσης ἡμελεῖτο καὶ τὰ τοῦ Κλεομέ-
 νους. Ὁ μὲν γὰρ βασιλεὺς αὐτὸς οὕτω διέφθαρτο τὴν ψυ-
 χὴν ὑπὸ γυναικῶν καὶ πότων, ὥστε, ὁπότε νῆφοι μάλιστα
 καὶ σπουδαιότατος αὐτοῦ γένοιτο, τελετὰς τελεῖν καὶ τύμ-
 πανον ἔχων ἐν τοῖς βασιλείοις ἀγείρειν, τὰ δὲ μέγιστα τῆς
 ἀρχῆς πράγματα διοικεῖν Ἀγαθοκλειαν τὴν ἐρωμένην τοῦ
 βασιλέως καὶ τὴν ταύτης μητέρα καὶ πορνοβοσκὸν Οἰνάν-
 θην. Ὅμως δ' οὖν ἔδοξέ τις ἐν ἀρχῇ καὶ τοῦ Κλεομένου
 χρεῖα γεγονέναι. Δεδιώξ γὰρ Μάγαν τὸν ἀδελφὸν Πτολε-
 μαῖος, ὡς ἰσχύοντα διὰ τῆς μητρὸς ἐν τῷ στρατιωτικῷ,
 τὸν Κλεομένη προσελάμβανε καὶ μετεδίδου τῶν ἀπορρη-
 τῶν συνεδρίων βουλευόμενος ἀνελεῖν τὸν ἀδελφόν. Ὁ δέ,

Βασιλείας] = τοῦ βασιλέως καὶ
 τῶν περὶ αὐτόν. Τὴν βασιλείαν διεδέ-
 ξατο Πτολεμαῖος Δ' ὁ Φιλοπάτωρ ὁ
 διὰ τὴν τρυφήν αὐτοῦ Γρύ-
 φων ἐπικληθεῖς. — παροινίαν]
 κυρ. ἢ ἐν τῇ μέθῃ ἀταξία, εἴτα κα-
 θόλου ἀσωτία, μέθη ἴδ. Ξενοφ.
 Συμπ. 6, 2: «τὸ παρ' οἶνον λυπεῖν
 «συνόντας, τοῦτ' ἐγὼ κρίνω παροι-
 νίαν». — γυναικοκρατίαν]
 ὁρθέτερον, ὡς ἐκ τῶν ἐπομένων δη-
 λούται, τοῦ γυναικοκρασίαν.
 — ὁ μὲν γὰρ] αἰτιολογεῖ τὸ τῆς
 βασιλείας — ἐμπεσοῦσης
 ἢ δ' ἀπόδοσις τοῦ μὲν εἶναι τὰ
 δὲ μέγιστα. Κανονικώτερα θὰ
 ἦτο ἡ ἀντίθεσις, ἂν ὁ μὲν ἐτίθετο
 αἰετὸς πρὸ τοῦ τελεῖν, ἢ ἀντί
 τοῦ διοικεῖν ἔλεγε διοικεῖ.
 — γυναικῶν καὶ πότων]
 «τῶν ἀπρεπῶν αὐτοῦ ἐρώτων», καὶ
 ἀλόγων καὶ συνεχῶν με-
 θῶν μνημονεύει καὶ ὁ Πολύβ. 5,
 34, 10. — σπουδ. — γένοιτο]
 = καὶ διετέλει ἐν τῇ μεγίστῃ αὐ-
 τοῦ σοβαρότητι, ἐξ οὗ δύναται νὰ
 κατανοηθῇ ὅποια ἐποιεῖ ἐν μέθῃ δια-
 τελῶν. — τελετὰς] = μὺς κὰς
 τελετὰς πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου
 (διὸ καὶ ἐκάλει αὐτὸν «Διόνυσον
 «τὸν νέον») καὶ μάλιστα τῆς Κυ-
 βέλης, ἐν αἷς ἐγίνετο χρῆσις τῶν

τομπάνων ὡς ὁ Διόνυσος ἐν ταῖς
 Βάκχ. τοῦ Εὐριπίδ. στίχ. 59 λέ-
 γει: «τύμπανα, Ἷρέας τε μητρὸς
 «ἐμὰ θ' εὐρήματα.» Οἱ ἱερεῖς ὡς
 συναθροίζοντες δῶρα καὶ χρήματα
 ὑπὲρ τῆς θεᾶς ἐκαλοῦντο μητρα-
 γύρταϊ, καὶ ἴνα γύρταϊ
 ὡς συνάγοντες αὐτὰ κατὰ μῆνα. —
 ἀγείρειν] = ἐκβάλλειν ὑπὲρ τῆς
 θεᾶς δίσκον, ζητεύειν, συνάγειν
 χρήματα. — Ἄγαθοκλειαν]
 τὴν ἐταίραν] μετὰ πικρᾶς παιδιᾶς
 ὁ Στράβων 17, 1 ὀνομάζει τὸν Πτο-
 λεμαῖον τοῦτον: «τὸν τῆς Ἀγαθο-
 κλείας». — Ὁ μὲν δ' οὖν] αντι-
 τίθεται εἰς τὸ «ἡμελεῖτο τὰ τοῦ
 «Κλεομ.» διὰ δὲ τοῦ οὖν κατα-
 κλείεται ἢ παρέκδρασις καὶ συνε-
 χίζεται ὁ λόγος. — ἔδοξέ] ἔηλ.
 τοῖς περὶ τὴν βασιλείαν. — χρεῖα
 γεγονέναι] = ὅτι ὑπάρχει καὶ
 τὸς τοῦ Κλ. χρησιμότης. — ὁ δέ
 ὡς κτλ.] ἴδ. Πολύβ. 5, 36. —
 διὰ τῆς μητρὸς] τῆς περι-
 βοῆτου Βερενίκης, ἀφ' ἧς ἔλκει τὴν
 ὀνομασίαν καὶ ὁ μέχρι τοῦ νῦν καλο-
 λούμενος ἀστερισμὸς «κόμη τῆς
 «Βερενίκης», καὶ τὸ ὁμώνυμον τοῦ
 ποιητοῦ Κατούλλου ποίημα. Αὕτη
 διέκειτο εὐνοϊκῶς πρὸς τὸν Μάγαν
 καὶ μεγάλως ἐν τῷ στρατῷ ἔγχευεν.
 — μετεδίδου] = καθίστα και-

καίπερ ἀπάντων τοῦτο πράττειν κελυόντων, μόνος ἀπηγόρευσε, εἰπὼν ὡς μᾶλλον, εἰ δυνατόν ἦν, εἶδει φῦσαι τῷ βασιλεῖ πλείονας ἀδελφούς πρὸς ἀσφάλειαν καὶ διαμονὴν τῶν πραγμάτων. Σωσιβίου δὲ τοῦ πλείστου ἐν τοῖς φίλοις δυναμένου φήσαντος οὐκ εἶναι τὰ τῶν μισθοφόρων αὐτοῖς βέβαια τοῦ Μάγα ζῶντος, ἀμελεῖν ἐκέλευσε ὁ Κλεομένης ἐνεκά γε τούτου· πλείους γὰρ ἢ τρισχιλίους τῶν ξένων εἶναι Πελοποννησίους προσέχοντας αὐτῷ, κἄν μόνον νεύσῃ προθύμως μετὰ τῶν ὀπλῶν παρεσομένους. Οὗτος ὁ λόγος τότε μὲν οὐ μικρὰν τῷ Κλεομένει καὶ πίστιν εὐνοίας καὶ δόκῃσιν ἰσχύος προσέθηκεν, ὕστερον δὲ, τοῦ Πτολεμαίου τῆς ἀσθενείας ἐπιτεινούσης τὴν δειλίαν, καὶ καθάπερ εἴωθεν ἐν τῷ μηδὲν φρονεῖν, τοῦ πάντα δεδοικέναι καὶ πᾶσιν ἀπιστεῖν ἀσφαλεστάτου δοκοῦντος εἶναι, φοβερὸν ἐποίει τὸν Κλεομένη τῶν ἀυλικῶν, ὡς ἰσχύοντα παρὰ τοῖς ξένοις· καὶ πολλῶν ἦν ἀκούειν λεγόντων ὅτι, «Οὗτος ὁ λέων ἐν τούτοις τοῖς προβάτοις ἀναστρέφεται.» Τῷ γὰρ ὄντι τοιοῦτον διέφαινε ἦθος ἐν τοῖς βασιλικῶν, ὑποβλέπων ἀτρέμα καὶ παρεπισκοπῶν τὰ πραττόμενα.

νωνόν. — ἀπηγόρευσε] = ἀπέ-
 τρεψε. — εἰ δυνατόν ἦν]
 τοῦθ' ὅπερ ἦν ἀδύνατον, ἅτε τοῦ
 πατρὸς ἤδη τεθνηκότος. — φῦ-
 σαι] = νὰ περιποιήσῃ τῷ βασιλεῖ
 πλείονας ἀδελφούς. — διαμονήν]
 = στερέωσιν. — τοῖς φίλοις]
 = τοῖς ὑπουργοῖς καὶ συμβούλοις
 τοῦ βασιλέως. — τὰ τῶν μι-
 σθοφ.] ἀντι τοῦ μισθοφόρου. —
 ἀμελεῖν] = θαρρεῖν. — ἐνεκά
 γε τούτου] ὅσον ἀφορᾷ τοῦλά-
 χιστου τοῦτο. — πλείους] ἴδ.
 Παλύβ. 5, 36: «οὐχ' ὄρθς, ἔφη,
 "διότι σχεδὸν εἰς τρισχιλίους εἰσὶν
 "ἀπὸ Πελοποννησίου ξένοι καὶ Κρη-
 "τες εἰς χιλίους· οἳ ἐάν νεύσωμεν
 "ἡμεῖς μόνον, ἐτοίμως ὑπουργή-
 "σουσι πάντες». — προσέχον-
 τας] = πειθόμενους αὐτῷ, ἐπομι-

νοὺς τῇ διαταγῇ του. — οὐ μι-
 κρὰν — εὐνοίας] = οὐ μικρὰν
 ἐμπιστοσύνην, περὶ τῆς Κλεομ. πρὸς
 αὐτοῦ εὐνοίας. — δόκῃσιν] =
 δόξαν περὶ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. —
 ἐπιτείνουσα] = ἀξαναούσης.
 — ἐν τῷ μηδὲν φρονεῖν] =
 ἐν τῇ παντελεῖ τῆς φρονήσεως ἐλ-
 λείψει. — δοκοῦντος] δηλ. τῷ
 βασιλεῖ καὶ τοῖς ἀυλικῶν. — οὐ-
 τος ὁ λέων] ἀντι νὰ εἴπῃ: «οὐ-
 "τος ὡσπερ — ἐν τούτοις ὡσπερ».
 Παλύβ. 5, 35, 13: «οὐκ ἀσφαλὲς
 «νομίζοντες (οἱ περὶ Σωσιβίου) εἶ-
 «ναι λέοντι καὶ προβάτοις ὁμοῦ
 «ποιεῖσθαι τὴν ἔπαυλιν». — τοιο-
 οῦτον] δηλ. ἦθος λέοντος. — δι-
 ἐφαινε] = φανερὸν ἐποίει, ἐδεί-
 κνυε. — ὑποβλέπων ἀτρέ-
 μα] = μετὰ σιωπηρῶς ὑπερφίας

XXXIV. Ναός μὲν οὖν αἰτῶν καὶ στρατιᾶν ἀπέπειε· πυνθανόμενος δὲ τεθνάναι τὸν Ἀντίγονον, Αἰτωλικῶ δὲ πολέμῳ συμπεπλῆχθαι τοὺς Ἀχαιοὺς, τὰ δὲ πράγματα ποθεῖν αὐτὸν καὶ παρακαλεῖν ἐκείνον, ἐν ταραχῇ καὶ διασπασμῶ τῆς Πελοποννήσου γεγενημένης, ἡξίου μὲν μόνος ἀποσταλῆναι μετὰ τῶν φίλων, ἔπειθε δὲ οὐδένα, τοῦ μὲν βασιλέως οὐκ εἰσακούοντος, ἀλλ' ἐν γυναιξὶ καὶ θιάσοις καὶ κώμοις συνέχοντος ἑαυτὸν, ὃ δὲ τῶν ὄλων προεστηκῶς καὶ προβουλεύων Σωσίβιος μένοντα μὲν τὸν Κλεομένην παρὰ γνώμην ἡγεῖτο δυσμεταχειρίστον εἶναι καὶ φοβερόν, ἀφελέντα δὲ τολμηρόν, ἄνδρα καὶ μεγαλοπράγμονα καὶ τῆς

βλέπων· κυρ. ὑποβλέπειν=ρίπτειν λαθραῖον βλέμμα, τοῦθ' ὑπερκατὰ τὰς περιστάσεις ὑπεμφάνει φθόνον, ἀγανάκτησιν, ὑπόνοιαν.

XXXIV. Συνέχεια. — Ἀπέπειε] = ἀπέκαμ' τὸ ἀπειπεῖν κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ παύεσθαι συντάσσεται μετὰ μτγ. — πυνθανόμενος] = πληροφοροῦμενος' ἴδ. 23, 3. — Αἰτωλικῶ πολέμῳ] τῷ κοινῶς Συμμαχικῷ καλούμενῳ, ὃν ἀπὸ κοινοῦ οἱ σύμμαχοι ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ διαδόχου τοῦ Ἀντιγόου, Φιλίππου τοῦ Ε' τὸ 220 ἐπέχειρσαν κατὰ τῶν Αἰτωλῶν τῶν πολλάκις τὴν Πελοπόννησον διὰ τῶν συνήθων ληστειῶν ἐπίσκεψιμένων, καὶ ὅστις ἔληξε διὰ τῆς ἐν Ναυπάκτῳ εἰρήνης τὸ 217. — τὰ πράγματα] = ἡ τῶν πραγμάτων θέσις' κατὰ Πολύβ. 5, 35, 2: «οἱ κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ οὐ μόνον οὐκ ἐπ' ὀνόματος ἐκκλῶν γὼν Κλ.» — ἐκεῖνον] ἡ προσθήκη τῆς ἀντωνυμίας ταύτης μετὰ τὴν αὐτὸν πρὸς μείζονα ἔμφασιν. Θουκυδ. 1, 132, 6: «ἄνθρωπος Ἀργίλιος, παιδικὰ ποτε ὦν αὐτοῦ καὶ πιστότατος ἐκείνῳ μηνυτῆς γίγνεται.» — ἐν ταραχῇ καὶ διασπασμῶ] = διότι ἡ Πελοπ. εἶχε διαταραχθῆ καὶ διαίρεθῆ. —

θιάσος] κυρ. ἑταιρία πανηγυρίζοντων πρὸς τιμὴν θεοῦ τινος καὶ μάλιστα τοῦ Διονύσου, εἶτα δὲ αὐτῇ ἡ πανηγυρις, λιτανεῖα, χορός, — κῶμος] = βραχυχὸς ὄμιλος, συμπόσιον. — συνέχοντος] = κρατοῦντος, ὄλος ἀπασχολημένου, — ὃ δὲ τῶν κτλ.] ἀντὶ γενικῆς ἀπολύτου καὶ ἐνταῦθα ἔπεται εὐθὺς λόγος, καὶ τοῦτο ἵνα μὴ ἐννοηθῆ ἄσχετα ἕνεκα τῶν πολλῶν μετοχῶν. — μένοντα] = ἂν ἔμενον. — παρὰ γνώμην] = παρὰ τὴν θέλησίν του' ἀποδοτέον δὲ τῶ μένοντα. — τολμηρόν] γράφων ταῦτα εἶχεν ὁ Πλούτ. ὑπ' ὄψιν τὸν Πολύβ. 5, 35: «ἡγωνίων μὴ ποτε μετελλαχότος μὲν Ἀντιγόου, τῶν δὲ λοιπῶν μηδενὸς ὑπάρχοντος ἀντιπάλου, ταχέως ἴκοντι τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα ποιησάμενος ὑπ' αὐτὸν βαρὺς καὶ φοβερός αὐτὸς ὁ Κλ. ἀνταγωνιστῆς σφίσι γένηται, τεθαυμάσμενος μὲν ὑπ' αὐτῶν τὰ πράγματα, κατεγνωκῶς δὲ τοῦ βασιλέως, θεωρῶν δὲ πολλὰ τὰ παρακρεμάμενα μέρη καὶ μακρὰν ἀπεσπασμένην τῆς βασιλείας καὶ πολλὰ ἀρρομαῖς ἔχοντα πρὸς πραγμάτων λόγον· καὶ γὰρ νῆες ἐν τοῖς κατὰ Σάμον ἦσαν τόποις οὐκ ὀλίγαι καὶ

βασιλείας νοσοῦσης θεατὴν γεγενημένον. Οὐδὲ γὰρ αἱ δωρεαὶ κατεπράνον αὐτόν, ἀλλ' ὥσπερ τὸν Ἄπιν ἐν ἀφθόνοισ διαιτώμενον καὶ τρυφᾶν δοκοῦντα τοῦ κατὰ φύσιν βίου καὶ δρόμων ἀφέτων καὶ σκιρτήσεων ἡμερος ἔχει, καὶ δῆλός ἐστι δυσάνασχετων τὴν ἐν ταῖς χερσὶ τῶν ἱερέων διατριβὴν, οὕτως ἐκεῖνον οὐδὲν ἤρρασκε τῶν μαλθακῶν,

ἀλλὰ φθινύθεσκε φίλον κῆρ,

ὥσπερ Ἀχιλλεύς,

αὐθι μένων, ποθέεσκε δ' αὐτὴν τε πρόλεμόν τε.

XXXV. Τοιούτων δὲ τῶν κατ' αὐτὸν ὄντων πραγμάτων ἀφικνεῖται Νικαγόρας ὁ Μεσσήμιος εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἀνὴρ μισῶν μὲν τὸν Κλεομένη, προσποιούμενος δὲ φίλος εἶναι· χωρίον δὲ ποτε καλὸν αὐτῷ πεπρακῶς [διὰ πονη-

στρατιωτῶν πλῆθος ἐν ταῖς κα-
»τ' Ἐφεσον». — ο σ ο ὑ σ η ς] ἴδ.
Ἄγ. 5, 1. — οὐ δὲ γάρ] ὁ οὐ-
δὲ ἐπιδοτικός· ἐκτὸς δηλ. τοῦ ὅτι
ἦν πολυκρῆς καὶ μεγαλοπράγμων.
— δωρεα] αἱ πρὸς τοῦτον τὸν
σκοπὸν αὐτῷ διδόμεναι. — Ἄπιν]
θεὸς τῶν Αἰγυπτ. λατρευόμενος ὑ-
πὲρ τὴν μορφήν ζωῆτος βοῦς· ἴδ.
Ἡροδ. 2, 153. — ἀφ' ἐ τ ω ν] = ἐ-
λευθέρων. Κατὰ Στράβ. 17, 807
μόνον καθ' ὀρισμένας περιστάσεις,
καὶ μάλιστα ὅτε προῦκειτο νὰ ἐπι-
δειξῶσιν αὐτὸν τοῖς ξένοις ἀπέλυον
τὸν Ἄπιν ἐντὸς τῆς πρὸ τοῦ σταύ-
λου ὑπακοῦσας αὐλῆς, καὶ μετὰ
τινα σκιρτήματα πάλιν εἰσήγον. —
οὐ δὲ ἐν τῶν μα λ θ α κ ῶ ν] = οὐ-
δέμια αὐτῷ προσφερομένη εὐάρε-
στος ἀπόλαυσις. — Ἀ χ ι λ λ ε ῦ ς]
Ἰλ. 1, 491.

XXXV. Νικαγόρου κακοῦθεια. —
Χ ω ρ ί ο ν] κατὰ Φύλαρχον, ὃν ἀ-
κολουθεῖ ὁ Πλούτ., τὸ χωρίον ὑπὲρ-
ξεν ἢ αἰτία τοῦ πρὸς τὸν Κλ. μί-
σους· ἄλλως ὅμως ἔχει τὸ πρᾶγμα
παρὰ Πολυβίῳ 5, 37: «Νικαγόρας
»τις ἦν Μεσσήμιος· αὐτὸς ὑπῆρχε
»πατρικῆς ξένος Ἀρχιδάμου τοῦ
»Λακεδαιμονίων βασιλέως· τὸν μὲν

»ὄν πρὸ τοῦ χρόνον βραχέϊα τις
»ἦν τοῖς προειρημένοις ἐπιπλοκή
»πρὸς ἀλλήλους· καθ' ὃν δὲ καιρὸν
»Ἀρχιδάμος ἐκ τῆς Σπάρτης ἐφυ-
»γε δέσας τὸν Κλεομένη καὶ παρε-
»γένειτ' εἰς Μεσσηνίαν, οὐ μόνον
»οἰκίᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀναγκασίαις
»ὁ Νικαγόρας αὐτὸν ἐδέξατο προ-
»θύμως, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἐξῆς
»συμπεριφορὰν ἐγένετό τις αὐτοῦ
»ὀλοσχερῆς εὐνοία καὶ συνήθεια
»πρὸς ἀλλήλους· διὸ καὶ μετὰ ταῦ-
»τα τοῦ Κλεομένουσ ὑποδείξαντος
»ἐλπίδα καθόδου καὶ διαλύσεως
»πρὸς τὸν Ἀρχιδάμον, ἔδωκεν αὐ-
»τὸν ὁ Νικ. εἰς τὰς διαποστολάς
»καὶ τὰς ὑπὲρ τῶν πίστεων συν-
»θήκας. Ὡν κυρωθέντων ὁ μὲν Ἀρ-
»χιδ. εἰς τὴν Σπάρτην κατήειπι-
»στεύσας ταῖς διὰ τοῦ Νικαγόρου
»γεγενημέναις συνθήκαις, ὁ δὲ Κλ.
»ἀπαντήσας τὸν μὲν Ἀρχιδάμον
»ἐπανεῖλετο, τοῦ δὲ Νικαγόρου καὶ
»τῶν ἄλλων τῶν συνόντων ἐφεί-
»ρατο· πρὸς μὲν οὖν τοὺς ἐκτὸς ὁ
»Νικαγ. ὑπεκρίνετο χάριν ὀφείλειν
»τῷ Κλεομ. διὰ τὴν αὐτοῦ σωτη-
»ρίαν, ἐν αὐτῷ γε μὴν βαρέως ἔ-
»φερε τὸ συμβεβηκός, δοκῶν αἰτι-
»νος γεγονέναι· τῷ βασιλεῖ τῆς ἀπω-

ρίαν, ὡς οἶμαι,] καὶ δι' ἀσχολίαν, ὡς ἔοικε, διὰ πολέ-
 μους οὐκ ἀπειληφῶς τὸ ἀργύριον. Τοῦτον οὖν ἐκβαίνοντα
 τότε τῆς ὀλκάδος ἰδὼν ὁ Κλεομένης (ἔτυχε γὰρ ἐν τῇ
 κρηπιδί τοῦ λιμένος περιπατῶν) ἤσπάζετο προθύμως καὶ
 τίς αὐτὸν εἰς Αἴγυπτον ἄγοι πρόφασις ἡρώτα. Τοῦ δὲ Νι-
 καγόρου φιλοφρόνως ἀντασπάζομένου καὶ φήσαντος ἔπ-
 πους ἄγειν τῷ βασιλεῖ καλοῦς τῶν πολεμιστηρίων, γελά-
 σασ ὁ Κλεομένης „Εβουλόμην ἄν“ ἔφη „μεῖλλον ἤ-
 κειν ἄγοντα σαμβυκιστρίας καὶ κιναίδους· ταῦτα γὰρ νῦν
 μάλιστα κατεπεῖγει τὸν βασιλέα.“ Καὶ ὁ Νικαγόρας τότε
 μὲν ἐμειδίασεν· ἡμέραις δὲ ὕστερον ὀλίγαις ὑπομνήσας τοῦ
 χωρίου τὸν Κλεομένην νῦν γοῦν ἐδεῖτο τὴν τιμὴν ἀπολα-
 θεῖν, ὡς οὐκ ἂν ἐνοχλήσας, εἰ μὴ περὶ τὴν τῶν φορτίων
 διάθεσιν μετρίως ἐζημιούτο. Τοῦ δὲ Κλεομένου φήσαν-
 τος οὐδὲν αὐτῷ περιεῖναι τῶν δεδομένων, λυπηθεὶς ὁ Νι-
 καγόρας ἐκφέρει τῷ Σωσιθίῳ τὸ σκῶμμα τοῦ Κλεομένου.
 Ὁ δὲ καὶ τοῦτο μὲν ἀσμένως ἔλαβεν, ἐκ δὲ μεῖζονος αἰ-
 τίας τὸν βασιλέα παροξύναι ζητῶν ἔπεισε τὸν Νικαγόραν
 ἐπιστολὴν γράψαντα κατὰ τοῦ Κλεομένου ἀπολιπεῖν, ὡς

«λείας». — διὰ πολέμους] ἐπι-
 ζηγεῖ τὸ δι' ἀσχολίαν. — ἄγοι]
 ἢ εὐκτική, διότι ἐξαρτᾶται ἐκ πα-
 ρωχημένου χρόνου. — πρόφασις]
 = αἰτία. — ἀντασπάζομένου]
 διὰ τοῦ παρατ. τῆς μετ. δηλοῦ-
 ται οὐ μόνον ὁ πρῶτος ἀσπασμός,
 ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἡ μετ' αὐτὸν ἐν ἁ-
 πάσῃ τῇ συνδιαλέξει ἐκδηλουμένη
 φιλικὴ δεξιότης. — τῶν πολεμι-
 στηρίων] ἐκ τοῦ γένους τῶν πο-
 λεμιστ. — σαμβυκιστρίας] =
 γυναικῆς παιζούσας τὴν σαμβύκην,
 ἥτις ἦν εἶδος μουσικοῦ ἐγγύρδου
 καὶ σχῆμα τριγώνου ἔχοντος ὄργα-
 νου, οὗτινος ὁ λίαν ὀξύς τόνος ἐθε-
 ωρεῖτο θρηπτικός. — κατεπεῖ-
 γει] = ἐνδιαφέρει, περὶ πολλοῦ
 ποιεῖται. Πολύθ. αὐτοῦ: «τούτων
 ἄγρ' ὄντων βασιλεὺς κατεπεῖγεται.»

— ὡς οὐκ ἂν ἐνοχλήσας] = λέ-
 γων ὅτι δὲν θὰ ἤθελεν ἐνοχλήσει αὐ-
 τὸν, εἰ μὴ μεγάλως δὲν ἐζημιούτο ἐν
 τῇ πράξει τῶν φορτίων — κατ' ὄπε-
 ρεῖναι] = ὅτι οὐδὲν τῷ ὑπολείπε-
 ται. ἴδ. 32, 2 — τῶν δεδομένων]
 = τῆς συντάξεως. — τῷ Σωσι-
 θίῳ] μεθ' οὗ κατὰ Πολύθ. ἦλθεν
 εἰς διαπραγματεύσεις περὶ τῶν ἔπ-
 πων. — καὶ τοῦτο — ἀσμένως]
 καὶ αὐτὴν δηλ. ἐθεώρησεν ὡς κλητὴν
 ἀφορμὴν ἵνα παροξύνῃ τὸν βασιλέα
 κατὰ τοῦ Κλ. — καί τι εἰς] = κατα-
 γορίας. — ἀπολιπεῖν] κατὰ Πολύ-
 θ. εἰς τὰς χεῖρας ἑνὸς ἀπολει-
 φθέντος δούλου, ὅστις διετάχθη αὐ-
 τὴν νὰ ἐγγεμίρῃ τῷ Σωσιθ. διότι
 ὁ Ν. ἴσως ἐφοβεῖτο προσωπικῶς νὰ
 πρорουσισθῇ ὡς κατήγορος τοῦ με-
 γάλως παρὰ τῷ στρατῷ ἰσχύοντος

ἐγνωκότος, εἰ λάβοι τριήρεις καὶ στρατιώτας παρ' αὐτοῦ, Κυρήνην κατασχεῖν. Ὁ μὲν οὖν Νικαγόρας ταῦτα γράψας ἀπέπευσε· τοῦ δὲ Σωσιβίου μετὰ τέσσαρας ἡμέρας τὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Πτολεμαῖον ἀνενεγκόντος ὡς ἀρτίως αὐτῷ δεδομένην καὶ παροξύναντος τὸ μεῖράκιον, ἔδοξεν εἰς οἰκίαν μεγάλην εἰσαγαγεῖν τὸν Κλεομένην, καὶ τὴν ἄλλην ὁμοίως παρέχοντας δίαιταν ἐξῆδων εἶργειν.

XXXVI. Ἦν μὲν οὖν καὶ ταῦτα λυπηρὰ τῷ Κλεομένει, μοχθηροτέρας δὲ τὰς περὶ τοῦ μέλλοντος ἐλπίδας ἔσχεν ἐκ τοιαύτης συντυχίας. Πτολεμαῖος ὁ Χρυσέρμου φίλος ὢν τοῦ βασιλέως πάντα τὸν χρόνον ἐπεικῶς διείλεκτο τῷ Κλεομένει, καὶ συνήθειά τις ὑπῆρχεν αὐτοῖς καὶ παρρησία πρὸς ἀλλήλους. Οὗτος οὖν τότε, τοῦ Κλεομένου δεηθέντος ἔλθειν πρὸς αὐτὸν, ἦλθε μὲν καὶ διελέχθη μέτρια, τὸ ὑποπτον ἐξαίρων καὶ περὶ τοῦ βασιλέως ἀπολογούμενος· ἀπιὼν δὲ πάλιν ἐκ τῆς οἰκίας, καὶ μὴ προνοήσας ἐξόπισθεν ἄχρι τῶν θυρῶν ἐπακολουθοῦντα τὸν Κλεομένην, πικρῶς ἐπετίμητε τοῖς φύλαξι, ὡς δὴ μέγα θηρίον καὶ δυστήρητον ἀμελῶς φυλάττουσι καὶ βράθυμωσ. Τούτων ὁ Κλεομένης αὐτήκοος γενόμενος, καὶ πρὶν αἰσθῆσθαι τὸν Πτολεμαῖον ἀναχωρήσας, ἔφρασε τοῖς φίλοις. Εὐθύς οὖν πάντες ἄς

Κλεομ.— τριήρεις] ἄλλως διηγείται ὁ Πολύβ. 5, 38: «ὅτι μίλει Κλεομένης, ἐὰν μὴ παύονται τὴν ἐξαποστολὴν αὐτοῦ μετὰ τῆς ἀρμοζούσης παρασκευῆς καὶ χρονηγίας, ἐπανίστασθαι τοῖς τοῦ βασιλέως πράγμασιν». — μετὰ τέσσαρας ἡμέρας] ἡ ἀναβολὴ αὐτῆ, ἵνα μὴ δυνήθῃ νὰ διακοπηθῇ ὁ Ν. — οἰκίαν μεγάλην] Πολύβ.: «τινὸς ἀποδοθείσης οἰκίας καὶ αὐτῷ παμμεγέθους ἐποεῖτο τὴν «διατριβὴν ἐν ταύτῃ παραφυλαττόμενος, τοῦτοφ διαφέρων τῶν ἄλλων τῶν ἀπηγμένων εἰς τὰς φυλακάς, τῷ ποιεῖσθαι τὴν δίαιταν ἐν μείζονι δεσμοτηρίῳ». — τὴν

ἄλλην—δίαιταν] ἦτοι τὴν ὠρισμένην ἐνιαυτοῦ συνταξίν.—εἶργειν] = διὰ τινος ἐπὶ τούτῳ ὠρισμένης φρουρᾶς.

XXXVI. Ἀπελπιστικὴ τοῦ Κλ. ἀπόφασις.— Μοχθηροτέρας] = κακίους. — Πτολεμαῖος ὁ Χρυσ.] ἄγνωστος ἄλλοθεν—ἐπεικῶς]=φιλικῶς, προσηγῶς—συνήθεια]=σχέσις—πάντα τὸν χρόνον] τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ διαμονῆς του.—μέτρια]=ἐπεικῆ, φιλόφρωνπα.—τὸ ὑποπτον ἐξαίρων]=προσπαθῶν νὰ ἀραιώσῃ τὰς ὑπονοίας τοῦ Κλ.—ἐπακολουθοῦντα] καταγορ. μετ.—ὡς δὴ] ἴδ. Ἄγ. 1.—πρὶν αἰσθῆ-

πρότερον εἶχον ἐλπίδας ἐκβαλόντες πρὸς ὄργην ἐβουλεύσαντο τοῦ Ἡτολεμαίου τὴν ἀδικίαν ἀμυνάμενοι καὶ τὴν ὕβριν ἀξίως τῆς Σπάρτης ἀποθανεῖν καὶ μὴ περιμένειν ὡς περ ἱερεῖα πιανθέντας κατακοπήναι· δεινὸν γάρ, εἰ τὰς πρὸς Ἀντίγονον, ἄνδρα πολεμιστὴν καὶ δραστήριον, διαλύσεις ὑπεριδῶν Κλεομένης κάθηται μητραγύρτου βασιλέως σχολὴν ἀναμένων, ὅταν πρῶτον ἀπέθῃται τὸ τύμπανον καὶ καταπαύσῃ τὸν θίασον, ἀποκτενοῦντος αὐτόν.

XXXVII. Ἐπεὶ δὲ ἔδοξε ταῦτα καὶ κατὰ τύχην ὁ Πτολεμαῖος εἰς Κάνωθον ἐξώρμησε, πρῶτον μὲν διέδωκαν λόγον, ὡς παραλύοιτο τῆς φυλακῆς ὑπὸ τοῦ βασιλέως· ἐπειτα ἔκ τινος ἔθους βασιλικῆς τοῖς μέλλουσιν ἐξ εἰρκτῆς ἀπολύσθαι δείπνου τε πεμπομένου καὶ ξενίων, οἱ φίλοι πολλὰ τοιαῦτα τῷ Κλεομένει παρασκευάσαντες ἔξωθεν εἰσέπεμψαν, ἐξαπατῶντες τοὺς φύλακας οἰομένους ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀπεστάλθαι. Καὶ γὰρ ἔθυε καὶ μετεδίδου τούτων ἀφρόνως αὐτοῖς, καὶ ἐπιτιθεῖς στεφάνους καὶ κατακλιθεῖς εἰσιῖατο μετὰ τῶν φίλων. Λέγεται δὲ τάχιον ἢ διεγνώκει

σθαί] τὸ πρὶν μετ' ἀπαρμυφάτου παριστῆ πραγματικόν τι γεγονός ὡς τινα ἀπλήν ἰδέαν δυναμένην νά ἐκτελεσθῆ. — πρὸς ὄργην] ἴδ. 3, 2. — ἀμυνάμενοι] = ἐκδικηθέντες. — ἀποθανεῖν] ἴδ. 31, 5. — Κλεομένης] μετ' ἐμψάσεως ἐπέθη τὸ ὄνομα. — κάθηται] ἴδ. 31, 3. — μητραγύρτου] 33, 2. — σχολὴν ἀναμένων] ἐπέξηγιῖται διὰ τοῦ ὅταν πρῶτον κτλ. ἴδ. Πολύβ. 5, 39: «Κλεομένης πικρὸς πράγματος ἔκρινε πείραν λαμβάνειν, οὐχ οὕτω πεπεισμένος κατακρατῆσειν τῆς προθίσεως, οὐδὲν γὰρ εἶχε τῶν εὐλόγων πρὸς τὴν ἐπιβολήν, τὸ δὲ πλεῖον οὐχ ἐντήσῃαι σπουδάζων καὶ μὴ δὲ ἀνάξιον ὑπομείναι τῆς περὶ αὐτὸν προγεννημένης τύχης». — τὸν θίασον] ἴδ. 31, 2.

XXXVII. Ἀτυχῆς τοῦ Κλεομ. στάσις καὶ θάνατος. ἴδ. Πολύβ. 39. — Κάνωθον] ἢ Κάνωπος, πόλις ἐπὶ μικρᾷ τινος νήσου τῆς κάτω Αἰγύπτου περὶ τὸ δυτικὸν καὶ ἀπ' αὐτῆς καλούμενον Κανωβικὸν σῆμα τοῦ Νείλου, 120 στάδια ἀπὸ τῆς Ἀλεξ. ἀπέχουσα καὶ διαβροσθημένη ὑπὸ τῶν Ἀλεξάνδρινων ὡς τερπνότητος τόπος. — ὡς παραλύοιτο] = ὅτι ἀπελύετο. — ξενίων] ξενία ἐλέγοντο τὰ πρὸς ἐνθύμησιν εἰς τὸν φιλοξονηθέντα διδόμενα δῶρα. — καί γάρ] διὰ τοῦτο εἰσάγει τί καὶ ὁ Κλεομένης ἐποίησε πρὸς ἐπίσημοις τῆς ἀπάτης. — ἐπιτιθεῖς] δηλ. αὐτοῖς. — στεφάνους] τὸ στεφάνους φέρειν ἦν σταθερὰ συνήθεια εἰς τοὺς συμποσιάζοντας. Πολύβ. αὐτῶ: «τοῖς φυλάττουσιν ἱερεῖα καὶ στεφάνους, ἅμα δὲ τούτοις οἶνον ἐξ-

πρὸς τὴν πράξιν ὀρμηθεῖν, συναισθόμενος οἰκέτην ἓνα τῶν συνειδότεων τὴν πράξιν ἔξω παρὰ γυναικί κεκοιμημένον ἦς ἦρα. Καὶ φοβηθεὶς μήνυσιν, ἐπειδὴ μέσον ἡμέρας ἦν καὶ τοὺς φύλακας ἤσθετο καθεύδοντας ὑπὸ τῆς μέθης, ἐνδυσάμενος τὸν χιτῶνα καὶ τὴν ῥαφὴν ἐκ τοῦ δεξιοῦ παραλυσάμενος ὤμου, γυμνῶ τῷ ξίφει μετὰ τῶν φίλων ἐξεπήδησεν ἐνεσχευασμένων ὁμοίως, δεκατριῶν ὄντων. Ἰππίτας δὲ χωλὸς ὢν τῇ μὲν πρώτῃ συνεξέπεσεν ὀρμῇ προθύμως, ὡς δὲ ἑώρα σχολαίτερον πορευομένους δι' αὐτόν, ἐκέλευσεν ἀνελεῖν καὶ μὴ διαφθεῖρειν τὴν πράξιν, ἄχρηστον ἄνθρωπον περιμένοντας. Ἐτυχε δὲ τῶν Ἀλεξανδρέων τις ἵππον ἄγων παρὰ τὰς θύρας· τοῦτον ἀφελόμενοι καὶ τὸν Ἰππίταν ἀναβαλόντες ἐφέροντο δρόμῳ διὰ τῶν στενωπῶν καὶ παρεκάλουν τὸν ὄχλον ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν. Τοῖς δὲ τοσοῦτον, ὡς ἔοικεν, ἀλκῆς μετῆν, ὅσον ἐπαινεῖν καὶ θαυμάζειν τὴν τοῦ Κλεομένους τόλμαν, ἀκολουθεῖν δὲ καὶ βοηθεῖν οὐδεὶς ἐθάρρει. Τὸν μὲν οὖν τοῦ Χρυσέρμου Πτολεμαῖον ἐκ τῆς αὐλῆς ἐξίόντα τρεῖς εὐθύς προσπεσόντες ἀπέκτειναν· ἐτέρου δὲ Πτολεμαίου τοῦ φυλάσσοντος τὴν πόλιν ἐλαύνοντος ἄρματι πρὸς αὐτούς, ὀρμήσαντες ἐναντίοι τοὺς μὲν ὑπηρέτας καὶ δορυφόρους διεσκέδασαν, αὐτὸν δὲ

«πέσειλε». — οἰκέτην] ἓνα τῶν ἑαυτοῦ δούλων. — κεκοιμημένον] ἐν τῇ παρελθούσῃ νυκτί. — τὸν χιτῶνα] ὃν κατὰ τὸ σμπόσιον εἶχεν ἀποθέσει· ἦν δὲ ὁ χιτῶν τὸ ἐσωτερικὸν τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων ἀμφοτέρων τῶν φύλων φόρεμα, ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ νῦν ὑποκάμισον· κατὰ δὲ τὸ διάφορον αὐτοῦ σχῆμα καὶ κατασκευὴν καὶ διαφόρος προσεπωνομάζετο· οὕτως ἐκκαλεῖτο ἀμφιμάσχαλος, ἐτερομάσχαλος, χειριδωτός, κτλ. ἐξωμὶς δὲ ἐκαλεῖτο ὁ χιτῶν ὁ καλύπτων μόνον τὸν ἀριστερὸν ὤμον ἢ οὐδέτερον τούτων· καὶ ταύτην ἐφόρουσιν συνήθως οἱ

δούλοι, οἱ χειρῶνακτες, καὶ πάντες, ὧν ἡ ἐργασία ἀπῆται· ἐλευθέρων τὴν χεῖρα. — παραλυσάμενος] = ἐξηλώσας διὰ τὴν ἐλευθερίαν τὴν χεῖρα. — Ἰππίτας] ὃν ὁ Πολύβ. 37, 8 Ἰππίταν ὀνομάζει. — καὶ μὴ διαφθεῖρειν τὴν πράξιν] = καὶ μὴ θλάψωσι τὴν ἐπιχειρησίν των. — ἀναβαλόντες] = θέσαντες ἐπὶ τοῦ ἵππου. — τοσοῦτον ἀλκῆς μετῆν] = τόσο μόνον θάρρος εἶχον· ἴδ. Πολύβ. αὐτῆ: «οὐδεὶς προσέχοντος αὐτοῖς, οὐδὲ συνεξισταμένου διὰ τὸ παράδοξον τῆς ἐπιβολῆς». — ὅσον ἐπαίνεῖν] ἴδ. Σ. Χρδ. § 332. — ἐτέρου δὲ] ἴδ. Πολύβ. αὐτ. «συν-

κατασπάσαντες ἀπὸ τοῦ ἄρματος ἀπέκτειναν. Εἶτα πρὸς τὴν ἄκραν ἐχώρουν ἀναρρήξαι διανοούμενοι τὸ δεσμοτήριον καὶ χρήσασθαι τῷ πλήθει τῶν δεδωμένων. Ἐφθασαν δὲ φραζάμενοι καλῶς οἱ φύλακες, ὥστε καὶ ταύτης ἀποκρουθέντα τῆς πείρας τὸν Κλεομένη διαφέρεσθαι καὶ πλανᾶσθαι κατὰ τὴν πόλιν, οὐδενὸς αὐτῷ προσχωροῦντος, ἀλλὰ φευγόντων καὶ φοβουμένων ἀπάντων. Οὕτως οὖν ἀποστάς καὶ πρὸς τοὺς φίλους εἰπὼν „Οὐδὲν ἦν ἄρα θαυμαστόν ἄρχειν γυναῖκας ἀνθρώπων φευγόντων τὴν ἐλευθερίαν,“ παρεκάλεσε πάντας ἀξίως αὐτοῦ καὶ τῶν πεπραγμένων τελευτᾶν. Καὶ πρῶτος μὲν Ἰππίτας ὑπὸ τῶν νεωτέρων τινὸς ἐπλήγη δεηθεὶς, ἔπειτα τῶν ἄλλων ἕκαστος εὐκόλως καὶ ἀδεῶς ἑαυτὸν ἀποσφάττει, πλὴν Παντέως τοῦ πρώτου Μεγάλην πόλιν καταλαβόντος. Τοῦτον δὲ κάλλιστον ὥρα καὶ πρὸς τὴν ἀγωγὴν εὐφυστάτον τῶν νέων γενόμενον ἐρώμενον ἐσχηκῶς ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσεν, ὅταν αὐτόν τε καὶ τοὺς ἄλλους ἴδῃ πεπτωκότας, οὕτω τελευτᾶν. Ἦδη δὲ κειμένων ἀπάντων ἐπιπορευόμενος ὁ Παντεὺς καὶ τῷ ξιφιδίῳ παραπτόμενος καθ' ἕκαστον ἀπεπειράτο, μὴ τις διαλανθάνοι ζῶν. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸν Κλεομένη νύξας παρὰ τὸ σφυρόν εἶδε συστρεψάντα τὸ πρόσωπον, ἐφίλησεν αὐτόν, εἶτα παρεκάθισε· καὶ τέλος ἔχοντας ἦ-

»τυχόντες Πολ. τῷ τότε ἐπὶ τῆς πόλεως ἀπολελειμένῳ, καταπληζάμενοι τῷ παραβόλῳ τοῦ συνόντα αὐτῶν. — τὴν ἄκραν] = τὴν ἀκρόπολιν. — τῶν δεδωμένων] ἴδ. Ἰγ. 12, 3. — φραζάμενοι] τὰς πύλας. — καὶ ταύτης] ὡς δηλ. ἀπέτυχε καὶ ἐν τῇ παρορμησί τοῦ ὄχλου πρὸς ἐλευθερίαν. — διαφέρεσθαι] ἐπέζηγηεῖται διὰ τοῦ πλανᾶσθαι. — προσχωροῦντος] = ἐνομένου μετ' αὐτῶν. — ἀποστάς] = παραιτηθεὶς τῆς ἐπιχειρήσεώς του. — οὐδὲν ἦν ἄρα] τὸ ἄρα

μετὰ παρατακτικοῦ δηλοῖ τὴν πρότερον περὶ τίνος πλάνην, καὶ ἐξηγητέον: ὡς νῦν φαίνεται. — δεηθεὶς] = κατὰ παράκλησιν αὐτοῦ. — Παντέως] ἴδ. 23, 4. — κάλλιστον ὥρα] = ὀρκετώτατον διὰ τὴν ἀκμήν τῆς νεότητός του. — εὐφυστάτον] = ἀρμοδιωτάτην ἔχοντα φύσιν. ἴδ. Ἰγ. 4. — γενόμενον] αἰτιολογ. τὸ: ἐσχηκῶς ἐρώμενον. — ὁ βασιλεὺς] ὁ Κλεομ. — αὐτόν τε] τὸν βασιλεῖα. — οὕτω] = τότε. — παραπτόμενος] δηλ. αὐτῶν. — ἔχοντας] = τοῦ Κλεομ. — ἐπι-

δη περιβαλὼν τὸν νεκρὸν ἑαυτὸν ἐπικατέσφαξε.

XXXVIII. Κλεομένης μὲν οὖν ἑκαταίδεκα τῆς Σπάρτης βασιλεύσας ἔτη καὶ τοιοῦτος ἀνὴρ γενόμενος οὕτω κατέστρεψε. Τῆς δὲ φήμης εἰς τὴν πόλιν ὄλην σκεδασθείσης ἡ μὲν Κρατησίκλεια, καίπερ οὔσα γενναία γυνή, προὔδωκε τὸ φρόνημα πρὸς τὸ τῆς συμφορᾶς μέγεθος, καὶ περιβαλοῦσα τὰ παιδιά τοῦ Κλεομένου ὠλοφύρετο. Τῶν δὲ παιδίων τὸ πρεσβύτερον ἀποπηδῆσαν, οὐδενὸς ἂν προσδοκῆσαντος ἀπὸ τοῦ τέγους ἐπὶ κεφαλὴν ἔρριψεν ἑαυτό· καὶ κακῶς μὲν ἔσχεν, οὐ μὴν ἀπέθανεν, ἀλλ' ἤρθη βοῶν καὶ ἀγανακτοῦν ἐπὶ τῷ διακωλύεσθαι τελευτᾶν. Ὁ δὲ Πτολεμαῖος, ὡς ἔγνω ταῦτα, προσέταξε τὸ μὲν σῶμα τοῦ Κλεομένου κρεμάσαι καταβυρσώσαντας, ἀποκτείνειν δὲ τὰ παιδιά καὶ τὴν μητέρα καὶ τὰς περὶ αὐτὴν γυναῖκας. Ἐν δὲ ταύταις ἦν καὶ Παντέως γυνὴ καλλίστη καὶ γενναιοτάτη τὸ εἶδος. Ἐτι δὲ αὐτοῖς νεογάμοις οὖσιν ἐν ἀκμαῖς ἐρώτων αἱ τύχαι συνέβησαν. Εὐθύς μὲν οὖν συνεκπλεῦσαι τῷ Παντεῖ βουλομένην αὐτὴν οὐκ εἶσαν οἱ γονεῖς, ἀλλὰ βία κατακλείσαντες ἐφύλαττον· ὀλίγω δὲ ὕστερον ἵππον ἑαυτῇ παρασκευάσασα καὶ χρυσίδιον οὐ πολὺ νυκτὸς ἀπέδρα, καὶ διώξασα συντόνως ἐπὶ Ταίναρον, ἐκεῖθεν ἐπέβη νεῶς εἰς Αἴγυπτον πλεούσης· καὶ διεκομίσθη πρὸς τὸν ἀνδρα καὶ συνδιή-

κατέσφαξε] ἐπὶ τοῦ νεκροῦ.

XXXVIII. Φόνος τῆς μητρὸς τοῦ Κλ. καὶ τῶν τέκνων — Κατέσφαξε] δηλ. τὸν βίον· ἀπέθανε δὲ τὸ 219 τεσσαρακοντούτης ἡδὴ ὢν. — προὔδωκε τὸ φρόνημα] — ἐνικήθη, δὲν ἠδυνήθη νὰ τηρήσῃ τὸ φρόνημα· ἴδ. 22, 2: προήκατο τὸ φρόνημα· ἴδ. Περικλ. 36: «οὐ μὴν ἀπαίπειν οὐδὲ προὔδωκε τὸ μέγεθος τῆς ψυχῆς ὑπὸ συμφορῶν». — πρὸς τὸ τῆς συμφ.] = διὰ τὸ μέγεθος. — ἐπὶ κεφαλῇ ν.] = κατὰ κεφ. — καὶ κακῶς ἔσχ.] = καὶ ἔπαθε· κρεμάσασα] = ἀναστρώσασα. — καταβυρσώσασα:]

= ἐν βύρθη, ἤτοι ἐν δερματίνῳ σάκκῳ, περιβαλεῖν, περικαλύψαι· τὴ καταβυρσοῦν τὸν νεκρὸν ἐγίνετο ὅτε μὲν πρὸς ὄνειδος, ὅτε δὲ πρὸς ἐπὶ πλείονα χρόνον διατήρησιν αὐτοῦ. — γενναιοτάτη] = εὐγενεστάτη. — ἔρωτες] ὁ πληθ. πρὸς δήλωσιν τῶν ἰδιαιτέρων ἐκδηλώσεων τοῦ ἔρωτος, ὡς τὸ λατ. amores. — αἱ τύχαι] = ἡ φυγὴ αὐτῶν. — εὐθύς μὲν] ἀντιτίθεται εἰς τὸ ὀλίγω δὲ. — καὶ χρυσίδιον] = καὶ μικρὴν τινα ἐκ χρυσῶν νομισμάτων προμήθειαν. — καὶ διώξασα] = ἵππεύσασα μετὰ σπουδῆς. — Ταίναρον] ἴδ. 22, 5.

νεγκεν αὐτῷ τὸν ἐπὶ ξένης βίον ἀλύπως καὶ ἰλαρῶς. Αὐτὴ τότε τὴν Κρατησικλειαν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἐξαγομένην ἐχειραγωγῶγει, τὸν τε πέπλον αὐτῆς ὑπολαμβάνουσα καὶ θαρρεῖν παρακαλοῦσα μηδὲν τι μὴδ' αὐτὴν ἐκπεπληγμένην τὸν θάνατον, ἀλλ' ἐν μόνον αἰτουμένην, πρὸ τῶν παιδίων ἀποθανεῖν. Ἐπεὶ δὲ ἤλθον εἰς τὸν τόπον, ἐν ᾧ ταῦτα δρᾶν εἰώθεσαν οἱ ὑπηρέται, πρῶτον μὲν τὰ παῖδια, τῆς Κρατησικλείας δρώσης, ἔσφαττον, εἶτα ἐκείνην, ἐν τοῦτο μόνον ἐπὶ τῆλικούτοις φθεγξαμένην πάθεισιν „ὦ τέκνα, ποῖ ἐμβόλετε“; Ἡ δὲ Παντέως γυνή, περιζωσαμένη τὸ ἱμάτιον, εὐρωστος οὔσα καὶ μεγάλη τῶν ἀποθησκουσῶν ἐκάστην σιωπῇ καὶ μεθ' ἡσυχίας ἐθεράπευε καὶ περιέστελλεν ἐκ τῶν ἐνδεχομένων. Τέλος δὲ μετὰ πάσας ἑαυτὴν κοσμήσασα καὶ καταγαγοῦσα τὴν περιβολὴν καὶ μηδένα προσελθεῖν εἰσάσασα μηδὲ ἰδεῖν ἄλλον ἢ τὸν ἐπὶ τῆς σφαγῆς τεταγμένον, ἠρωϊκῶς κατέστρεψεν, οὐδενὸς δεηθεῖσα κοσμοῦντος καὶ περικαλύπτοντος μετὰ τὴν τελευτήν. Οὕτω παρέμεινε τῷ θανάτῳ τὸ κόσμιον τῆς ψυχῆς, καὶ διεφύλαξεν

— π ἐ π λ ο ν] διὰ τῆς λήξεως δηλοῦται ὅτι μὲν σκέπασμα, ἢ τὲ δὲ σινδῶν, καὶ ἐν γένει ἐπανωφῆριον· ἰδιαιτέρον δὲ μεγαλοπρεπές τι γυναικεῖον περιβόλαιον. Ὁ Εὐστάθιος ἐν Ὀδ. 18 περιγράφει οὕτω τὸν πέπλον: «μέλαν περιβόλαιον σκέπρον τὸν ἀριστερὸν ὤμων καὶ ἐμπροσθεν καὶ ὀπισθεν συνάγον ἰὰς ἡδύο πτέρυγας εἰς τὴν δεξιὰν πλευρὰν, γυμνὴν ἑὼν τὴν δεξιὰν χεῖρα καὶ ὤμων». — ὑπολαμβάνουσα] = ὑποβαστάζουσα, καὶ τοῦτο ἵνα εὐκολύνῃ αὐτὴν εἰς τὸ βαδίζειν. — μὴ δέ ν τ ι] = μὴ δαμῶς. — μὴ δ' αὐτὴ ν] οὐ μόνον δηλ. τὴν Κρατ. παρακαλοῦσα θαρρεῖν, ἀλλὰ μὴδ' αὐτὴ φοβουμένη τὸν θάνατον — ὦ τέκνα, ποῖ ἐμβόλετε] = ὦ τέκνα, εἰς τίνα τύχην παρεγένεσθε· τραγικῶς τίνος βῆσιν ἐμέμνητο ταῦτα λέγουσα ἢ Κρατησ. (Κορ).

— περιζωσαμένη] διὰ τὴν νά μὴ παρακωλυηται ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ. — σιωπῇ] = μὴ θρηνοῦσα. — ἐθεράπευε] ἀκριβέστερον προσδιορίζεται διὰ τοῦ περιέστελλεν, ὁπερ σταθερῶς λέγεται ἐπὶ τῆς περικαλύψεως καὶ λοιπῆς διακοσμήσεως τοῦ νεκροῦ. Ἰδ. Ἄγ. 20, 3. — ἐκ τῶν ἐνδεχομένων] = ἐκ τῶν ἐνόντων, ὅσον ἐν τοιαύτῃ περιστάσει ἡδύνατο· λέγεται ἐπίσης καὶ: ἐκ τῶν παρόντων· ἰδ. Θεουδ. 2, 3, 2. — κοσμήσασα] = περιστείλασα. — καταγαγοῦσα] τὸ ἐναντίον τοῦ περιζωσαμένη. — τὴν περιβολὴν] = τὸ ἱμάτιον. — ἰδεῖν] ἀρμοδιώτερον πρὸς τὴν ἔνοιαν ἔχει ἢ διόρθωσις: θιγεῖν. — κοσμοῦντος καὶ περικαλύπτοντος] ἐξήγησις τοῦ περιεστῆλλεν. — τὸ κόσμιον] = τὸ σῶφρον. —

ἦν ζῶσα φρουράν τῷ σώματι περιέθηκεν.

XXXIX. Ἡ μὲν οὖν Λακεδαιμόνων ἐφαμίλλως ἀγωνισαμένη τῷ γυναικίῳ δράματι πρὸς τὸ ἀνδρεῖον ἐν τοῖς ἐσχάτοις καιροῖς ἐπέδειξε τὴν ἀρετὴν ὑβρισθῆναι μὴ δυναμένην ὑπὸ τῆς τύχης. Ὀλίγαις δὲ ὕστερον ἡμέραις οἱ τὸ σῶμα τοῦ Κλεομένου ἀνεσταυρωμένον παραφυλάττοντες εἶδον εὐμεγέθη δράκοντα τῆ κεφαλῇ περιπεπλεγμένον καὶ ἀποκρύπτοντα τὸ πρόσωπον, ὥστε μὴδὲν ὄρνεον ἐπίπτασθαι σαρκοφάγον. Ἐκ δὲ τούτου δεισιδαιμονία προσέπεσε τῷ βασιλεῖ καὶ φόβος ἄλλων καθαρμῶν ταῖς γυναιξίν ἀρχὴν παρασχών, ὡς ἀνδρὸς ἀνηρημένου Θεοφιλοῦς καὶ κρείττονος τὴν φύσιν. Οἱ δὲ Ἀλεξανδρεῖς καὶ προσετρέποντο φοιτῶντες ἐπὶ τὸν τόπον, ἦρωα τὸν Κλεομένη καὶ θεῶν παῖδα προσαγορεύοντες, ἄχρι οὗ κατέπαυσαν αὐτοὺς οἱ σοφώτεροι, διδόντες λόγον, ὡς μελίττας μὲν βόες, σφήκας δὲ ἵπποι κατασαπέντες ἐξανθοῦσι, κάνθαροι δὲ ὄνων τὸ αὐτὸ παθόντων ζωογονοῦνται, τὰ δὲ ἀνθρώπινα σώματα, τῶν

τ ῶ θ α ν ἄ τ ω] = παρὰ τῷ θανάτῳ. — φρουράν] δηλ. τὴν κοσμιότητα, σωφροσύνην.

XXXIX. Τέλος — Ἐφαμίλλως] ἢ μεταφορὰ εἰληπταί· ἐκ τῶν δραμάτων, ἐνοῖς ἀγωνίζονται περὶ τοῦ βραβείου. — τῷ γυναικίῳ δράματι πρὸς τὸ ἀνδρ.] καὶ γυναῖκες δὲν ἐδείχθησαν ὑποδείστεραι τῶν ἀνδρῶν. — ἐν τοῖς ἐσχάτοις καιροῖς] = κινδύνοις. — ὑβρισθῆναι] = ἢ τὴν τύχην δὲν δύναται νὰ ἀμαυρώσῃ τὴν ἀρετὴν. — τῆ κεφαλῇ] τοῦ νεκροῦ. — ἐπίπτασθαι] ἴσως τὰ ὄρνεα δὲν ἐπλησίαν ἕνεκα τῶν ἐκεῖ παραφυλάττοντων. — κἀθαρμῶν] = ἐξίλασμων πρὸς ἀποτροπὴν κακοῦ. Οἱ καθαρμοὶ εἶχον σκοπὸν νὰ ἀποπλύνωσι τὸ μίαισμα ἢ τὸ ἀσεβήμα, καὶ νὰ ἐπαναφέρωσι τὸν δικαίον ἀντανασταθῆναι εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ εὐσεβῆ κατάστασιν. Τὰ πρὸς τοῦς

καθαρμοὺς καὶ ἐξίλασμοὺς μεταχειριζόμενα ζῶα ἦσαν τὰ χοιρίδια, τράγοι κτλ. — ταῖς γυναιξίν] = ὄρων περιεσταιχῆτο ὁ βασιλεὺς. — ἀρχὴν] = ἀφορμὴν. — κρείττονος] = ἦρωος. — προσετρέποντο] = ἰκέτευον. — διδόντες λόγον] = διδάσκοντες, ἐξηγοῦντες. — μελίττας] Ovid. Metam. 15, 361 ἐνθα σωρεῖται τοιοῦτων μύθων ἐπιφέρειται. — ἐξανθοῦσι] = ἀναδίδουσι· μεταθῆναι. ἐνταῦθα τὸ ῥῆμα ἔστι ἐκ τῶν σηπομένων σωματῶν μεγάλων ζῶων ἐξήνθουν μικρότερα, καὶ μάλιστα ἐντομα, ἦν γενικῶς παραδεδεγμένη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων πίστες. — τὰ ἀνθρ. σώματα] = Ovid. 1, 389: sunt qui cum clauso putrefacta est spina sepulcro, mutari credant humanas angue medullas. — ἰχώρων] = ὕδατων μερῶν τοῦ αἵματος. — καὶ σῶστασιν] = λαθόντων]

περὶ τὸν μυελὸν ἰχώρων συρροήν τινα καὶ σύστασιν ἐν ἑαυτοῖς λαβόντων, ὄφεις ἀναδίδωσι. Καὶ τοῦτο κατιδόντες οἱ παλαιοὶ μάλιστα τῶν ζώων τὸν δράκοντα τοῖς ἥρωσι συνωκείωσαν.

==καὶ συμπαγέντων, συμ.πυκνωθέντων.—ἥρωσι] ἥρωες ἐκαλοῦντο οἱ διὰ τὰς ἀνηκούστους αὐτῶν ιδιότητας καὶ λαμπρὰς πράξεις μετὰ θάνατον εἰς τὴν τάξιν τῶν θεῶν ταχθέντες. — συνωκείωσαν] ἴδ. Σχολ. Ἄριστ. Πλούτ. 733: «κοινῶς μὲν καὶ τοῖς ἄλλοις ἥρωσι «δράκοντες παρετίθεντο, ἐξαιρέτως δὲ τῷ Ἄσκληπιῷ». Τοὺς ὄφεις ἐθε-

ώρουν οἱ ἀρχαῖοι ὡς τὸ σύμβολον τοῦ ἀγαθοῦ δαίμονος, ὡς τὸ genius locorum, ὡς δεῖγμα τῆς παρουσίας θεοῦ τινος, καὶ τῆς ἱερότητας τόπου τινός, ὡς περὶ ὃ ἐν Ἀθήναις ὄφεις. Κατὰ δὲ τὴν Πλουτάρχειον ἐξήγησιν οἱ ἀρχαῖοι συνωκείωσαν τὸν δράκοντα τοῖς ἥρωσιν εἰς σημείον τῆς ἐξ ἀνθρώπων καταγωγῆς τῆς θεότητος.

Τ Ε Λ Ο Σ.

500

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

ΕΝ ΤΑΙΣ ΣΤΗΛΑΙΣ ΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ

Ἔν	σελ.	στήλ.	στίχ.	ἀντί	γράφε
η	43	Β'	7,	κατὰ συγ.	κατὰ τὸ συγ.
»	52	Β'	11,	ἀκούσας	ἀκούσαι
»	53	Α'	16,	τοῦ	τὸν
»	54	Α'	23,	μετεπέμπεσθαι	μεταπέμπεσθαι
»	63	Β'	11,	λίμνη	λίμνη
»	68	Β'	15,	ἐν τοῦ	ἐν τοῖς
»	72	Α'	1,	Τρίπολον	Τρίπολον
»	73	Α'	12,	δυσκατόρθωτα	δυσκατόρθωτα
»	75	Β'	12,	τὸν	τῷ
»	80	Β'	1,	τὰ πλησιέστερα	τὸ πλησιέστερον
»	82	Β'	13,	καταλόγων	κατὰ λόγον
»	83	Β'	1,	ἐιδεῶς	ἀδεῶς
»	84	Α'	23,	τῷ θεῷ	τῇ θεῷ
»	93	Α'	17,	ἀπαλλάττει	ἀπαλλάττει